

Základné práva

V Európskej únii je ochrana základných práv zaručená na vnútroštátnej úrovni prostredníctvom ústavných systémov členských štátov a na úrovni EÚ prostredníctvom Charty základných práv Európskej únie.

Európsky súd pre ľudské práva v Štrasburgu nie je inštitúciou, ale orgánom Rady Európy, ktorý poskytuje ďalší stupeň ochrany v prípade podozrenia z porušenia práv ustanovených v Európskom dohovore o ľudských právach.

Charta základných práv EÚ ustanovuje súbor jednotlivých práv a slobôd. Zakotvuje práva, ktoré vyplývajú z judikatúry Súdneho dvora EÚ, ktoré sú ustanovené v Európskom dohovore o ľudských právach, ako aj iné práva a zásady, ktoré vychádzajú z ústavných tradícií členských štátov EÚ a ďalších medzinárodných nástrojov.

Charta, ktorú zostavili predstavitelia vlád a parlamentov zo všetkých krajín EÚ, vymenúva základné práva, ako je sloboda prejavu alebo náboženského vyznania, ako aj hospodárske a sociálne práva, ktoré sú obrazom spoločných európskych hodnôt a ústavného dedičstva. Charta okrem toho obsahuje novšie práva, tzv. práva tretej generácie, ako je napríklad právo na ochranu údajov a právo na právo na dobrú správu vecí verejných.

Ak ste dospeli k záveru, že boli porušené vaše základné práva, máte možnosť vyhľadať pomoc rôznych inštitúcií alebo orgánov v členských štátoch alebo za určitých podmienok aj na úrovni EÚ.

V tejto časti nájdete informácie o inštitúciách, na ktoré sa možno obrátiť v prípade porušenia základných práv. **Podrobnejšie informácie na vnútroštátnej úrovni sa zobrazia, ak si zvolíte príslušnú štátnu vlajku.**

Na vnútroštátnej úrovni

Charta základných práv Európskej únie sa uplatňuje na členské štáty len pri vykonávaní práva EÚ. Zákonodarné, výkonné aj súdne verejné orgány členských štátov sú viazané dodržiavaním charty len pri vykonávaní práva EÚ, čiže keď uplatňujú nariadenia alebo rozhodnutia alebo vykonávajú smernice EÚ. Sudcom v členských štátoch, ktorým súdny dvor poskytuje usmernenie, majú právomoc zabezpečiť, aby členské štáty dodržiavali chartu len pri vykonávaní práva EÚ.

Ak sa situácia netýka právnych predpisov EÚ, je na orgánoch členských štátov vrátane súdov, aby zabezpečili dodržiavanie základných práv. V prípadoch, keď sa charta neuplatňuje, sú základné práva naďalej garantované na vnútroštátnej úrovni v súlade s daným ústavným systémom. Členské štáty majú rozsiahle vnútroštátne pravidlá v oblasti základných práv, ktorých dodržiavanie garantujú vnútroštátne súdy.

Všetkým členským štátom plynú záväzky z Európskeho dohovoru o ľudských právach, a to nezávisle od ich povinností v zmysle práva EÚ. Preto môžu jednotlivci v krajnom prípade po využití všetkých prostriedkov nápravy dostupných na vnútroštátnej úrovni podať návrh na začatie konania na Európsky súd pre ľudské práva v Štrasburgu v prípade porušenia základného práva zo strany členského štátu, ktoré zaručuje Európsky dohovor o ľudských právach.

Európsky súd pre ľudské práva zostavil [kontrolný zoznam prípustnosti](#) umožňujúci prípadným sťažovateľom zistiť, či existujú dôvody, pre ktoré by ESĽP ich sťažnosť nemohol preskúmať.

Na úrovni EÚ

Úloha Európskej komisie

Charta základných práv Európskej únie sa uplatňuje na všetky úkony inštitúcií EÚ. Úlohou Komisie je zabezpečiť, aby bola charta zohľadnená v legislatívnych návrhoch. Všetky inštitúcie EÚ (a najmä Európsky parlament a Rada), majú zodpovednosť za zohľadnenie charty v celom legislatívnom procese.

Charta sa uplatňuje na členské štáty len pri vykonávaní práva EÚ. Ak sa jednotlivec domnieva, že vnútroštátny orgán pri vykonávaní práva EÚ porušil chartu, môže sa obrátiť na Komisiu, ktorá má právomoc začať konanie o porušení právnych predpisov proti dotknutému členskému štátu.

Komisia nie je súdnym orgánom, ani odvolacím súdom v prípade rozhodnutí vnútroštátnych alebo medzinárodných súdov. Zásadne neskúma ani opodstatnenosť jednotlivých prípadov okrem tých, ktoré sa týkajú jej úlohy zabezpečiť, aby členské štáty správne uplatňovali právo EÚ. Najmä v prípade, keď sa odhalí rozsiahlejší problém, môže Komisia kontaktovať vnútroštátne orgány, aby uskutočnili nápravu, a napokon môže podať žalobu proti tomuto členskému štátu na Súdny dvor. Cieľom týchto konaní je zabezpečiť, aby predmetné vnútroštátne právne predpisy alebo postupy vnútroštátnych správnych orgánov alebo súdov boli v súlade s požiadavkami práva EÚ.

Súdny dvor Európskej únie

Súdny dvor v Luxemburgu je inštitúciou Európskej únie. Je konečnou autoritou vo vzťahu k zmluvám, charte a právu EÚ. Zaisťuje, aby sa vysvetľovali a uplatňovali rovnakým spôsobom v celej únii a aby inštitúcie EÚ a členské štáty, robili to, čo od nich vyžadujú právne predpisy EÚ.

Ak sa jednotlivci alebo podniky domnievajú, že úkon inštitúcií EÚ, ktorý sa ich priamo týka, porušuje ich základné práva, môžu predložiť svoj prípad Súdnemu dvoru, ktorý má za určitých podmienok právo takýto úkon zrušiť. Jednotlivec však nemôže žalovať druhú osobu (fyzickú alebo právnickú) ani členský štát na Súdnom dvore.

Európsky súd pre ľudské práva

Po nadobudnutí účinnosti Lisabonskej zmluvy je Európska únia povinná pristúpiť k Európskemu dohovoru o ľudských právach. Po dokončení tohto procesu budú môcť jednotlivci, ktorí sa domnievajú, že EÚ porušila ich ľudské práva, a vyčerpali všetky prostriedky nápravy na vnútroštátnej úrovni, podať žalobu aj na Európsky súd pre ľudské práva. Z hľadiska ochrany základných práv v EÚ to bude znamenať dodatočnú justičnú kontrolu.

Tieto stránky spravuje Európska komisia. Informácie na tejto stránke nemusia nevyhnutne vyjadrovať oficiálne stanovisko Európskej komisie. Komisia nenesie žiadnu zodpovednosť ani inak neručí za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Pokiaľ ide o pravidlá v oblasti autorských práv pre webové stránky EÚ, pozri právne upozornenie.

Posledná aktualizácia: 18/01/2019

Základné práva - Belgicko

[Súdy](#)

[Ombudsmani](#)

[Špecializované orgány pre ľudské práva](#)

[Iné](#)

Súdy

Na belgické súdy možno predložiť všetky spory súvisiace s uplatňovaním alebo užívaním práv vrátane základných práv. Konania sa môžu začať z podnetu súkromných osôb alebo inštitúcií.

Príslušnosť súdu bude závisieť od charakteru a závažnosti trestného činu alebo postavenia strán (podnikateľ, novinár atď.).

Ústavný súd zisťuje, či zákony, nariadenia a vyhlášky sú v súlade s týmito článkami ústavy:

- hlava II „Belgiciania a ich práva“ (články 8 až 32),
- články 170 a 172 (zákonnosť a spravodlivosť daní),
- článok 191 (ochrana cudzincov).

Informácie o spôsobe organizácie súdov a ich príslušnosti sú uvedené na stránkach tohto portálu a podľa konkrétnych tém:

- [justičné systémy v členských štátoch – Belgicko](#),

- [všeobecné súdy – Belgicko](#),
- [špecializované súdy – Belgicko](#) (Štátna rada a ústavný súd),

Súvisiace odkazy

- [Federálne ministerstvo spravodlivosti](#)
- [Portál justície](#) (adresy a judikatúra súdov)
- [Portál Belgicka](#)

Ombudsmani

Ombudsmani, nazývaní aj inštitucionálni mediátori, sú nezávislé dozorné orgány zriadené (federálnymi alebo regionálnymi) parlamentnými zhromaždeniami na skúmanie sťažností zo strany verejnosti, ktoré sa týkajú opatrení prijatých správnymi orgánmi alebo spôsobu, akým tieto orgány konajú. V tomto všeobecnom rámci môže byť potrebné, aby skúmali sťažnosti, ktoré sa týkajú priamo alebo nepriamo ľudských práv. Ombudsmani kontrolujú, či správny orgán koná v súlade s nástrojmi na ochranu ľudských práv a pravidlami dobrej správnej praxe.

Títo verejní ombudsmani by sa nemali zamieňať s orgánmi pôsobiacimi v oblasti súkromnej mediácie v rámci občianskych alebo trestnoprávnych konaní.

Na ombudsmanov sa môže obrátiť každý, kto chce podať sťažnosť na správny orgán. Ich zapojenie je bezplatné. Majú rozsiahle vyšetrovacie právomoci.

Ombudsmani sa usilujú riešiť sťažnosti spolu so správnym orgánom a poskytujú príslušnému orgánu odporúčania, ako riešiť prípadné problémy. Správa o ich činnosti sa zverejňuje.

Právomoc ombudsmana sa líši v závislosti od príslušného správneho orgánu.

V prípade federálnych záležitostí je potrebné kontaktovať [federálneho ombudsmana](#).

V prípade záležitostí patriacich do právomoci regiónov a komunít sa možno obrátiť na tieto inštitúcie:

- [Valónska mediačná služba](#)
- [Mediačná služba francúzskej komunity](#)
- [Flámsky úrad ombudsmana](#)
- [Ombudsman pre nemecky hovoriacu komunitu](#)

Ustanovení sú aj špecializovaní detskí ombudsmani:

- [Všeobecný delegát pre práva dieťaťa francúzskej komunity](#)
- [Flámska komisia pre práva detí](#)

Špecializované orgány pre ľudské práva

- **Organizácie na podporu rovnosti**

Centrum pre rovnosť príležitostí a boj proti rasizmu

K úlohám [Centra pre rovnosť príležitostí a boj proti rasizmu](#) patrí presadzovanie rovnakých príležitostí a boj proti všetkým formám diferencovania, vylúčenia, obmedzovania alebo uprednostňovania na základe: národnosti, tzv. rasy, farby pleti, príslušnosti alebo národného alebo etnického pôvodu, sexuálnej orientácie, rodinného stavu, pôvodu, majetku, veku, náboženského alebo filozofického presvedčenia, súčasného alebo budúceho zdravotného stavu, telesného postihnutia, politického presvedčenia, fyzických alebo genetických vlastností alebo sociálneho pôvodu.

Centrum môže kontaktovať:

- každý, kto má otázky o diskriminácii, rasizme, pobyte alebo základných právach cudzích štátnych príslušníkov alebo má záujem získať stanovisko k týmto oblastiam,
- každý, kto sa stal obeťou alebo svedkom, diskriminácie alebo rasizmu.

Základná služba centra poskytne úvodnú odpoveď a v prípade potreby zhromaždí ďalšie informácie pre následný postup.

Ak je potrebná analýza alebo dôkladná štúdia, alebo je potrebné kontaktovať tretie strany na účely spracovania žiadosti, spis sa postúpi špecialistovi v odbornej službe centra.

Ak z analýzy vyplynie, že centrum nemá právomoc, oznámi to dotknutej strane a ak je to možné, nasmeruje ju na inú službu alebo osobu, ktoré budú vedieť vyriešiť žiadosť (správny orgán, súkromný alebo verejný orgán špecializovaný na základnú alebo odbornú pomoc, polícia alebo právnik).

Centrum je možné kontaktovať priamo. Na webovej stránke centra sú uvedené aj [adresy jednotlivých asociácií alebo inštitúcií](#), ktoré majú odborné znalosti alebo sú aktívne na miestnej úrovni, s ktorými centrum podpísalo dohodu o spolupráci a ktoré možno kontaktovať aj na účely poskytnutia pomoci vo veciach týkajúcich sa diskriminácie.

Centre pour l'égalité des chances et la lutte contre le racisme

138 rue Royale

1000 Bruxelles.

Tel.: (+32) 800 12 800 – (bezplatná informačná linka)

(+32) 2 212 30 00

Súvisiaci odkaz:

[Centrum pre rovnosť príležitostí a boj proti rasizmu](#)

Inštitút pre rodovú rovnosť

Inštitút pre rodovú rovnosť je nezávislým verejným orgánom, ktorý presadzuje rovnosť medzi ženami a mužmi a bojuje proti diskriminácii na základe pohlavia.

Inštitút môže poskytnúť právnu pomoc a začať súdne konanie v prípadoch týkajúcich sa diskriminácie medzi mužmi a ženami alebo diskriminácie transsexuálov.

Inštitút možno kontaktovať pomocou online formulára alebo na tejto adrese:

Institut pour l'égalité des femmes et des hommes

1 Rue Ernest Blerot

1070 Bruxelles

Tel.: (+32) 800 12 800 – (bezplatná informačná linka)

(+32)2 233 42 65

Fax: (+32)2 233 40 32

E-mail: egalite.hommesfemmes@iefh.belgique.be

Súvisiaci odkaz

Inštitút pre rodovú rovnosť

- **Komisia pre ochranu súkromia**

Komisia pre ochranu súkromia je nezávislá komisia zriadená snemovňou reprezentantov. Bola vytvorená po prijatí zákona o ochrane súkromia zo dňa 08.12.1992. Nepatrí do právomoci ministra spravodlivosti.

Komisia pre ochranu súkromia je nezávislý dozorný orgán zodpovedný za zabezpečenie ochrany súkromia pri spracúvaní osobných údajov.

Úlohy komisie pre ochranu súkromia sú rôzne a delia sa na päť hlavných oblastí činnosti: pomocná funkcia, informačná funkcia, vybavovanie sťažností, poradná funkcia, a napokon politika dodržiavania noriem.

– Pomocná funkcia: Táto oblasť činnosti úzko súvisí s informačnou funkciou. Komisia pre ochranu súkromia je v rámci pomocnej funkcie otvorená každej osobe: úradom, súkromnému sektoru, občanom, osobám zodpovedným za spracovanie údajov (fyzickým aj právnickým).

Medzi úlohy komisie v tejto oblasti patria: oznamovanie informácií požadovaných akoukoľvek osobou, či už ide o osobu, ktorej sa týka spracovanie údajov, alebo spracovateľa údajov (prevádzkovateľ), výkon práva na prístup a opravu, spracovanie vyhlásení, aktualizácia verejného registra, poskytovanie informácií v rámci vybavovania sťažností, poskytovania informácií požadovaných jednotlivcami alebo spracovateľmi údajov a vypracovanie výročnej správy pre parlament.

Komisia pre ochranu súkromia pomáha tak verejným orgánom, ako aj osobám zodpovedným za spracovanie (prevádzkovateľom) a odpovedá na žiadosti o predbežné neformálne konzultácie, ktoré umožňujú zohľadniť požiadavky zákona o ochrane súkromia

počas fázy vývoja projektu. Komisia pre ochranu súkromia pomáha aj jednotlivcom, ktorých údaje sú spracovávané na uplatnenie ich práv, a to najmä tým, že ich informuje o ich právach a postupe, ktorý treba dodržať. V kontexte medzinárodnej výmeny údajov Komisia pre ochranu súkromia podporuje orgány, ktoré vykonávajú cezhraničné aktivity. Na tejto úrovni a na úrovni členských štátov Komisia pre ochranu súkromia podporuje všetky osoby, ktorých údaje sú spracovávané a začlenené do cezhraničných tokov údajov.

– Informačná funkcia: Komisia pre ochranu súkromia poskytuje informácie tak orgánom, ako aj osobám zodpovedným za spracovanie (prevádzkovateľom) a dotknutým osobám.

Do tejto oblasti činnosti patrí: vypracovanie výročnej správy pre parlament a vypracovanie plánu riadenia, vypracovanie vnútorných predpisov, udržiavanie verejného registra a všeobecnejšie informácií vo vzťahu k verejnosti (webové stránky, konferencie, odpovede orientované na klienta, zvyšovanie povedomia atď.). Treba zdôrazniť aj to, že v rámci týchto rôznych oblastí činnosti sa Komisia pre ochranu súkromia nemusí nutne obmedzovať na vnútroštátne územie. Činnosť Komisie pre ochranu súkromia má často aj medzinárodný rozmer a zohráva dôležitú úlohu pri informovaní a zvyšovaní povedomia na medzinárodnej scéne.

– Vybavovanie sťažností: Komisia pre ochranu súkromia zasahuje ako ombudsman v súvislosti so sťažnosťami dotknutých osôb.

Ak prevádzkovateľ (spracovateľ údajov) nebude dodržiavať práva občana, ktorého údaje spracúva, Komisia pre ochranu súkromia zasiahne na žiadosť dotknutej osoby, aby sa uplatnili jej práva (právo na námietku, opravu, nepriamy prístup atď.). Na tento účel Komisia pre ochranu súkromia uplatní prostriedky, ktoré má k dispozícii (vyhlásenie pre štátneho prokurátora, konanie pred občianskym súdom atď.). V prípade medzinárodných trestných činov súvisiacich s ochranou údajov Komisia pre ochranu súkromia pomáha pri medzinárodných vyšetrovaniach s cieľom zaviesť užitočné riešenia, ktoré vyžadujú zapojenie všetkých subjektov, ktorých sa ochrana údajov týka.

– Poradná funkcia: Komisia pre ochranu súkromia poskytuje stanoviská v oblasti predpisov a noriem.

Práca Komisie pre ochranu súkromia v tejto oblasti sa zameriava predovšetkým na príslušné orgány a/alebo úrady: formuluje stanoviská a odporúčania k návrhom právnych predpisov s aspektmi ochrany súkromia. Komisia pre ochranu súkromia sa zapája do rozhodovacieho procesu v oblasti ochrany súkromia prostredníctvom účasti v národných a medzinárodných pracovných skupinách (napr. pracovná skupina zriadená podľa článku 29, Berlínska pracovná skupina, konferencia splnomocnencov alebo iné dozorné orgány v oblasti ochrany súkromia atď.) a prostredníctvom kontaktov s podobnými organizáciami v zahraničí.

– Politika dodržiavania noriem: Komisia pre ochranu súkromia zabezpečuje dodržiavanie zákonov týkajúcich sa ochrany osobných údajov.

Právomoci Komisie pre ochranu súkromia v súvislosti s povoľovaním spočívajú v tom, že úradu v určitom sektore, ktorý je prevádzkovateľom pri spracovaní údajov, udeľuje povolenie na spracovanie a získanie údajov súkromného charakteru. V súvislosti s týmito prevádzkovateľmi Komisia pre ochranu súkromia tiež vykonáva úlohy dozoru a kontroly, vydáva odporúčania a hodnotí prijaté bezpečnostné opatrenia.

Každú žiadosť o informácie alebo pomoc a každú sťažnosť je možné odoslať priamo Komisii pre ochranu súkromia poštou, telefonicky alebo elektronicky. Kontaktné údaje:

Commission de la protection de la vie privée

Rue de la presse, 35

1000 Bruxelles

Tel (+32) 2 274 48 00

Fax(+32) 2 274 48 35

[✉ commission@privacycommission.be](mailto:commission@privacycommission.be)

Kancelárie Komisie pre ochranu súkromia je možné navštíviť každý pracovný deň. Základnú pomoc môžete získať na telefónnom čísle +32 (0)2 274 48 79 alebo po vyplnení [✉ kontaktného online formulára](#).

Súvisiaci odkaz

[✉ Komisia pre ochranu súkromia](#)

- **Ďalšie organizácie na podporu rovnosti**

Výbory na monitorovanie väzňov

Výbory na monitorovanie väzňov zabezpečujú externý dohľad nad zaobchádzaním s väzňami. Sťažnosti väzňov sa postupujú väzenským orgánom alebo ministrom spravodlivosti s cieľom nájsť riešenia.

Každá väznica má monitorovací výbor. Každý výbor pozostáva z osôb zastupujúcich občiansku spoločnosť a najmenej jedného lekára a jedného právnika a predsedá mu sudca. Centrálna monitorovacia rada (*Conseil central de surveillance*) koordinuje prácu miestnych výborov a poskytuje ministrovi spravodlivosti vyjadrenia k zaobchádzaniu s väzňami buď na jeho žiadosť alebo z vlastného podnetu.

Súvisiace odkazy

- [Portál federálneho ministerstva spravodlivosti](#)
- [Kontaktné údaje pre väznice](#)

Výbor pre sťažnosti (so zodpovednosťou za cudzincov držaných v uzavretých zadržiacích centrách, ubytovacích centrách alebo záchytných centrách).

Výbor pre sťažnosti spracováva jednotlivé sťažnosti podané cudzincami zadrživanými v zadržiacích centrách, ubytovacích centrách alebo záchytných centrách týkajúce sa podmienok ich zadržovania a najmä, pomerov v týchto zadržiacích a ubytovacích centrách ktoré sa týkajú práv a povinností ustanovených v kráľovskom dekréte z 2. augusta 2002 (uzavreté centrá), 8. júna 2009 (záchytné centrá) a 14. mája 2009 (ubytovacie centrá).

V týchto centrách môžu byť zadrživaní nelegálni prisťahovalci, odmietnutí žiadatelia o azyl alebo cudzinci, ktorí nespĺňajú požiadavky na vstup alebo pobyt.

Sťažovatelia, ktorí chcú napadnúť rozhodnutie, môžu Štátnej rade predložiť odvolanie.

Výbor možno kontaktovať na tejto adrese:

Secrétariat permanent de la Commission des plaintes
Service Public Fédéral Intérieur –
Rue de Louvain, 1
1000 Bruxelles

Súvisiaci odkaz

[Federálne ministerstvo vnútra](#)

Stály policajný monitorovací výbor

[Stály policajný monitorovací výbor](#) je externý policajný monitorovací orgán, ktorý predkladá správy parlamentu. Výbor sa v rámci dozornej činnosti zameriava na ochranu práv, ktoré sú jednotlivcom priznané ústavou a právnymi predpismi, koordináciu a efektívnosť policajných síl.

Každá osoba ovplyvnená zásahom polície môže podať sťažnosť, oznámiť zneužívanie moci alebo predložiť akékoľvek ďalšie informácie Stálemu policajnému monitorovaciemu výboru.

Každý príslušník polície môže tiež podať sťažnosť alebo správu o zneužití moci výboru bez toho, aby najprv požiadal o dovoľenie svojich nadriadených a nesmie byť za to potrestaný.

Sťažnosti možno podať prostredníctvom [elektronického formulára](#).

Výbor možno kontaktovať na tejto adrese:

Comité permanent de contrôle des services de police
Rue de la Presse 35/1
1000 Bruxelles
Tel.: (+32) 2 286 28 11
Fax: (+32) 2 286 28 99
E-mail: info@comitep.be

Súvisiaci odkaz

[Stály policajný monitorovací výbor](#)

Iné

Základné poradenské služby pre občanov

K základným poradenským službám pre občanov patrí poskytovanie informácií verejnosti v prípade otázok týkajúcich sa justičného systému alebo problémov súvisiacich s týmto systémom vo veľmi špecifických oblastiach.

- Občianske právo: odlúčenie, rozvod, všeobecné informácie o rodičovskej zodpovednosti, hlavné, druhé alebo alternatívne miesto pobytu detí, práva týkajúce sa osobného styku.
- Trestné právo: mediácia v trestnoprávných veciach, alternatívy k predbežnému zadržaniu, probácia, verejnoprospešné práce, podmienené prepustenie, dočasné prepustenie zo zadržania na ochranu verejnosti, rehabilitácia, amnestia, elektronický dohľad, opustenie väznice, podmienený trest, obmedzené zadržanie, dočasné prepustenie s cieľom vyhostenia alebo vydania, dočasné prepustenie zo zdravotných dôvodov, nahradenie trestu odňatia slobody verejnoprospešnými prácami.
- Informácie pre obeť trestných činov: práva civilných strán/poškodených strán.
- Všeobecné informácie o konaniach na občianskych a trestných súdoch.

[adresár federálneho ministerstva spravodlivosti](#) obsahuje zoznam justičných centier.

Súvisiaci odkaz:

[Publikácia federálneho ministerstva spravodlivosti o prístupe k justícii v Belgicku](#)

Základné a následné právne poradenstvo a právna pomoc

Základné právne poradenstvo pozostáva z praktických alebo právnych informácií alebo počiatočného právneho stanoviska, ktoré sa poskytujú v rámci krátkej konzultácie. Základné právne poradenstvo poskytujú príslušníci právnickej profesie, obvykle právnici.

Na účely následného právneho poradenstva sa za určitých podmienok určí právnik, ktorý bude pracovať bezplatne alebo za malú odmenu. Náklady na konanie (súdni úradníci, experti, kópie atď.) nie sú úplne alebo čiastočne bezplatné, môžu byť však pokryté z právnej pomoci.

Osoby využívajúce právnu pomoc sú oslobodené v plnom rozsahu alebo čiastočne od platenia súdnych alebo mimosúdnych nákladov na konanie, ak nemajú dostatočný príjem na ich uhradenie.

Ďalšie informácie sa uvádzajú na [stránke portálu elektronickej justície o nákladoch konania v Belgicku](#).

Súvisiaci odkaz:

- [Publikácia federálneho ministerstva spravodlivosti o prístupe k justícii v Belgicku](#)
- [Asociácia francúzsky hovoriacich a nemecky hovoriacich advokátov Belgicka \(OBFG\)](#)
- [Asociácia flámskych advokátov \(OVB\)](#)

Výbor pre finančnú pomoc obetiam úmyselných násilných činov a osobám, ktoré im poskytujú pomoc

Zákon obsahuje ustanovenia o štátnej finančnej pomoci obetiam úmyselných násilných činov a osobám, ktoré im poskytujú pomoc a v niektorých prípadoch ich príbuzným.

Výbor možno kontaktovať priamo, žiadosti však možno predkladať aj prostredníctvom právnika „pre pomoc obetiam“ alebo pohotovostnej telefonickú linku na oddeleniach sociálnej pomoci, ktorých zoznam je k dispozícii na webovej lokalite [federálneho ministerstva spravodlivosti](#) (pozri Index, Justícia od A po Z, finančná pomoc obetiam).

Výbor možno kontaktovať na tejto adrese:

Service public fédéral de la Justice

Commission pour l'aide financière aux victimes d'actes intentionnels de violence et aux sauveteurs occasionnels

Boulevard de Waterloo 115,

Tel.: (+32)2 542 72 07

(+32)2 542 72 08

commission.victimes@just.fgov.be

Ďalšie informácie sa uvádzajú na [stránke portálu elektronickej justície o právach obetí](#).

Súvisiaci odkaz

[Federálne ministerstvo spravodlivosti](#)

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzí na tejto webovej lokalite spravujú príslušné členské štáty. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska komisia vylučuje akúkoľvek zodpovednosť za akékoľvek informácie alebo údaje obsiahnuté alebo uvedené v tomto dokumente. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Posledná aktualizácia: 19/12/2017

Základné práva - Bulharsko

Vnútroštátne súdy

Vnútroštátne inštitúcie pre základné práva

Ombudsman

Špecializované orgány pre ľudské práva

Iné

Vnútroštátne súdy

Každý bulharský sudca môže viesť pojednávanie vo veciach týkajúcich sa právnych predpisov v oblasti základných práv v EÚ ako sudca súdu prvého stupňa, pretože Charta základných práv je súčasťou primárnych európskych právnych predpisov (uplatňuje sa v rovnakom rozsahu ako Lisabonská zmluva). Bulharskí občania môžu teda podať podnet na oblasťný súd („Окръжен съд“) a odvolať sa na chartu, ak sa domnievajú, že im boli odopreté ich základné práva. Bulharské súdy majú rovnaké právomoci v oblasti základných práv, aké sú zakotvené v bulharskej ústave a vo vzťahu k všetkým medzinárodným zmluvám, ktorých je Bulharsko zmluvnou stranou.

Sťažnosti na individuálne správne rozhodnutia je možné podať na správnych súdoch a na najvyššom správnom súde („Върховен административен съд“).

Každý súd v Bulharsku má svoje vlastne webové sídlo, na ktorom je uvedené, ako je organizovaný a čím sa zaoberá. Webové sídlo [Najvyššej súdnej rady \(Висшия съдебен съвет\)](#) poskytuje podrobný zoznam bulharských súdov s ich adresami a webovými sídlami (len v bulharčine).

Vnútroštátne inštitúcie pre základné práva

Pozrite si nasledujúci oddiel o ombudsmanovi.

Ombudsman

Ombudsmana Bulharskej republiky (Омбудсман на Република България)

Adresa:

Ul. George Washington č. 22

Sofia 1202, Bulharsko

Tel. +359 2 810 69 55

E-mail: priemna@ombudsman.bg

Webové sídlo: <http://www.ombudsman.bg/>

- **Názov útvaru/inštitúcie prijímajúcej podania/sťažnosti/žiadosti vyplývajúce z porušenia práv (ak existuje)**

Ombudsman využíva prostriedky stanovené zákonom na vyšetrowanie prípadov, keď štátne a obecné úrady a ich správy alebo osoby poverené poskytovaním verejných služieb porušia práva a slobody občanov svojím konaním alebo opomenutím konania. Mandát ombudsmana je široký a vzťahuje sa na všetky politické, hospodárske, občianske, sociálne, kultúrne a iné práva občanov. Je to orgán, ktorý chráni práva všetkých občanov vrátane detí, osôb so zdravotným postihnutím, menšín, cudzích štátnych príslušníkov atď.

- **Stručný opis podaní/sťažností/žiadostí spracovaných inštitúciou**

Sťažnosti je možné podať ombudsmanovi poštou, osobne, e-mailom alebo aj ústne a úradne ich zaregistruje úradník. Spracováva ich prijímacie oddelenie („priemna“) a podateľňa („delovodstvo“). Prijímacie oddelenie, ktoré funguje od 5. januára 2006, je

otvorené každý deň. Odborníci na oddelení komunikujú s verejnosťou osobne alebo telefonicky. Ombudsman prijíma verejnosť aj osobne, každý štvrtok od 9.00 do 12.30 hod. na základe vopred dohodnutého stretnutia.

- **Stručný opis postupu/konania, podľa ktorého sa podania/sťažnosti/žiadosti spracovávajú**

Akákoľvek osoba bez ohľadu na občianstvo, pohlavie, politické presvedčenie alebo náboženské vyznanie môže podať ombudsmanovi sťažnosti alebo upozornenia. Anonymné sťažnosti alebo upozornenia týkajúce sa udalostí, ku ktorým došlo pred viac než dvomi rokmi, sa nepreskúmajú. Ombudsman môže začať vyšetrowanie z vlastnej iniciatívy, ak sa domnieva, že je to vo verejnom záujme.

Po zaznamenaní sťažností v registri ich vedúci úradu ombudsmana postúpi odboru príslušnému podľa charakteru sťažnosti. Vedúci odboru priradí prípad pracovníkovi, ktorý sa ním bude zaoberať a ktorý má jeden mesiac na jeho prešetrenie. V prípadoch, ktoré vyžadujú rozsiahlejšie prešetrenie, sa táto lehota predĺži na tri mesiace. Pracovník, ktorý sa zaoberá prípadom, môže sťažovateľa požiadať o ďalšie informácie alebo požiadať príslušný správny orgán, aby podnikol určité kroky alebo poskytol určité informácie. Vnútroštátne orgány, obecné úrady a ich správy, právnické osoby a verejnosť musia dobrovoľne poskytnúť informácie, ktoré im boli zverené, a spolupracovať s ombudsmanom v súvislosti so sťažnosťami zaslanými orgánu. Ak sa sťažnosť týka veci, ktorá sa môže postúpiť vyššiemu správneho orgánu alebo inej špecializovanej inštitúcii (výboru alebo agentúre), ombudsman môže odporučiť sťažovateľovi, aby sa obrátil na dotknutú inštitúciu, pokiaľ si záležitosť nevyžaduje preskúmanie zo strany ombudsmana. Ak prípad nepatrí do pôsobnosti ombudsmana, ombudsman namiesto jeho preskúmania zodpovedajúcim spôsobom upozorní sťažovateľa a poradí mu, aby sa obrátil na príslušný orgán. Ak sťažovateľ súhlasí, ombudsman môže postúpiť sťažnosť tomuto orgánu.

Ombudsman môže kedykoľvek ponúknuť mediáciu s cieľom dosiahnuť zmierlivé riešenie tak, že zašle ponuku na mediáciu sťažovateľovi a orgánu alebo osobe, na ktorú bola podaná sťažnosť. Ak obidve strany súhlasia, ombudsman pomôže urovnať spor všetkými možnými prostriedkami, napríklad nadviazaním kontaktu alebo poskytnutím pomoci pri rokovaniach medzi stranami.

- **Stručný opis možných výsledkov postupu/konania**

V závislosti od zistení vyšetrowania môže okrem odpovede sťažovateľa poskytnúť príslušnému orgánu odporúčania, pokiaľ ide o opatrenia, ktoré môže prijať na odstránenie príčin alebo postupov, ktoré viedli k porušeniu práv osoby. Ombudsman často vydáva stanoviská ku konkrétnym otázkam, ktoré sa potom zverejňujú na webovom sídle a postúpia príslušnému orgánu a médiám. Ak sa zistí, že problém spočíva v existujúcom právnom rámci, ombudsman môže vydať odporúčanie národnému zhromaždeniu a rade ministrov, aby vykonali príslušné legislatívne zmeny. Ak sa zistí, že zákony sú v rozpore s ústavou a porušujú sa nimi občianske práva a slobody, ombudsman je oprávnený postúpiť vec ústavnému súdu, aby určil, či je to naozaj tak. Okrem toho, ak sa zistia rozpory v judikatúre, ombudsman má právomoc predložiť vec najvyššiemu kasačnému súdu alebo najvyššiemu správneho súdu, aby vydali výkladové rozhodnutie.

Špecializované orgány pre ľudské práva

Národný orgán pre rovnosť (Орган по въпросите на равенството)

1. Komisia na boj proti diskriminácii (Комисия за защита от дискриминация)

Adresa:

Bul. Dragan Tsankov č. 35

Sofia 1125, Bulharsko

Tel.: + 359 2 807 30 30

Fax: + 359 2 807 30 58

E-mail: kzd@kzd.bg

Webové sídlo: <http://www.kzd-nondiscrimination.com/>

- **Názov útvaru/inštitúcie prijímajúcej podania/sťažnosti/žiadosti vyplývajúce z porušenia práv (ak existuje)**

Komisia na boj proti diskriminácii (Комисия за защита от дискриминация)

- **Stručný opis podaní/sťažností/žiadostí spracovaných inštitúciou**

Prípady možno predložiť komisii na boj proti diskriminácii:

- na základe písomnej sťažnosti postihnutej osoby alebo osôb,
- z vlastnej iniciatívy komisie na boj proti diskriminácii,
- na základe informácií získaných od fyzických alebo právnických osôb, štátnych alebo verejných orgánov.

Sťažnosť alebo upozornenie sa musia podať komisii na boj proti diskriminácii do troch rokov od spáchania deliktu. Po uplynutí troch rokov sa sťažnosť nebude skúmať, alebo ak vyšetrovanie už prebieha, prípad sa uzavrie. Ak záležitosť už bola predložená súdu, komisia nezačne konanie. Ak sa sťažnosť alebo upozornenie stiahne alebo ak sťažovateľ neopraví chybu v lehote stanovenej komisiou, prípad sa uzavrie.

Sťažnosť musí obsahovať:

- meno sťažovateľa,
- kontaktnú adresu alebo sídlo sťažovateľa,
- opis okolností, na ktorých je sťažnosť založená: v prípade konaní spáchaných osobne, k akému konaniu alebo opomenutiu konania došlo a kedy, kde a kto ich spáchal, alebo v prípade zamestnancov odporcu, aké konanie alebo opomenutie konania vyplývajúce z ich zákonných alebo zmluvných povinností a týkajúce sa ich činností vedú k tomu, že odporca je zodpovedný za spáchanú diskrimináciu,
- konkrétne podrobnosti o požadovanej náprave. Nápravné opatrenie musí byť v právomoci komisie na boj proti diskriminácii, ktoré sú stanovené v zákone o ochrane proti diskriminácii. Sťažovatelia musia poskytnúť dôkazy, napríklad písomné dokumenty alebo iné konkrétne dôkazy, o ktorých sa domnievajú, že by ich komisia na boj proti diskriminácii mala preskúmať (uvedú sa napríklad osoby, ktoré by sa mali vypočuť ako svedkovia, a miesto, kde sa nachádzajú písomné dôkazy v držbe tretích strán, ktoré nie sú účastníkmi konania),
- dátum a podpis sťažovateľa alebo jeho zástupcu.
- **Stručný opis postupu/konania, podľa ktorého sa podania/sťažnosti/žiadosti spracovávajú**

Predseda komisie na boj proti diskriminácii prideli spis výboru, ktorý sa špecializuje na daný druh diskriminácie. Výbor spomedzi svojich členov vymenuje predsedu a spravodajcu. Spravodajca zhromaždí písomné dôkazy potrebné na zdokumentovanie skutočností. Vyšetrovanie sa musí ukončiť v lehote 30 dní. V zložitých prípadoch môže predseda komisie na boj proti diskriminácii túto lehotu predĺžiť o ďalších 30 dní. Keď sa ukončí vyšetrovanie, spravodajca predloží svoje zistenia predsedovi výboru. Predseda stanoví dátum verejného vypočutia a vyzve účastníkov, aby sa na ňom zúčastnili.

Komisia na boj proti diskriminácii je oprávnená:

- požiadať o dokumenty a ďalšie informácie týkajúce sa vyšetrovania,
- požadovať vysvetlenie od osôb, ktorých sa vyšetrovanie týka,
- vypočúvať svedkov.

Všetky osoby a štátne a miestne orgány sú povinné spolupracovať s komisiou pre boj proti diskriminácii poskytnutím informácií a dokumentácie a poskytnutím písomného vysvetlenia vždy, keď o to budú požiadaní. Odmietnutie povedie k pokute.

- **Stručný opis možných výsledkov postupu/konania**

Na prvom zasadnutí predseda výboru vyzve účastníkov, aby vyriešili svoj spor zmierom. Ak ho tak vyriešia, výsledná dohoda sa schváli rozhodnutím a prípad sa uzavrie. Ak strany dospejú k čiastočnému riešeniu, konanie bude pokračovať, pokiaľ ide o tú časť, o ktorej sa nedosiahla dohoda. Dohoda je vykonateľná a na jej dodržiavanie dohliada komisia.

Ak nie je možné dosiahnuť dohodu, komisia na boj proti diskriminácii posúdi skutkovú podstatu prípadu v lehote 14 dní po verejnom vypočutí.

Vo svojom rozhodnutí môže komisia pre boja proti diskriminácii:

- stanoviť, či došlo alebo nedošlo k porušeniu,
- stanoviť, kto spáchal delikt a kto je obeť,
- uložiť pokutu a/alebo záväzné správne opatrenia, ak dospeje k záveru, že bol spáchaný delikt.

Komisia na boj proti diskriminácii môže prijať tieto záväzné správne opatrenia:

- môže poskytnúť zamestnávateľom a verejným činiteľom záväzné pokyny na nápravu porušení právnych predpisov na boj proti diskriminácii,
- môže zrušiť nezákonné rozhodnutia alebo pravidlá vydané zamestnávateľmi, ktoré vedú alebo by mohli viesť k diskriminácii.

Komisia na boj proti diskriminácii presadzuje dodržiavanie svojich rozhodnutí v súlade s právom.

Proti rozhodnutiam komisie na boj proti diskriminácii možno podať odvolanie na Správny súd v Sofii do 14 dní.

2. Národná rada pre rodovú rovnosť (Националният съвет по равнопоставеността на жените и мъжете към Министерския съвет)

Adresa:

Rada ministrov

bul. Dondukov č. 1

Sofia 1594, Bulharsko

Webové sídlo: <http://www.mlsp.government.bg/equal/index.asp>

- **Názov útvaru/inštitúcie prijímajúcej podania/sťažnosti/žiadosti vyplývajúce z porušenia práv (ak existuje)**

Národná rada pre rodovú rovnosť v rámci rady ministrov (Националният съвет по равнопоставеността на жените и мъжете към Министерския съвет)

- **Stručný opis podaní/sťažností/žiadostí spracovaných inštitúciou**

Národná rada pre rodovú rovnosť zabezpečuje spoluprácu medzi štátnymi orgánmi a mimovládnyimi organizáciami pri vytváraní a vykonávaní vnútroštátnej politiky rodovej rovnosti sprostredkovaním konzultácií, spolupráce a koordinácie.

- **Stručný opis postupu/konania, podľa ktorého sa podania/sťažnosti/žiadosti spracovávajú**

Národná rada pre rodovú rovnosť:

- radí rade ministrov,
- skúma návrhy legislatívnych a iných aktov týkajúcich sa rodovej rovnosti a vydáva k nim stanoviská,
- skúma návrhy rozhodnutí vypracované radou ministrov a vydáva stanovisko k tomu, či sú alebo nie sú v súlade s politikou rodovej rovnosti,
- koordinuje činnosti štátnych orgánov a mimovládnych organizácií pri vykonávaní vnútroštátnej politiky rodovej rovnosti a medzinárodných záväzkov Bulharska v tejto oblasti,
- navrhuje opatrenia vnútroštátnej politiky rodovej rovnosti buď samostatne, alebo spoločne s komisiou na boj proti diskriminácii,
- udržiava kontakty so svojimi partnermi v zahraničí a s medzinárodnými organizáciami poverenými podobnými úlohami a pôsobiacimi v podobných oblastiach,
- pomáha sociálnym partnerom a mimovládnym organizáciám realizovať národné a regionálne projekty v oblasti rodovej rovnosti a zosúladenia rodinných/rodičovských povinností s profesijnými činnosťami a monitoruje výsledky,
- organizuje výskum otázok ovplyvňujúcich jej činnosť.
- **Stručný opis možných výsledkov postupu/konania**

Rozvoj a vykonávanie vnútroštátnej politiky rodovej rovnosti.

Orgán na ochranu údajov

1. Komisia pre ochranu osobných údajov (Комисията за защита на личните данни)

Adresa:

Bul. Prof. Tsvetan Lazarov č. 2

Sofia 1592, Bulharsko

Tel. + 359 2 91 53 518

Fax: + 359 2 91 53 525

E-mail: kzld@cpdp.bg

Webové sídlo: <http://www.cdpd.bg/>

- **Názov útvaru/inštitúcie prijímajúcej podania/sťažnosti/žiadosti vyplývajúce z porušenia práv (ak existuje)**

Komisia pre ochranu osobných údajov (Комисията за защита на личните данни)

- **Stručný opis podaní/sťažností/žiadostí spracovaných inštitúciou**

Komisia pre ochranu osobných údajov pomáha vláde pri vykonávaní jej politiky v oblasti ochrany osobných údajov.

Má právomoc prešetrovať sťažnosti, ktorých cieľom je dosiahnuť ochranu porušených práv podľa zákona o ochrane osobných údajov.

- **Stručný opis postupu/konania, podľa ktorého sa podania/sťažnosti/žiadosti spracovávajú**

Každý má právo nahlásiť porušenie svojich práv podľa zákona o ochrane osobných údajov komisii pre ochranu osobných údajov do jedného roka od jeho zistenia a najneskôr do piatich rokov od okamihu, keď k nemu dôjde. Po predložení sťažnosti komisii sa prideli riaditeľstvu pre právne postupy a dohľad, ktoré poskytne komisii svoje stanovisko ku klasifikácii a prípustnosti sťažnosti. Komisia potom zasadne za zatvorenými dverami, aby rozhodla, či je sťažnosť prípustná a ako by sa malo postupovať. Môže začať vyšetrovanie, zhromaždiť dôkazy alebo požiadať o stanoviská tretie strany. Ak sa zistí, že sťažnosť je prípustná, zúčastnené strany sa riadne informujú a stanoví sa dátum verejného vypočutia. Strany sa vyzývajú, aby sa spolu so všetkými ostatnými zainteresovanými stranami zúčastnili na vypočutí. Komisia vydá rozhodnutie v lehote 30 dní od prijatia sťažnosti. Kópia rozhodnutia sa zašle dotknutým stranám a všetkým ostatným zainteresovaným stranám. Komisia môže vydať záväzné pokyny pre porušovateľa, stanoviť lehotu, v ktorej sa musí príčina porušenia odstrániť, alebo uloží správnu sankciu. Proti rozhodnutiu možno podať odvolanie na najvyššom správnom súde do 14 dní od jeho doručenia.

- **Stručný opis možných výsledkov postupu/konania**

Verejnosť, právnické osoby alebo štátne orgány môžu požiadať komisiu, aby vydala stanovisko k legislatívnemu návrhu súvisiacemu so zákonom o ochrane osobných údajov.

Komisia môže vydať záväzné pokyny správcovi osobných údajov

a uložiť dočasné zákazy spracovávania osobných údajov v prípade porušenia noriem o ochrane osobných údajov.

Iné špecializované orgány

1. Národná rada pre etnické menšiny a integráciu („Националният съвет по етническите и интеграционните въпроси към Министерски съвет“)

Adresa:

Rada ministrov

bul. Dondukov č. 1

Sofia 1594, Bulharsko

Tel. +359 2 940 36 22

Fax: +359 2 940 21 18

E-mail: [✉ Rositsa.Ivanova@government.bg](mailto:Rositsa.Ivanova@government.bg) – tajomníčka NSSIEV

Webové sídlo: [✉ http://www.nccedi.government.bg/](http://www.nccedi.government.bg/)

- **Názov útvaru/inštitúcie prijímajúcej podania/sťažnosti/žiadosti vyplývajúce z porušenia práv (ak existuje)**

Národná rada pre etnické menšiny a integráciu pri ministerskej rade („Националният съвет по етническите и интеграционните въпроси към Министерски съвет“)

- **Stručný opis podaní/sťažností/žiadostí spracovaných inštitúciou**

Tento orgán a jeho sekretariát sa zaoberajú všetkými otázkami súvisiacimi s etnickou príslušnosťou.

Aj keď sekretariát nemá osobitné oddelenie na vybavovanie sťažností alebo žiadostí, jeho odborníci sa nimi v prípade potreby zaoberajú.

- **Stručný opis postupu/konania, podľa ktorého sa podania/sťažnosti/žiadosti spracovávajú**

Národná rada pre etnické menšiny a integráciu je poradným a koordinačným orgánom, ktorý pomáha rade ministrov pri vytváraní a vykonávaní politiky týkajúcej sa etnických menšín a ich integrácie.

Sprostredkuje spoluprácu medzi vládnyimi a mimovládnyimi organizáciami obhajujúcimi záujmy etnických menšín a podporujúcimi vzťahy medzi etnickými skupinami.

Okrem toho koordinuje vykonávanie národného akčného plánu dekády začleňovania rómskej populácie na roky 2005 – 2015 a záväzkov, ktoré prijali všetky štátne orgány v súlade s ich prevádzkovou oblasťou pôsobnosti, pokiaľ ide o dekádu začleňovania Rómov, a dohliada naň.

Každá oblasť má svoju radu pre etnické menšiny a integráciu, ktorá spolupracuje s guvernérom oblasti. Rady sú poradné a koordinačné orgány, ktoré podporujú vykonávanie politiky v oblasti etnických a integračných otázok na okresnej úrovni.

Obecné rady môžu zriadiť svoje vlastné miestne rady pre etnické menšiny a integráciu.

- **Stručný opis možných výsledkov postupu/konania**

Sekretariát národnej rady pre etnické menšiny a integráciu je okrem svojich rozsiahlych administratívnych úloh zodpovedný za udržiavanie operatívnych väzieb a poskytovanie metodologickej pomoci oblastným a miestnym radám pre spoluprácu v oblasti etnických a integračných otázok.

2. Agentúra pre ľudí so zdravotným postihnutím (Агенция за хора с увреждания)

Adresa:

Ul. Sofroni Vrachanski č. 104-106

Sofia 1233, Bulharsko

Tel. +359 2 940 80 95; 832 90 73

Fax: +359 2 832 41 62

E-mail: ahu@mlsp.government.bg

Webové sídlo: <http://ahu.mlsp.government.bg/>

- **Názov útvaru/inštitúcie prijímajúcej podania/sťažnosti/žiadosti vyplývajúce z porušenia práv (ak existuje)**

Agentúra pre ľudí so zdravotným postihnutím (Агенция за хора с увреждания)

- **Stručný opis podaní/sťažností/žiadostí spracovaných inštitúciou**

Agentúra sa zaoberá hlavne žiadosťami o zaradenie do registra dodávateľov zdravotníckych pomôcok a zariadení a registra špecializovaných spoločností prevádzkovaných osobami so zdravotným postihnutím a pre osoby so zdravotným postihnutím, ktoré sa venujú právam osôb so zdravotným postihnutím. Riadi aj projekty v rámci rôznych programov financovaných agentúrou.

- **Stručný opis postupu/konania, podľa ktorého sa podania/sťažnosti/žiadosti spracovávajú**

Žiadosti po zaregistrovaní v automatizovanom informačnom systéme „Dokman“ postúpi výkonný riaditeľ vedúcemu kancelárie agentúry a jej riaditeľom, ktorí ich pridelia príslušným pracovníkom, ktorí sa nimi budú zaoberať.

- **Stručný opis možných výsledkov postupu/konania**

Podanie sa spracuje alebo sa pošle odpoveď.

3. Štátna agentúra na ochranu detí (Държавната агенция за закрила на детето)

Adresa:

Ul. Triaditsa č. 2

Sofia 1051, Bulharsko

Tel. +359 2 933 90 10, +359 2 933 90 16

Fax: +359 2 980 24 15

E-mail: sacp@sacp.government.bg

Webové sídlo: <http://sacp.government.bg/>

- **Názov útvaru/inštitúcie prijímajúcej podania/sťažnosti/žiadosti vyplývajúce z porušenia práv (ak existuje)**

Štátna agentúra na ochranu detí (Държавната агенция за закрила на детето)

- **Stručný opis podaní/sťažností/žiadostí spracovaných inštitúciou**

Práva detí stanovené v Dohovore OSN o právach dieťaťa sú v Bulharsku zaručené zákonom na ochranu detí prijatým v roku 2000 a štátnou agentúrou na ochranu detí, ktorá bola zriadená v roku 2001. Bulharsko sa teda zaviazalo poskytovať primeranú pomoc rodičom a poručníkom a vytvoriť infraštruktúru inštitúcií a služieb starostlivosti o deti.

Za ochranu detí v Bulharsku sú zodpovední:

- predseda štátnej agentúry na ochranu detí (Държавната агенция за закрила на детето), ktorá mu pomáha pri výkone jeho právomocí,
- pobočky úradu sociálnych služieb,
- ministri: práce a sociálnej politiky, vnútra, školstva, mládeže a vedy, spravodlivosti, zahraničných vecí, kultúry, zdravia, ako aj miestni starostovia.

- **Stručný opis postupu/konania, podľa ktorého sa podania/sťažnosti/žiadosti spracovávajú**

Zákon o ochrane detí poskytuje osobitnú ochranu ohrozeným deťom a upravuje právo všetkých detí na ochranu pred násilím, ktoré zahŕňa aj stav, keď je dieťa nútené vykonávať činnosti škodlivé pre jeho telesný, duševný, morálny alebo vzdelávací vývoj, vystavenie výchovným metódam škodlivým ich zmyslu pre dôstojnosť alebo telesnému a duševnému násiliu, prípadne iným formám násilia a nátlaku, ktoré sú v rozpore s jeho záujmami, využívanie na žobranie, prostitúciu, rozširovanie pornografie, zhromažďovanie nezákonných príjmov alebo vystavenie sexuálnemu zneužívaniu. .

V Bulharsku sú zavedené tieto opatrenia na ochranu detí:

- v rámci rodinného prostredia: poradenstvo, pomoc, právna pomoc, psychologické poradenstvo a sociálne služby. Tieto opatrenia prijíma agentúra sociálnych služieb na žiadosť rodičov, poručníkov, opatrovateľov dieťaťa alebo samotného dieťaťa alebo z vlastnej iniciatívy. Služby poskytuje agentúra sociálnych služieb alebo iní poskytovatelia,
- mimo rodinného prostredia: umiestnenie dieťaťa do rodiny príbuzných alebo blízkych priateľov alebo do pestúnskej rodiny a sociálne služby poskytované v mieste bydliska dieťaťa alebo v špecializovanej inštitúcii. Opatrenia tohto druhu nariadi súd. Agentúra sociálnych služieb zabezpečí dočasné ubytovanie až do vynesenia súdneho rozhodnutia,
- do špecializovanej inštitúcie sa umiestni len vtedy, ak zlyhajú všetky pokusy umiestniť dieťa do rodinného prostredia.
- **Stručný opis možných výsledkov postupu/konania**

Štátna agentúra pre ochranu detí presadzuje práva detí:

- vykonávaním inšpekcií na zabezpečenie ochrany práv detí vo všetkých verejných a súkromných školách, v materských školách a centrách starostlivosti o dieťa alebo ich oddeleniach služieb, zdravotníckych zariadeniach, pobočkách sociálnych služieb, u poskytovateľov sociálnych služieb pre deti a v neziskových organizáciách pôsobiacich v oblasti ochrany detí,
- vykonávaním dozoru nad centrami, ktoré ponúkajú špecializované služby starostlivosti o deti,
- presadzovaním minimálnych štandardov v sociálnych službách. Pre všetky uvedené otázky agentúra vydala záväzné pokyny na nápravu porušovania. Nedodržanie záväzného pokynu sa trestá pokutou alebo peňažnou sankciou, uloženiu ktorej predchádza dlhý postup. Ak vyšetrovanie preukáže porušenie práv dieťaťa, agentúra najprv vydá záväzný pokyn (individuálny správny akt), proti ktorému možno podať odvolanie na súd v zákonnej lehote 14 dní. Ak sa nepodá odvolanie, záväzný pokyn nadobudne účinnosť. Po uplynutí platnosti pokynu musí porušovateľ informovať agentúru o splnení pokynu.

4. Štátna agentúra pre utečencov (Държавна агенция за бежанците при Министерския съвет)

Adresa:

Bul. Knyaginya Maria Luiza č. 114 B
Serdika
1233 Sofia; Bulharsko
Tel.: +359 2 80 80 901 – predseda
Fax: +359 2 295 59 905
E-mail: sar@saref.government.bg
Webové sídlo: <http://www.aref.government.bg/>

- **Názov útvaru/inštitúcie prijímajúcej podania/sťažnosti/žiadosti vyplývajúce z porušenia práv (ak existuje)**

Štátna agentúra pre utečencov (Държавна агенция за бежанците)

- **Stručný opis podaní/sťažností/žiadostí spracovaných inštitúciou**

Žiadosti o azyl a zlúčenie rodiny sa skúmajú v súlade so zákonom o azyle a utečencoch (v článku 34 sa upravuje zlúčenie rodiny). Podľa tohto zákona je možné podať odvolanie proti všetkým rozhodnutiam o azyle a zlúčení rodiny. Všetky ostatné žiadosti sa riadia internými pravidlami agentúry v oblasti poskytovania ochrany.

- **Stručný opis postupu/konania, podľa ktorého sa podania/sťažnosti/žiadosti spracovávajú**

Hlavným zákonom upravujúcim práva žiadateľov o azyl, utečencov a žiadateľov o humanitárne postavenie (doplnkovú ochranu) v Bulharsku je zákon o azyle a utečencoch. Tento zákon spolu so správnym poriadkom a zákonom o cudzích štátnych príslušníkoch v Bulharsku tvorí právny rámec pre bulharský azylový systém.

Podľa zákona o azyle a utečencoch existujú štyri druhy osobitnej ochrany:

- azyl: bulharský prezident ho udeľuje cudzím štátnym príslušníkom, ktorí sú prenasledovaní z dôvodu svojej viery alebo konania na podporu medzinárodne uznávaných práv a slobôd,
- postavenie utečenca,
- humanitárne postavenie (ktoré je rovnocenné doplnkovej ochrane opísanej v článku 15 kvalifikačnej smernice – 2004/83/ES),
- dočasná ochrana: za určitých podmienok sa poskytuje v období masívneho prílevu utečencov.
- Štátna agentúra pre utečencov je zodpovedná za preskúmanie žiadostí o postavenie utečenca alebo humanitárne postavenie. Jej predseda je jediným úradníkom, ktorý môže v Bulharsku udeliť postavenie utečenca alebo humanitárne postavenie.

V súčasnosti sa všetkými žiadosťami o postavenie utečenca zaoberajú utečenecké centrá v Sofii a v obci Banja pri Novej Zagore.

Žiadatelia o azyl sa musia dostaviť do agentúry osobne. Žiadosti podané na hranici alebo akémukoľvek inému orgánu sa musia bezodkladne postúpiť agentúre.

Žiadatelia o azyl sa zaregistrujú v deň, keď podajú žiadosť agentúre.

Agentúra musí žiadateľom o azyl poskytnúť informácie o postupe, ich právach a povinnostiach a organizáciách poskytujúcich právnu a sociálnu pomoc. Tieto informácie im musia byť poskytnuté v jazyku, ktorému rozumejú, a prečíta im ich tľmočník bezprostredne pred zaregistrovaním ich žiadosti. Dostanú kópiu v danom jazyku. Musia vyplniť formulár, v ktorom uvedú len svoje biologické znaky. Žiadosť sa potom spracuje v súlade s dublinským postupom. Žiadateľovi o azyl sa odoberú odtlačky prstov, aby sa mohli vložiť do systému Eurodac, a položia sa im viaceré štandardné otázky v súvislosti s ich cestou.

Ak je za spracovanie žiadosti zodpovedné Bulharsko, žiadosť sa vybavuje v zrýchlenom postupe, podľa ktorého oddelenie, ktoré preverilo žiadateľa (osoba, ktorú delegoval predseda) je zodpovedné za prijatie rozhodnutia. Tento útvar môže odmietnuť udeliť azyl, ak prípad nespĺňa kritériá stanovené v zákone o azyle a utečencoch, uzavrieť prípad alebo postúpiť spis na ďalšie spracovanie v štandardnom postupe.

Ak sa do troch dní neprijme žiadne rozhodnutie, žiadosť sa bude automaticky riešiť štandardným postupom. Rozhodnutie vyšetrovacieho útvaru musia schváliť zodpovední úradníci. V prípade potreby spis možno vrátiť na ďalšie prešetrenie. Po schválení sa rozhodnutie oficiálne vyhotoví v písomnej podobe, schváli ho metodické oddelenie, podpíše ho určitý počet úradníkov a predloží sa predsedovi agentúry na podpis.

- Stručný opis možných výsledkov postupu/konania

Udelenie postavenia utečenca, humanitárneho postavenia alebo zamietnutie žiadosti o azyl.

5. Stála komisia pre ľudské práva a policajnú etiku (Постоянна комисија по правата на човека и полицейската етика)

Adresa:

Ministerstvo vnútra
 Ul. 6 Septemvri č. 29
 Sofia 1000, Bulharsko
 Tel.: + 359 2 982 50 00 – (ústredňa)
 Webové sídlo: <http://www.mvr.bg/>

- **Názov útvaru/inštitúcie prijímajúcej podania/sťažnosti/žiadosti vyplývajúce z porušenia práv (ak existuje)**

Stála komisia pre ľudské práva a policajnú etiku (Постоянна комисија по правата на човека и полицейската етика)

- **Stručný opis podaní/sťažností/žiadostí spracovaných inštitúciou**

Táto komisia slúži ako prepojenie medzi ministerstvom vnútra a organizáciami občianskej spoločnosti a ako taká zohráva dôležitú úlohu. Sekretariát má svoje pobočky v oblastných úradoch ministerstva.

Komisia skúma všetky materiály týkajúce sa ochrany ľudských práv, ktoré sú doručené útvarom ministerstva.

- **Stručný opis postupu/konania, podľa ktorého sa podania/sťažnosti/žiadosti spracovávajú**

Práca komisie zahŕňa aktívnu spoluprácu s organizáciami občianskej spoločnosti, podporu pozitívnych policajných postupov a harmonizáciu s povinnosťami vyplývajúcimi z členstva Bulharska v EÚ. Komisia pôsobí v súlade s pracovným plánom, ktorý sa každoročne aktualizuje. Jej ročný pracovný plán zahŕňa tieto činnosti:

- skúmanie vykonávania príslušných právnych predpisov a navrhovanie zlepšení,

- podporovanie etického správania a dodržiavania ľudských práv v každodennej policajnej práci,
- poskytovanie odbornej prípravy v oblasti ľudských práv pre príslušníkov polície.
- **Stručný opis možných výsledkov postupu/konania**
- dodržiavanie práv podozrivých v policajnej väzbe,
- dodržiavanie etického kódexu,
- vykonanie kontrol na zabezpečenie dodržiavania práva a pravidiel a predpisov ministerstva vrátane tých, ktoré sa týkajú policajnej etiky a ľudských práv.

6. Výbor národného zhromaždenia pre ľudské práva, náboženské vyznanie, sťažnosti a petície (Комисия по правата на човека, вероизповеданията, жалбите и петициите на гражданите към Народното събрание)

Adresa:

Pl. Narodno Sabranie č. 2 (Hemicycle)
 Pl. Knyaz Aleksandar I č. 1 (Výbory a kabinety poslancov parlamentu)
 Sofia 1169, Bulharsko
 Ústredňa: +359 2 939 39
 Fax: +359 2 981 31 31

E-mail: infocenter@parliament.bg

E-mail: humanrights@parliament.bg

Webové sídlo: <http://www.parliament.bg/>

- **Názov útvaru/inštitúcie prijímajúcej podania/sťažnosti/žiadosti vyplývajúce z porušenia práv (ak existuje)**

Výbor národného zhromaždenia pre ľudské práva, náboženské vyznanie, sťažnosti a petície (Комисия по правата на човека, вероизповеданията, жалбите и петициите на гражданите към Народното събрание)

- **Stručný opis podaní/sťažností/žiadostí spracovaných inštitúciou**

Činnosti výboru sa vzťahujú na **právne predpisy** týkajúce sa ľudských práv a náboženského vyznania a **iné záležitosti**, medzi ktoré patria otázky predložené občanmi, mimovládnyimi organizáciami, združeniami a nadáciami v podobe sťažností, žiadostí, upozornení, petícií, odporúčaní atď.

Pôsobnosť je veľmi rôznorodá a vzťahuje sa na všetky aspekty spoločnosti, ktorými sa nezaoberajú súdy. Väčšina sťažností sa týka spoločenských problémov, po ktorých nasleduje súdny systém, práva spotrebiteľa, konanie a opomenutie konania zo strany orgánov v rámci ministerstva vnútra, všeobecné a podrobné rozhodnutia o mestskom plánovaní, nelegálna výstavba a obnovenie vlastníctva poľnohospodárskej a lesnej pôdy. Podporuje sa spolupráca v otázkach vzdelávania a zdravotnej starostlivosti, konania a opomenutia konania miestnych orgánov a miestnej samosprávy, náboženských otázkach, pri sťažnostiach týkajúcich sa činností štátnych orgánov a diskriminácie, v otázkach etnickým menším atď.

- **Stručný opis postupu/konania, podľa ktorého sa podania/sťažnosti/žiadosti spracovávajú**

Výbor slúži ako priame spojenie bulharského parlamentu s občanmi krajiny. Jeho úloha je striktno vymedzená. V rokovacom poriadku sa podrobne stanovuje spôsob registrácie, postúpenia a archivovania veľkého počtu sťažností, žiadostí, petícií a návrhov zaslaných výboru poštou alebo e-mailom a/alebo prijatých v podateľni národného zhromaždenia a spôsob zaznamenávania všetkých krokov tohto postupu. Každému dokumentu sa prideli referenčné číslo, zaznamená sa v špeciálnom registri a prideli sa pracovníkovi, ktorý sa zaoberá prípadom, ktorý ho preskúma a odošle odpoveď alebo v prípade potreby včas postúpi spis príslušnému orgánu. Výbor venuje osobitnú pozornosť miestnym a štátnym orgánom, ktoré nedodržiavajú svoje zákonné lehoty na poskytnutie odpovede stanovené v správnom poriadku. Pracovníci výboru zaoberajúci sa prípadmi poskytujú poradenstvo v oblasti procesných práv aj telefonicky a vysvetľujú, v akých prípadoch môžu poskytnúť pomoc.

Anonymné petície sa neskúmajú.

- **Stručný opis možných výsledkov postupu/konania**

Občanom sa poskytuje poradenstvo a pomoc v oblasti ochrany občianskych práv zaručených ústavou.

7. Generálne riaditeľstvo ministerstva spravodlivosti pre výkon trestu (Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“)

Adresa:

Bul. General N. Stoletov č. 21
Sofia 1309, Bulharsko
Tel.: + 359 2 813 91 90
Fax: +359 2 931 15 74
E-mail: mailto:gdin_ias@abv.bg; gdin@gdin.bg
Webové sídlo: <http://www.gdin.bg/>

- **Názov útvaru/inštitúcie prijímajúcej podania/sťažnosti/žiadosti vyplývajúce z porušenia práv (ak existuje)**

Generálne riaditeľstvo ministerstva spravodlivosti pre výkon trestu (Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“)

- **Stručný opis podaní/sťažností/žiadostí spracovaných inštitúciou**

Sťažnosti od osôb vo väzbe sa týkajú predovšetkým disciplinárnych opatrení, presunu do iných zariadení, väzenských podmienok, životných podmienok, zdravotnej starostlivosti a správania zamestnancov zariadenia.

- **Stručný opis postupu/konania, podľa ktorého sa podania/sťažnosti/žiadosti spracovávajú**

Proti disciplinárnym opatreniam uloženým podľa článku 101 zákona o výkone trestu a väzbe možno do siedmich dní odo dňa oznámenia podať odvolanie generálnemu riaditeľovi riaditeľstva pre výkon trestov, ak ich vydal riaditeľ väznice alebo iného väzenského zariadenia, alebo ministromi spravodlivosti, ak ich vydal generálny riaditeľ. Proti samoväzbe možno do troch dní od oznámenia podať odvolanie na okresnom súde príslušnom pre zariadenie.

Samoväzbu dlhšiu ako dva mesiace bez práva zúčastňovať sa na skupinových aktivitách (článok 120 zákona) musí uložiť generálny riaditeľ riaditeľstva pre výkon trestu a možno proti nej podať odvolanie na príslušnom oblastnom súde do 3 dní odo dňa oznámenia.

Presuny nariaďuje generálny riaditeľ riaditeľstva pre výkon trestu a možno proti nim podať odvolanie ministromi spravodlivosti do 14 dní po ich oznámení.

Rozhodnutie o uložení prísnejších podmienok väzby vydáva komisia pre výkon trestu (článok 74 ods. 1 zákona) a do 14 dní odo dňa oznámenia je možné proti nemu podať odvolanie na oblastnom súde príslušnom pre zariadenie.

Na základe článku 1 ods. 1 zákona o zodpovednosti štátu a obcí za škody spôsobené občanom o sťažnostiach týkajúcich sa životných podmienok, zdravotnej starostlivosti a správania zamestnancov zariadenia rozhodujú správne súdy v súlade so správnym poriadkom. Proti rozhodnutiam sa možno odvolať len raz. Sťažnosťami sa podľa článku 71 ods. 1 zákona o ochrane pred diskrimináciou zaoberajú okresné súdy alebo komisia pre boj proti diskriminácii. Tento postup sa riadi občianskym súdnym poriadkom a proti rozhodnutiam je možné podať odvolanie dvakrát. Proti rozhodnutiam komisie je možné podať odvolanie na najvyššom správnom súde v súlade so správnym poriadkom.

- **Stručný opis možných výsledkov postupu/konania**

Správne rozhodnutia a súdne rozhodnutia sú po nadobudnutí účinnosti záväzné a vykonáva ich generálne riaditeľstvo a jeho regionálne útvary.

8. Národná Komisia pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi (Национална комисиия за борба с трафика на хора към Министерския съвет)

Adresa:

Blvd G. M. Dimitrov č. 52, 1797 Sofia, Bulharsko
Tel. 359 2 807 80 50
Fax: + 359 2 807 80 59
E-mail: office@antitrafficking.government.bg
Webové sídlo: <http://antitrafficking.government.bg/>

- **Názov útvaru/inštitúcie prijímajúcej podania/sťažnosti/žiadosti vyplývajúce z porušenia práv (ak existuje)**

Národná komisia rady ministrov pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi (Национална комисиия за борба с трафика на хора към Министерския съвет)

- **Stručný opis podaní/sťažností/žiadostí spracovaných inštitúciou**

Upozornenia na obchodovanie s ľuďmi môžu sekretariátu komisie oznámiť samotné obeť alebo osoba konajúca v ich mene.

Komisia sa zaoberá aj sťažnosťami od verejnosti, ktoré sa týkajú jej správneho fungovania. Lehoty na vybavenie takýchto sťažností sú stanovené zákonom.

- **Stručný opis postupu/konania, podľa ktorého sa podania/sťažnosti/žiadosti spracovávajú**

Komisia postúpi upozornenia príslušnej štátnej služby, aby podnikla nadväzné kroky, vykonala vyšetrovanie a/alebo ich vyjasnila. Podľa článku 20 zákona o obchodovaní s ľuďmi je obetiam zaručená anonymita a ochrana ich osobných údajov. Ak je obeť maloletá osoba, komisia musí okamžite upozorniť štátnu agentúru na ochranu detí, ktorá prijme opatrenia požadované podľa zákona na ochranu dieťaťa.

Podľa článku 4 ods. 4 zákona o obchodovaní s ľuďmi sa na zasadnutiach komisie môžu zúčastniť zástupcovia neziskových právnických osôb a medzinárodných organizácií pôsobiacich v oblasti obchodovania s ľuďmi s kancelármi v Bulharsku. Ak sa chcú zúčastniť, v súlade s článkom 12 vnútorného poriadku komisie musia predložiť písomnú žiadosť a poskytnúť určité podporné dokumenty.

- **Stručný opis možných výsledkov postupu/konania**

Ak predložené dokumenty nie sú úplné alebo obsahujú chyby, komisia môže požiadať o ich doplnenie alebo opravu do určitej lehoty. Do 30 dní od doručenia žiadosti a jej podporných dokumentov predseda komisie alebo oprávnený úradník vydá rozhodnutie, proti ktorému je možné podať odvolanie na najvyššom správnom súde.

9. Centrálna komisia pre kriminalitu mladistvých (Централната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните към Министерския съвет)

Adresa:

Bul. Knyaz Dondukov č. 9, 4. poschodie

Sofia 1000, Bulharsko

Tel.: + 359 2 981 11 33

Fax: +359 2 987 40 01

Webové sídlo: <http://www.ckbppmn.government.bg/obshti/funktzii.html>

- **Názov útvaru/inštitúcie prijímajúcej podania/sťažnosti/žiadosti vyplývajúce z porušenia práv (ak existuje)**

Centrálna komisia pre boj proti kriminalite mladistvých (Централната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните към Министерския съвет)

- **Stručný opis podaní/sťažností/žiadostí spracovaných inštitúciou**

Práca komisie zahŕňa:

- koordinovanie práce štátnych orgánov a neziskových právnických osôb pri predchádzaní kriminalite mladistvých a boji proti nej,
- riadenie miestnych komisií pre kriminalitu mladistvých po celej krajine a dohľad nad ich prácou,
- analyzovanie a zhromažďovanie štatistických údajov, skúmanie trendov a vypracúvanie prognóz,
- podieľanie sa na príprave právnych predpisov týkajúcich sa problémov, ktorým čelia maloleté osoby,
- zvyšovanie povedomia verejnosti o problémovom správaní dospievajúcich,

informovanie verejnosti o situáciách, ktoré môžu vyvolať kriminálne správanie, o výchovných opatreniach, ktoré je možné prijať, o stave kriminality mladistvých v krajine a smere, akým sa vyvíja.

- **Stručný opis postupu/konania, podľa ktorého sa podania/sťažnosti/žiadosti spracovávajú**

Miestne komisie pre kriminalitu mladistvých sú zodpovedné za organizovanie, riadenie úsilia vynakladaného na prevenciu a zníženie protispoločenského správania mladistvých na úrovni obcí a za dohľad nad ním.

Majú takisto právomoc na vyšetrovanie prípadov kriminality mladistvých. Trestný zákonník má kapitolu s názvom „Osobitné ustanovenia týkajúce sa maloletých osôb“, ktorá zodpovedá článku 40 Dohovoru OSN o právach dieťaťa a pravidlu 11 Pekinských pravidiel. Podľa tejto kapitoly sa uprednostňujú výchovné opatrenia, ktoré sú stanovené v článku 13 zákona o kriminalite mladistvých. Tieto opatrenia sa prijímajú mimo systému trestného súdництва a majú čisto výchovnú a sociálnu funkciu. Opatrenia zahŕňajú poradenstvo týkajúce sa problémov správania, podporovanie užšieho zapájania rodičov a podporu zo strany odborných pedagógov.

- **Stručný opis možných výsledkov postupu/konania**

Po analýze problémového správania sa prijímú príslušné opatrenia. Ak ide o zanedbávanie, môžu sa prijať aj opatrenia týkajúce sa rodičov.

10. Štátny úrad právnej pomoci (Национално бюро за правна помощ)

Adresa:

Ul. Razvigor č. 1

Sofia 1421, Bulharsko

Tel.: +359 2 81 93 200

Fax: + 359 2 865 48 12

E-mail: nbpp@nbpp.government.bg

Webové sídlo: <http://www.nbpp.government.bg/>

- **Názov útvaru/inštitúcie prijímajúcej podania/sťažnosti/žiadosti vyplývajúce z porušenia práv (ak existuje)**

Štátny úrad právnej pomoci (Национално бюро за правна помощ)

- **Stručný opis podaní/sťažností/žiadostí spracovaných inštitúciou**

Žiadosti o právnu pomoc sa musia predložiť predsedovi úradu.

- **Stručný opis postupu/konania, podľa ktorého sa podania/sťažnosti/žiadosti spracovávajú**

Aby mali žiadatelia nárok na právnu pomoc, musia:

- byť prijímateľom mesačných sociálnych dávok alebo mať na ne nárok,
- byť umiestnení v špecializovanej sociálnej inštitúcii alebo
- byť pestúnskou rodinou alebo príbuznými alebo blízkymi priateľmi poverenými starostlivosťou o dieťa v súlade so zákonom na ochranu detí.

Žiadateľ musí predložiť jeden z týchto dokumentov:

- originál vyhlásenia riaditeľa miestnej pobočky agentúry sociálnych služieb (známej aj ako riaditeľstvo sociálnych služieb) potvrdzujúceho, že žiadateľ v čase podania žiadosti dostáva mesačné sociálne dávky v súlade s článkom 9 vykonávacích ustanovení zákona o sociálnej pomoci,

alebo

- originál vyhlásenia riaditeľa miestnej pobočky agentúry sociálnych služieb potvrdzujúceho, že žiadateľ spĺňa kritériá pre priznanie mesačných sociálnych dávok,

a

- žiadateľ musí predložiť aj vyhlásenie, v ktorom sa uvádzajú podrobnosti o finančných zdrojoch jeho rodiny.
- **Stručný opis možných výsledkov postupu/konania**

Predseda predsedníctva rozhodne o poskytnutí alebo zamietnutí právnej pomoci.

Proti jeho rozhodnutiu je v súlade so správnym poriadkom možné podať odvolanie na Správny súd v Sofii.

11. Národná rada pre pomoc obetiam trestných činov a ich odškodnenie (Национален съвет за подпомагане и компенсация на пострадали от престъпления)

Adresa:

Ministerstvo spravodlivosti

ul. Slavyanska č. 1

Sofia 1040, Bulharsko

Tel.: + 359 2 9 237 359

Fax: +359 2 980 62 93

E-mail: compensation@justice.government.bg

Webové sídlo: <http://www.compensation.bg/>

- **Názov útvaru/inštitúcie prijímajúcej podania/sťažnosti/žiadosti vyplývajúce z porušenia práv (ak existuje)**

Národní rada pre pomoc obetiam trestných činov a ich odškodnenie (Национален съвет за подпомагане и компенсация на пострадали от престъпления)

- **Stručný opis podaní/sťažností/žiadostí spracovaných inštitúciou**

Rada sa zaoberá žiadosťami o poskytnutie finančného odškodnenia na základe zákona o podpore a odškodnení obetí trestného činu. Na získanie nároku na odškodnenie musí obeť utrieť finančnú stratu v dôsledku teroristických činov, vraždy, úmyselného ťažkého ublíženia na zdraví; znásilnenia alebo sexuálneho útoku s následkom vážnej ujmy na zdraví obeť, obchodovania s ľuďmi, trestných činov spáchaných v mene organizovanej zločineckej skupiny a ďalších závažných úmyselných trestných činov s následkom smrti alebo ťažkého ublíženia na zdraví (článok 3 ods. 3 zákona). Trestný čin musí byť spáchaný po 30. júni 2005. V zákone je stanovené odškodnenie za tieto straty vyplývajúce priamo z trestného činu:

1. náklady na zdravotnú starostlivosť iné ako tie, ktoré uhradza Národný fond zdravotného poistenia;
2. ušlá mzda;
3. trovy konania;
4. ušlé prostriedky na živobytie;
5. náklady na pohreb;
6. iné vecné škody.

Musia sa predložiť podporné dokumenty.

- **Stručný opis postupu/konania, podľa ktorého sa podania/sťažností/žiadosti spracovávajú**

Obete trestných činov uvedené v článku 3 ods. 3 zákona o podpore a odškodnení obetí môžu predložiť žiadosti o finančné odškodnenie guvernérovi svojej oblasti alebo rade v lehote dvoch mesiacov od nadobudnutia účinnosti právneho úkonu súdneho orgánu osobitne uvedeného v článku 12 zákona. Rada musí preskúmať žiadosť najneskôr do troch mesiacov od jej prijatia.

- **Stručný opis možných výsledkov postupu/konania**

Rada zasadá najmenej raz za tri mesiace, aby rozhodla o žiadostiach o odškodnenie. Rozhodnutia prijíma jednoduchou väčšinou prítomných, musia sa v nich uviesť dôvody prijatia alebo odmietnutia žiadosti a nemožno proti nim podať odvolanie.

Iné

Databáza MVO – <http://www.ngobg.info/bg/search/advanced.html>

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné členské štáty. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska komisia vylučuje akúkoľvek zodpovednosť za akékoľvek informácie alebo údaje obsiahnuté alebo uvedené v tomto dokumente. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Posledná aktualizácia: 17/12/2018

Základné práva - Česká republika

Vnútroštátne súdy

Vo všeobecnosti je v prípadoch žalôb pre diskrimináciu na prvom stupni príslušný okresný súd žalovaného (t. j. toho, kto sa mal dopustiť diskriminácie). Po vyčerpaní všetkých riadnych odvolacích prostriedkov je možné obrátiť sa s individuálnou ústavnou sťažnosťou na ústavný súd (<http://www.usoud.cz/>).

Ústavný súd

Joštova 8, 660 83 Brno 2

tel. +420 542 162 111

fax: +420 542 161 309, +420 542 161 169

E-mail: [✉ podani@usoud.cz](mailto:podani@usoud.cz)

Ústavný súd je súdny orgán na ochranu ústavnosti a jeho postavenie a kompetencie sú zakotvené v Ústave Českej republiky. Ústavný súd nie je súčasťou sústavy všeobecných súdov. Jeho úlohou je predovšetkým chrániť ústavnosť a základné práva a slobody vyplývajúce z Ústavy, Listiny základných práv a slobôd a ďalších ústavných zákonov Českej republiky, ako aj garantovať ústavný charakter výkonu štátnej moci.

Ústavný súd podľa článku 87 ústavy rozhoduje okrem iného o ústavnej sťažnosti právnických alebo fyzických osôb na právoplatné rozhodnutie a iný zásah orgánov verejnej moci do ústavne zaručených základných práv a slobôd týchto osôb. Rozhodnutia ústavného súdu sú konečné a neexistuje možnosť sa proti nim odvolať.

Ústavný súd na svojich internetových stránkach ponúka sprievodcu konaním o ústavnej sťažnosti, ktorý obsahuje základné informácie týkajúce sa konania (pozri <http://www.usoud.cz/pruvodce-rizenim-o-ustavni-stiznosti>).

Vnútroštátne inštitúcie na ochranu ľudských práv

Hlavným národným orgánom ochrany ľudských práv, ktorý sa zaoberá porušovaním základných ľudských práv, je Verejný ochranca práv (pozri ďalej).

Problematika ľudských práv na vládnej úrovni patrí do rozsahu pôsobnosti Ministra pre ľudské práva, rovnaké príležitosti a legislatívu, ďalej sa touto oblasťou zaoberajú napríklad Rada vlády pre ľudské práva, Rada vlády pre rovnosť žien a mužov, Rada vlády pre národnostné menšiny alebo Vládny výbor pre zdravotne postihnutých občanov ako poradné orgány vlády.

Verejný ochranca práv

Verejný ochranca práv [✉ http://www.ochrance.cz/](http://www.ochrance.cz/)

Údolní 39
Brno, 602 00

Telefón: +420 542 542 111
Fax: +420 542 542 112

E-mail: [✉ podatelna@ochrance.cz](mailto:podatelna@ochrance.cz)

Verejný ochranca práv je monokratický, nezávislý a nestranný štátny orgán, ktorý stojí mimo verejnej správy, a teda nejde o úrad. Pôsobí v oblasti ochrany osôb pred postupom úradov a ďalších inštitúcií vykonávajúcich štátnu správu v týchto prípadoch:

- ak je ich konanie v rozpore s právom;
- ak ich konanie síce nie je v rozpore s právom, ale je inak chybné či nesprávne, a teda nezodpovedá zásadám demokratického právneho štátu a dobrej správy vecí verejných;
- ak sú tieto orgány nečinné.

Ochranca je oprávnený zaoberať sa sťažnosťami na činnosť:

- ministerstiev a iných správnych orgánov s pôsobnosťou pre celé územie Českej republiky a správnych orgánov, ktoré im podliehajú;
- orgánov územnej samosprávy (t. j. obcí a krajov), ale len pri výkone štátnej správy, teda nie vtedy, keď rozhodujú vo svojej vlastnej oblasti pôsobnosti (samospráva);
- Českej národnej banky, ak pôsobí ako správny orgán;
- Rady pre rozhlasové a televízne vysielanie;
- Polície Českej republiky s výnimkou vyšetrovania, keď pôsobí v trestnom konaní;
- Armády Českej republiky a Hradnej stráže;
- Väzenskej služby Českej republiky;
- zariadení, v ktorých sa vykonáva väzba, trest odňatia slobody, ochranná alebo ústavná výchova a ochranná liečba;
- zdravotných poisťovní;
- orgánov súdu a štátneho zastupiteľstva pri výkone štátnej správy (najmä otázky prieťahov konaní, nečinnosti súdov a nevhodného správania sudcov), nie však proti rozhodnutiu súdu alebo štátneho zástupcu ako takému.

Od roku 2006 vykonáva Verejný ochranca práv aj dohľad nad dodržiavaním práv osôb obmedzených na slobode.

Verejný ochranca práv nemá právo vstupovať do súkromnoprávnych vzťahov či sporov (vrátane sporov medzi zamestnancami a zamestnávateľmi, aj keď je zamestnávateľom štátny úrad). Jedinou výnimkou sú sťažnosti na diskriminačné zaobchádzanie – v takých prípadoch ochranca môže zasahovať aj v súkromnoprávnej sfére.

Ochranca môže viesť nezávislé vyšetrovania, ale nemôže nahrádzať činnosť orgánov štátnej správy ani rušiť alebo meniť ich rozhodnutia. Ak však zistí pochybenie, môže od úradov či inštitúcií požadovať, aby vykonali nápravu.

Ak orgán štátnej správy alebo zariadenie, v ktorom sa nachádzajú osoby obmedzené na slobode, nesplní svoju povinnosť súčinnosti s ochrancom práv alebo neprijme dostatočné opatrenia na nápravu zistených nedostatkov, ochranca môže o celej záležitosti informovať verejnosť.

Zverejnenie je sankcia, ktorú ochrancovi umožňuje zákon. V takom prípade môže ochranca oznámiť verejnosti aj mená a priezviská konkrétnych osôb, ktoré konali v mene úradu, ktorý sa dopustil pochybenia.

Sťažnosť Verejnému ochrancovi práv musí podať ten, kto sa dožaduje ochrany svojich práv, alebo jeho zákonný zástupca. V prípade, že sa podnet podáva v zastúpení inej osoby, je nutné doložiť túto skutočnosť písomnou plnou mocou či iným dokladom s uvedením rozsahu oprávnenia.

Sťažnosť musí vždy obsahovať:

- meno, priezvisko, bydlisko sťažovateľa, telefón; v prípade právnickej osoby názov, sídlo a osobu oprávnenú konať v jej mene;
- opis podstatných okolností problému vrátane oznámenia, či daná záležitosť bola predložená aj inému orgánu a s akým výsledkom;
- označenia úradu či úradov, na ktoré je sťažnosť zameraná;
- doklad o tom, že sťažovateľ sám neúspešne vyzval úrad, ktorého sa sťažnosť týka, na nápravu;
- pokiaľ bolo v danej záležitosti vydané nejaké rozhodnutie, je potrebné, aby sťažovateľ priložil jeho kópiu;
- kópie dokumentov, ktoré s vecou súvisia a obsahujú dôležité informácie.

Dĺžka vyšetrovania a vybavenia sťažnosti je individuálna a vždy závisí od okolností a zložitosti prípadu. V zákonoch sa nestanovujú žiadne lehoty, ale ochranca sa snaží v rámci svojich možností riešiť všetky podnety čo najrýchlejšie.

Proti spôsobu vybavenia podnetu a rozhodnutia o ňom zo strany ochrancu neexistuje žiadny opravný prostriedok (odvolanie).

Sťažnosť možno podať

Písomne – na vytlačenej [formulári podnetu](#), odoslanom poštou na adresu: Veřejný ochránce práv, Údolní 39, 602 00 Brno. Je možné zvoliť aj formu vlastného listu.

Elektronickou poštou (aj bez elektronického podpisu) – e-mailom zaslaným na adresu podatelna@ochrance.cz s opisom podstaty problému alebo ešte lepšie vyplnením [formulára podnetu](#) a jeho odoslaním e-mailom.

Prostredníctvom **dátovej schránky** – ID Kancelárie verejného ochrancu práv je jz5adky. Dátová správa môže obsahovať vyplnený formulár podnetu alebo vlastný list s dôležitými informáciami o probléme.

Pomocou interaktívneho [on-line formulára](#) elektronickej podateľne, ktorý zaručuje, že podanie bude mať všetky potrebné náležitosti.

Osobne v podateľni Kancelárie verejného ochrancu práv (Údolní 39, Brno), každý pracovný deň v čase 8:00 – 16:00 h. Týmto spôsobom je možné doručiť sťažnosť spolu s prílohami nielen písomne (na papieri), ale aj na technickom nosiči údajov.

Osobne do protokolu – v pracovných dňoch v čase 8:00 – 16:00 h je možné dostaviť sa na osobný príjem podnetov v budove Kancelárie verejného ochrancu práv, kde sťažnosť spracuje a spíše právnik kancelárie.

Špecializované úrady na ochranu ľudských práv

Verejný ochranca práv a sťažnosti detí

V Českej republike nie je zriadený úrad detského ombudsmana, ale sťažnosťami detí týkajúcimi sa ochrany ich práv a záujmov sa v súčasnosti zaoberá Verejný ochranca práv.

Verejný ochranca práv <http://deti.ochrance.cz/>

Údolní 39
Brno, 602 00

Telefón: +420 542 542 888

Fax: +420 542 542 112

E-mail: [✉ deti@ochrance.cz](mailto:deti@ochrance.cz)

Deti sa na Verejného ochrancu práv môžu obrátiť rôznymi spôsobmi, a to **formou obyčajného listu** zaslaného poštou alebo odovzdaného osobne na adrese Veřejná ochránkyňe práv, Údolní 39, 602 00 Brno, alebo **prostredníctvom** [✉ interaktívneho formulára](#), ktorý je potrebné vyplniť podľa návodu, **prostredníctvom e-mailu** zaslaného na adresu deti@ochrance.cz alebo **osobne** na adrese verejnej ochrankyne práv, kde problém s dieťaťom preberie a spíše právnik z kancelárie ombudsmana.

Zo sťažnosti by malo byť jasné najmä:

- na koho sa dieťa sťažuje (s uvedením aspoň názvu úradu, prípadne inej inštitúcie či osoby, s ktorou dieťa prišlo do styku);
- meno, priezvisko, dátum narodenia a bydlisko dieťaťa;
- špecifikácia problému;
- kontaktné údaje, teda telefónne číslo, e-mailová a poštová adresa.

Ochranca **môže dieťaťu** pomôcť napríklad vtedy, keď:

- sociálny pracovník/pracovníčka nepostupujú správne,
- súdne konanie trvá dlho,
- sudca/sudkyňa sa správa nevhodne,
- dieťa je šikanované v škole,
- dieťa nebolo prijaté do školy,
- v detskom domove je neobvykle prísny režim, dochádza k šikanovaniu a pod.,
- rodičia nedostali sociálne dávky,
- úrady nesprávne vypočítali dôchodok prarodičov,
- stavebný úrad nerieši zlý (stavebno-technický) stav budovy alebo sused stavia bez povolenia,
- úrady neriešia skládku odpadu na mieste, na ktorom je zakázané skládkovanie,
- nebola vybavená reklamácia na tovar, ktorý nefungoval.

Verejný ochranca práv naopak nemôže napríklad:

- zmeniť rozhodnutie súdu,
- vstupovať do vyšetrovania Polície ČR (isté možnosti v týchto veciach má štátny zástupca, ktorý dozerá na činnosť polície),
- zasahovať do sporov osôb (napr. susedského sporu o pozemok, do vzájomných sporov rodičov či iných rodinných príslušníkov a pod.) – v takýchto prípadoch je potrebné obrátiť sa na súd.

Inštitúcie poskytujúce pomoc obetiam diskriminácie

Verejný ochranca práv

Údolní 39
Brno, 602 00

Telefón: +420 542 542 111

Fax: +420 542 542 112

E-mail: [✉ podatelna@ochrance.cz](mailto:podatelna@ochrance.cz)

Podľa zákona o verejnom ochrancovi práv poskytuje ochranca **metodickú pomoc** obetiam diskriminácie:

- vyhodnotí, či skutočne môže ísť o diskrimináciu podľa antidiskriminačného zákona,

- poradí obeti diskriminácie, aké má možnosti ďalšieho postupu, na koho sa má obrátiť a ako podať návrh na začatie konania z dôvodu diskriminácie.

V rámci podania podnetu ochrancovi s cieľom vyšetriť prípad diskriminácie je nutné čo najpresnejšie pomenovať, v čom sa správanie javí ako diskriminačné a doplniť podnet všetkými dôkazmi, ktoré môžu doložiť diskrimináciu.

Úrad na ochranu osobných údajov

Úrad na ochranu osobných údajov <https://www.uouu.cz/>

Pplk. Sochora 27
170 00 Praha 7

Telefón: +420 234 665 111
Fax: +420 234 665 444

E-mail: posta@uouu.cz

Úrad na ochranu osobných údajov (ÚOOÚ) je nezávislým orgánom, ktorý:

- dozerá na dodržiavanie zákonom stanovených povinností pri spracovaní osobných údajov,
- vedie register povolených spracovaní osobných údajov,
- prijíma podnety a sťažnosti občanov na porušenie zákona,
- poskytuje konzultácie v oblasti ochrany osobných údajov.

Činnosť úradu je vymedzená zákonom č. 101/2000 Sb., o ochrane osobných údajov a o zmene niektorých zákonov, ako aj niektorými ďalšími zákonmi.

Zmyslom zákona o ochrane osobných údajov je právo na ochranu občana pred **neoprávneným zasahovaním do jeho súkromného a osobného života a neoprávneným zhromažďovaním, zverejňovaním alebo iným zneužívaním osobných údajov**, zaručené Listinou základných práv a slobôd.

Každý, kto zistí alebo má dôvodné podozrenie, že jeho osobné údaje sa spracovávajú v rozpore s právom na ochranu jeho súkromného a osobného života a v rozpore so zákonom o ochrane osobných údajov (okrem iného vtedy, keď sa spracúvajú nepresné osobné údaje alebo presahujú účel, na ktorý boli požadované), má právo obrátiť sa na úrad s podaním.

Podanie, v ktorom sa upozorňuje na podozrenie z porušenia zákona o ochrane osobných údajov, by malo obsahovať:

- označenie subjektu podozrivého z porušenia zákona o ochrane osobných údajov;
- opis činnosti zahŕňajúcej spracovanie osobných údajov, v ktorej priebehu došlo k porušeniu zákona o ochrane osobných údajov;
- uvedenie osobných údajov (alebo aspoň ich kategórií) spracovaných v rozpore so zákonom o ochrane osobných údajov;
- listiny či iné materiály (prípadne ich kópie), ktoré dokladajú vzťah medzi oznamovateľom (sťažovateľom) a subjektom, ktorý chybne spracoval jeho osobné údaje;
- listiny či iné materiály (prípadne ich kópie), z ktorých je možné odvodiť porušenie zákona o ochrane osobných údajov;
- prípadné uvedenie odkazov na dostupné zdroje, ktoré môžu svedčiť o opisovaných skutočnostiach;
- kontaktné údaje na oznamovateľa (sťažovateľa).

Podnet možno podať aj anonymne na adresu úradu alebo ho zaslať elektronicky.

Podávajúca osoba nie je v prípadnom správnom konaní účastníkom konania, môže však byť vypočutá ako svedok.

Ďalšie špecializované úrady

Primárnym orgánom, na ktorý sa fyzické osoby môžu obrátiť v prípade porušenia základných ľudských práv, je Verejný ochranca práv. Medzi ďalšie subjekty pôsobiace v tejto oblasti môžeme zaradiť napríklad tieto:

Správa utečeneckých zariadení Ministerstva vnútra

<http://www.suz.cz/>

Lhotecká 7
143 01 Praha 12

Telefón: +420 974 827 118

Fax: +420 974 827 280

E-mail: [✉ podatelna@suz.cz](mailto:podatelna@suz.cz)

Správa utečeneckých zariadení je organizačná zložka štátu podriadená námestníkovi ministra vnútra pre verejný poriadok a bezpečnosť, spolupracuje s vládnyimi a medzinárodnými inštitúciami, samosprávou a mimovládnyimi organizáciami. Spravuje aj zariadenia na zadržanie cudzincov a od roku 2009 prevádzkuje sieť centier na podporu integrácie cudzincov v krajských mestách. Česká republika zabezpečuje prostredníctvom SUZ žiadateľom o azyl, azylantom a zadržaným cudzincom ubytovanie a ďalšie služby, a to na základe zákona č. 326/1999 Sb., o pobyte cudzincov na území ČR a zákona č. 325/1999 Sb., o azyle. Úlohou SUZ je zabezpečiť zodpovedajúce a dôstojné podmienky pre tieto osoby.

Národná rada osôb so zdravotným postihnutím ČR, z. s.

Partyzánská 7
170 00 Praha 7 - Holešovice

Telefón: 266 753 421

E-mail: [✉ nrzpccr@nrzp.cz](mailto:nrzpccr@nrzp.cz)

NRZP ČR je od 11. decembra 2014 zapísaným spolkom s celoštátnou pôsobnosťou, ktorý zastupuje záujmy osôb so zdravotným postihnutím pri styku so štátnymi a verejnými inštitúciami. Úlohou NRZP ČR je prispievať k integrácii osôb so zdravotným postihnutím do spoločnosti a dôsledne obhajovať ich ľudské práva. Je hlavným poradným orgánom Vládneho výboru pre zdravotne postihnutých občanov.

Medzi jej priority ďalej patrí:

- koordinácia postupu organizácií osôb so zdravotným postihnutím vo veciach spoločného záujmu,
- informovanie verejnosti o problematike zdravotného postihnutia,
- monitorovanie prípadov diskriminácie osôb so zdravotným postihnutím,
- realizácia projektov na zlepšenie života so zdravotným postihnutím,
- plánovanie v oblasti vyrovnávania príležitostí pre osoby so zdravotným postihnutím na krajskej a regionálnej úrovni,
- prevádzka celoštátnej siete poradní odborného sociálneho poradenstva,
- vydávanie publikácií, časopisov a informačných materiálov.

Iné

V Českej republike existuje celý rad neziskových organizácií, ktoré sa zaoberajú problematikou ochrany ľudských práv a pomáhajú ľuďom v prípade porušenia týchto práv.

Centrum pre integráciu cudzincov, o. p. s.

[✉ http://www.cicpraha.org/](http://www.cicpraha.org/)

Pernerova 32/10, 186 00, Praha 8

E-mail: [✉ info@cicpraha.org](mailto:info@cicpraha.org)

Občianske združenie Centrum pre integráciu cudzincov bolo založené v roku 2003 s cieľom pomáhať cudzincom pri začleňovaní do českej spoločnosti.

Zameriava sa na poskytovanie ambulantných a terénnych sociálnych služieb a vzdelávacích programov pre cudzincov, ktorí sú dlhodobo či natrvalo usadení v ČR. CIC pôsobí vo všetkých českých krajoch, pričom ťažiskom jeho činnosti je Praha a Stredočeský kraj. Táto organizácia je držiteľom registrácie sociálnych služieb podľa zákona o sociálnych službách a akreditácie podľa zákona o dobrovoľníckej službe.

Medzi hlavné činnosti organizácie patrí:

- poskytovanie sociálneho poradenstva imigrantom: trvale a dlhodobo usadeným cudzincom a osobám s medzinárodnou /doplnkovou ochranou;

- poskytovanie pracovného poradenstva a vývoj programov a aktivít pre imigrantov zameraných na ich vstup na trh práce;
- realizácia nízkoprahových (otvorených) kurzov češtiny a ďalších špecializovaných kurzov češtiny pre cudzincov vrátane vývoja nových a progresívnych metód vyučovania;
- realizácia ďalších vzdelávacích aktivít (vzdelávanie lektorov češtiny a cudzích jazykov, vyučovanie cudzích jazykov, ďalšie vzdelávanie pedagogických pracovníkov, doučovanie, počítačové kurzy atď.);
- dobrovoľnícky program – mentoring formou individuálnej spolupráce klienta a dobrovoľníka aj organizácia voľnočasových a spoločenských aktivít, stretnutí, diskusií, tematických večerov a pod.;
- informačné aktivity – semináre, informačné materiály.

Cieľom všetkých programov je umožniť samostatný a dôstojný život prisťahovalcov v ČR, pričom na jednej strane imigranti budú rešpektovať a poznať miestne právne a čisto medziľudské normy správania a konania a druhej strane prijímajúca spoločnosť bude podporovať porozumenie, ústretovosť a rešpekt k individualite každého imigranta.

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné členské štáty. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska komisia vylučuje akúkoľvek zodpovednosť za akékoľvek informácie alebo údaje obsiahnuté alebo uvedené v tomto dokumente. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Posledná aktualizácia: 13/05/2019

Základné práva - Estónsko

Na preklade zobrazenej jazykovej verzie v súčasnosti pracujeme.
Nová verzia bola zatiaľ preložená do týchto jazykov: [et](#).

Vnútroštátne súdy

Vnútroštátne inštitúcie pre ľudské práva

Ombudsman

Špecializované orgány pre ochranu ľudských práv

Iné

Vnútroštátne súdy

Krajské súdy, správne súdy, okresné súdy a najvyšší súd

Adresy:

- 📍 [Krajský súd Harju](#), Liivalaia 24, 15034 Tallinn, Estónsko
- 📍 [Krajský súd Viru](#), Kooli 2a, 41598 Jõhvi, Estónsko
- 📍 [Krajský súd Tartu](#), Kalevi 1, 51010 Tartu, Estónsko
- 📍 [Krajský súd Pärnu](#), Kuninga 22, 80099 Pärnu, Estónsko
- 📍 [Správny súd Tallinn](#), Pärnu mnt 7, 15082 Tallinn, Estónsko
- 📍 [Správny súd Tartu](#), Kalevi 1, 51010 Tartu, Estónsko
- 📍 [Okresný súd Tallinn](#), Pärnu mnt 7, 15084 Tallinn, Estónsko
- 📍 [Okresný súd Tartu](#), Kalevi 1, 50050 Tartu, Estónsko
- 📍 [Najvyšší súd](#), Lossi 17, 50093 Tartu, Estonia

Tieto inštitúcie sa zaoberajú právnymi spormi. Existujú štyri krajské súdy: Krajský súd Harju, Krajský súd Viru, Krajský súd Tartu a Krajský súd Pärnu. Existujú dva správne súdy: Správny súd Tallinn a Správny súd Tartu. V druhej fáze (fáza odvolania) správne senáty okresných súdov v Tallinne a Tartu preskúmajú rozhodnutia vydané správnym súdom. Rozhodnutia na najvyššom stupni posudzuje správny senát najvyššieho súdu.

Ak sa osoba domnieva, že osoba verejného práva (napr. štát alebo samospráva) porušila ich práva alebo obmedzila ich slobody správnym úkonom alebo procesom, môžu túto vec predložiť správne súdu. Spory týkajúce sa reformy vlastníctva alebo pozemkových reforiem, verejných služieb, daňovej správy, záležitostí týkajúcich sa občianstva a prisťahovalectva, ako aj verejného obstarávania, majetku štátu, stavebníctva a plánovania a zodpovednosti štátu prejednáva okresný súd.

Okresný súd, ktorý dostane sťažnosť, skontroluje, či sťažnosť alebo námietka spĺňa zákonné požiadavky, či sú pripojené všetky prílohy uvedené v sťažnosti, či patrí do pôsobnosti okresného súdu a či bol zaplatený štátny poplatok. Ak niečo z nich chýba, súd poskytne osobe predkladajúcej sťažnosť alebo námietku 15 dní na nápravu tohto nedostatku. Ak osoba predkladajúca sťažnosť alebo námietku nedokáže napraviť nedostatky v rámci tejto lehoty, okresný súd sťažnosť alebo námietku vráti spolu s oznámením. Keď sťažnosť alebo námietka spĺňa požiadavky, súd prípad prijme a uskutoční sa **predbežné konanie**, počas ktorého súd pripraví prípad tak, aby ho bolo možné vyriešiť bez prerušenia na jednom zasadnutí. Po ukončení predbežného konania súd pošle predvolanie zúčastneným stranám na prípad a informuje ich o čase a mieste, kde súd preskúma prípad.

Krajskému súdu možno predložiť prípady týkajúce porušenia práv podľa občianskeho práva, ako napr. zmluvné spory, rodinné spory, spory týkajúce sa dedičského práva a majetkového práva, záležitosti týkajúce sa aktivít a riadenia obchodných a neziskových organizácií, ako aj spory týkajúce sa duševného vlastníctva a konkurzných konaní a otázky týkajúce sa pracovného práva. Toto je len stručný zoznam vecí, ktorými sa zaoberajú krajské sudy podľa [občianskeho súdneho poriadku](#).

Ľudia, ktorí chcú predložiť prípad civilnému súdu na ochranu svojich práv (alebo práv iných), musia podať návrh na súd. Návrh predstavuje občianskoprávnu žalobu predloženú civilnému súdu. V návrhu predloženému súdu sa musí uviesť, proti komu sa predkladá tento návrh, aký je obsah tejto žaloby, prečo (t. j. z akých právnych dôvodov) a aké dôkazy existujú na podporu tejto žaloby.

Keď súd dostane návrh skontroluje, či spĺňa požiadavky a či bol zaplatený štátny poplatok. Ak je návrh neúplný, súd stanoví lehotu, v rámci ktorej musia byť všetky nedostatky odstránené. Ak sa nedostatky v rámci tejto lehoty neodstránia, súd konanie ukončí. Ak žiadosť vyhovuje požiadavkám, súd ju odošle protistrane, aby poskytla odpoveď. Súd rozhodne v primeranej lehote a vydá oznámenie o prípustnosti prípadu alebo jeho zamietnutí.

Ak ste obeťou trestného činu, môžete [oznámiť trestný čin](#) ústne alebo písomne vyšetrovaciemu orgánu, ktorým je obvykle [polícia](#) alebo [úrad prokurátora](#).

[Správa o trestnom čine](#) musí obsahovať vaše osobné a kontaktné údaje, opis trestného činu, dátum a podpis. Nevyžaduje sa žiadny osobitný formulár, polícia vám však napriek tomu môže poskytnúť formulár hlásenia. Formulár, ktorý sa má doručiť na prokuratúru, je voľne dostupný na [webovom](#) sídle prokuratúry.

Správa o trestnom čine, ktorú oznámite ústne alebo telefonicky, sa zaregistruje a správy o trestnom čine oznámené telefonicky sa tiež môžu zaznamenávať.

Ak polícia alebo prokuratúra odmietnu začať trestné konanie, musia vás o tom informovať najneskôr do desiatich dní po doručení vašej správy o trestnom čine. Túto lehotu možno predĺžiť o desať dní, ak sa od osoby, ktorá podáva správu o trestnom čine, vyžaduje poskytnutie doplňujúcich informácií s cieľom rozhodnúť o tom, či sa má začať trestné konanie, alebo nie. Osoba, ktorá podáva správu o trestnom čine, sa upovedomí o predĺžení lehoty na odpoveď a o dôvodoch tohto predĺženia.

Po ukončení vyšetrovania polícia pripraví spis a odošle ho na prokuratúru, ktorá:

- odošle informáciu údajnému páchatelovi a obeti (na žiadosť, pozri oddiel 224 ods. 2 trestného poriadku), ak považuje vyšetrovanie za ukončené a potom vypracuje obžalobu a odošle ju súdu,
- požiadala políciu, aby vykonala ďalšie vyšetrovania alebo
- ukončí konanie.

Vnútroštátne inštitúcie pre ľudské práva

Estónsko v súčasnosti nemá vnútroštátny orgán alebo inú organizáciu, ktorá by požiadala o akreditáciu ako národná organizácia na ochranu ľudských práv.

Ombudsman

Túto úlohu vykonáva kancelár spravodlivosti

[Kancelár spravodlivosti](#): Kohtu 8, 15193 Tallinn, Estónsko

Kancelár spravodlivosti vo svojej funkcii ombudsmana monitoruje činnosť orgánov vykonávajúcich verejnú službu a kontroluje, či štátne orgány dodržiavajú základné práva ľudí a slobody a správny úradný postup. Kancelár spravodlivosti monitoruje:

- činnosť štátnych orgánov a inštitúcií,
- činnosť orgánov a inštitúcií miestnej samosprávy,
- činnosť orgánov alebo inštitúcií právnických osôb verejného práva alebo súkromných subjektov vykonávajúcich verejnú funkciu.

Každý má právo predložiť kancelárovi spravodlivosti žiadosť na kontrolu činností inštitúcií vykonávajúcich verejnú službu.

Ak kancelár spravodlivosti zistí, že aktivity inštitúcie vykonávajúcej verejnú funkciu sú protiprávne, pošle inštitúcii svoje stanovisko, v ktorom uvedie, akým spôsobom porušila zákon a v prípade potreby odporučí, ako sa má zákonným spôsobom dodržiavať správny úradný postup alebo predloží návrhy na nápravu porušenia. V oboch prípadoch pred vydaním stanoviska posúdi, či inštitúcia dodržala zákon a či komunikácia s jednotlivcom bola v súlade so správnym úradným postupom. Kancelár spravodlivosti vo svojom stanovisku môže kritizovať, vyjadriť svoj názor alebo poskytnúť ciele odporúčania na nápravu porušenia.

Kancelár spravodlivosti

 Kancelár spravodlivosti: Kohtu 8, 15193 Tallinn, Estónsko

Každý má právo požiadať kancelára spravodlivosti o preverenie, či zákon alebo iný právny predpis je v súlade s ústavou a ostatnými zákonmi. Kancelár spravodlivosti monitoruje súlad právnych predpisov vydaných zákonodarnou a výkonnou mocou a miestnymi samosprávami s ústavou a inými zákonmi.

Kancelár spravodlivosti monitoruje:

- súlad zákonov s ústavou,
- súlad predpisov vlády republiky s ústavou a ďalšími právnymi predpismi,
- súlad nariadení ministerstva s ústavou a inými právnymi predpismi,
- súlad nariadení vládných rád a obecných a mestských samospráv s ústavou a inými právnymi predpismi,
- zákonnosť legislatívnych aktov vydaných právnickými osobami verejného práva.

Ak kancelár spravodlivosti zistí, že legislatívny akt je protiústavný alebo nie je v súlade s inými právnymi predpismi:

- môže **navrhnúť**, aby orgán, ktorý ho vydal, uviedol akt do súladu s ústavou a inými zákonmi. Orgán, ktorý vydal legislatívny akt, je povinný do 20 dní predložiť svoje stanovisko kancelárovi spravodlivosti. V prípade nezohľadnenia návrhu kancelár spravodlivosti predloží na najvyšší súd žiadosť, aby vyhlásil legislatívny akt za protiústavný alebo neplatný,
- môže orgánu, ktorý vydal legislatívny akt, predložiť **memorandum**, aby uviedol akt do súladu s ústavou a inými zákonmi a stanoviť lehotu na odstránenie nesúladu. Ak odporúčania obsiahnuté v memorande nebudú zohľadnené, kancelár spravodlivosti môže orgánu, ktorý vydal právny predpis, predložiť návrh. V prípade nezohľadnenia návrhu kancelár spravodlivosti predloží na najvyšší súd žiadosť, aby vyhlásil legislatívny akt za protiústavný alebo neplatný,
- môže predložiť najvyššiemu súdu **správu**, v ktorej upozorní na problémy v právnych predpisoch.

Špecializované úrady pre ľudské práva

- **Ombudsman pre práva detí**

 Kancelár spravodlivosti: Kohtu 8, 15193 Tallinn, Estónsko

Úlohu ombudsmana pre deti vykonáva kancelár spravodlivosti. Povinnosti členov rady v sekcii pre práva dieťaťa pozostávajú hlavne z:

- vybavovania žiadostí týkajúcich sa práv detí v prípadoch zahŕňajúcich ústavné preskúmanie a ombudsmana,
- prípravy a vykonávania inšpekcií orgánov pre deti,
- prípravy žiadostí a stanovísk v prípadoch ústavného preskúmania,
- poskytovania vzdelávania o ľudských právach detí a zvyšovania informovanosti o Dohovore OSN o právach dieťaťa, zvyšovania informovanosti a poskytovania školení o právach detí,
- vykonávania prieskumov a štúdií o otázkach týkajúcich sa presadzovania a ochrany práv detí,
- organizovania spolupráce medzi deťmi a organizáciami mladých ľudí, občianskymi združeniami, mimovládnyimi organizáciami, profesionálnymi organizáciami a vedeckými a štátnymi orgánmi.

V ostatných súvislostiach platí to isté, ako sa uvádza v prípade kancelára spravodlivosti.

- **Úrad pre otázky rovnosti**

Kancelár spravodlivosti, komisár pre rodovú rovnosť a rovnaké zaobchádzanie

Adresy:

📍 [Kancelár spravodlivosti](#): Kohtu 8, 15193 Tallinn, Estónsko

📍 [Kancelár spravodlivosti a komisár pre rodovú rovnosť a rovnaké zaobchádzanie](#), Gonsiori 29, 15027 Tallinn, Estónsko

Kancelár spravodlivosti monitoruje základné práva na rovnaké zaobchádzanie v súlade s obvyklými postupmi. Komisár pre rodovú rovnosť a rovnaké zaobchádzanie je nezávislý úradník konajúci podľa zákona o rodovej rovnosti a zákona o rovnakom zaobchádzaní. Úlohou komisára je monitorovať dodržiavanie požiadaviek týchto dvoch zákonov. Komisár radí a pomáha ľuďom v sporoch súvisiacich diskrimináciou a vydáva odborné posudky k prípadom diskriminácie.

Komisár pre rodovú rovnosť a rovnaké zaobchádzanie:

- prijíma žiadosti od jednotlivcov a vydáva stanoviská k prípadom diskriminácie;
- analyzuje vplyv právnych predpisov na situáciu žien a mužov a ľudí v menšinových skupinách v spoločnosti,
- poskytuje návrhy vláde republiky a orgánom štátnej správy a miestnym samosprávam a miestnym orgánom štátnej správy na prípravu právnych predpisov, ktoré sa majú zmeniť a doplniť,
- poskytuje rady a informácie vláde republiky, orgánom štátnej správy a miestnym samosprávam o otázkach týkajúcich sa vykonávania zákona o rodovej rovnosti a zákona o rovnakom zaobchádzaní;
- prijíma opatrenia na podporu rodovej rovnosti a rovnakého zaobchádzania so ženami a mužmi.

Komisár poskytuje stanoviská k obetiam diskriminácie a osobám s legitímnym záujmom o monitorovanie dodržiavanie požiadaviek týkajúcich sa rovnakého zaobchádzania. Cieľom týchto stanovísk je poskytnúť posúdenie, ktoré v súvislosti so zákonom o rodovej rovnosti, zákone o rovnakom zaobchádzaní a medzinárodnými zmluvami záväznými pre Estónsku republiku a ďalšími právnymi predpismi umožní vyhodnotiť, či v danom právnom vzťahu bola porušená zásada rovnakého zaobchádzania.

Na získanie stanoviska je potrebné komisárovi predložiť žiadosť, ktorá musí obsahovať opis skutočností dokazujúcich, že došlo k diskriminácii. Na účely poskytnutia stanoviska komisár má právo získať informácie od všetkých osôb, ktoré môžu mať potrebné informácie, aby mohol overiť skutočnosti vzťahujúce sa k prípadu diskriminácie a požadovať písomné vysvetlenia súvisiace so skutočnosťami týkajúcimi sa údajnej diskriminácie a predkladanie dokumentov alebo ich kópií v lehote, ktorú komisár stanoví.

- **Úrad na ochranu údajov**

📍 [Inšpektorát ochrany údajov](#), Väike-Ameerika 19, 10129 Tallinn, Estónsko

Inšpektorát ochrany údajov chráni tieto ústavné práva:

- právo na získanie informácií o činnosti verejných orgánov,
- právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života pri používaní osobných údajov,
- právo jednotlivcov na prístup k ich vlastným údajom.

Sťažnosť týkajúca konania osoby alebo jej nečinnosti sa môže predložiť, ak osoba (napr. spracovateľ osobných údajov alebo držiteľ informácií), ktorá porušila vaše práva, nereagovala na váš pokus či pokusy spojiť sa s ňou. Inšpektorát má odo dňa podania 30 dní na vybavenie sťažnosti. Lehota na preskúmanie sťažnosti môže byť predĺžená až na 60 dní. Sťažovateľ musí byť o tejto skutočnosti informovaný písomne.

- **Ďalšie špecializované úrady**

Neexistujú iné špecializované inštitúcie.

Iné

Estónska advokátska komora

Estónska advokátska komora, Rävala pst 3, 10143 Tallinn, Estónsko

Estónska advokátska komora je asociácia estónskych advokátov, ktorých hlavnou činnosťou je poskytovanie právneho poradenstva občanom. Estónska advokátska komora je profesionálna asociácia advokátov zriadená 14. júna 1919, ktorá koná na

zásadách miestnej samosprávy a organizuje poskytovanie právnych služieb v súkromnom aj verejnom záujme. Medzi činnosti estónskej advokátskej komory patrí organizovanie profesionálneho rozvoja advokátov, vzťahov s právnikmi, štátnymi orgánmi a celým radom miestnych aj zahraničných organizácií a aktívne sa podieľa na príprave právnych predpisov. Združenie sa podieľa aj na organizácii vykonávania úloh v oblasti verejného a súkromného práva – poskytovaní obhajoby a zastupovania v občianskoprávných a správnych veciach za poplatok hrađený štátom.

Na získanie štátnej právnej pomoci sa spravidla predkladá [žiadosť](#). Žiadosti o štátnu právnu pomoc sa spravidla predkladajú súdu. Žiadosť o štátnu právnu pomoc sa postúpi vyšetrovaciemu orgánu alebo úradu prokurátora, ak osoba je podozrivá z trestného činu, v prípade ktorého účasť právneho zástupcu nie je povinná.

Žiadosti o štátnu právnu pomoc musia byť predložené v estónskom jazyku. Môže sa predložiť aj v anglickom jazyku, ak žiadateľ o štátnu pomoc je fyzická osoba s bydliskom v inom členskom štáte Európskej únie, alebo ak je občanom iného členského štátu EÚ alebo právnickou osobou so sídlom v inom členskom štáte EÚ.

Na žiadosť vyšetrojúceho orgánu, úradu prokurátora alebo súdu Estónska advokátska komora určí advokáta na poskytnutie štátnej právnej pomoci. Vo všeobecnosti jednotlivec nemá právo si vybrať, ktorý advokát mu bude poskytovať štátnu právnu pomoc. Avšak má právo požiadať o poskytnutie štátnej právnej pomoci zo strany konkrétneho advokáta v prípade súhlasu advokáta s poskytnutím takejto pomoci. V takomto prípade meno advokáta, ktorý poskytol súhlas, sa musí priamo uviesť v žiadosti o štátnu právnu pomoc.

V konaní, kde sa zo zákona požaduje účasť právneho zástupcu, príslušná osoba nemá žiadnu povinnosť, pokiaľ ide o štátnu právnu pomoc (okrem prípadu, keď má vlastného advokáta) – úradník, ktorý vedie konanie, je povinný zabezpečiť, aby pre túto osobu bol určený advokát a táto osoba nemusí predložiť žiadosť.

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné členské štáty. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska komisia vylučuje akúkoľvek zodpovednosť za akékoľvek informácie alebo údaje obsiahnuté alebo uvedené v tomto dokumente. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Posledná aktualizácia: 03/08/2017

Základné práva - Írsko

[Vnútroštátne inštitúcie pre ľudské práva](#)

[Ombudsman](#)

[Špecializované orgány pre ľudské práva](#)

Vnútroštátne inštitúcie pre ľudské práva

Írska komisia pre ľudské práva a rovnosť

Adresa:

Irish Human Rights Commission

4th Floor, Jervis House

Jervis Street

Dublin 1

Telefón: + 353 018 589601

Fax: + 353 0 18 589609

E-mail: info@ihrec.ie

Írska komisia pre ľudské práva a Úrad pre rovnosť sa v roku 2013 zlúčili a vytvorili [Írsku komisiu pre ľudské práva a rovnosť \(IHREC\)](#). IHREC je zriadená ako nezávislý štatutárny orgán. Jej úlohou je chrániť a podporovať ľudské práva a rovnosť a podporovať rozvoj kultúry dodržiavania ľudských práv, rovnosti a medzikultúrneho porozumenia v Írsku.

Komisia spĺňa tieto funkcie:

- ochrana a podporovanie ľudských práv a rovnosti,

- podporovanie rozvoja kultúry dodržiavania ľudských práv, rovnosti a medzikultúrneho porozumenia v krajine,
- podporovanie porozumenia a informovanosti o význame ľudských práv a rovnosti v krajine,
- podporovanie osvedčených postupov v medzikultúrnych vzťahoch, podpora tolerancie a prijímania diverzity v krajine a rešpektovania slobody a dôstojnosti každého človeka, a
- úsilie zamerané na odstránenie porušovania ľudských práv, diskriminácie a zakázaného správania.

Okrem toho táto komisia môže preskúmať primeranosť a účinnosť právnych predpisov a postupov v krajine týkajúcich sa ochrany ľudských práv a rovnosti. Môže tak urobiť z vlastného podnetu alebo na žiadosť ministra vlády, aby preskúmala hociktorý legislatívny návrh a informovala o svojom stanovisku o jeho vplyve na ľudské práva alebo rovnosť. Komisia ďalej môže buď z vlastného podnetu, alebo na žiadosť vlády vydať pre vládu také odporúčania, ktoré považuje za vhodné, a to v súvislosti s opatreniami, pri ktorých sa komisia domnieva, že by mali byť prijaté na posilnenie, ochranu a dodržiavanie ľudských práv a rovnosti v Írsku.

V oblasti právnych záležitostí je funkciou komisie pracovať na odstraňovaní porušovania ľudských práv, diskriminácie a zakázaného správania. IHREC môže taktiež požiadať o možnosť vystúpiť pred vyšším súdom alebo prípadne pred najvyšším súdom ako *amicus curiae* v konaní pred týmto súdom, ktoré sa týka ľudských práv alebo práva na rovnosť akejkoľvek osoby alebo sa týmito právami zaoberá, a vystúpiť na základe udelenia tejto možnosti ako *amicus curiae* (pričom každý z uvedených súdov je oprávnený takéto právo udeliť úplne na základe vlastného uváženia).

IHREC poskytuje aj praktickú pomoc vrátane právnej pomoci pre osoby pri obhajovaní ich práv, a to podľa vlastnej úvahy v súlade s par. 40. Podľa par. 41 alebo 19 zákona z roku 2003 IHREC môže v prípadoch, keď to považuje za vhodné, začať konanie. IHREC je oprávnená vykonávať vyšetrovania na základe a v súlade s par. 35. Komisia môže podľa vlastnej úvahy aj vypracovať a zverejniť správy, napríklad správy týkajúce sa výskumu, ktorý vykonala, sponzorovala, objednala alebo pri ktorom bola nápomocná.

Cieľom IHREC je umožňovať zmenu a môže sponzorovať, vykonávať alebo objednávať výskumné a vzdelávacie aktivity alebo na nich poskytovať finančnú či inú pomoc. IHREC môže poskytovať vzdelávanie a odbornú prípravu v oblasti ľudských práv a záležitostí rovnosti alebo pri týchto činnostiach asistovať. IHREC môže buď na vlastný podnet, alebo na žiadosť ministra vykonávať, sponzorovať alebo objednávať programy činností a projektov na podporu integrácie migrantov a iných menšín, rovnosti (vrátane rodovej rovnosti) a rešpektovania diverzity a kultúrnych rozdielov, alebo k týmto projektom poskytovať finančnú či inú pomoc. IHREC môže vykonávať preskúvanie v oblasti rovnosti a pripravovať akčné plány alebo vo vhodných prípadoch vyzývať iné subjekty na túto činnosť.

Ombudsman pre práva dieťaťa

Adresa:

Ombudsman for Children's Office
Millennium House
52-56 Great Strand Street
Dublin 1
Ireland

<http://www.oco.ie/>

e-mail: ococomplaint@oco.ie

Úlohy: Úrad ombudsmana pre deti (OCO) je nezávislý štatutárny orgán zriadený v roku 2004 na podporu a ochranu práv a blaha detí a mladých ľudí vo veku do 18 rokov v Írsku. Je to národná inštitúcia pre ľudské práva v zmysle parížskych zásad OSN pre národné inštitúcie pre ľudské práva. Úrad OCO sa pri svojej práci riadi medzinárodnými povinnosťami Írska v oblasti ľudských práv, najmä povinnosťami stanovenými v Dohovore OSN o právach dieťaťa.

Ombudsman pre deti je vo výkone svojich funkcií nezávislý a zodpovedá sa priamo Oireachtas (parlamentu).

Úlohy úradu ombudsmana pre deti sú stanovené v zákone o ombudsmanovi pre deti z roku 2002. Hlavné úlohy:

- poskytovať nezávislý, nestranný a bezplatný mechanizmus riešenia sťažností zameraný na preskúvanie sťažností na školy, verejné orgány alebo nemocnice predkladanými deťmi a mladými ľuďmi alebo dospelými v ich mene,
- radiť ministrom vlády v oblasti právnych predpisov a politiky týkajúcich sa detí,
- podporovať verejné orgány s cieľom zlepšiť ich prax a postupy v záujme detí,
- poukazovať na problémy, ktoré sa týkajú samotných detí a mladých ľudí, a

- podporovať informovanosť o otázkach týkajúcich sa práv a blaha detí a ako sa tieto práva môžu presadzovať.

V súvislosti s úlohou úradu spočívajúcou vo vybavovaní sťažností sú v zákone z roku 2002 uvedené štandardné dôvody nesprávneho úradného postupu, ktoré sa môžu sledovať pri preskúvaní sťažností a vykonávaní vyšetrovaní. Predbežné skúmania alebo vyšetrovania sa môžu začať buď na základe sťažnosti predloženej úradu alebo z vlastného podnetu ombudsmana pre deti.

Vzhľadom na to, že predmetom každého vyšetrovania ombudsmana pre deti musí byť účinok konania na dieťa a že deti samotné môžu predkladať úradu sťažnosti, zákon obsahuje osobitné právne ustanovenia zohľadňujúce osobitnú zraniteľnosť detí:

- povinnosť zohľadniť najlepší záujem dieťaťa,
- povinnosť venovať náležitú pozornosť želaniam dieťaťa.

Postupy: Po predložení sťažnosti úradu ombudsmana pre deti sa posúdi jej prípustnosť a či si charakter sťažnosti vyžaduje rýchle vyriešenie sťažnosti.

Úrad OCO sa vždy usiluje o lokálne vyriešenie sťažností v čo najskoršom štádiu a je povinný v počiatočnom štádiu poskytnúť verejnému orgánu, na ktorý je podaná sťažnosť, príležitosť na vyriešenie sťažnosti predloženej sťažovateľom.

Ak je sťažnosť prípustná, ďalším štádiom bude predbežné preskúmanie. Ak po ukončení predbežného vyšetrovania úrad OCO je názoru, že vyšetrovanie je oprávnené, môže prikročiť k dôkladnejšiemu vyšetreniu sťažnosti.

Ďalšie informácie o postupe riešenia sťažností na úrade OCO sa uvádzajú na: <http://www.oco.ie/complaints/faq.html>

Výsledok: Po skončení vyšetrovania úrad ombudsmana pre deti môže príslušnému verejnému orgánu, škole alebo nemocnici na základe svojich zistení navrhnúť odporúčania. Tieto odporúčania sa môžu týkať zlepšenia situácie pre dotknuté dieťa alebo deti a /alebo uskutočnenia rozsiahlejších systémových zmien v záujme detí.

Tieto odporúčania nie sú právne záväzné, avšak jednou zo štatutárnych právomocí úradu OCO je predkladať osobitnú správu *Oireachtas* (parlamentu) v prípade, keď verejný orgán neprijme odporúčania úradu OCO.

Ombudsman

Adresa:

Office of the Ombudsman
18 Lower Leeson Street,
Dublin 2

<https://www.ombudsman.gov.ie/>

e-mail: ombudsman@ombudsman.gov.ie

Telefón: +353 0 1 639 5600

Typ žiadostí, ktorými sa zaoberá

Osoba sa môže ombudsmanovi sťažovať na

- ministerstvá vlády,
- miestne orgány,
- správu zdravotníckych služieb (HSE),
- agentúry, napr. charitatívne a dobrovoľné organizácie, ktoré poskytujú zdravotné a sociálne služby v mene HSE,
- poštu a
- všetky verejné orgány, ktorých sa týka zákon o zdravotne postihnutých z roku 2005 na účely tohto zákona

Postup po podaní žiadosti

Dotknutý verejný orgán môže byť požiadaný, aby predložil správu. V prípade potreby sa spisy a záznamy môžu preskúmať a úradníkom sa môžu klásť otázky. Úrad ombudsmana potom rozhodne:

- či je vaša sťažnosť platná a
- či ste utrpeli ujmu v dôsledku konania alebo rozhodnutia verejného orgánu.

Vo väčšine prípadov sa sťažnosti riešia neformálnym spôsobom. Úrad ombudsmana môže problém prediskutovať priamo s verejným orgánom alebo môže preskúmať príslušné spisy. V zložitejších prípadoch môže byť potrebné uskutočniť dôkladné vyšetrovanie. Sťažovatelia, ktorí sú nespokojní s výsledkom riešenia svojej sťažnosti, majú tiež k dispozícii interné odvolacie konanie.

Možné výsledky konania

Ak úrad ombudsmana rozhodne, že ste utrpeli ujmu v dôsledku nespravodlivého alebo nesprávneho konania verejného orgánu a verejný orgán neprijal opatrenia na nápravu, úrad ombudsmana môže odporučiť, aby tak učinil. Úrad ombudsmana môže požiadať orgán, ak sa to považuje za vhodné, aby:

- preskúmal svoje konanie,
- zmenil svoje rozhodnutie a/alebo,
- vám poskytol:
 - vysvetlenie,
 - ospravedlnenie, a/alebo
 - finančnú náhradu.

Ak úrad ombudsmana rozhodne, že vaša sťažnosť je neoprávnená, vysvetlí vám dôvody tohto rozhodnutia.

Špecializované orgány pre ľudské práva

Ombudsman pre práva dieťaťa

Pozri **Národné inštitúcie pre ľudské práva**.

Subjekty v oblasti rovnosti

Úrad pre otázky rovnosti

Birchgrove House,
Roscrea,
Co. Tipperary
Ireland
Telefón: +353 505 24126
Fax: +353 505 22388
E-mail: info@equality.ie

Úrad pre otázky rovnosti je pološtátny orgán, ktorého práca je zameraná na odstránenie nezákonnej diskriminácie, podporovanie rovnosti príležitostí a poskytovanie informácií verejnosti o právnych predpisoch v oblasti rovnosti a niektorých ďalších zákonoch.

Zákonom o rovnosti v zamestnaní z roku 1998 a zákonom o rovnakom postavení z roku 2000 sa zakazuje diskriminácia na základe deviatich rôznych dôvodov v zamestnaní, odbornej príprave, reklame, kolektívnych zmluvách, poskytovaní tovarov a služieb a iných oblastiach bežne prístupným verejnosti. Ide o:

- pohlavie,
- občiansky stav,
- rodinný stav,
- vek,
- zdravotné postihnutie,
- rasa,
- sexuálna orientácia,
- náboženské vyznanie, a
- príslušnosť ku kočovnej komunite.

Úrad pre rovnosť má interné právne služby, ktoré môžu podľa svojho uváženia v prípade záležitostí strategického významu poskytovať bezplatnú právnu pomoc osobám, ktoré sa sťažujú na diskrimináciu podľa zákona o rovnosti v zamestnaní z roku 1998 a zákona o rovnakom postavení z roku 2000. Podľa kritérií stanovených radou úradu pre otázky rovnosti percentuálny podiel prípadov, v ktorých sa takáto pomoc poskytuje, je nízky.

Súd pre otázky rovnosti

3 Clonmel Street

Dublin 2

Ireland

Telefón: +353 1 4774100

Fax: +353 1 4774141

E-mail: info@equalitytribunal.ie

Webové sídlo: <http://www.equalitytribunal.ie/>

Súd pre otázky rovnosti bol zriadený na základe zákona o rovnosti v zamestnaní z roku 1998. Poskytuje zákonný rámec, na základe ktorého súd pre otázky rovnosti pomáha vyriešiť a/alebo vyšetroje tvrdenia o nezákonnej diskriminácii v súlade s ustanoveniami zákona. Od jeho založenia boli prijaté viaceré zmeny právnych predpisov a teraz má osobitnú zodpovednosť za mediáciu a vyšetrovanie sťažností na nezákonnú diskrimináciu podľa týchto právnych predpisov:

- zákony o rovnosti v zamestnaní z rokov 1998 – 2008
- zákony o rovnakom postavení z rokov 2000 – 2008
- zákony o dôchodkoch z rokov 1990 – 2008.

Vyšetrovanie je kvázi súdny proces, ktorý vykonáva úradník súdu pre otázky rovnosti, ktorý posúdi podania oboch strán pred zorganizovaním spoločného vypočutia alebo vypočutí prípadu, aby mohol dospieť k rozhodnutiu vo veci. Vyšetovania vykonávajú vyškolení úradníci pre otázky rovnosti, ktorí majú rozsiahle právomoci na vstup do budov a získavanie informácií, ktoré im umožnia uskutočniť vyšetrovanie. Rozhodnutia sú záväzné a zverejňujú sa.

Mediáciu vykonáva vyškolený mediačný úradník súdu pre otázky rovnosti, ktorý sporným stranám bude pomáhať dosiahnuť vzájomne prijateľnú dohodu. Mediačné dohody sú záväzné a dôverné.

Právomoc súdu pre otázky rovnosti rozsiahla a zahŕňa sťažnosti týkajúce sa zamestnania, zamestnaneckých dávok, napr. dôchodkov a rovnakého postavenia, t. j. prístupu k tovaru a poskytovaniu služieb s dvomi výnimkami:

- sťažnosti týkajúce sa registrovaných klubov a priestorov s licenciami sa zaoberá okresný súd podľa zákona o opojných nápojoch z roku 2003,
- sťažovatelia sťažujúci sa na diskrimináciu v zamestnaní na základe rodu, majú možnosť v prípade nezákonnej diskriminácie žiadať na obvodnom súde nápravu .

Orgán pre ochranu údajov

Úrad komisára pre ochranu údajov

Canal House

Station Road

Portlington

Co. Laois

Ireland

<https://www.dataprotection.ie/>

Úrad komisára pre ochranu údajov je zodpovedný za dodržiavanie práv jednotlivcov, ako je uvedené v zákonoch o ochrane údajov z rokov 1988 a 2003 a za presadzovanie povinností prevádzkovateľa údajov v oblasti ochrany údajov.

Jednotlivci, ktorí sa domnievajú, že ich práva sú porušované, môžu predložiť sťažnosť komisárovi, ktorý záležitosť vyšetrí a prijme akékoľvek opatrenia, ktoré môže byť potrebné na vyriešenie. Verejnosť môže komisárovi pre ochranu údajov písomne oznámiť podrobnosti o udalosti, ktorá viedla ku sťažnosti. Potrebné je jasne identifikovať organizáciu alebo jednotlivca, ktorí sú predmetom sťažnosti. Mali by uviesť aj kroky, ktoré podnikli s cieľom, aby sa organizácia zaoberala ich prípadmi a akú odpoveď dostali od organizácie. Ďalej je potrebné poskytnúť kópie korešpondencie s organizáciou a podporné dôkazy. Úrad komisára pre ochranu údajov bude potom záležitosť riešiť s dotknutou organizáciou.

V závislosti od povahy sťažnosti komisár pre ochranu údajov sa môže najskôr pokúsiť nájsť riešenie, ktoré je prijateľné pre všetky strany. V prípadoch, keď nie je možné dosiahnuť priateľské riešenie, komisár pre ochranu údajov predtým, než vydá formálne rozhodnutie, vyšetrí všetky skutočnosti v plnom rozsahu. Po ukončení vyšetrovania komisár písomne informuje zúčastnené strany o svojom rozhodnutí. V prípade sťažností na porušenie nariadení o elektronických komunikáciách (SI 535 z roku 2003 zmenené nariadením SI 526 z roku 2008) sa komisár môže rozhodnúť žalovať dotknutú organizáciu.

Ďalšie špecializované orgány

i) Útvar boja proti obchodovaniu s ľuďmi

Department of Justice & Equality

51 St. Stephen's Green

Dublin 2

Telefón: +353 1 6028202

E-mail: AHTU@justice.ie

- **v prípade potreby útvar/zložka v rámci inštitúcie, ktorá prijíma žiadosti**

Útvar boja proti obchodovaniu s ľuďmi prijíma príslušné žiadosti o informácie prostredníctvom e-mailovej adresy AHTU@justice.ie.

Informácie sú k dispozícii aj na <http://www.blueblindfold.gov.ie/>

- **krátke vysvetlenie typu žiadostí, ktorými sa inštitúcia zaoberá**

Žiadosti o informácie týkajúce sa obchodovania s ľuďmi v Írsku.

ii) Odvolací súd pre utečencov

Refugee Appeals Tribunal

6-7 Hanover Street East

Dublin 2

Úlohy Odvolací súd pre utečencov je nezávislý orgán, ktorý rozhoduje o odvolaniach žiadateľov o azyl proti negatívnemu odporúčaniu Úradu komisára pre žiadosti utečencov v súvislosti s priznaním postavenia utečenca žiadateľovi. Odvolací súd pre utečencov rozhoduje aj o odvolaniach so zreteľom na rozhodnutia Úradu komisára pre žiadosti utečencov podľa dublinského nariadenia II.

Postupy Ak sa chcete odvolať vo vašom prípade potrebné je vyplniť formulár odvolania. Tento formulár je pripojený k listu od komisára pre žiadosti utečencov, v ktorom informuje, že vaša žiadosť o priznanie postavenia utečenca bola zamietnutá. Formulár je k dispozícii na [stiahnutie z webovej stránky súdu](http://www.refappeal.ie/) <http://www.refappeal.ie/>.

Odo dňa vydania negatívneho odporúčania zo strany komisára pre žiadosti utečencov bude plynúť lehota na odvolanie vo vašom prípade. Táto lehota sa však líši v závislosti od zistení komisára pre žiadosti utečencov v súvislosti s vaším prípadom. Na odvolanie tak môžete mať 15, 10 alebo 4 pracovné dni. V liste komisára pre žiadosti utečencov, v ktorom vás informuje o tom, že vám nebolo priznané postavenie utečenca, sa dozviete, koľko dní máte na podanie odvolania.

Formulár odvolania by ste mali po vyplnení poslať na adresu predsedu odvolacieho súdu pre utečencov:

The Chairperson

Refugee Appeals Tribunal

6/7 Hanover Street East

Dublin 2

Fax: 00353 1 4748410

Uistite sa, že máte bezpečne uložené potvrdenie o odoslaní/odfaxovaní formulára.

Výsledok: Ak sa vyhovie vášmu odvolaniu, znamená to, že člen súdu odporučil, aby vám bolo priznané postavenie utečenca. O tomto rozhodnutí budete informovaní písomne. Spis sa potom odovzdá útvaru pre ministerské rozhodnutie ministerstva spravodlivosti a rovnosti.

Ak sa vaše odvolanie zamietne, znamená to, že člen súdu odporučil, aby vám nebolo priznané postavenie utečenca. O tomto rozhodnutí budete informovaní písomne. Spis sa potom odovzdá útvaru repatriácie ministerstvo spravodlivosti a rovnosti.

iii) Ombudsman polície Garda

Komisia ombudsmana pre políciu Garda Síochána

150 Abbey Street Upper

Dublin 1

Ireland.

<https://www.gardaombudsman.ie/>

Krátke vysvetlenie typu žiadostí, ktorými sa inštitúcia zaoberá

Organizácia sa môže zaoberať sťažnosťami a hláseniami týkajúcimi sa správaním príslušníkov polície Garda Síochána. Medzi najčastejšie tvrdenia uvádzané v sťažnostiach patria tvrdenia o zneužívaní právomoci, nezdvorilosť, napadnutie, zanedbanie povinností.

Hlásenia sa týkajú smrti alebo vážnej ujmy.

Organizácia môže prijímať sťažnosti od verejnosti (nie príslušníkov Garda Síochána) prostredníctvom verejnej kancelárie osobne, elektronicky, telefonicky, poštou, prostredníctvom ktorejkoľvek stanice polície Garda alebo osobne odovzdané členovi komisie. Organizácia môže tiež prijímať hlásenia od komisára polície Garda Síochána v súvislosti s akoukoľvek záležitosťou, ktorá podľa komisára polície Garda naznačuje, že konanie príslušníka polície Garda Síochána môže mať za následok úmrtie osoby alebo vážnu ujmu spôsobenú osobe. Komisia môže začať vyšetrovanie aj bez doručenia sťažnosti, ak sa domnieva, že je to vo verejnom záujme.

Krátke vysvetlenie postupu po podaní žiadosti:

Po prijatí sťažnosti sa v súlade s právnymi predpismi posúdi, či je prípustná alebo neprípustná. Ak je neprípustná, nenasleduje žiadne vyšetrovanie.

Ak sa usúdi, že je prípustná a ak je to vhodné, komisia sa pokúsi so súhlasom sťažovateľa a príslušníka Garda Síochána, na ktorého je podaná sťažnosť, neformálne vyriešiť sťažnosť. V opačnom prípade môže byť vyšetrovaná ako potenciálne porušenie (disciplinárnych) predpisov polície Garda Síochána z roku 2007 alebo potenciálne porušenie trestného práva. Zúčastnené strany majú právo na informácie o priebehu a výsledkoch vyšetrovania.

Krátke vysvetlenie možných výsledkov konania:

Môže sa usúdiť, že sťažnosť je neprípustná.

Vyšetrovanie sa môže kedykoľvek uzavrieť, ak na základe informácií získaných po rozhodnutí o prípustnosti sťažnosti komisia zistí, že sťažnosť je neopodstatnená alebo problémová, že sťažnosť bola podaná s vedomím, že je nepravdivá alebo zavádzajúca, alebo ak komisia na základe všetkých okolností usúdi, že ďalšie vyšetrovanie nie je potrebné alebo reálne uskutočniteľné.

Na základe vyšetrovania môže byť polícii Garda uložená sankcia.

Na základe vyšetrovania sa môže začať disciplinárne konanie proti polícii Garda a môže jej byť uložená sankcia.

Spis možno poslať generálnemu prokurátorovi a môže byť vydaný príkaz na trestné stíhanie. V takom prípade môže nasledovať súdne konanie.

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné členské štáty. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska komisia vylučuje akúkoľvek zodpovednosť za akékoľvek informácie alebo údaje obsiahnuté alebo uvedené v tomto dokumente. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Posledná aktualizácia: 12/11/2018

Základné práva - Grécko

[Vnútroštátne súdy](#)

[Ombudsman](#)

[Špecializované úrady pre ochranu ľudských práv](#)

Vnútroštátne súdy

V Grécku neexistuje príslušný špeciálny súd, na ktorom si možno uplatňovať nápravu v prípade údajného porušenia základných práv. V závislosti od charakteru porušenia alebo konania si možno nápravu uplatniť na vnútroštátnych občianskych, trestných alebo správnych súdoch.

Či došlo alebo nedošlo k porušeniu základného práva, sa zisťuje na základe vnútroštátneho hmotného práva. Vnútroštátne procesné (občianske, trestné alebo správne) právo určuje konanie, ktoré bude prebiehať na príslušnom (občianskom, trestnom alebo správnom) súde.

Výsledkom príslušného konania je rozhodnutie, ktorým sa žaloba buď odmietne, alebo ak je konečné, je priamo vymáhateľné.

[☞ Občianske a trestné súdy](#)

[☞ Správne súdy](#)

Špecializované úrady pre ochranu ľudských práv

Národný výbor pre ľudské práva

*Neofitou Vamva 6
10674 Atény, Grécko*

Národný výbor pre ľudské práva (NVLĽP) bol nedávno zriadený na základe parížskych zásad ako orgán poskytujúci poradenstvo vláde v oblasti ľudských práv. Členov výboru vymenúva 32 subjektov (nezávislé orgány, právnické a vedecké fakulty, odborové združenia, MVO, politické strany a ministerstvá).

Cieľom výboru NVLĽP je poskytovať neustále usmerňovanie pre všetky štátne orgány o potrebe podporovať ľudské práva všetkých osôb zdržiavajúcich na gréckom území.

Podľa zákona o zriadení výboru NVLĽP (**zákon č. 2667/1998 v znení zmien a doplnení a v súčasnej dobe v platnosti**) výbor NVLĽP je zodpovedný za tieto dôležité úlohy:

- a) skúmanie otázok týkajúcich sa ľudských práv, ktoré predložila vláda alebo Konferencia predsedov parlamentu, alebo ktoré navrhli jeho členovia alebo mimovládne organizácie;
- b) predkladanie odporúčaní a návrhov, príprava štúdií a predkladanie správ a stanovísk k legislatívnym, administratívnym alebo iným akciám na podporu ľudských práv;
- c) príprava iniciatív na zvýšenie verejného a mediálneho povedomia o otázkach ľudských práv;
- d) prijímanie iniciatív na podporu rešpektovania ľudských práv vo vzdelávacom systéme;
- e) udržiavanie neustáleho kontaktu a spolupráca s medzinárodnými organizáciami, porovnateľnými orgánmi v iných krajinách a národnými a medzinárodnými mimovládnymi organizáciami;
- f) poskytovanie stanovísk k národným správam predkladaným medzinárodnými organizáciami o otázkach ľudských práv,
- g) zverejňovanie stanovísk výboru NVLĽP všetkými dostupnými prostriedkami;
- h) príprava výročnej správy o ľudských právach;
- i) organizovanie Dokumentačného centra pre ľudské práva a
- j) skúmanie zlučiteľnosti gréckych a medzinárodných právnych predpisov týkajúcich sa ľudských práv a poskytovanie príslušných stanovísk príslušným štátnym orgánom.

Mimovládne organizácie (MVO)

Existujú aj viaceré mimovládne organizácie, na ktoré sa možno obrátiť o pomoc v prípade porušenia základných práv. Príslušný orgán pre mimovládne organizácie je ministerstvo zahraničných vecí.

[☞ http://www.mfa.gr/](http://www.mfa.gr/)

Ombudsman

Ombudsman je nezávislý orgán zakotvený v ústave. Inštitúcia ombudsmana bola zriadená podľa zákona č. 2477/97 s účinnosťou od 1. októbra 1998. Legislatívny rámec pre jeho činnosť je upravený zákonom č. 3094/03. Služby ombudsmana sú bezplatné.

Ombudsman skúma jednotlivé správne akty alebo prípady porušenia zákona alebo nedostatočného konania zo strany orgánov verejnej správy v prípade porušenia práv a oprávnených záujmov fyzických alebo právnických osôb.

Každý občan, ktorý sa obráti na ombudsmana, musí najskôr kontaktovať verejnú službu, ktorej sa prípad týka. Občan sa môže obrátiť na ombudsmana iba v prípade, keď sa na základe tohto kontaktu nepodarilo problém vyriešiť.

Poslaním ombudsmana je pôsobiť ako mediátor medzi občanmi a verejnou službou s cieľom chrániť občianske práva, bojovať proti nesprávnemu úradnému postupu a dodržiavať zásady právneho štátu.

Ombudsman ako mediátor poskytuje orgánom verejnej správy rady a odporúčania. Ombudsman neukladá sankcie, ani neruší nezákonné správne akty.

*Hadziyanni Mexi 5
11528 Atény, Grécko*

Špecializované úrady pre ochranu ľudských práv

- **Ombudsman pre práva detí**

Ombudsman (pozri vyššie) skúma aj opatrenia alebo prípady, keď verejná správa a súkromné osoby nekonajú v prípade porušovania práv detí.

V záujme ochrany práv detí ombudsman má na zodpovednosti aj konanie súkromných osôb, právnických alebo fyzických osôb v prípade porušovania práv detí.

- **Úrady na presadzovanie zásady rovnosti**

I. Zákon č. 3304/2005, ktorým sa transponujú smernice Rady 2000/43/ES z 29. júna 2000 a 2000/78/ES z 27. novembra 2000, ukladá oficiálnu zodpovednosť za presadzovanie zásady rovnosti ombudsmanovi, orgánu pre rovnosť a organizácii inšpekcie práce (SEPE) a príslušne vymedzuje ich úlohy.

Konkrétne:

1. Ombudsman je zodpovedný za dodržiavanie zásady rovnosti v prípade porušenia tejto zásady zo strany orgánov verejnej správy. *Pojem „orgány verejnej správy“ v tejto súvislosti označuje orgány uvedené v článku 3 ods. 1 zákona č. 3094/2003 (Vládny vestník, séria I, č. 10), „Ombudsman a iné ustanovenia“.*
2. Orgán pre rovnosť je zodpovedný za dodržiavanie zásady rovnosti v prípade porušenia zo strany fyzických alebo právnických osôb iných, ako je uvedené vyššie, okrem záležitostí prípadov týkajúcich sa zamestnania a práce.
3. V prípadoch týkajúcich sa zamestnania a práce je za dodržiavanie zásady rovnosti zodpovedná organizácia inšpekcie práce (SEPE) v prípade porušenia zo strany iných fyzických alebo právnických osôb, ako sú uvedené v odseku 1.

II. Zákon č. 3896/2010 (Vládny vestník, séria I, č. 207, 8.12.2010) o vykonávaní zásady rovnakých príležitostí a rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami v oblasti zamestnania a povolania – Harmonizácia existujúcich právnych predpisov so smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2006/54/ES z 5. júla 2006 a inými relevantnými ustanoveniami zavádza absolútny zákaz všetkých foriem priamej alebo nepriamej diskriminácie na základe pohlavia.

Cieľom zákona je zabezpečiť vykonávanie zásady rovnosti príležitostí a rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami v oblasti zamestnania a povolania, pokiaľ ide o: a) prístup k zamestnaniu vrátane kariérneho postupu a k odbornému vzdelávaniu; b) pracovné podmienky vrátane odmeňovania a c) systémy sociálneho zabezpečenia, ako je stanovené v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2006/54/ES.

Ombudsman je zodpovedný za monitorovanie a presadzovanie vykonávania zásady rovnosti príležitostí a rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami v rámci pôsobnosti vyššie uvedeného zákona (článok 25 zákona č. 3896/2010).

- **Úrad na ochranu údajov**

Orgán pre ochranu údajov je nezávislý orgán zriadený podľa zákona č. 2472/1997, ktorým sa transponuje smernica 95/46/ES.

Orgán pre ochranu údajov je zodpovedný za dodržiavanie a presadzovanie práva na súkromie v Grécku, ako je stanovené v zákonoch č. 2472/1997 a 3471/2006.

Hlavným cieľom orgánu pre ochranu údajov je chrániť občanov pred nezákonným spracovaním osobných údajov a pomáhať im vždy, keď akýmkoľvek spôsobom došlo k porušeniu ich súkromia.

Cieľom orgánu na ochranu údajov je poskytovať podporu a poradenstvo spracovateľom údajov pri plnení ich zákonných povinností vzhľadom na potreby moderných služieb v Grécku a prenikanie nových digitálnych komunikačných technológií a sietí.

Kifissias 1 – 3

11523 Atény, Grécko

Administratívne kontroly

Orgán pre ochranu údajov konajúci z úradnej moci alebo na základe sťažnosti vykonáva administratívne kontroly údajov uchovávaných vo verejnom a súkromnom sektore. Tieto kontroly vykonávajú pracovníci audítorského oddelenia, ktorým v dôležitých prípadoch pomáhajú členovia orgánu pre ochranu údajov. Kontrolóri, ako špeciálni vyšetrovatelia, majú prístup ku všetkým záznamom a nepodliehajú žiadnym obmedzeniam vyplývajúcim z utajenia.

Kontroly zahŕňajú overenie, či kontrolované orgány konajú v súlade s požiadavkami zákonov č. 2472/97 a 3471/2006 (pokiaľ ide o oznamovanie, informácie, iné prípadné povinnosti a dôkazy). Potom nasleduje kontrola IT systému vrátane základných charakteristík systému, charakteru údajov a úrovne zabezpečenia zaistenej organizačnými a technickými opatreniami na ochranu údajov prijatými spracovateľom údajov, ako je stanovené v článkoch 6 a 10 zákona č. 2472/1997. Závery kontroly sa uvedú v správe, ktorá sa predloží orgánu pre ochranu údajov.

Orgán pre ochranu údajov vykonáva tiež nezávislé preskúmanie národnej sekcie Schengenského informačného systému v súlade s článkom 114 ods. 1 Dohovoru, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda (zákon č. 2514/1997, Vládny vestník, séria I, č. 140), pôsobí ako národný dozorný orgán, ako je stanovené v článku 23 Dohovoru o Europole (zákon č. 2605/1998, Vládny vestník I/88) a ako národný dozorný orgán, ako je stanovené v článku 17 Dohovoru o využívaní informačných technológií na colné účely (zákon č. 2706/1999, Vládny vestník I/77) a je zodpovedný za povinnosti vyplývajúce z každej medzinárodnej dohody.

Skúmanie podaní, sťažností a otázok

Orgán pre ochranu údajov skúma sťažnosti a otázky týkajúce sa zákonného presadzovania ochrany práv osôb, ak sú porušované spracovaním údajov a otázky súvisiace s príslušnými rozhodnutiami. Ukladá tiež administratívne sankcie spracovateľom údajov alebo ich prípadným zástupcom za porušenie ich povinností vyplývajúcich zo zákona č. 2472/97, ako aj iných nariadení o ochrane osôb pri spracovávaní osobných údajov. Napokon, orgán pre ochranu údajov môže oznámiť porušenie právnych predpisov o ochrane údajov príslušným správny a justičným orgánom.

- **Iné špecializované orgány**

EPANODOS je nezisková verejná organizácia, ktorá sa riadi súkromným právom pod dohľadom ministerstva spravodlivosti, transparentnosti a ľudských práv.

Hlavným cieľom organizácie EPANODOS je sociálna rehabilitácia bývalých páchatelov, najmä prostredníctvom odbornej prípravy, podporovaním pracovných zručností, poradenstva a psychologickej podpory a vytvorením primeraných podporných štruktúr.

Derigny 28 – 30 & Tritis Septemvriou pl.

Viktoria, 10434 Atény, Grécko

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzí na tejto webovej lokalite spravujú príslušné členské štáty. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska komisia vylučuje akúkoľvek zodpovednosť za akékoľvek informácie alebo údaje obsiahnuté alebo uvedené v tomto dokumente. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Posledná aktualizácia: 25/06/2018

Základné práva - Španielsko

[Vnútroštátne súdne orgány](#)

[Vnútroštátne inštitúcie na ochranu ľudských práv](#)

Vnútroštátne súdne orgány

Ústavný súd (*Tribunal Constitucional*)

Za zaručenie základných ľudských práv a slobôd zodpovedajú v prvom rade sudcovia a sudy. Ústava však stanovuje osobitný a najvyšší prostriedok ochrany týchto práv, a to **ústavnú sťažnosť**, ktorú môže prejednávať len **ústavný súd**. Ústavný súd je najvyššou autoritou podávajúcou výklad ústavy. Predstavuje teda súd vyššieho stupňa, ktorý chráni ústavné záruky a je najvyšším garantom základných ľudských práv a slobôd zakotvených v ústave.

Ústavný súd možno v prípade potreby kontaktovať týmito štyrmi spôsobmi:

- poštou na adresu:
Tribunal Constitucional
Calle Domenico Scarlatti 6, 28003 Madrid, Spain,
- telefonicky: +34 915508000,
- faxom: +34 915444088.
- e-mailom: [✉ buzon@tribunalconstitucional.es](mailto:buzon@tribunalconstitucional.es).

Viac informácií je k dispozícii na týchto webových stránkach: [✉ http://www.tribunalconstitucional.es/](http://www.tribunalconstitucional.es/) a [✉ http://www.poderjudicial.es/](http://www.poderjudicial.es/)

Vnútroštátne inštitúcie na ochranu ľudských práv

Pozri oddiel o verejnom ochrancovi práv.

Verejný ochranca práv (*Defensor del Pueblo*)

Kancelária verejného ochrancu práv je inštitúcia, ktorá chráni a obhajuje základné práva a občianske slobody, pričom na tento účel môže dohliadať na činnosť orgánov a agentúr, ktoré v Španielsku spravujú verejnoprospešné služby, a španielskych zastupiteľských úradov v zahraničí, ktoré jednájú so španielskymi občanmi.

V súčasnosti je verejnou ochrankyňou práv pán **Francisco Fernandez Marugan**.

Ak verejný ochranca práv dostane podnety týkajúce sa nezrovnalostí v oblasti výkonu spravodlivosti, odošle ich na prokuratúru, ktorá ich prešetrí a v súlade so zákonom prijme náležité opatrenia alebo ich postúpi Najvyššej súdnej rade. Verejný ochranca práv môže takisto predložiť vláde odporúčania, a to v prípade potreby legislatívnych zmien.

Verejný ochranca práv môže podať dovolanie z dôvodu neústavnosti a porušenia práv a slobôd a začať konanie *habeas corpus*.

Verejný ochranca práv NEMÔŽE zasiahnuť, ak:

- nedošlo k žiadnemu zásahu zo strany orgánov verejnej moci,
- ide o spor medzi jednotlivcami,
- uplynul viac ako rok odo dňa, kedy sa občan dozvedel o skutočnostiach, ktoré sú predmetom jeho sťažnosti,
- ide o anonymný podnet bez konkrétnych nárokov, ktorý je podaný so zlým úmyslom alebo ktorého vybavenie môže poškodiť oprávnené záujmy tretej osoby,
- ide o nesúhlas s obsahom súdneho rozhodnutia.

Občania, ktorí sa chcú obrátiť na verejného ochrancu práv, nemusia postupovať prostredníctvom advokáta alebo právneho zástupcu. **Celé konanie je bezplatné.**

Konanie sa zahajuje podaním podnetu. Podnet musí byť podpísaný a je v ňom potrebné uviesť meno, priezvisko, kontaktnú adresu a opis skutkových okolností, ktoré sú predmetom podnetu, s konkrétnym uvedením príslušného orgánu alebo orgánov.

K podnetu by sa mala pripojiť kópia najdôležitejších dokumentov týkajúcich sa daného problému. Po overení podnetu sa dokument obsahujúci pridelené číslo spisu zašle podávateľovi podnetu, pre prípad, že by chcel do spisu nahliadnuť.

Podnet možno podať ktorýmkoľvek z týchto spôsobov:

- **online:** prostredníctvom prístupu do elektronického registra, ktorý je k dispozícii na webovej stránke verejného ochrancu práv v časti „[Presenta tu queja](#)“ (podanie podnetu),
- **osobne:** v sídle kancelárie verejného ochrancu práv (ul. Zurbano č. 42, Madrid). Úradné hodiny sú od pondelka do piatka od 9:00 do 14:00 a od pondelka do štvrtka od 16:00 do 18:00 (okrem odpoľudní v auguste),
- **poštou:** podpísaný podnet pošlite na adresu:
Verejný ochranca práv
Calle Zurbano 42, 28010 Madrid, Spain,
- **faxom:** podpísaný podnet pošlite na číslo +34 913 081 158.

Ak chcete získať ďalšie informácie o kancelárii verejného ochrancu práv alebo sa informovať o stave vybavovania vašej žiadosti, môžete sa obrátiť:

- osobne na sídlo kancelárie verejného ochrancu práv (ul. Zurbano č. 42, Madrid),
- e-mailom na adresu: registro@defensordelpueblo.es,
- telefonicky na číslo:
900 101 025 (iba zo Španielska): bezplatné telefónne číslo, na ktorom možno získať informácie o kancelárii verejného ochrancu práv, jeho právomociach a pôsobnosti a o postupe podávania podnetu,
+34 914 327 900: na tomto čísle je možné sa informovať o stave vybavovania podnetu.
Uvedené telefonické linky sú k dispozícii:
od pondelka do štvrtka od 9:00 do 14:00 a od 15:00 do 18:00,
v piatok od 9:00 do 14:00 a od 16:00 do 18:00 (okrem odpoľudní v auguste).

Ďalšie informácie sú k dispozícii na webovej stránke <http://www.defensordelpueblo.es/>

Špecializované orgány pre ľudské práva

- **Verejný ochranca práv pre ochranu práv detí**

Verejný ochranca práv zabezpečuje ochranu práv všetkých občanov bez ohľadu na ich vek. Okrem toho však niektoré autonómne spoločenstvá zriadili inštitúcie na ochranu maloletých osôb.

Na základe španielskych právnych predpisov majú maloletí právo podať sťažnosť verejnému ochrancovi práv alebo rovnocennej autonómnej inštitúcii.

- **Orgán pre rovnaké zaobchádzanie**

Rada pre presadzovanie rovnakého zaobchádzania a zákazu diskriminácie na základe rasového alebo etnického pôvodu (*Consejo para la promoción de la igualdad de trato y no discriminación de las personas por el origen racial y étnico*)

Rada je zložená zo zástupcov rôznych štátnych orgánov, orgánov autonómnych spoločenstiev, miestnych orgánov, podnikových a odborových organizácií, ako aj neziskových organizácií, ktoré pôsobia v oblasti presadzovania rovnakého zaobchádzania a zákazu diskriminácie na základe rasového alebo etnického pôvodu.

Jej cieľom je presadzovať zásadu rovnakého zaobchádzania a zákaz diskriminácie na základe rasového alebo etnického pôvodu v oblastiach, ako je vzdelávanie, zdravotná starostlivosť, prístup k sociálnemu zabezpečeniu, sociálnym službám, bývaniu, zamestnaniu, odbornej príprave atď. a vo všeobecnosti k akýmkoľvek výmohostiam alebo službám.

Rada má **štyri hlavné funkcie:**

1. **poskytovanie nezávislého poradenstva obetiam diskriminácie** pri vybavovaní ich sťažností;
2. **uverejňovanie nezávislých štúdií, prieskumov a správ;**
3. **presadzovanie opatrení, ktoré prispievajú k rovnakému zaobchádzaniu** a k odstráneniu diskriminácie, a predkladanie príslušných odporúčaní a návrhov;
4. **vypracovanie a schválenie výročnej správy o činnosti rady a jej predloženie ministerstvu pre rovnosť.**

Ďalšie informácie sú k dispozícii na webových stránkach <http://www.igualdadynodiscriminacion.org/> a <http://www.igualdadynodiscriminacion.org/contactar/home.htm>

- **Orgán na ochranu údajov**

Španielska agentúra na ochranu údajov (*Agencia Española de Protección de Datos*)

Španielska agentúra na ochranu údajov je nezávislý kontrolný orgán, ktorý dohliada na dodržiavanie právnych predpisov o ochrane údajov a zaručuje a chráni základné právo na ochranu osobných údajov.

Španielska agentúra na ochranu údajov vybavuje žiadosti a sťažnosti občanov a poskytuje informácie o právach vyplývajúcich zo zákona o ochrane údajov ([Ley Orgánica de Protección de Datos](#)). Poskytuje takisto pomoc a informácie subjektom zodpovedným za registre obsahujúce osobné údaje (ako sú podniky, inštitúcie a orgány) s cieľom zabezpečiť dodržiavanie zákonom stanovených požiadaviek.

Vo vzťahu k dotknutým osobám

- vybavuje ich žiadosti a sťažnosti,
- poskytuje informácie o právach zaručených zákonom,
- podporuje mediálne kampane.

Vo vzťahu k subjektom spracovávajúcim údaje

- vydáva povolenia v súlade so zákonom,
- požaduje nápravné opatrenia,
- v prípade porušenia právnych predpisov nariaďuje ukončenie spracovávania údajov a ich vymazanie,
- uplatňuje právomoc ukladať sankcie,
- v prípade potreby žiada o pomoc a informácie,
- povoľuje medzinárodný prenos údajov.

V prípade otázok, žiadostí o objasnenie, návrhov alebo sťažností možno Španielsku agentúru na ochranu údajov kontaktovať týmito tromi spôsobmi:

- poštou:
*Agencia Española de Protección de Datos.
Calle Jorge Juan 6, 28001 Madrid, Spain,*
- telefonicky: +34 912663517,
- e-mailom: ciudadano@agpd.es.

Viac informácií je k dispozícii na webovej stránke: <https://www.agpd.es/>.

- **Iné špecializované orgány**

Španielsky výbor zastupujúci osoby so zdravotným postihnutím (*Comité Español de Representantes de Personas con Discapacidad*)

Španielsky výbor zastupujúci osoby so zdravotným postihnutím, známejší pod akronymom CERMI, je platforma na zastupovanie záujmov a ochranu osôb so zdravotným postihnutím a vyvíjanie iniciatív v ich mene. Viac ako tri a pol milióna osôb so zdravotným postihnutím a ich rodinných príslušníkov, vedomých si svojho postavenia ako znevýhodnenej sociálnej skupiny, sa rozhodlo zjednotiť prostredníctvom zastrešujúcich organizácií s cieľom dosiahnuť väčšie uznanie svojich práv a plnohodnotné občianstvo s rovnakými právami a príležitosťami, aké majú ostatní členovia spoločnosti.

V prípade otázok možno CERMI kontaktovať týmito tromi spôsobmi:

- poštou na adresu:
*Comité Español de Representantes de Personas con Discapacidad - Secretaría General
Calle Recoletos 1 Bajo, 28001 Madrid, Spain,*
- telefonicky: +34 913601678,
- faxom: +34 914290317,

- e-mailom: [✉ cermi@cermi.es](mailto:cermi@cermi.es).

Viac informácií je k dispozícii na webovej stránke: <http://www.cermi.es/>.

Pozri tiež webovú stránku štátneho monitorovacieho centra „Observatorio Estatal de la discapacidad“ [✉ http://www.observatoriodeladiscapacidad.es/](http://www.observatoriodeladiscapacidad.es/).

Úrad pre azyl a utečencov (*Oficina de Asilo y Refugio – OAR*)

Úrad pre azyl a utečencov (OAR) patrí pod ministerstvo vnútra a jeho úlohou je príprava návrhov na udelenie povolení na pobyt v Španielsku v súlade s právnymi predpismi upravujúcimi právo na azyl.

OAR okrem toho zodpovedá za:

- overenie a spracovanie dokumentácie na účely určenia štátov zodpovedných za preskúmanie žiadostí o azyl v súlade s platnými medzinárodnými dohodami,
- preskúmanie všetkých žiadostí o azyl podaných na španielskych hraničných priechodoch a španielskych diplomatických misiách v zahraničí a rozhodovanie o týchto žiadostiach.

Viac informácií možno získať:

- poštou:
Oficina de Asilo y Refugio
Calle Pradillo 40, 28002 Madrid, Spain,
- telefonicky: +34 915372170.

Ďalšie informácie sú k dispozícii na webovej stránke príslušnej sekcie ministerstva vnútra..

Generálny sekretariát nápravných zariadení (*Secretaría General de Instituciones Penitenciarias*)

Nápravne zariadenie je nevyhnutnou súčasťou bezpečnostnej politiky a prostriedkov sociálnej intervencie každého štátu. Štatutárnym cieľom a hlavnou úlohou tejto inštitúcie je monitorovať a riadiť všetky činnosti zamerané na zabezpečovanie verejných služieb súvisiacich s výkonom trestov a trestnoprávnymi opatreniami.

Viac informácií možno získať:

- poštou:
Secretaría General de Instituciones Penitenciarias
Calle Alcalá 38-40, 28014 Madrid, Spain
- telefonicky: +34 913354700,
- faxom: +34 913354052.

Ďalšie informácie sú k dispozícii na webovej stránke [✉ http://www.institucionpenitenciaria.es/](http://www.institucionpenitenciaria.es/).

Iné

Generálna rada španielskych advokátov (*Consejo General de la Abogacía Española*)

Generálna rada španielskych advokátov (CGAE) je reprezentatívny, koordinačný a výkonný orgán španielskych advokátskych komôr, ktorý má vo všetkých aspektoch postavenie verejnoprávneho subjektu s vlastnou právnou subjektivitou a úplnou spôsobilosťou na vykonávanie svojich úloh.

CGAE je orgán, ktorý reguluje výkon advokátskeho povolania a chráni dobrú povesť tejto profesie. V Španielsku existuje 83 advokátskych komôr, ktoré v súčasnosti združujú 137 447 advokátov pôsobiacich v praxi (údaje z decembra 2016), a takisto 10 Autonómnych rád advokátskych komôr.

Právo na bezplatnú právnu pomoc v Španielsku je značne obsažné, pričom advokátske komory zaručujú všetkým občanom právo na účinnú právnu ochranu prostredníctvom systému právnej pomoci, v rámci ktorého sa poskytuje právne poradenstvo a pomoc zadržaným osobám, prisťahovalcom, ženám, obetiam domáceho násillia a starším ľuďom, ako aj právne poradenstvo zamerané na väzenskú problematiku.

V prípade otázok možno CGAE kontaktovať týmito tromi spôsobmi:

- poštou:
Consejo General de la Abogacía Española
Paseo Recoletos 13, 28004 Madrid, Spain
- telefonicky: +34 915232593,
- e-mailom: [✉ informacion@cgae.es](mailto:informacion@cgae.es).

Viac informácií je k dispozícii na webových stránkach: <http://www.justiciagratis.es/http://www.justiciagratis.es/http://www.justiciagratis.es/http://www.cgae.es/http://www.cgae.es/http://www.cgae.es/> a [✉ http://www.justiciagratis.es/](http://www.justiciagratis.es/).

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné členské štáty. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska komisia vylučuje akúkoľvek zodpovednosť za akékoľvek informácie alebo údaje obsiahnuté alebo uvedené v tomto dokumente. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Posledná aktualizácia: 07/06/2018

Základné práva - Francúzsko

Súdy

Národná inštitúcia pre ľudské práva

Ombudsman: ochrana práv

Špecializované orgány pre ľudské práva

Ďalšie špecializované inštitúcie

Súdy

Základné slobody a práva osôb zaručujú predovšetkým súdy a správne súdy, ktoré môžu začať konať na podnet účastníkov konania v kontexte súdneho sporu.

Okrem toho Ústavná rada, ktorá posudzuje ústavnosť zákonov, vykonáva dva druhy kontroly:

- Kontrola zákonov pred prijatím: Ústavnej rade musia byť predložené organické zákony a nariadenia parlamentných zhromaždení pred vyhlásením platnosti v prvom prípade a nadobudnutím účinnosti v druhom prípade. Môže jej byť predložený aj medzinárodný záväzok pred ratifikáciou alebo schválením. Čo sa týka bežných zákonov, možno jej ich predložiť ešte pred ich vyhlásením
- Kontrola zákonov po prijatí: Revíziou ústavy z 23. júla 2008 sa zaviedol do ústavy článok 61-1, ktorým sa zakladá prioritná otázka ústavnosti. Táto reforma otvára občanom právo napadnúť v rámci konania ústavnosť prijatého zákona, ktorý by porušoval práva a slobody garantované ústavou. Sudca posunie prioritnú otázku ústavnosti kasačnému súdu alebo Štátnej rade. Ústavná rada môže začať konať na podnet Štátnej rady alebo kasačného súdu. Rozhodnutie musí prijať do troch mesiacov. Ústavná rada od 1. marca 2010 kontroluje na základe návrhu zo strany Štátnej rady alebo kasačného súdu, či právny predpis, ktorý je už uvedený do platnosti, porušuje práva a slobody garantované ústavou. Ústavná rada môže zrušiť príslušné ustanovenie v prípade potreby.

Ďalšie informácie o prioritnej otázke ústavnosti nájdete na týchto stránkach:

- [✉ https://www.service-public.fr/particuliers/vosdroits/F21088](https://www.service-public.fr/particuliers/vosdroits/F21088)
- [✉ http://www.vie-publique.fr/actualite/faq-citoyens/qpc/](http://www.vie-publique.fr/actualite/faq-citoyens/qpc/)

Organizácia súdov a ich právomoci je podrobne opísaná na stránkach Štátnej rady, kasačného súdu a Ústavnej rady:

- <http://www.conseil-etat.fr/>
- [✉ https://www.courdecassation.fr/](https://www.courdecassation.fr/)
- <http://www.conseil-constitutionnel.fr/>

Národná inštitúcia pre ľudské práva

Národná poradná komisia pre ľudské práva

Národnou poradnou komisiou pre ľudské práva (CNCDH) je francúzska Národná inštitúcia pre ľudské práva. Bola vytvorená v roku 1947. Ako nezávislý správny orgán je štátnym subjektom, ktorý zabezpečuje plnenie svojich úloh úplne nezávisle (podľa zákona č. 2007-292 z 5. marca 2007). CNCDH tvorí 64 osobností a zástupcov organizácií občianskej spoločnosti.

Úlohy

CNCDH podporuje dialóg medzi vládou, parlamentom, inštitúciami a občianskou spoločnosťou v oblasti ľudských práv, humanitárneho práva a činnosti a boja proti rasizmu.

- Prispieva preto k príprave správ, ktoré Francúzsko predkladá medzinárodným organizáciám v súlade so svojimi zmluvnými záväzkami v oblasti ľudských práv.
- Prispieva ku vzdelávaniu v oblasti ľudských práv.
- Zodpovedá za vypracovanie výročnej verejnej správy o boji proti rasizmu podľa článku 2 zákona z 13. júla 1990.
- Komisia môže z vlastnej iniciatívy upozorniť verejné orgány na opatrenia, ktoré považuje za prospešné pre ochranu a podporu ľudských práv. Môže vzniesť akékoľvek otázky týkajúce sa núdzovej humanitárnej situácie a podporiť výmenu informácií o opatreniach, ktoré prinášajú riešenia pre takéto situácie.
- Komisia uverejňuje stanoviská a správy, ktoré prijíma.

Práca CNCDH sa delí medzi päť podvýborov, ktoré sa venujú týmto oblastiam: sociálne otázky, etické otázky, rasizmus, antisemitizmus, xenofóbia, diskriminácia a rizikové skupiny, inštitúcie, justícia, polícia, otázky migrácie, európske a medzinárodné otázky, medzinárodné humanitárne právo a humanitárna činnosť.

Adresa:

Commission nationale consultative des droits de l'homme
35 Rue Saint-Dominique, 75007
Paris

Ďalšie informácie: <http://www.cncdh.fr/>

Ombudsman: ochrana práv

Ochrana práv je nezávislá inštitúcia zapísaná do Ústavy 23. júla 2008 a vytvorená organickým zákonom č. 2011-33 a bežným zákonom č. 2011-334 z 29 marca 2011.

Úlohy

Ochrana práv má plniť tieto úlohy:

- ochraňovať práva a slobody jednotlivcov v rámci vzťahov s úradmi,
- ochraňovať a presadzovať záujmy a práva dieťaťa,
- bojovať proti diskriminácii zakázanej zákonom a podporovať rovnosť,
- zabezpečiť dodržiavanie etiky zo strany osôb vykonávajúcich bezpečnostnú činnosť.

Ochrana práv vznikol spojením týchto štyroch existujúcich inštitúcií: úrad štátneho ombudsmana, úrad detského ombudsmana, Najvyšší úrad boja proti diskriminácii a za rovnosť (HALDE) a Národná komisia pre profesijnú bezpečnostnú etiku (CNDS).

Právomoci

Ochrana práv je oprávnený prijímať sťažnosti od každej fyzickej alebo právnickej osoby vrátane maloletých osôb, ktoré sa chcú dovolať ochrany svojich práv. V prípade, ktorý spadá do jeho právomoci, môže takisto začať konať z úradnej moci za každých okolností.

Na plnenie týchto úloh má ochrana práv okrem iného prieskumné a vyšetrovacie právomoci na spracovanie individuálnych sťažností, ktoré mu umožňujú nahliadať do všetkých relevantných dokumentov, vypočúvať osoby a vykonávať kontroly a previerky na mieste. Okrem toho môže ochrana práv predkladať aj návrhy na legislatívne alebo regulačné zmeny a odporúčania pre verejné úrady aj súkromné orgány.

Môže ďalej vypracovať odporúčania na riešenie problémov alebo prípadov porušovania práv, v ktorých začal konať. Dotknuté osoby alebo orgány ho musia informovať o opatreniach prijatých na základe jeho odporúčaní. V opačnom prípade alebo ak sa domnieva, že jeho odporúčania neboli zohľadnené, môže požiadať danú osobu alebo orgán, aby v určitej lehote prijali potrebné opatrenia. Ak sa jeho pokyny neuplatnia, môže vypracovať osobitnú správu adresovanú príslušnej osobe alebo orgánu. Správa sa zverejní.

Môže takisto asistovať pri mediácii alebo navrhnúť urovanie, ako aj pomôcť obetiam s prípravou dokumentov a stanovení vhodného postupu v konkrétnych prípadoch.

Ochranca práv môže vec predložiť orgánu oprávnenému začať disciplinárne konanie na základe skutočností, ktoré sú mu známe a ktoré považuje za dostatočný dôvod na sankciu. Okrem toho môže zasahovať do súdnych konaní na podporu žalobcu prostredníctvom písomných alebo ústnych vyhlásení.

Organizácia

V sídle ochrancu práv v Paríži pracuje takmer 250 ľudí. V kontinentálnom Francúzsku a v zámorí pôsobí približne 400 dobrovoľníckych delegátov, ktorí občanom pomáhajú pri ochrane ich práv, prijímajú ich sťažnosti a odpovedajú na ich žiadosti. Sú prítomní v rôznych miestnych subjektoch, medzi ktoré patria: prefektúry, podprefektúry, justičné a právne centrá, miesta prístupu k právu, miestne úrady a organizácie. Delegáti pôsobia aj vo väzenských zariadeniach a spolupracujú s rezortnými zariadeniami pre zdravotne postihnuté osoby.

Ochranca práv predsedá kolégiám, ktoré mu pomáhajú pri výkone právomocí vo veciach ochrany a presadzovania práv dieťaťa, boja proti diskriminácii a presadzovania rovnosti, ako aj profesijnej etiky v oblasti bezpečnosti.

Na návrh ochrancu práv predseda vlády vymenuje zástupcov ochrancu práv, medzi ktorých patria:

- detský ombudsman, podpredseda kolégia pre ochranu a presadzovanie práv dieťaťa,
- zástupca, podpredseda kolégia pre profesijnú etiku v oblasti bezpečnosti,
- zástupca, podpredseda kolégia pre boj proti diskriminácii a presadzovanie rovnosti.

Predloženie veci ochrancovi práv

Každá fyzická osoba (jednotlivec) alebo právnická osoba (spoločnosť, združenie atď.) sa na neho môže priamo a bezplatne obrátiť v týchto prípadoch:

- ak si myslí, že je diskriminovaná,
- ak zistí, že predstaviteľ verejného poriadku (polícia, colná správa atď.) alebo SBS (príslušník súkromnej bezpečnostnej služby atď.) nedodríava pravidlá dobrej praxe,
- ak má problémy v súvislosti s verejnou službou (vo veciach rodinných prídavkov, úradu práce, odchodu do dôchodku atď.),
- ak sa domnieva, že nie sú rešpektované práva dieťaťa.

Na ochrancu práv sa môže obrátiť dieťa alebo maloletá osoba mladšia ako 18 rokov, členovia rodiny dieťaťa alebo jeho právni zástupcovia, zdravotnícka alebo sociálna služba, združenie, ktoré na základe stanov chráni práva dieťaťa, poslanec francúzskeho parlamentu a zvolený zástupca z Francúzska v rámci Európskeho parlamentu, zahraničná inštitúcia s rovnakou funkciou ako ochranca práv. Môže v mnohých oblastiach zasahovať v záležitostiach francúzskych a zahraničných detí žijúcich vo Francúzsku a francúzskych detí žijúcich v zahraničí s cieľom chrániť práva dieťaťa, a to najmä vo veciach ochrany detí, zdravia a zdravotného postihnutia, trestného súdnictva, adopcie, vzdelávania pre všetkých a zahraničných maloletých osôb.

Občania môžu svoje sťažnosti adresovať priamo ochrancovi práv nasledujúcimi spôsobmi:

- Prostredníctvom [online formulára na podanie podnetu](#)
- Poštou bezplatne bez úhrady poštovného

Adresa:

Défenseur des droits
Libre réponse 71120
75342 Paris Cedex 07

Ďalšie informácie: <https://www.defenseurdesdroits.fr/en>

Špecializované orgány pre ľudské práva

Existujú aj ďalšie špecializované orgány, ktoré pôsobia v oblasti práv a slobôd:

Dozorný orgán pre ochranu osobných údajov:

Národná komisia pre informatiku a slobody (CNIL)

CNIL je francúzsky dozorný orgán v oblasti ochrany osobných údajov. Svoje úlohy vykonáva podľa zákona č. 78-17 zo 6. januára 1978 v znení neskorších predpisov.

Úlohy

Národná komisia pre informatiku a slobody (CNIL) je nezávislý správny orgán. Vykonáva najmä nasledujúce úlohy:

- informuje všetky dotknuté osoby a všetkých prevádzkovateľov o ich právach a povinnostiach,
- zabezpečuje, aby sa spracovanie osobných údajov vykonávalo v súlade s ustanoveniami zákona zo 6. januára 1978 v znení neskorších predpisov, a podľa príslušných údajov teda povoľuje spracovanie, vydáva stanoviská a prijíma vyhlásenia o spracovaní údajov,
- prijíma sťažnosti, petície a oznámenia týkajúce sa spracovania osobných údajov a informuje ich autorov o prijatých opatreniach,
- reaguje na žiadosti o stanoviská od verejných orgánov a v prípade potreby aj od súdov a radí osobám a organizáciám, ktoré zaviedli alebo plánujú zaviesť automatizované spracovanie osobných údajov,
- bezodkladne informuje štátneho prokurátora v súlade s [článkom 40 trestného poriadku](#) o trestných činoch, o ktorých vie, a ku ktorým môže predložiť pripomienky v trestnom konaní,
- osobitným rozhodnutím môže poveriť jedného alebo viacerých svojich členov alebo generálneho tajomníka, aby vykonali alebo nechali vykonať svojich zástupcov kontroly všetkých spracovaní údajov a v prípade potreby získať kópie všetkých dokumentov alebo materiálov s informáciami v súvislosti s jej úlohami,
- konzultuje sa s ňou každý návrh zákona alebo vyhlášky alebo každé ustanovenie zákona alebo vyhlášky o ochrane osobných údajov alebo spracovaní takýchto údajov.

CNIL predkladá prezidentovi republiky a predsedovi vlády výročnú správu o plnení svojich úloh.

Predloženie vecí CNIL

Každá osoba, ktorá sa stretne s problémami pri výkone svojich práv, sa môže obrátiť na CNIL. Ak chcú občania presadiť svoje slobody a práva v oblasti informatiky, musia sa najprv obrátiť na organizácie, ktoré spracúvajú ich údaje. V prípade problémov, neuspokojivej odpovede alebo chýbajúcej odpovede je možné u CNIL podať online sťažnosť v rôznych súvislostiach: internet, obchod, práca, telefón, banky a úvery.

Súvisiaci odkaz: <https://www.cnil.fr/fr/plaintes>

Adresa:

Commission Nationale de l'Informatique et des Libertés
3 Place de Fontenoy - TSA 80715
75334 PARIS CEDEX 07

Ďalšie informácie: <https://www.cnil.fr/>

Generálny inšpektor zariadení na výkon odňatia slobody

Po ratifikácii [opčného protokolu](#) k Dohovoru proti mučeniu a inému krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu prijatého Valným zhromaždením Organizácie Spojených národov 18. decembra 2002 francúzsky zákonodarný orgán [zákonom č. 2007-1545 z 30. októbra 2007](#) zriadil úrad generálneho inšpektora zariadení na výkon odňatia slobody. Ide o nezávislý správny orgán.

Úloha

Generálny inšpektor dohliada, aby sa s osobami zbavenými slobody zaobchádzalo ľudsky a s rešpektom k dôstojnosti človeka, a zabezpečuje spravodlivú rovnováhu medzi dodržiavaním základných práv osôb zbavených slobody a opatreniami verejného poriadku a bezpečnosti. Jeho zodpovednosťou je zabrániť akémukoľvek porušovaniu ich základných práv.

V rámci svojich úloh sa generálny inšpektor zameriava na detenčné, retenčné alebo hospitalizačné podmienky, ale aj na pracovné podmienky zamestnancov a iných zainteresovaných osôb, pretože nevyhnutne ovplyvňujú fungovanie zariadenia a povahu vzťahov s osobami zbavenými slobody. Generálny inšpektor si sám zvolí zariadenia, ktoré má v úmysle navštíviť, pričom návštevy môžu byť naplánované (vtedy je vedúci zariadenia o návšteve informovaný niekoľko dní vopred), alebo neohlásené.

Právomoci

Generálny inšpektor môže kedykoľvek navštíviť každé miesto vo Francúzsku, kde sú umiestnené osoby zbavené slobody: väznice, zdravotnícke zariadenia, zariadenia pod spoločnou pôsobnosťou ministerstiev zdravotníctva a spravodlivosti, policajné zadržavacie zariadenia, colné retenčné zariadenia, správne retenčné centrá a zariadenia pre cudzincov, čakacie zóny v prístavoch a na letiskách atď. Generálny inšpektor vykonáva dohľad nad fyzickým vykonávaním postupov pri vyhostení cudzincov až do ich odovzdania orgánom štátu určenia.

Príslušné orgány nemôžu namietat' proti návšteve s výnimkou závažných a presvedčivých dôvodov súvisiacich s národnou obranou, verejnou bezpečnosťou, prírodnými katastrofami alebo vážnymi problémami v mieste návštevy.

Generálny inšpektor poskytne príslušnému ministrovi alebo ministrom správu o návšteve a odporúčania, ktoré môže zverejniť. Okrem toho každoročne predkladá prezidentovi republiky a parlamentu správu o činnosti, ktorá sa zverejňuje.

Predloženie vecí generálnemu inšpektorovi zariadení na výkon odňatia slobody

Občan môže postúpiť vec generálnemu inšpektorovi zariadení na výkon odňatia slobody a informovať ho o situácii, ktorá podľa jeho názoru ovplyvňuje jeho základné práva alebo základné práva osoby zbavenej slobody (alebo osoby, ktorá bola len nedávno zbavená slobody) a ktorá súvisí s podmienkami väzby, zadržania, zaistenia alebo hospitalizácie, organizáciou alebo prevádzkou služby. Generálnemu inšpektorovi zariadení na výkon odňatia slobody možno vec postúpiť len poštou na túto adresu:

Madame la Contrôleur générale des lieux de privation de liberté
BP 10301
75921 Paris Cedex 19

Osoby zbavené slobody, ich príbuzní, osoby pracujúce v rámci zariadenia a zamestnanci môžu tiež požiadať o rozhovor s generálnym inšpektorom alebo niektorým z inšpektorov z jeho tímu priamo počas priebehu návštevy zariadenia.

Adresa:

Le Contrôleur général des lieux de privation de liberté
16/18 quai de la Loire
BP 10301
75921 Paris Cedex 19

Ďalšie informácie: <http://www.cgjpl.fr/>

Ďalšie špecializované inštitúcie

- **Prístup k spravodlivosti: miesta prístupu k právu, justičné a právne centrá a pobočky súdov**

S cieľom uľahčiť prístup jednotlivcov k informáciám o ich právach a o postupoch a organizácii súdnictva a sprevádzať ich pri každom kroku smerom k uplatneniu práva Francúzsko vytvorilo miesta prístupu k právu, justičné a právne centrá a pobočky súdov, ktoré sú miestnymi súdnymi orgánmi, informujú občanov o ich právach a navrhujú im niektoré mimosúdne spôsoby riešenia konfliktov.

Zoznam justičných a právnych centier, miest prístupu k právu a pobočiek súdov:

<http://www.annuaires.justice.gouv.fr/annuaires-12162>

Viac informácií:

<http://www.vie-publique.fr/decouverte-institutions/justice/fonctionnement/modes-alternatifs/que-sont-maisons-justice-du-droit.html>

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzí na tejto webovej lokalite spravujú príslušné členské štáty. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska komisia vylučuje akúkoľvek zodpovednosť za akékoľvek informácie alebo údaje obsiahnuté alebo uvedené v tomto dokumente. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Základné práva - Chorvátsko

Vnútroštátne súdy

Ombudsman

Špecializované orgány pre ľudské práva

Ochrana osobných údajov

Bezplatná právna pomoc

Vnútroštátne súdy

Súdy majú osobitnú úlohu pri ochrane ľudských práv. Sú to orgány stanovené zákonom, ktorých samostatnosť a nezávislosť zaručuje ústava. Existuje osobitný mechanizmus na zabezpečenie uplatňovania ústavných práv a slobôd: ústavná sťažnosť, ktorú môžu podať občania, ak sa domnievajú, že vnútroštátne orgány, miestne a regionálne samosprávne orgány a verejnoprávne subjekty, ktoré rozhodujú o ich právach a povinnostiach alebo rozhodujú v súvislosti s podozrením alebo obvinením z trestného činu, porušili ich ľudské práva alebo základné slobody zaručené ústavou. Sťažnosť je možné podať až po vyčerpaní všetkých iných dostupných opravných prostriedkov.

Ústavný súd Chorvátskej republiky

Trg svetog Marka 4

10000 Záhreb

Telefón: +385 1 6400 251

Fax: +385 1 4551 055

<https://www.usud.hr/>

Najvyšší súd Chorvátskej republiky

Trg Nikole Šubića Zrinskog 3

10 000 Záhreb

Telefón: +385 1 486 22 22, +385 1 481 00 36

Fax: +385 1 481 00 35

E-mail: vsrh@vsrh.hr

<http://www.vsrh.hr/>

Okresné súdy

Mestské súdy

Najvyšší obchodný súd Chorvátskej republiky

Berislavićeva 11, 10 000 Záhreb

Telefón: +385 1 489 68 88

Fax: +385 1 487 23 29

<http://www.vtsrh.hr/>

Obchodné súdy

Najvyšší správny súd Chorvátskej republiky

Frankopanska 16, 10 000 Záhreb

Telefón: +385 1 480 78 00

Fax: +385 1 480 79 28

<http://www.upravnisudrh.hr/>

Zoznam správnych súdov

Najvyšší priestupkový súd Chorvátskej republiky

Ulica Augusta Šenoje 30, 10 000 Záhreb

Telefón: +385 1 480 75 10

Fax: +385 1 461 12 91

E-mail: predsjednik@vpsrh.pravosudje.hr

<http://sudovi.pravosudje.hr/VPSRH/>

Priestupkové súdy

Ombudsman

Trg hrvatskih velikana 6

10 000 Záhreb

Chorvátska republika

Telefón: +385 1 4851 855, +385 1 4851 853

E-mail: info@ombudsman.hr

Fax: +385 1 6431 628

Podľa článku 93 chorvátskej ústavy je ombudsman zástupcom chorvátskeho parlamentu na presadzovanie a ochranu ľudských práv a slobôd, ktoré sú definované v ústave, zákonoch a medzinárodných právnych aktoch týkajúcich sa ľudských práv a slobôd, ktoré podpísala Chorvátska republika.

Ombudsman a jeho zástupcovia sú volení chorvátskym parlamentom na obdobie ôsmich rokov s cieľom chrániť občanov pred porušovaním ľudských práv konaním štátnych orgánov alebo právnických osôb, ktorým bola zverená verejná moc. Je ústredným orgánom na boj proti diskriminácii a vykonávanie úloh Národného preventívneho mechanizmu proti mučeniu a inému krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu. Tieto úlohy vykonáva nezávisle a samostatne.

Kompetencie:

Ochrana ľudských práv

Občania majú právo podať sťažnosť ombudsmanovi, ak sa domnievajú, že ich práva boli porušené orgánmi verejnej moci. Ombudsman preskúma sťažnosť na základe prijatých dokumentov. Všetky štátne orgány, orgány poverené výkonom verejnej moci a orgány miestnej a regionálnej samosprávy – t. j. všetky verejnoprávne subjekty – sú povinné poskytovať všetky požadované informácie.

Na základe zistených skutočností môže ombudsman vydávať stanoviská, odporúčania a upozornenia príslušným orgánom alebo nadriadeným orgánom a v prípade potreby informovať chorvátsky parlament.

Okrem toho ombudsman kontroluje súlad právnych predpisov s chorvátskou ústavou a medzinárodnými dohovormi o ochrane ľudských práv a môže upozorniť chorvátsku vládu na potrebu zmeniť alebo prijať právne predpisy, ktoré sa týkajú ľudských práv. Môže upozorniť aj chorvátsky parlament na potrebu zosúladiť právne predpisy s ústavou a zákonmi. Má právo začať konanie pred chorvátskym Ústavným súdom vo veci preskúmania súladu zákonov a iných právnych predpisov s chorvátskou ústavou.

Podpora ľudských práv

Podpora ľudských práv zahŕňa výskum a analýzy, vytváranie a spravovanie databáz a dokumentácie, včasné a pravidelné informovanie verejnosti a zainteresovaných strán, aktívne iniciovanie a spoluprácu so zástupcami občianskej spoločnosti, medzinárodnými organizáciami a akademickými výskumnými inštitúciami, ako aj iniciatívy na zosúladenie právnych predpisov s medzinárodnými a európskymi normami a uplatňovanie týchto právnych predpisov.

Ústredný orgán na boj proti diskriminácii

Ombudsman prijíma sťažnosti od fyzických a právnických osôb, poskytuje potrebné informácie o právach a povinnostiach a možnostiach súdnej a inej ochrany, skúma jednotlivé žiadosti a prijíma opatrenia v rámci svojej právomoci na odstránenie diskriminácie a ochranu práv diskriminovaných osôb (okrem prípadov prebiehajúcich súdnych sporov), vedie zmierovacie konania s možnosťou uzatvorenia mimosúdneho urovnania so súhlasom oboch strán a podáva trestné oznámenie týkajúce sa diskriminácie na príslušnej prokuratúre.

Národný preventívny mechanizmus

Ombudsman vykonáva úlohy Národného preventívneho mechanizmu proti mučeniu a inému krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu tam, kde sú osoby zbavené slobody alebo držané vo väzbe, zadržané alebo umiestnené v priestoroch pod verejným dohľadom, ktoré nemôžu dobrovoľne opustiť.

Znamená to, že zástupcovia úradu ombudsmana v rámci svojej právomoci navštevujú väznice, väzenské zariadenia, jednotky vyšetrovacej väzby a rôzne inštitúcie, v ktorých sa nachádzajú osoby s duševnými poruchami, ako preventívne opatrenie na ochranu osôb, ktoré sú zbavené slobody alebo ktorých sloboda je obmedzená.

Národná inštitúcia pre ľudské práva (NHRI)

Od roku 2009 je ombudsman jedinou vnútroštátnou inštitúciou na ochranu a podporu ľudských práv (NHRI) v Chorvátskej republike so statusom „A“ podľa Parížskych zásad OSN, ktoré definujú parametre nezávislosti vnútroštátnych inštitúcií pre ľudské práva.

Ide o najvyššiu úroveň inštitucionálnej nezávislosti, ktorá bola opäť udelená úradu ombudsmana v júli 2013 po tom, čo OSN monitorovala implementáciu svojich odporúčaní týkajúcich sa zachovania a podpory štatútu nezávislosti.

Špecializované orgány pre ľudské práva

Ombudsman pre práva dieťaťa

Teslina 10
10 000 Záhreb
Chorvátsko
E-mail: Info@dijete.hr
Telefón: 01/4929 669
Fax: 01/4921 277
[http:// http://www.dijete.hr](http://http://www.dijete.hr)

Rozsah činnosti

Úrad ombudsmana pre práva dieťaťa kontroluje súlad chorvátskych zákonov a iných právnych predpisov, ktoré sa týkajú ochrany práv a záujmov detí, s chorvátskou ústavou, Dohovorom o právach dieťaťa a inými medzinárodnými dokumentmi týkajúcimi sa ochrany práv a záujmov detí. Monitoruje porušovanie individuálnych práv detí a skúma všeobecný výskyt a druhy porušenia práv a záujmov detí. Zasadzuje sa o ochranu a podporu práv a záujmov detí s osobitnými potrebami; navrhuje opatrenia na vybudovanie komplexného systému na ochranu a presadzovanie práv detí a na to, aby sa zabránilo ohrozeniu ich záujmov škodlivým konaním. Informuje a radí deťom o spôsobe výkonu a ochrane ich práv a záujmov, spolupracuje s deťmi, nabáda ich, aby vyjadrovali svoje názory a váži si ich; iniciuje a zúčastňuje sa na verejných aktivitách zameraných na zlepšenie postavenia detí a navrhuje opatrenia na zvýšenie ich vplyvu v spoločnosti. Má prístup a prehľad o akýchkoľvek údajoch, informáciách a aktoch týkajúcich sa práv a ochrany detí bez ohľadu na stupeň dôvernosti. Je oprávnený na vstup a kontrolu akejkoľvek inštitúcie, štátneho orgánu, právnickej a fyzickej osoby so zákonným mandátom na starostlivosť o deti a náboženských spoločenstiev, v ktorých sa deti zdržujú alebo sú v nich dočasne alebo trvalo ubytované.

Ak úrad ombudsmana zistí, že dieťa bolo vystavené fyzickému alebo psychickému násiliu, sexuálnemu obťažovaniu, zneužívaniu alebo vykorisťovaniu, nedbanlivosti alebo nedbanlivému zaobchádzaniu, musí okamžite poslať správu príslušnej prokuratúre, upozorniť príslušné centrum sociálnej starostlivosti a navrhnúť opatrenia na ochranu práv a záujmov dieťaťa. Môže požiadať o odbornú pomoc odborníkov a odborné inštitúcie, ktoré sa zaoberajú ochranou, starostlivosťou, vývojom a právami detí a táto pomoc mu bude včas poskytnutá.

Ombudsman pre rodovú rovnosť

Preobraženska 4/1
10 000 Záhreb
Telefón: +385 1 48 48 100
Fax: +385 1 48 44 600
E-mail: ravnopravnost@prs.hr
<http://www.prs.hr/>

Rozsah činnosti

Úrad ombudsmana pre rodovú rovnosť rieši sťažnosti v súvislosti na základe pohlavia, manželského alebo rodinného stavu a sexuálnej orientácie; skúma porušenie zásady rodovej rovnosti, prípady diskriminácie jednotlivcov alebo skupín jednotlivcov zo strany vnútroštátnych orgánov, útvarov orgánov miestnej a regionálnej samosprávy a iných orgánov verejnej moci, zamestnancov týchto orgánov a iných právnických a fyzických osôb.

K činnosti ombudsmana patrí oprávnenie oznamovať, navrhovať a vydávať odporúčania.

Ak ombudsman zistí porušenie zásady rodovej rovnosti, je oprávnený podať žiadosť o ústavné preskúmanie zákona alebo o preskúmanie ústavnosti a zákonnosti iných právnych predpisov.

Ombudsman pre osoby so zdravotným postihnutím

Savska cesta 41/3
10 000 Záhreb
Telefón: +385 1 6102 170
Fax: +385 1 6177 901
E-mail: ured@posi.hr

Rozsah činnosti

Úrad ombudsmana pre osoby so zdravotným postihnutím je autonómna vnútroštátna inštitúcia, ktorej hlavnou úlohou je monitorovať a podporovať práva osôb so zdravotným postihnutím na základe ústavy Chorvátskej republiky, medzinárodných zmlúv a zákonov. V prípade porušenia práv osôb so zdravotným postihnutím, je ombudsman oprávnený na to upozorniť, navrhnúť opatrenia, vydať odporúčania, informovať a požadovať správy o tom, aké kroky boli vykonané.

Ak ombudsman zistí, že legislatívne riešenie je v neprospech osôb so zdravotným postihnutím alebo detí s vývojovými problémami alebo ich nejakým spôsobom zbavuje ich práv alebo ich znevýhodňuje v porovnaní s osobami bez zdravotného postihnutia, vypracuje návrh na zmenu tohto legislatívneho riešenia.

Úrad ombudsmana dostáva individuálne sťažnosti osôb so zdravotným postihnutím a tých, ktorí pracujú v ich záujme, posudzuje sťažnosti na porušovanie práv osôb so zdravotným postihnutím a spoločne s inštitúciami zodpovednými za riešenie týchto problémov sa snaží dosiahnuť najvýhodnejšie riešenie. Ombudsman pre osoby so zdravotným postihnutím poskytuje poradenstvo osobám so zdravotným postihnutím pri uplatňovaní a ochrane ich práv a záujmov.

Ochrana osobných údajov

Agentúra na ochranu osobných údajov

Martićevea 14
10 000 Záhreb
Telefón: +385 460 90 00
Fax: +385 4609-099
E-mail: azop@azop.hr
<http://www.azop.hr/>

Agentúra na ochranu osobných údajov je verejnoprávny subjekt, ktorý vykonáva svoju činnosť nezávisle a autonómne v rámci rozsahu svojich úloh a právomocí. Agentúra je zodpovedná za vykonávanie administratívnych a odborných úloh súvisiacich s ochranou osobných údajov. Agentúra v rámci svojej verejnej právomoci monitoruje ochranu osobných údajov, upozorňuje na domnelé zneužívanie pri zhromažďovaní osobných údajov, vytvára zoznam krajín a medzinárodných organizácií s riadne regulovanou ochranou údajov, spracováva žiadosti o preskúmanie porušovania práv zaručených zákonom o ochrane osobných údajov a vedie centrálny register súborov s osobnými údajmi.

Bezplatná právna pomoc

Prijatím zákona o bezplatnej právnej pomoci ministerstvo spravodlivosti prevzalo komplexnú a náročnú úlohu vytvoriť systém bezplatnej právnej pomoci.

Systém bezplatnej právnej pomoci umožňuje občanom s obmedzenými zdrojmi využiť služby právnych zástupcov a získať právnu pomoc pre konkrétne právne kroky a rovnaký prístup k súdnym a administratívnym postupom.

Inštitucionálny rámec systému bezplatnej právnej pomoci pozostáva z úradov štátnej správy, ktoré spracovávajú žiadosti občanov na prvom stupni, zatiaľ čo oddelenie pre poskytovanie bezplatnej právnej pomoci na ministerstve spravodlivosti na druhom stupni rozhoduje o odvolaniach, na prvom stupni rozhoduje o vo veciach zápisu združení do registra združení oprávnených poskytovať prvotnú právnu pomoc a vykonáva administratívne a odborné monitorovanie poskytovateľa primárnej právnej pomoci.

V zákone o bezplatnej právnej pomoci sú uvedení títo poskytovatelia právnej pomoci:

- právnici,

- oprávnené združenia,
- odborové organizácie,
- právne kliniky a
- úrady štátnej správy v okresoch.

Primárnu právnu pomoc poskytujú úrady, oprávnené združenia a právne kliniky.

Pri poskytovaní primárnej právnej pomoci sú úrady oprávnené poskytovať všeobecné právne informácie, právne poradenstvo a vypracovávať podania.

Sekundárnu právnu pomoc poskytujú právnici.

V súlade s ustanoveniami zákona o bezplatnej právnej pomoci osoby, ktoré chcú uplatniť svoje právo na bezplatnú právnu pomoc, musia predložiť vyplnený štandardný formulár žiadosti o právnu pomoc úradu štátnej správy v okrese ich bydliska. K žiadosti musí byť priložený výslovný písomný súhlas všetkých žiadateľov a dospelých členov ich domácnosti s poskytnutím všetkých údajov týkajúcich sa vlastníctva majetku a prevzatím akejkoľvek hmotnej a právnej zodpovednosti za pravdivosť tvrdení žiadateľa.

Formulár žiadosti je k dispozícii na webovom sídle ministerstva spravodlivosti alebo ho možno získať na úradoch štátnej správy v okresoch, na mestských súdoch alebo v centrách sociálnej starostlivosti počas ich bežných úradných hodín.

Za žiadosti sa neplatia správne poplatky a predkladajú sa osobne alebo doporučenou poštou.

Poskytnutie právnej pomoci zahŕňa úplné alebo čiastočné pokrytie nákladov na túto právnu pomoc v závislosti od finančnej situácie žiadateľa. Predpokladá sa, že trovy konania sa môžu spoločne hradiť v určitom pomere v závislosti od materiálnych pomerov príjemcu právnej pomoci.

Ak sa právna pomoc uhrádza v zníženej miere, rozdiel medzi plnou výškou odmeny advokáta a náhradou nákladov na advokáta vo zvyšnej časti uhrádza príjemca v závislosti od hodnoty služby uvedenej v sadzobníku odmien advokátov a náhradách nákladov.

Príjemcovia bezplatnej právnej pomoci

Príjemcovia právnej pomoci v zmysle zákona o bezplatnej právnej pomoci sú:

- chorvátski občania,
- deti, ktoré nie sú chorvátskymi občanmi a ktoré sa nachádzajú v Chorvátskej republike bez sprievodu dospelých zákonných zástupcov,
- cudzinci s prechodným pobytom na základe reciprocitu a cudzinci s trvalým pobytom,
- cudzinci pod dočasnou ochranou,
- cudzinci s nelegálnym pobytom a cudzinci s krátkodobým pobytom, ktorí sú v procese vyhostenia alebo ktorí musia opustiť Chorvátsku republiku,
- žiadatelia o azyl, cudzinci, cudzinci požívajúci doplnkovú ochranu a členovia ich rodín, ktorí sa legálne zdržiavajú v Chorvátskej republike v súlade s postupmi, podľa ktorých právnu pomoc nezabezpečuje žiadny osobitný zákon.

Informácie o bezplatnej právnej pomoci možno nájsť na [webovom sídle Ministerstva spravodlivosti Chorvátskej republiky](#) alebo prostredníctvom e-mailu: besplatna.pravna.pomoc@pravosudje.hr a očakávať odpoveď ihneď, ako to bude možné.

Príjemcovia pomoci môžu tiež adresovať akékoľvek otázky priamo úradom štátnej správy v ich okrese.

Cezhraničné spory

Cezhraničný spor je spor, v ktorom strana žiadajúca o právnu pomoc má bydlisko alebo obvyklý pobyt v inom členskom štáte EÚ ako členský štát, v ktorom súd koná vo veci, alebo v ktorom sa má vykonať rozhodnutie.

Právna pomoc pri cezhraničných sporoch sa poskytuje v občianskych a obchodných veciach, zmierovacích postupoch, mimosúdnych urovnaniach, pri výkone rozhodnutí týkajúcich sa verejných listín a pri právnom poradenstve v týchto konaniach, pričom ustanovenia o cezhraničných sporoch sa neuplatňujú v oblasti daňových, colných a iných správnych konaní.

Žiadateľ, ktorý má bydlisko alebo obvyklý pobyt v Chorvátskej republike a žiada o právnu pomoc v cezhraničnom spore na súde iného členského štátu, podá žiadosť na úrad v mieste jeho pobytu alebo bydliska. Príslušný úrad postúpi žiadosť ministerstvu spravodlivosti v lehote ôsmich dní od prijatia žiadosti. Ministerstvo spravodlivosti preloží žiadosť a doplňujúce dokumenty do úradného jazyka alebo do jedného z úradných jazykov členského štátu a príslušného prijímajúceho orgánu a postúpi ich do 15 dní

od prijatia žiadosti príslušnému orgánu členského štátu, v ktorom súd koná vo veci alebo v ktorom sa má vykonať rozhodnutie (prijímajúci orgán). Ak sa právna pomoc neprizná, žiadateľ je povinný uhradiť náklady na preklady.

Žiadateľ môže takisto podať žiadosť priamo prijímajúcemu orgánu v členskom štáte, v ktorom súd koná vo veci alebo v ktorom sa má vykonať rozhodnutie. Žiadateľ, ktorý má bydlisko alebo obvyklý pobyt v inom členskom štáte a žiada právnu pomoc v prípade cezhraničného sporu na súde v Chorvátskej republike, má nárok na právnu pomoc v súlade s ustanoveniami zákona o bezplatnej právnej pomoci. Žiadateľ alebo príslušný orgán členského štátu, v ktorom má žiadateľ bydlisko alebo obvyklý pobyt (postupujúci orgán), postúpi žiadosť o právnu pomoc v Chorvátsku ministerstvu spravodlivosti (prijímajúci orgán). Formuláre a doplňujúce dokumenty musia byť preložené do chorvátskeho jazyka, inak bude žiadosť zamietnutá.

Žiadosti sa podávajú na štandardnom formulári ustanovenom rozhodnutím Komisie 2004/844/ES z 9. novembra 2004, ktorým sa stanovuje forma žiadostí o právnu pomoc podľa smernice Rady 2003/8/ES na zlepšenie prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných sporoch stanovením minimálnych spoločných pravidiel, ktoré sa týkajú právnej pomoci pri týchto sporoch.

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné členské štáty. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska komisia vylučuje akúkoľvek zodpovednosť za akékoľvek informácie alebo údaje obsiahnuté alebo uvedené v tomto dokumente. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Posledná aktualizácia: 15/03/2018

Základné práva - Cyprus

Na preklade zobrazenej jazykovej verzie v súčasnosti pracujeme.

Nová verzia bola zatiaľ preložená do týchto jazykov: [el](#).

Vnútroštátne súdy

Okresný súd Nikózia (*Eparchiakó Dikastírio Lefkosías*)

Charalampos Mouskou St.

1405 Nikózia

Cyprus

Okresný súd Limassol (*Eparchiakó Dikastírio Lemesou*)

8 Lordou Vyrona Ave.

3726 Limassol

PO Box 54619

Cyprus

Okresný súd Larnaka (*Eparchiakó Dikastírio Lárnakas*)

Artemidos Ave.

6301 Larnaka

PO Box 40107

Cyprus

Okresný súd Pafos (*Eparchiakó Dikastírio Páfou*)

Corner of Neophytou St. & Nikolaidi St.

8100 Pafos

PO Box 60007

Cyprus

Okresný súd Famagusta (*Eparchiakó Dikastírio Ammochóstou*)

2 Sotiras St.

5286 Paralimni

Cyprus

Okresný súd Kerýnia (*Eparchiakó Dikastírio Kerýneias*)

Charalampos Mouskou St.

1405 Nikózia

Cyprus

Vnútroštátne inštitúcie pre ľudské práva:

Komisár pre správu a ľudské práva (ombudsman)

Komisár pre verejnú správu a ľudské práva (*Epítropos Dioikíseos kai Anthrópinon Dikaíomáton*, takisto známy ako „ombudsman“) je nezávislý štátny úradník, ktorý oficiálne vykonáva svoju činnosť od roku 1991. Komisár je inštitúciou, ktorá je primárne zodpovedná za mimosúdnu kontrolu verejnej správy a ochrany ľudských práv.

Komisár si kladie za cieľ predovšetkým zabezpečiť zákonnosť, presadzovanie dobrej správy vecí verejných, ochranu práv jednotlivcov, boj proti nesprávnym úradným postupom a ochranu práv občanov a ľudských práv vo všeobecnosti.

Komisár zvyčajne začne vyšetrovanie po podaní sťažnosti občana, ktorého sa priamo a osobne týka konanie, ktoré je predmetom sťažnosti. V otázkach všeobecného záujmu však môže komisár začať vyšetrovanie aj na základe nariadenia Rady ministrov alebo z vlastnej iniciatívy.

Návrhy alebo odporúčania komisára nie sú záväzné. Ak však dotknuté strany nevyhovejú týmto návrhom alebo odporúčaniam, vzniká zásadná otázka. Táto pozícia bola posilnená nedávnou novelou príslušného zákona, ktorá umožňuje komisárovi viesť konzultácie s dotknutým orgánom s cieľom nájsť spôsob, akým môže tento orgán prijímať a dodržiavať stanoviská komisára na praktickej úrovni.

Právomoci komisára pre verejnú správu sú veľmi široké, pretože okrem vykonávania uvedených funkcií plní tieto úlohy:

Antidiskriminačný orgán: V tejto funkcii komisár kontroluje na základe sťažnosti podanej jednotlivcom alebo z vlastnej iniciatívy, či došlo k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania s jednotlivcami na základe rasy, štátnej príslušnosti alebo etnického pôvodu, spoločenského postavenia, jazyka, farby pleti, veku, zdravotného postihnutia, sexuálnej orientácie, náboženstva, politického alebo iného názoru – v oblasti sociálnej ochrany, sociálneho zabezpečenia, sociálnych dávok, zdravotnej starostlivosti, vzdelávania, účasti v združeních a odborových zväzoch alebo prístupu k tovarom a službám vrátane bývania. Komisár môže konať vo verejnom aj súkromnom sektore.

Orgán pre otázky rovnosti: V rámci výkonu tejto funkcie komisár kontroluje na základe sťažnosti podanej jednotlivcom alebo z vlastnej iniciatívy, či došlo k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania s jednotlivcami na základe pohlavia alebo rodovej identity, rasy, štátnej príslušnosti alebo etnického pôvodu, spoločenského postavenia, jazyka, farby pleti, veku, zdravotného postihnutia, sexuálnej orientácie, náboženstva, politického alebo iného názoru – v oblasti zamestnanosti, pracovnej a odbornej prípravy vrátane pracovnoprávných vzťahov alebo dokumentov, ktoré upravujú tieto vzťahy, nábore a prepúšťania pracovníkov, zverejňovania pracovných ponúk v novinách atď. Komisár takisto kontroluje najmä, či nedochádza k diskriminácii jednotlivcov na základe pohlavia z hľadiska ich prístupu k tovarom a službám (napr. vzdelávaniu, zdravotnej starostlivosti, bankovým alebo poisťovacím službám). Komisár môže konať vo verejnom aj súkromnom sektore.

Nezávislý orgán na predchádzanie mučeniu: V rámci výkonu tejto funkcie komisár voľne navštevuje miesta, v ktorých sú jednotlivci úplne alebo čiastočne pozbavení slobody (napr. väznice, policajné zariadenia predbežného zaistenia, psychiatrické ústavy alebo domovy pre seniorov), sleduje a zaznamenáva životné podmienky v nich. Cieľom je zabezpečiť dôstojnosť a práva osôb, ktoré sa nachádzajú v takýchto situáciách. Po uskutočnení týchto návštev vydá komisár odporúčania na zlepšenie zistených podmienok a príslušného legislatívneho a inštitucionálneho rámca. V súvislosti s vykonávaním kontroly a otvorenej komunikácie s príslušnými orgánmi môže komisár takisto vydať odporúčania a návrhy s cieľom zabrániť mučeniu a neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu. Komisár môže konať vo verejnom aj súkromnom sektore.

Nezávislý vnútroštátny orgán pre ľudské práva: V rámci výkonu tejto funkcie komisár predkladá stanoviská, odporúčania a návrhy, ak sa domnieva, že došlo k porušeniu alebo obmedzeniu ľudských práv. Komisár takisto prijíma rozsiahlejšie opatrenia na podporu dodržiavania ľudských práv a na tieto účely sa obracia na mimovládne organizácie, ktoré sa zameriavajú na ľudské práva a iné organizované skupiny.

Nezávislý orgán na podporu práv osôb so zdravotným postihnutím: V rámci výkonu tejto funkcie je komisár zodpovedný za presadzovanie, ochranu a monitorovanie vykonávania Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím na Cypre.

Komisár z vlastnej iniciatívy alebo na základe sťažností skúma, či štátne orgány dodržiavajú ustanovenia dohovoru a podáva správy o možnostiach zlepšenia situácie. Komisár tiež spolupracuje s inými orgánmi, ktoré pôsobia v tejto oblasti a informuje, zvyšuje povedomie o právach osôb so zdravotným postihnutím posilňuje ich presadzovanie v praxi.

Polícia Cyperskej republiky

V rámci Polície Cyperskej republiky boli zriadené a uvedené do činnosti úrady na podporu, ochranu a posilnenie základných ľudských práv. Toto je stručný prehľad úloh a povinností týchto úradov, ktorý svedčí o úsilí polície o zabezpečenie ochrany základných práv:

- **Úrad pre ľudské práva**

Úrad pre ľudské práva podáva správy Európskej únii a riaditeľstvu medzinárodných vzťahov Policajného prezídia Cypru a:

- i) je zodpovedný za preskúmavanie a vykonávanie záväzkov vyplývajúcich z rozhodnutí rôznych inštitúcií Únie pre ľudské práva v oblastiach, ktoré patria do právomoci polície;
- ii) zameriava sa na vykonávanie odporúčaní Rady Európy o podmienkach zadržiavania v policajných zariadeniach predbežného zaistenia atď.;
- iii) vykonáva systematické inšpekcie v policajných zariadeniach predbežného zaistenia a predkladá príslušné správy a odporúčania na zlepšenie podmienok zadržiavania a životných podmienok zaistených osôb;
- iv) spolupracuje s inými vládnymi agentúrami, mimovládnymi organizáciami a nezávislými orgánmi v otázkach týkajúcich sa ochrany ľudských práv všetkých občanov a vydáva odporúčania s cieľom zabezpečiť, aby polícia dodržiavala ustanovenia právnych predpisov a dohôd podpísaných a ratifikovaných Cyperskou republikou;
- v) spolupracuje s Cyperskou policajnou akadémiou pri plánovaní a realizácii vzdelávacích programov v oblasti ľudských práv;
- vi) pripravuje a rozširuje obežníky a príručky na ochranu a podporu ľudských práv.

- **Úrad pre boj proti diskriminácii**

Úrad pre boj proti diskriminácii podáva správy oddeleniu trestnej činnosti Policajného prezídia Cypru a zameriava sa na predchádzanie a boj proti diskriminácii, rasizmu a xenofóbii.

Úrad v rámci svojich hlavných funkcií:

- i) zabezpečuje koordináciu, monitorovanie a spoluprácu príslušníkov polície, pokiaľ ide o vyšetrowanie a zaznamenávanie rasovo motivovaných trestných činov a prípadov alebo trestných činov s rasovým motívom;
- ii) spolupracuje s inými vládnymi agentúrami a mimovládnymi organizáciami zapojenými do boja proti diskriminácii a rasizmu;
- iii) spolupracuje s Cyperskou policajnou akadémiou a inými organizáciami, ktoré poskytujú príslušníkom polície ďalšie vzdelávanie;
- iv) pôsobí ako styčný úrad medzi cyperskou políciou a inými orgánmi zodpovednými za účinnejšiu tvorbu politik v oblasti boja proti rasizmu;
- v) posilňuje a vykonáva vnútroštátny právny rámec v súvislosti s usmerneniami a záväzkami prijatými na medzinárodnej úrovni a úrovni EÚ.

- **Úrad pre predchádzanie a boj proti domácemu násiliu a zneužívaniu detí**

Úrad pre domáce násilie a zneužívanie detí podáva správy oddeleniu trestnej činnosti Policajného prezídia Cypru a primárne sa zaoberá koordináciou, implementáciou a podporou.

Jeho hlavné funkcie spočívajú v monitorovaní prípadov alebo incidentov, skúmaní trestných spisov a vydávaní odporúčaní o tom, ako ďalej postupovať pri ich vybavovaní. Vzhľadom na svoju zodpovednosť za presadzovanie práva tento úrad spolupracuje s vyšetrovateľmi poverenými týmito prípadmi, rodinnými poradcami alebo úradníkmi služieb sociálnych vecí a inými štátnymi alebo neštátnymi úradníkmi s právomocami v tejto oblasti a tiež s obeťami, ktoré kontaktuje osobne alebo telefonicky. Úrad organizuje vzdelávacie semináre pre príslušníkov polície v spolupráci s Cyperskou policajnou akadémiou.

- **Úrad pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi**

Úrad pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi podáva správy oddeleniu trestnej činnosti Policajného prezídia Cypru a zameriava sa na boj proti obchodovaniu s ľuďmi v súlade so zákonom o predchádzaní a boji proti obchodovaniu s ľuďmi a ich zneužívaniu a ochrane obetí alebo akýmkoľvek inými príslušnými právnymi predpismi a povinnosťami polície na európskej a medzinárodnej úrovni.

Úrad v rámci svojich hlavných funkcií a úloh:

1. spracováva, analyzuje a využíva informácie týkajúce sa trestných činov súvisiacich s jeho poslaním;
2. koordinuje činnosti a opatrenia všetkých riaditeľstiev/agentúr/oddelení, aby sa zabezpečilo správne naplánovanie a riadne organizovanie celoštátnych činností;
3. identifikuje obeť obchodovania s ľuďmi alebo vykorisťovania v súlade s príslušnou identifikačnou príručkou a ustanoveniami príslušných právnych predpisov;
4. príslušníkom polície poskytuje usmernenia v oblasti obchodovania s ľuďmi;
5. sleduje vyšetrowanie prípadov týkajúcich sa obchodovania s ľuďmi a podľa potreby poskytuje vyšetrowateľom usmernenia, bez ohľadu na miesto ich pôsobenia;
6. pod vedením vrchného inšpektora oddelenia trestnej činnosti sa zaoberá vyšetrowaním zložitých a závažných prípadov porušenia zákona o predchádzaní a boji proti obchodovaniu s ľuďmi a ich zneužívaniu a ochrane obetí v spolupráci s riadne vyškolenými dôstojníkmi, ktorí pôsobia na okresných oddeleniach vyšetrowania trestnej činnosti;
7. odpovedá na žiadosti z iných krajín o poskytnutie právnej pomoci týkajúcej sa obchodovania s ľuďmi;
8. vedie databázy štatistík a pripravuje príslušné správy a štatistiky;
9. vykonáva ďalšie činnosti ustanovené v právnych predpisoch a národnom akčnom pláne boja proti obchodovaniu s ľuďmi alebo podľa pokynov policajného prezidenta.

S cieľom zabezpečiť a chrániť práva identifikovaných obetí obchodovania s ľuďmi úrad spolupracuje okrem služieb sociálnych vecí aj s mimovládnyimi organizáciami, ako napríklad Cyprus Stop Trafficking, KISA, Caritas, Well Spring atď.

Komisár pre ochranu práv detí

Úrad komisára pre ochranu práv detí (*Epítropos Prostatías ton Dikaiomáton tou Paidioú*) bol ako inštitúcia zriadený zákonom o komisárovi pre ochranu práv detí z roku 2007 [zákon 74(I)/2007], ktorý nadobudol účinnosť 22. júna 2007. Zákon stanovuje vymenovanie komisára, zriadenie a prevádzku úradu komisára a ďalšie súvisiace náležitosti. S cieľom riešiť ďalšie problémy bol v roku 2014 zmenený zákonom o ochrane práv detí z roku 2014 [44(I)/2014].

Zákon obsahuje dôležité ustanovenia, ktoré umožňujú úradu komisára pôsobiť ako nezávislá vnútroštátna organizácia pre ľudské práva, ktorá je zodpovedná za ochranu a podporu práv detí. Zákon stanovuje pre komisára rozsiahle funkcie a povinnosti, ktoré možno na referenčné účely zhrnúť do štyroch pilierov:

- kontrola a monitorovanie právnych predpisov, postupov a praktík orgánov verejného a súkromného sektora,
- posilnenie postavenia a účasť detí,
- vzdelávanie a informovanosť detí a spoločnosti vo všeobecnosti v oblasti práv detí,
- zastupovanie detí a ich záujmov v konaniach, ktoré sa ich týkajú.

Pani Leda Koursoumba bola vymenovaná za prvú komisárku pre ochranu práv detí. V súčasnosti vykonáva funkciu komisárky už druhé funkčné obdobie.

Kontaktné informácie:

Corner of Apelli St. & Pavlou Nirvana St., 5. floor, 1496

Tel.: +357 22873200

Fax: +357 22872365

E-mail: childcom@ccr.gov.cy

webové sídlo: <http://www.childcom.org.cy/>

Komisár pre ochranu osobných údajov

Komisár pre ochranu osobných údajov (*Epítropos Prostatías Dedoménon Prosopikou Charaktíra*) pôsobí ako nezávislý orgán dohľadu zriadený na základe zákona č. 112 z roku 2001 o spracovaní osobných údajov (o ochrane jednotlivca) [zákon 112(I) /2001], ktorým bola smernica 95/46/ES transponovaná do vnútroštátnych právnych predpisov.

Komisár dohliada na vykonávanie uvedených právnych predpisov. Funkcie komisára zahŕňajú vykonávanie kontrol, vydávanie povolení ustanovených zákonom a ukládanie správnych sankcií za porušenie zákona. Komisár spolupracuje s príslušnými orgánmi v iných členských štátoch a Radou Európy, pokiaľ ide o záležitosti, ktoré patria do pôsobnosti komisára a podporu dodržiavania práv európskych občanov na súkromie a ochranu osobných údajov.

Komisár pôsobí ako vnútroštátny orgán dohľadu pre Europol, Eurojust, Eurodac, SIS II (Schengenský informačný systém druhej generácie), VIS (vízový informačný systém), CIS (colný informačný systém) a IMI (informačný systém vnútorného trhu).

Úrad komisára sa snaží širokej verejnosti poskytovať lepšie informácie o právach stanovených zákonom a rozvíjať kultúru, ktorá rešpektuje súkromie vo verejnom aj súkromnom sektore.

Oddelenie Ministerstva práce, sociálnych vecí a sociálneho poistenia pre sociálne začlenenie osôb so zdravotným postihnutím

Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím je míľnikom v histórii zdravotne postihnutých a ukladá štátom povinnosť prijať všetky vhodné legislatívne, administratívne a iné opatrenia zamerané na ochranu práv osôb so zdravotným postihnutím vo všetkých oblastiach života. Cyperská republika ratifikovala tento dohovor v roku 2011 a pripravila a prijala svoj prvý národný akčný plán v oblasti zdravotného postihnutia v roku 2013.

Oddelenie pre sociálne začlenenie osôb so zdravotným postihnutím sa ako kontaktné miesto zaviazalo koordinovať účinné vykonávanie dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím a národných akčných plánov v oblasti zdravotného postihnutia na obdobie rokov 2013 – 2015 a 2017 – 2020.

Okrem toho sa oddelenie pre sociálne začlenenie osôb so zdravotným postihnutím zameralo na podporu sociálnej ochrany, sociálneho začleňovania a zamestnávania osôb so zdravotným postihnutím. Jeho hlavné činnosti zahŕňajú:

- vykonávanie posúdení a poskytovanie osvedčení o zdravotnom postihnutí a funkčnosti,
- poskytovanie sociálnych dávok osobám so zdravotným postihnutím,
- poskytovanie priamej a nepriamej profesijnej rehabilitácie a iných podporných služieb.

Víziou oddelenia je zvyšovať kvalitu života osôb so zdravotným postihnutím a otvoriť pre nich nové perspektívy sociálnej integrácie prostredníctvom plánovania, koordinácie a realizácie reformy.

Vnútroštátny mechanizmus pre práva žien

1. Vnútroštátny mechanizmus pre práva žien (*Ethnikós Michanisms gia ta Dikaiómata tis Gynaíkas*) bol založený 16. februára 1994 na základe rozhodnutia Rady ministrov č. 40.609.
2. Vnútroštátny mechanizmus pre práva žien je kľúčovou organizáciou pre tvorbu a podporu vládnej politiky odstraňovania legislatívnej diskriminácie žien a zavedením rovnosti medzi mužmi a ženami vo všetkých oblastiach práva. Takisto prispieva pri zavádzaní zásady rovnosti a rovnosti príležitostí v praxi, ktoré si okrem iného vyžaduje zmenu postoja, podporu špeciálnych programov na podporu a posilnenie postavenia žien v ich mnohostranných úlohách, ako aj začlenenie rovnosti do všetkých programov a politík.
3. V súlade s rozhodnutím Rady ministrov č. 76.789 z 23. apríla 2014, Rada a Národný výbor národného mechanizmu pre práva žien, ktorému predsedá komisár pre rodovú rovnosť a generálny sekretariát mechanizmu sú obsadené úradníkmi útvaru pre rovnosť pohlaví Ministerstva spravodlivosti a verejného poriadku.
4. Vnútroštátny mechanizmus pre práva žien tvoria tri kolektívne orgány: a) rada, b) národný výbor a c) medzirezortný výbor. Takisto prevádzkuje generálny sekretariát.
5. Rada vnútroštátneho mechanizmu pre práva žien pozostáva z 19 členských organizácií. Členmi Rady sú organizácie žien, odborové zväzy a iné mimovládne organizácie, a to vrátane dvoch turecko-cyperských organizácií žien (zoznam členských organizácií Rady je uvedený v prílohe).
6. Národný výbor vnútroštátneho mechanizmu pre práva žien pozostáva zo 69 členských organizácií vrátane organizácií pridružených k politickým stranám, organizácií boja proti násilliu páchaného na ženách a vykorisťovaniu žien, organizácií pôsobiacich v oblasti odbornej prípravy, výskumu, boja proti rasizmu, poľnohospodárskych organizácií, odborových zväzov, mierových organizácií, organizácií pre vysídlenie, rodinu a deti atď.

7. *Medzirezortný výbor* vnútroštátneho mechanizmu pre práva žien tvoria úradníci zodpovední za práva žien zo všetkých ministerstiev a z generálneho riaditeľstva pre európske programy, koordináciu a rozvoj.
8. *Generálny sekretariát* pripravuje zasadnutia všetkých orgánov vnútroštátneho mechanizmu pre práva žien a pomáha s realizáciou všetkých prijatých rozhodnutí poskytovaním administratívnej a odbornej podpory a poradenstva.

Parlamentný výbor pre ľudské práva a rovnosť príležitostí pre mužov a ženy

Hlavnou úlohou Parlamentného výboru pre ľudské práva a rovnosť príležitostí pre mužov a ženy je skúmať a prešetrovať v rámci výkonu parlamentnej kontroly, či sa v Cyperskej republike dodržiavajú ustanovenia jej ústavy, medzinárodných dohovorov a príslušných právnych predpisov.

V tomto kontexte výbor prešetruje prípady týkajúce sa porušovania ľudských práv občanov a ostatných osôb žijúcich v Cyperskej republike a podáva správy parlamentu zodpovedajúcim spôsobom.

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné členské štáty. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska komisia vylučuje akúkoľvek zodpovednosť za akékoľvek informácie alebo údaje obsiahnuté alebo uvedené v tomto dokumente. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Posledná aktualizácia: 20/12/2017

Základné práva - Lotyšsko

Občianskoprávne, trestné a správne prípady v Lotyšsku prejednávajú sudy na troch úrovniach – okresné alebo mestské sudy [*rajo nu (pilsētu) tiesas*], krajské sudy (*apgabaltiesas*) a najvyšší súd (*Augstākā tiesa*). Pre zoznam súdov kliknite [sem](#).

Existuje aj ústavný súd (*Satversmes tiesa*), ktorý v súlade s ústavou a [zákonom o ústavnom súde](#) (*Satversmes tiesas likums*) prejednáva prípady týkajúce sa dodržiavania zákonov a právnych predpisov a s ústavou a iné záležitosti, ktoré patria do jeho jurisdikcie na základe zákona.

V súlade so [zákonom o súdnej moci](#) (*Likums "Par tiesu varu"*) sú zásady a postupy pre súdne konania stanovené v [zákone o ústavnom súde](#), [zákone o občianskoprávnom konaní](#) (*Civilprocesa likums*), [zákone o trestnom konaní](#) (*Kriminālprocesa likums*) a [zákone o správnom konaní](#) (*Administratīvā procesa likums*), ktoré upravujú prejednávanie prípadov, prijímanie rozhodnutí počas a na konci konania a postupy pri výkone rozhodnutí.

Špecializované orgány pre ľudské práva

[Úrad ombudsmana](#) (*Tiesībsarga birojs*) koná podľa [zákona o ombudsmanovi](#) (*Tiesībsarga likums*).

Každá osoba, ktorá sa domnieva, že došlo k porušeniu ľudských práv, či už jej vlastných alebo práv inej osoby alebo k porušeniu zásad dobrej správy, je oprávnená podať písomnú sťažnosť alebo podanie na úrad ombudsmana. Postup pre prijatie a preskúmanie sťažností sa riadi zákonom o ombudsmanovi a právnymi predpismi o vybavovaní sťažností (*sūdzību izskatīšanas reglaments*). Podľa týchto ustanovení musí ombudsman na základe písomnej sťažnosti rozhodnúť o jej prijatí alebo zamietnutí (sťažnosť sa zamietne, ak neobsahuje dostatočné podrobnosti o porušení alebo nepatrí do právomoci ombudsmana) a musí o tom informovať sťažovateľa. Prípado sa musí posúdiť do troch mesiacov. Prípado sa ukončí buď dohodou strán alebo odporúčaním ombudsmana. Odporúčanie ombudsmana nie je právne záväzné.

Článok 13 ods. 6 zákona o ombudsmanovi stanovuje, že ombudsman môže takisto iniciovať prípady z vlastnej iniciatívy.

Ombudsman Lotyšskej republiky – kontaktné informácie:

Baznīcas ielā 25

Rīga

LV-1010

Tel.: +371 67686768

Fax: 67244074

E-mail: tiesibsargs@tiesibsargs.lv

Je prístupný verejnosti každý deň od 9:00 do 16:00 hod.

Konzultácie sa uskutočňujú na základe dohody. Konzultácie sú bezplatné.

Ombudsman v prípadoch práv detí

☞ **Ombudsman** koná podľa ☞ [zákona o ombudsmanovi](#). Okrem toho v súlade s článkom 65² ods. 2 ☞ [zákona o ochrane práv dieťaťa](#) (*Bērnū tiesību aizsardzības likums*) sa úrad ombudsmana takisto zaoberá sťažnosťami týkajúcimi sa porušovania práv detí s osobitným dôrazom na porušovanie štátnymi orgánmi a orgánmi miestnej správy alebo ich zamestnancami.

Ombudsman Lotyšskej republiky – kontaktné informácie:

Baznīcas ielā 25

Rīga

LV-1010

Tel.: +371 67686768

Fax: 67244074

E-mail: ☞ tiesibsargs@tiesibsargs.lv

Je prístupný verejnosti každý deň od 9:00 do 16:00 hod.

Konzultácie sa uskutočňujú na základe dohody. Konzultácie sú bezplatné.

☞ **Štátny inšpektorát na ochranu práv detí** (*Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcija*) monitoruje a overuje presadzovanie zákonov a iných právnych predpisov v oblasti ochrany práv detí v súlade s článkom 65¹ ☞ [zákona o ochrane práv dieťaťa](#).

Ochranu práv detí je možné konzultovať s inšpektormi na adrese:

53 Ventspils iela

Rīga

LV-1002

Tel.: +371 67359128, +371 67359133

Prístupné pre verejnosť v pondelok od 13:00 do 18:00 hod. a vo štvrtok od 8:30 do 14:00 hod.

Pre podrobnejšie informácie o žiadostiach a sťažnostiach týkajúcich sa otázok v oblasti detských práv kliknite ☞ [sem](#).

Orgán pre rovnosť

☞ **Ombudsman** koná podľa ☞ [zákona o ombudsmanovi](#).

Ombudsman Lotyšskej republiky – kontaktné informácie:

25 Baznīcas ielā

Rīga

LV-1010

Tel.: +371 67686768

Fax: 67244074

E-mail: ☞ tiesibsargs@tiesibsargs.lv

Je prístupný verejnosti každý deň od 9:00 do 16:00 hod.

Konzultácie sa uskutočňujú na základe dohody. Konzultácie sú bezplatné.

Orgán na ochranu údajov

☞ **Štátny inšpektorát na ochranu údajov** (*Datu valsts inspekcija*, „DVI“) vykonáva dohľad nad ochranou osobných údajov. Overuje a monitoruje súlad so spracovaním osobných údajov v krajine s požiadavkami zákona na ochranu osobných údajov (*Fizisko personu datu aizsardzības likums*).

Podľa článku 5 ods. 3 zákona o úradných žiadostiach (*Iesniegumu likums*, účinného od 1. januára 2008) a článku 64 zákona o správnom konaní (účinného od 1. februára 2004) musí inšpektorát posúdiť žiadosť alebo sťažnosť, ktorá mu bola podaná a odpovedať v lehote jedného mesiaca od jej doručenia. Táto lehota sa môže predĺžiť, ak sú potrebné ďalšie informácie na posúdenie žiadosti alebo sťažnosti.

Inšpektorát má právomoc ukladať sankcie za delikty v oblasti ochrany osobných údajov. Jeho rozhodnutia je možné napadnúť na súde.

Štátny inšpektorát na ochranu údajov – kontaktné informácie:

Blaumaņa iela 11/13-15.

Rīga

LV-1011

Tel.: +371 67223131

E-mail: info@dvi.gov.lv

Prijímania na základe dohody.

Zamestnanci poskytujú telefonické poradenstvo každý pracovný deň od 14:00 do 16:00 hod.

Iné špecializované orgány

[☞ Lotyšské centrum pre ľudské práva](#) (*Latvijas cilvēktiesību centrs*, 'LCC') je nezávislá mimovládna organizácia zaoberajúca sa vzdelávaním a výskumom v oblasti ľudských práv a otázkami národných vzťahov. Oblasti jej činnosti zahŕňajú sociálnu integráciu, toleranciu a boj proti diskriminácii, uzavreté inštitúcie, právne poradenstvo, ochranu záujmov psychicky chorých ľudí a predchádzanie ich diskriminácii, trestný čin z nenávisťi a žiadateľov o azyl.

Lotyšské centrum pre ľudské práva – kontaktné informácie:

13 Alberta iela

7.stāvs

Rīga

LV-1010

Latvia

Tel.: +371 67039290

Fax: +371 67039291

E-mail: office@humanrights.org.lv

Iné

[☞ Správa právnej pomoci](#) (*Juridiskās palīdzības administrācija*, „JPA“) koná podľa [☞ zákona o právnej pomoci poskytnutej štátom](#) (*Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likums*), [☞ zákona o odškodnení obetí štátom](#) (*Likums par valsts kompensāciju cietušajiem*) a vládneho nariadenia č. 869 z 15. novembra 2005, ktoré stanovuje [☞ chartu o správe právnej pomoci](#) (*Juridiskās palīdzības administrācijas nolikums*). Preskúmava žiadosti o právnú pomoc poskytnutú štátom a rozhoduje o jej poskytnutí alebo zamietnutí; posudzuje nároky na odškodnenie štátom a rozhoduje o zaplatení alebo zamietnutí platby; posudzuje žiadosti jednotlivcov na schválenie ako poskytovateľov právnej pomoci poskytnutej štátom a uzatváranie zmlúv s poskytovateľmi právnej pomoci; a vykonáva ďalšie úlohy v súlade s uvedenými zákonmi a právnymi predpismi.

Formulár na získanie štatútu právnej pomoci poskytnutej štátom je k dispozícii na webovom sídle [☞ http://www.jpa.gov.lv/](http://www.jpa.gov.lv) v sekcii „*Juridiskās palīdzības sniedzējiem*“ [poskytovateľa právnej pomoci].

Správa právnej pomoci – kontaktné informácie:

Brīvības gatve 214

Rīga

LV-1039

Bezplatné telefónne číslo: + 371 680001801, tel.: +371 67514208

Fax: +37167514209

E-mail: jpa@jpa.gov.lv

Združenie bezpečný dom

Združenie bezpečný dom [[☞ NVO Patvērumis „Drošā māja”](#)] bolo založené s cieľom rozvoja podpory služieb pre osoby, ktoré sa stali obeťami obchodovania s ľuďmi a pre legálnych prisťahovalcov vrátane žiadateľov o azyl, utečencov a osôb s alternatívnym statusom, aby sa zabezpečilo právo jednotlivca na získanie adekvátnej pomoci a ochrany; podpora rehabilitácie a reintegrácie

ľudí, ktorí sa stali obeťami obchodovania s ľuďmi; a poskytovanie podporných služieb pre legálnych prisťahovalcov s rozvojom interaktívnych foriem odbornej prípravy a spolupráce so štátnymi a miestnymi vládnymi inštitúciami a sociálnymi a kresťanskými organizáciami v Lotyšsku a inde vo svete. V septembri 2010 bolo združenie uznané ako verejnoprospešná organizácia. Od roku 2007 je združenie oprávnené poskytovať štátom financované sociálne rehabilitačné služby pre obeť obchodovania s ľuďmi.

Kontaktné informácie:

Lāčplēša iela 75 - 9/10

Rīga

LV-1011

Tel.: +371 67898343, +371 28612120

E-mail: [✉ drosa.maja@gmail.com](mailto:drosa.maja@gmail.com)

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzí na tejto webovej lokalite spravujú príslušné členské štáty. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska komisia vylučuje akúkoľvek zodpovednosť za akékoľvek informácie alebo údaje obsiahnuté alebo uvedené v tomto dokumente. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Posledná aktualizácia: 20/08/2018

Základné práva - Luxembursko

Súdy

Základné práva sú zakotvené v medzinárodných textoch, ako napríklad Európsky dohovor o ľudských právach a dohovory OSN, ako aj v luxemburskej v ústave a v Charte základných práv Európskej únie v záležitostiach týkajúcich sa európskeho práva.

Základné práva zakotvené v týchto právnych textoch sa môžu uplatniť pred vnútroštátnym súdom: trestným, občianskoprávnym, obchodným alebo správny.

Je potrebné poznamenať, že porušenia základných práv možno sankcionovať prostredníctvom rozsudkov vynesených vnútroštátnymi súdmi, buď trestnými alebo občianskoprávnymi alebo v príslušných prípadoch obchodnými alebo správnymi súdmi.

[✉ https://justice.public.lu/fr.html](https://justice.public.lu/fr.html)

<http://www.justice.public.lu/fr/annuaire/index.html>

Ombudsman

Ombudsman

Ombudsman podlieha parlamentu (*Chambre des députés*) a v rámci svojej činnosti neprijíma pokyny od žiadneho iného orgánu.

Úlohou ombudsmana je prijímanie sťažností od fyzických osôb alebo súkromných právnických osôb o záležitosti, ktorá sa ich týka a ktorá súvisí s fungovaním štátnych a miestnych orgánov a verejných inštitúcií, za ktoré sú zodpovedné štátne a miestne orgány okrem ich hospodárskych, finančných a obchodných činností. V tejto súvislosti môže ombudsman prijímať sťažnosti, ktoré priamo alebo nepriamo súvisia s ľudskými právami.

Každá fyzická osoba alebo súkromná právnická osoba, ktorá zastáva názor, že v záležitosti, ktorá sa jej týka, orgán uvedený v predchádzajúcom odseku nekonal v súlade so svojou úlohou alebo porušil dohovory, platné zákony a právne predpisy, môže prostredníctvom individuálnej písomnej sťažnosti alebo ústneho vyhlásenia podaného na sekretariáte ombudsmana požiadať o oznámenie záležitosti ombudsmanovi.

Sťažnosť možno podať iba po uskutočnení príslušných administratívnych krokov na vyriešenie záležitosti s dotknutými orgánmi.

Podanie sťažnosti ombudsmanovi nepozastaví plynutie lehôt stanovených pre iné konania, najmä tých, ktoré stanovili príslušné súdy.

Ombudsman nemôže zasahovať do súdneho konania, ani spochybňovať dôvody súdneho rozhodnutia. Avšak v prípade nevykonania rozhodnutia, ktoré má právnu silu rozhodnutej veci, môže ombudsman nariadiť dotknutému orgánu, aby vykonal rozhodnutie v lehote, ktorú stanoví.

Sťažnosť musí súvisieť s konkrétnou záležitosťou, ktorá sa týka sťažovateľa. Sťažnosti nemôžu súvisieť s fungovaním administratívy vo všeobecnosti.

Ak sa ombudsman domnieva, že sťažnosť je odôvodnená, oznámi to sťažovateľovi a administratíve a predloží všetky odporúčania týkajúce sa dotknutej služby a sťažnosti, o ktorých sa domnieva, že umožnia mimosúdne vyriešenie sťažnosti. Tieto odporúčania môžu zahŕňať návrhy na zlepšenie spôsobu poskytovania služby.

Ak sa ombudsman domnieva, že vo vzťahu k sťažnosti, ktorú prijal by uplatnenie napadnutého rozhodnutia viedlo k nespravodlivosti, môže odporučiť danej službe v súlade s príslušnými právnymi predpismi a nariadeniami akékoľvek riešenie, ktoré umožní spravodlivo vyriešiť situáciu sťažovateľa a navrhne prijať akékoľvek zmeny právnych predpisov alebo nariadení, na ktorých sa rozhodnutie zakladá, ktoré považuje za potrebné prijať.

Proti rozhodnutiu ombudsmana o neprijatí sťažnosti nie je možné podať odvolanie na súd.

Ombudsman

36, rue du Marché-aux-Herbes
L-1728 Luxemburg

Tel.: (+352) 26 27 01 01
Fax: (+352) 26 27 01 02

Webové sídlo: <http://www.ombudsman.lu/>
E-mail: info@ombudsman.lu

Špecializované orgány pre ľudské práva

Poradná komisia pre ľudské práva (*Commission consultative des droits de l'Homme*)

Poradná komisia pre ľudské práva (CCDH) je poradný orgán vlády zodpovedný za presadzovanie a ochranu ľudských práv v Luxemburskom veľkovevodstve. Na tento účel poskytuje vláde stanoviská, štúdie, pozičné dokumenty a odporúčania, ktoré vypracuje úplne nezávisle o všetkých otázkach všeobecného významu týkajúcich sa ľudských práv v Luxemburskom veľkovevodstve. Vo svojich stanoviskách upriamuje pozornosť vlády na opatrenia, o ktorých sa domnieva, že pomôžu pri ochrane a presadzovaní ľudských práv. Predseda vlády predkladá parlamentu stanoviská výboru, štúdie, pozičné dokumenty a odporúčania.

Výbor je výlučne poradný orgán vlády, ktorý nemá rozhodovaciu právomoc.

CCDH nemá žiadnu právomoc zaoberať sa jednotlivými prípadmi.

V rámci svojej činnosti CCDH:

- slobodne skúma každú otázku, ktorá patrí do jeho pôsobnosti bez ohľadu na to, či ju predloží vláda alebo samotný výbor na základe návrhu jedného z jeho členov alebo akejkolvek osoby alebo organizácie,
- vypočúva jednotlivcov a prijíma akékoľvek relevantné informácie alebo dokumenty potrebné na posúdenie situácií, ktoré patria do jeho pôsobnosti,
- oslovuje verejnosť buď priamo alebo prostredníctvom tlače najmä s cieľom zverejňovania svojich stanovísk a odporúčaní,
- vedie dialóg s inými orgánmi, so súdnymi a mimosúdnyimi, ktorého cieľom je presadzovať a chrániť ľudské práva.

Poradná komisia pre ľudské práva (*Commission consultative des droits de l'Homme*)

71-73, rue Adolphe Fischer
L-1520 Luxemburg

Tel.: (+352) 26 202 852
Fax: (+352) 26 20 28 55

Webové sídlo: <https://ccdh.public.lu/>
E-mail: info@ccdh.public.lu

Výbor pre práva detí (*Comité luxembourgeois des droits de l'enfant*) známy ako *Ombudscomité fir d'Rechter vum Kand* (ORK)

Členovia ORK konajú úplne nestranné a nezávisle pri vykonávaní svojich úloh.

V rámci svojej činnosti môže ORK najmä:

- analyzovať mechanizmy na ochranu a presadzovanie práv detí s cieľom odporučiť nevyhnutné úpravy pre príslušné orgány, ak je to potrebné,
- vydať stanovisko k zákonom a právnym predpisom, ako aj legislatívny návrh týkajúci sa práv detí,
- poskytnúť informácie o situácii deťom a zabezpečiť uplatňovanie Dohovoru o právach dieťaťa; predložiť vláde a parlamentu výročnú správu o situácii práv detí a o svojich vlastných činnostiach,
- presadzovať rozvoj slobodného prejavu detí a ich aktívnu účasť v otázkach, ktoré sa ich týkajú,
- skúmať situácie v oblasti nerešpektovania práv detí a predložiť odporúčania na nápravu týchto situácií,
- prijímať informácie a sťažnosti týkajúce sa porušovania práv detí a na tento účel vypočuť každé dieťa, ktoré žiada o vypočutie za podmienok, ktoré stanoví,
- na základe informácií alebo sťažností alebo v konkrétnych prípadoch, ktoré vyšetruje predkladať odporúčania alebo rady na zabezpečenie lepšej ochrany práv a záujmov detí.

V rámci svojej činnosti sú informácie týkajúce sa jednotlivých situácií alebo prípadov dôverné. Táto dôvernosť nebráni ORK poskytovať príslušným súdnym orgánom akékoľvek informácie, ktoré by mohli zabrániť poškodeniu najlepších záujmov dieťaťa.

Členovia ORK vykonávajú svoju činnosť bez zasahovania do prebiehajúcich súdnych konaní.

V rámci svojej činnosti a v medziach vymedzených zákonom a právnymi predpismi môžu členovia ORK voľne vstupovať do všetkých budov patriacich verejným alebo súkromným subjektom, ktoré sú hosťiteľmi detí s ubytovaním alebo bez ubytovania alebo ktoré poskytujú konzultácie, pomoc, poradenstvo, vzdelávanie alebo zábavu pre deti.

Členovia ORK majú právo požiadať o akékoľvek informácie, dôkazy alebo dokumenty okrem tých, ktoré sú predmetom lekárskeho tajomstva alebo akýchkoľvek iných pravidiel o zachovaní služobného tajomstva.

Ombuds-comité fir d'Rechter vum Kand (ORK)

2, rue Fort Wallis
L-2714 Luxemburg

Tel.: (+352) 26 123 124

Fax: (+352) 26 123 125

Webové sídlo: <http://ork.lu/index.php/en/>

Centrum pre rovnaké zaobchádzanie:

Centrum pre rovnaké zaobchádzanie, ktoré vykonáva svoju činnosť úplne nezávisle sa zameriava na presadzovanie, analýzu a monitorovanie rovnakého zaobchádzania so všetkými ľuďmi bez diskriminácie na základe rasy, etnického pôvodu, pohlavia, náboženstva alebo presvedčenia, zdravotného postihnutia alebo veku.

V rámci svojej činnosti môže centrum najmä:

- uverejňovať správy, vydávať stanoviská a odporúčania, ako aj uskutočňovať štúdie o všetkých otázkach spojených s vyššie uvedenými druhmi diskriminácie,
- vypracovať a poskytovať všetky informácie alebo dokumentáciu, ktorá je užitočná v rámci jeho činnosti,
- poskytovať pomoc osobám, ktoré sa považujú za obeť diskriminácie podľa článku 1 zákona o rovnakom zaobchádzaní z 28. novembra 2006 tým, že im poskytnú rady a usmernenia týkajúce sa ich individuálnych práv, právnych predpisov, judikatúry a spôsobov výkonu svojich práv.

Informácie týkajúce sa jednotlivých situácií alebo prípadov, o ktorých sa členovia centra dozvedeli v rámci svojej činnosti sú dôverné. Táto dôvernosť nebráni centru poskytovať príslušným súdnym orgánom akékoľvek informácie týkajúce sa diskriminácie obete podľa článku 1 zákona o rovnakom zaobchádzaní z 28. novembra 2006.

Členovia centra nemôžu zasahovať do prebiehajúcich súdnych konaní v rámci svojej činnosti.

Členovia centra majú právo požiadať o akékoľvek informácie, dôkazy alebo dokumenty, ktoré potrebujú pre výkon svojej činnosti okrem informácií, ktoré sú predmetom lekárskeho tajomstva alebo akýchkoľvek iných pravidiel o zachovaní služobného tajomstva.

Centrum pre rovnaké zaobchádzanie:

B.P. 2026

L-1020 Luxemburg

Tel.: (+352) 26 48 30 33

Fax: (+352) 26 48 38 73

Webové sídlo: <http://cet.lu/fr/>

E-mail: info@cet.lu

Národná komisia pre ochranu údajov

Národná komisia pre ochranu údajov (*Commission nationale pour la protection des données*). Národná komisia pre ochranu údajov je orgán verejnej moci zriadený ako verejná inštitúcia.

Svoje úlohy vykonáva úplne nezávisle. Každý rok predkladá vláde písomnú správu o svojej činnosti.

Úlohou komisie je:

- monitorovať a overovať zákonnosť zhromažďovania a používania spracovaných údajov a informovať tých, ktorí sú zodpovední za ich spracovanie o ich povinnostiach,
- zabezpečiť dodržiavanie základných ľudských práv a slobôd, najmä ich súkromia a informovať verejnosť o právach dotknutých osôb,
- prijímať a prešetrovať sťažnosti a žiadosti o overenie zákonnosti spracovania údajov,
- radiť vláde buď na jej žiadosť alebo z vlastnej iniciatívy komisie o dôsledkoch vývoja v oblasti spracovania údajov a informačných technológií z hľadiska dodržiavania základných práv a slobôd; na tento účel môže uskutočniť štúdie, prieskumy alebo odborné posudky.

Komisia je takisto zodpovedná za zabezpečenie uplatňovania novelizovaného zákona z 30. mája 2005 o ochrane súkromia v sektore elektronických komunikácií a jeho vykonávacích predpisov.

Každá osoba konajúca vo vlastnom mene, prostredníctvom svojho advokáta alebo prostredníctvom akejkoľvek riadne oprávnenej fyzickej alebo právnickej osoby môže komisii podať žiadosť týkajúcu sa dodržiavania základných práv a slobôd z hľadiska spracovania údajov. Dotknutá osoba bude informovaná o následných opatreniach týkajúcich sa jej žiadosti.

Žiadosť môže podať komisii najmä osoba, ktorá žiada o overenie zákonnosti spracovania osobných údajov, ak bolo jej právo prístupu zamietnuté alebo obmedzené.

Komisia informuje súdne orgány o akýchkoľvek porušeníach, o ktorých sa dozvie.

Národná komisia pre ochranu údajov

1, avenue du Rock'n'Roll

L-4361 Esch-sur-Alzette

Tel.: (+352) 26 10 60 -1

Fax.: (+352) 26 10 60 - 29

Webové sídlo: <https://cnpd.public.lu/fr/index.html>

Luxemburská agentúra pre prijímanie a integráciu (*Office luxembourgeois de l'accueil et de l'intégration (OLAI)*)

Úlohou Luxemburskej agentúry pre prijímanie a integráciu je organizovať prijímanie nových prisťahovalcov zo zahraničia a uľahčiť proces integrácie cudzincov vykonávaním a koordináciou politiky prijímania a integrácie, spoločne s miestnymi orgánmi a aktérmi občianskej spoločnosti, ktorej základným prvkom je boj proti diskriminácii. Agentúra takisto organizuje sociálnu pomoc pre cudzincov, ktorí nemajú nárok na existujúcu pomoc alebo dávky a pre osoby, ktoré žiadajú o medzinárodnú ochranu.

V rámci svojej činnosti úrad spolupracuje s EÚ a medzinárodnými orgánmi a s orgánmi v krajinách pôvodu cudzincov.

Úrad je v spolupráci s medzirezortným výborom pre integráciu zodpovedný za vypracovanie návrhu viacročného národného akčného plánu pre integráciu a boj proti diskriminácii, určenie hlavných strategických oblastí intervencie a prebiehajúcich a budúcich politických opatrení.

Minister predkladá vláde návrh plánu na schválenie.

Vláda predstaví globálnu stratégiu a určí cieľ opatrení pre integráciu a boj proti diskriminácii.

Luxemburská agentúra pre prijímanie a integráciu (*Office luxembourgeois de l'accueil et de l'intégration (OLAI)*)

7,-9, avenue Victor Hugo
L-1750 Luxemburg

Tel.: (+352) 247-85700

Webové sídlo: <http://www.olai.public.lu/fr/index.html>

E-mail: info@olai.public.lu

Prístup k spravodlivosti

Súdna informačná služba (*Service d'accueil et d'information juridique*)

Táto služba zriadená na súdoch patrí do právomoci štátnej prokuratúry (*procureur général d'Etat*). Jej cieľom je odpovedať na otázky súkromných osôb a poskytnúť im všeobecné informácie o rozsahu ich práv a o kanáloch a zdrojoch, ktoré sa použijú na ich ochranu.

Úlohou služby je:

- odpovedať na otázky súkromných osôb a nasmerovať ich na príslušné oddelenia, poskytovať im informácie a technické prostriedky, ktoré potrebujú,
- poskytnúť súkromným osobám všeobecné informácie o rozsahu ich práv v súvislosti so vzniknutými problémami a o kanáloch a zdrojoch pre výkon týchto práv,
- vypočítať ich sťažnosti týkajúce sa ťažkostí, s ktorými sa stretli pri uplatňovaní svojich práv a navrhnúť spôsoby, ako ich prekonať.

Služba poskytuje len ústne informácie. Neposkytuje žiadne písomné konzultácie.

Súdna informačná služba – Luxemburg

Cité judiciaire
Bâtiment BC
L-2080 - Luxemburg

Tel.: (+352) 22 18 46

Súdna informačná služba – Diekirch

Justice de paix
Place Joseph Bech
L-9211 – Diekirch

Tel.: (+352) 80 23 15

Súdna informačná služba – Esch sur Alzette

Justice de paix
Place Norbert Metz
L-4239 – Esch-sur-Alzette

Tel.: (+352) 54 15 52

Právna pomoc

Právna pomoc sa môže poskytnúť v súdnych a mimosúdnych konaniach, sporových a nesporných konaniach navrhovateľovi alebo odporcovi. S cieľom získať právnu pomoc musí mať nárokujúca osoba nedostatočné zdroje, t. j. rovnocenné garantovanému minimálnemu príjmu [*revenu minimum garanti (RMG)*]. Posúdi sa, či osoba, ktorá požaduje pomoc nemá dostatočné zdroje na základe jej príjmu a majetku, ako aj osôb, ktoré s ňou žijú v spoločnej domácnosti.

Právna pomoc sa zamietne, ak je žaloba zjavne neprípustná, neodôvodnená, nesprávna alebo ak vzniknuté náklady sú neprimerané jej cieľu.

Právna pomoc sa zamietne aj vtedy, ak má žiadateľ nárok na získanie náhrady nákladov na právnu pomoc od tretej strany na akomkoľvek základe.

Osoba, ktorá získa právnu pomoc má nárok na pomoc advokáta a akéhokoľvek člena právnickej profesie požadovanej pre daný prípad, konanie alebo ich výkon.

Predseda advokátskej komory (*Bâtonnier de l'Ordre des avocats*) alebo člen rady komory (*Conseil de l'ordre*), ktorého predseda vymenoval pre okres v mieste pobytu žalobcu rozhodne o poskytnutí alebo neposkytnutí právnej pomoci. Ak osoba nie je rezidentom v Luxembursku, o poskytnutí právnej pomoci nerozhoduje predseda ani člen rady komory vymenovaný predsedom.

Tí, ktorí nemajú dostatočné zdroje sa môžu obrátiť na predsedu buď na pojednávaní alebo písomne.

Ak osoba zadržaná políciou tvrdí, že má nárok na právnu pomoc a požiada o ňu, advokát, ktorý jej poskytuje pomoc počas zadržania odovzdá žiadosť predsedovi.

Webové sídlo: <http://barreau.lu/votre-avocat/assistance-judiciaire/presentation>

Pre súdny obvod Luxemburg

Bâtonnier de l'Ordre des Avocats de Luxembourg

B.P. 361

L-2013 Luxembourg

45, Allée Scheffer, L-2520 Luxembourg

Pre súdny obvod Diekirch

Bâtonnier de l'Ordre des Avocats de Diekirch

B.P. 68

L-9201 Diekirch

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné členské štáty. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska komisia vylučuje akúkoľvek zodpovednosť za akékoľvek informácie alebo údaje obsiahnuté alebo uvedené v tomto dokumente. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Posledná aktualizácia: 06/07/2018

Základné práva - Maďarsko

I. Vnútroštátne súdy

I.1. Súdy

I.2. Ústavný súd

II. Vnútroštátne inštitúcie pre ľudské práva, ombudsman

II.1. Komisár pre základné práva

II.2. Špecializované orgány pre ľudské práva

II.2.1. Maďarský národný úrad pre ochranu údajov a slobodu informácií

II.2.2. Úrad pre rovnaké zaobchádzanie

II.2.3. Nezávislá rada pre vyšetrovanie policajných sťažností

III. Iné

III.1. Maďarská prokuratúra

III.2. Podpora obetí

III.3. Právna pomoc

I. Vnútroštátne súdy

I. 1. Súdy

1. Úlohy súdov

Podľa Základného zákona Maďarska (maďarskej ústavy) je úlohou súdov výkon spravodlivosti. To znamená rozhodovanie v trestných veciach a súkromných právnych sporoch, rozhodovanie o zákonnosti správnych rozhodnutí a obecných nariadení a určenie, či miestny samosprávny orgán splnil svoje legislatívne povinnosti ustanovené zákonom. V právnych predpisoch sa môžu stanoviť aj ďalšie veci, o ktorých rozhoduje súd.

Zásady, ktoré zaručujú nezávislosť súdov, sú stanovené v Základnom zákone: sudcovia podliehajú len zákonu, nesmú dostávať pokyny pri výkone ich rozhodovacej činnosti a môžu byť odvolaní z funkcie iba z dôvodov a podľa postupov stanovených zákonom. Sudcovia nemôžu byť členmi politickej strany alebo sa zapájať do politických aktivít.

2. Organizácia súdov

V Maďarsku sa výkon spravodlivosti uskutočňuje prostredníctvom Kúrie (Najvyššieho súdu Maďarska), regionálnych odvolacích súdov, župných súdov, okresných súdov a správnych a pracovných súdov.

Neexistuje žiadny hierarchický vzťah medzi jednotlivými úrovňami súdov. Súdy, ktoré sú vyššie v hierarchii, nemajú právomoc dávať pokyny súdom na nižšej hierarchickej úrovni. Sudcovia rozhodujú v súlade s právom a svojím morálnym presvedčením.

Okresné súdy (*járásbírószékek*)

Väčšinu vecí na prvom stupni rozhodujú okresné súdy. V Maďarsku v súčasnosti rozhoduje 111 okresných súdov. Maďarský výraz pre okresné súdy v Budapešti je „*kerületi bíróság*“. V 23 okresoch Budapešti pôsobi celkovo šesť zjednotených okresných súdov (*egyített kerületi bíróság*). Okresné súdy sú súdy prvého stupňa, ktorým predsedá predseda súdu.

Správne a pracovné súdy

Maďarsko má 20 správnych a pracovných súdov, ktoré konajú, ako napovedá ich názov, výlučne vo veciach z oblasti správneho a pracovného práva. Ich hlavnou úlohou je preskúmanie správnych rozhodnutí a rozhodovanie vo veciach, ktoré vyplývajú z pracovnoprávných vzťahov a kvázi pracovnoprávných vzťahov.

Župné súdy (*törvényszékek*)

Župné súdy konajú ako súdy prvého alebo druhého stupňa. Vec môže byť postúpená župnému súdu jedným z dvoch spôsobov. Jedným zo spôsobov je, keď sa proti prvostupňovému rozsudku (inými slovami, rozsudku okresného súdu alebo správneho a pracovného súdu) odvolá účastník konania. Vo veciach, v ktorých sa konanie začína na župných súdoch, však tieto súdy konajú ako súdy prvého stupňa. Tieto veci sú určené procesnými právnymi predpismi (Občiansky súdny poriadok a Trestný poriadok), napríklad na základe výšky sumy, o ktorú ide v prejednávanej veci, alebo ak ide o mimoriadnu vec alebo o obzvlášť závažný trestný čin. Župné súdy tvoria senáty, úseky a trestnoprávne, občianskoprávne, ekonomické, správne a pracovné kolégiá, ktoré pôsobia pod vedením predsedu.

Regionálne odvolacie súdy (*ítélőtábla*)

Päť regionálnych odvolacích súdov predstavuje úroveň medzi župnými súdmi a Kúriou a boli zriadené na odbremenenie bývalého najvyššieho súdu. O odvolaniach proti rozhodnutiam župných súdov rozhodujú regionálne odvolacie súdy. Regionálne odvolacie súdy konajú ako súdy tretieho stupňa v trestných veciach, v ktorých župný súd konal ako súd druhého stupňa. Regionálne odvolacie súdy majú senáty a trestnoprávne a občianskoprávne kolégiá, ktoré pôsobia pod vedením predsedu.

Kúria (Najvyšší súd) Maďarska

Kúria má najvyššie postavenie v hierarchii súdov a je vedená jej predsedom. Jej najdôležitejšou povinnosťou je vytvoriť jednotnú a konzistentnú súdnu prax. Kúria plní túto povinnosť vydávaním takzvaných zjednocujúcich rozhodnutí. Tieto rozhodnutia poskytujú zásadne usmernenia súdom a sú pre nich záväzné.

Kúria

- rozhoduje o odvolaniach proti rozhodnutiam župných súdov alebo regionálnych odvolacích súdov vo veciach stanovených zákonom,

- posudzuje žiadosti o preskúmanie,
- vydáva zjednocujúce rozhodnutia, ktoré sú záväzné pre súdy,
- analyzuje judikatúru vo veciach, ktoré už boli právoplatne ukončené, a v rámci toho prešetruje a skúma judikatúru súdov,
- zverejňuje súdne rozhodnutia o zásadách,
- prijíma rozhodnutia o tom, či sú obecné nariadenia v rozpore s inými právnymi predpismi a či musia byť zrušené,
- prijíma rozhodnutia konštatujúce porušenie legislatívnych povinností ustanovených zákonom miestnym orgánom.

Kúria pozostáva zo senátov na rozhodovanie, zjednocujúce rozhodnutia, obecnú správu a na vydávanie zásad, takisto ako z trestnoprávných, občianskoprávných, správnych a pracovnoprávných kolégií a úsekov pre analyzovanie judikatúry.

Národný súdny úrad (*Országos Bírósági Hivatal*) a Národná súdna rada (*Országos Bírói Tanács*)

Predseda Národného súdneho úradu (NSÚ) vykonáva centralizovanú správu súdov, vykonáva riadiace právomoci v súlade s kapitolou o súdoch zákona o rozpočte a dohliada na administratívne činnosti predsedov regionálnych odvolacích súdov a župných súdov. Národná súdna rada (NSR) – nezávislý orgán volený sudcami, ktorý tvoria výlučne sudcovia, je dozorná rada pre dohľad nad centralizovanou správou súdov. Okrem svojich úloh v oblasti dohľadu sa NSR podieľa aj na správe súdov.

3. Kontaktné údaje

Országos Bírósági Hivatal

Adresa: 1055 Budapest, Szalay u. 16.

Poštová adresa: 1363 Budapest Pf.: 24.

Tel. +36 (1) 354 41 00

Fax +36 (1) 312-4453

E-mail: obh@obh.birosag.hu

[Webové sídlo súdov](#)

I.2. Ústavný súd

1. Úlohy súdu

Ústavný súd (*Alkotmánybíróság*) je hlavným orgánom na ochranu Základného zákona. Jeho povinnosti pozostávajú z ochrany demokratického právneho štátu, ústavného poriadku a práv zaručených Základným zákonom, zabezpečenia vnútorného súladu právneho systému a uplatňovania zásady del'by moci.

Ústavný súd bol zriadený Národným zhromaždením v roku 1989. Základný zákon stanovuje základné pravidlá týkajúce sa povinností a podstaty ústavného súdu, pričom hlavné organizačné a procesné pravidlá sú uvedené v zákone o ústavnom súde. Podrobné procesné pravidlá ústavného súdu sú uvedené v rokovacom poriadku súdu.

2. Organizácia súdu

Ústavný súd je orgán zložený z pätnástich sudcov. Sudcovia sú volení Národným zhromaždením dvojtretinovou väčšinou s mandátom na dvanásť rokov. Sudcom ústavného súdu sa môže stať osoba, ktorá musí byť významným akademickým právnikom alebo má najmenej 20 rokov odbornej praxe v právnej oblasti. Predseda ústavného súdu je volený Národným zhromaždením spomedzi sudcov ústavného súdu na obdobie svojho funkčného obdobia sudcu ústavného súdu.

Ústavný súd zasadá v pléne, v päťčlenných senátoch alebo ako samosudca. O ústavnosti zákonov a ďalších významných veciach súd rozhoduje v pléne.

Kancelária súdu vykonáva organizačné, prevádzkové, administratívne a rozhodovacie úlohy. Kanceláriu riadi generálny tajomník zvolený plénom na návrh predsedu súdu.

3. Právomoci súdu

Predbežné preskúmanie súladu so Základným zákonom

Iniciátor zákona, vláda alebo predseda Národného zhromaždenia môže požiadať Národné zhromaždenie o predloženie prijatého zákona ústavnému súdu na preskúmanie ústavnosti, aby posúdil jeho súlad so Základným zákonom.

Okrem toho je prezident republiky povinný zákon prijatý parlamentom namiesto jeho podpisu predložiť ústavnému súdu, ak sa domnieva, že zákon alebo niektoré z jeho ustanovení sú v rozpore so Základným zákonom, aby súd preskúmal jeho súlad so

Základným zákonom. V prípade, že ústavný súd zistí rozpor preskúmaného zákona so Základným zákonom, tento zákon nemôže byť vyhlásený.

Dodatočné preskúmanie súladu so Základným zákonom (postup dodatočného preskúmania)

Tento postup, ktorý bol zavedený v roku 2012, môže iniciovať vláda, jedna štvrtina poslancov parlamentu, komisár pre základné práva, predseda Kúrie alebo generálny prokurátor.

Ústavný súd zruší podľa tohto postupu všetky napadnuté ustanovenia, ktoré sú v rozpore so Základným zákonom.

Iniciovanie individuálneho preskúmania sudcom

Sudca, ktorý sa domnieva, že zákon, ktorý sa má v konaní uplatniť, je v rozpore so Základným zákonom, musí požiadať ústavný súd o preskúmanie ústavnosti a konanie prerušiť. Vo veci, ktorú inicioval sudca, môže ústavný súd rozhodnúť, že zákon alebo ustanovenie zákona je v rozpore so Základným zákonom a vyhlásiť ho za neuplatniteľný v konkrétnej veci alebo dokonca neuplatniteľný vo všeobecnosti.

Ústavné sťažnosti

Ústavná sťažnosť je jedným z najdôležitejších nástrojov ochrany základných práv. Ústavná sťažnosť sa môže uplatniť predovšetkým v prípade, keď základné práva sťažovateľa stanovené Základným zákonom boli porušené vydaným rozsudkom súdu. K takémuto porušeniu môže dôjsť v priebehu súdneho konania v prípade, keď sa uplatní zákon, ktorý je v rozpore so Základným zákonom, alebo v prípade, keď rozhodnutie vydané vo veci samej alebo akékoľvek iné rozhodnutie o ukončení súdneho konania je v rozpore so Základným zákonom. Ústavná sťažnosť sa môže výnimočne podať v prípade, ak základné práva sťažovateľa boli priamo porušené bez vydania súdneho rozhodnutia. Ústavný súd potom zruší akýkoľvek zákon alebo rozsudok súdu, ak zistí, že je v rozpore so Základným zákonom.

Preskúmanie rozporu s medzinárodnými dohodami

Podľa zákona o ústavnom súde sa môže maďarský zákon preskúmať z hľadiska súladu s medzinárodnou dohodou. Preskúmanie môže iniciovať jedna štvrtina poslancov parlamentu, vláda, komisár pre základné práva, predseda Kúrie, generálny prokurátor alebo sudca, pokiaľ ide o zákon, ktorý aplikuje v danej veci.

Ústavný súd môže úplne alebo čiastočne zrušiť akýkoľvek zákon, ak zistí, že je v rozpore s medzinárodnou zmluvou, a vyzvať zákonodarcu, aby prijal potrebné opatrenia na odstránenie rozporu v stanovenej lehote.

Dodatočné právomoci

Ústavný súd vykladá ustanovenia Základného zákona, ktoré sa týkajú konkrétnej ústavnej otázky na základe návrhu Národného zhromaždenia alebo jeho stáleho výboru, prezidenta republiky alebo vlády, ak takýto výklad môže byť odvodený priamo zo Základného zákona.

Ktokoľvek môže podať návrh na ústavný súd o preskúmanie rozhodnutia Národného zhromaždenia o vyhlásení referenda alebo o odmietnutí vyhlásiť povinné referendum.

Národné zhromaždenie môže rozpustiť zastupiteľský orgán miestnej alebo menšinovej samosprávy, ak koná spôsobom, ktorý je v rozpore so Základným zákonom. Predtým ústavný súd vydá svoje stanovisko k veci na podnet vlády.

Ústavný súd vedie konanie na odvolanie prezidenta republiky z funkcie na návrh národného zhromaždenia.

Ústavný súd môže rozhodovať o otázkach kompetenčných sporov medzi štátnymi orgánmi a medzi štátnymi orgánmi a orgánmi miestnej samosprávy.

Ústavný súd môže rozhodnúť z úradnej moci, že opatrenie je v rozpore so Základným zákonom z dôvodu normotvornej nečinnosti a v takom prípade vyzve orgán zodpovedný za nečinnosť k náprave.

4. Kontaktné údaje

Adresa: 1015 Budapešť, Donáti u. 35-45.

Poštová adresa: 1535 Budapešť, Pf. 773.

Tel. +36 (1) 488 31 00

[🌐 Webové sídlo ústavného súdu](#)

[🌐 Facebooková stránka](#)

II. Vnútroštátne inštitúcie pre ľudské práva, ombudsman

II.1. Komisar pre základné práva (*Az Alapvető Jogok Biztosa*) (Národná inštitúcia OSN pre ľudské práva)

1. Komisar pre základné práva

V súlade so Základným zákonom Maďarska Národné zhromaždenie takisto prijalo zákon o komisárovi pre základné práva na vytvorenie nového, jednotného systému ombudsmana.

Komisár pre základné práva sa zodpovedá len parlamentu. Ombudsman koná nezávisle v rámci svojho postupu založeného výlučne na Základnom zákone a iných zákonoch. Ombudsman sa volí dvojtretinovou väčšinou hlasov zástupcov Národného zhromaždenia na návrh prezidenta republiky na obdobie šiestich rokov a každoročne podáva správy o svojej činnosti Národnému zhromaždeniu.

Komisár pre základné práva môže byť opätovne zvolený. Podľa zákona o komisárovi pre základné práva spolu s komisárom pre základné práva pracujú dvaja zástupcovia: zástupca komisára zodpovedný za ochranu záujmov budúcich generácií a zástupca komisára zodpovedný za ochranu práv etnických menšín žijúcich v Maďarsku. Komisar zvolený Národným zhromaždením navrhne zástupcov, ktorých takisto volí Národné zhromaždenie.

2. Postup a činnosť

Hlavnou úlohou ombudsmana je vyšetrovať zneužívanie týkajúce sa základných práv a iniciovať prijatie všeobecných alebo osobitných opatrení na ich nápravu.

V medziach stanovených zákonom, ktorý upravuje právomoci ombudsmana, si ombudsman zvolí, ktorý z nasledujúcich krokov považuje za vhodný:

- odporúčanie na nápravu zneužitia týkajúce sa základných práv adresované dozornému orgánu dohliadajúcemu na orgán, ktorý spôsobil zneužitie,
- nápravu zneužitia iniciovanú vedúcim dotknutého orgánu,
- návrh na konanie pred ústavným súdom,
- iniciovať preskúmanie súladu obecného nariadenia s ostatnými právnymi predpismi prostredníctvom Kúrie,
- iniciovať konanie na prokuratúre prostredníctvom generálneho prokurátora,
- iniciovať konanie, aby sa osoba zodpovedala príslušnému orgánu, ak má ombudsman dôvodné podozrenie zo spáchania menej závažného trestného činu alebo disciplinárneho priestupku; ak je delikt trestným činom, konanie sa musí začať,
- navrhnúť na zmenu, zrušenie alebo zverejnenie právnych predpisov alebo právnych nástrojov štátnej správy orgánom oprávneným prijímať alebo vydávať právne nástroje štátnej správy,
- ako posledné opatrenie, predložiť vec Národnému zhromaždeniu ako súčasť výročnej správy.

Každý, kto sa domnieva, že konania alebo opomenutia orgánu spôsobili porušenie jeho základných práv alebo ich priamo ohrozujú, môže sa obrátiť na komisára pre základné práva za predpokladu, že vyčerpal všetky dostupné možnosti pre správne prostriedky nápravy – s výnimkou akýchkoľvek súdnych preskúmaní správnych rozhodnutí –, alebo ak nemá k dispozícii žiadny prostriedok nápravy.

Komisár pre základné práva a zástupcovia komisára monitorujú presadzovania práv etnických menšín žijúcich v Maďarsku a záujmy budúcich generácií.

Komisár pre základné práva nemôže skúmať činnosti Národného zhromaždenia, prezidenta republiky, ústavného súdu, Štátneho kontrolného úradu Maďarska alebo prokuratúry, s výnimkou vyšetrovacieho orgánu prokuratúry.

Komisár nemôže konať, ak

- uplynulo dlhšie obdobie ako rok od zverejnenia právoplatného správneho rozhodnutia vo veci, v ktorej bola podaná sťažnosť,
- konanie sa začalo pred 23. októbrom 1989,
- sa začalo súdne konanie na preskúmanie správneho rozhodnutia alebo už bolo vydané právoplatné súdne rozhodnutie,
- osoba, ktorá podala podanie, neoznámila svoju identitu a vyšetrovanie nemôže prebiehať bez tejto informácie.

Nikto nesmie byť diskriminovaný za využitie služieb komisára pre základné práva.

Spôsoby podania sťažnosti:

- elektronicky: prostredníctvom „*Ügyet szeretnék indítani*“ (chcem začať prípad) položky v menu webového sídla www.ajbh.hu alebo s pomocou „*Intelligens űrlap*“ (inteligentného formulára), ktorý sa nachádza na webovom sídle,
- e-mailom: panasz@ajbh.hu,
- osobne v kancelárii pre sťažnosti na Úrade komisára pre základné práva (Budapest V. ker., Nádor u. 22.), dohodnutím si stretnutia,
- poštou: Alapvető Jogok Biztosának Hivatala (Úrad komisára pre základné práva) 1387 Budapest Pf. 40.

Podanie a konanie vedené komisárom sú bezplatné. K podaniu by mali byť priložené kópie dokumentov vytvorených v priebehu konania o veci a dokumenty potrebné na jej posúdenie.

3. Zverejňovania vo verejnom záujme

Podľa zákona o sťažnostiach a zverejňovaní vo verejnom záujme, zverejňovanie vo verejnom záujme sa môže od 1. januára 2014 uskutočniť aj prostredníctvom chráneného elektronického systému prevádzkovaného komisárom pre základné práva. Zverejňovanie vo verejnom záujme upozorňuje na okolnosti nápravy alebo odstránenia, ktoré slúžia záujmom komunity alebo celej spoločnosti. Zverejňovanie vo verejnom záujme môže takisto obsahovať odporúčania.

Spôsoby zverejňovania vo verejnom záujme:

- elektronickou formou prostredníctvom chráneného elektronického systému (<https://www.ajbh.hu/kozerdeku-bejelentes-benyujtasa>) alebo
- osobne v Kancelárii pre sťažnosti na Úrade komisára pre základné práva (Budapest V. ker., Nádor u. 22.), dohodnutím si stretnutia.

4. Národný preventívny mechanizmus OPCAT

Od 1. januára 2015 Komisár pre základné práva koná osobne alebo prostredníctvom svojich zamestnancov ako maďarský národný preventívny mechanizmus Opčného protokolu k Dohovoru proti mučeniu (OPCAT) OSN proti mučeniu a inému krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu. Úlohy národného preventívneho mechanizmu zahŕňajú:

- kontrolu miest zadržiavania na účely prevencie a ďalšie podávanie správ o
 - vypočúvaní zadržovaných osôb,
 - preštudovaní dokumentácie,
- poskytnutie spätnej väzby,
- konzultácie s orgánmi,
- vypracovanie odporúčaní,
- vypracovanie správ.

5. Kontaktné údaje

Adresa: 1051 Budapest, Nádor utca 22.

Poštová adresa: 1387 Budapest Pf. 40.

Tel. (+36-1) 475-7100

Fax (+36-1) 269-1615

E-mail: [✉ panasz@ajbh.hu](mailto:panasz@ajbh.hu)

Webové sídlo: [✉ http://www.ajbh.hu/hu](http://www.ajbh.hu/hu)

II.2. Špecializované orgány pre ľudské práva

II.2.1. Maďarský národný úrad pre ochranu údajov a slobodu informácií

1. Úlohy a organizácia

Právo na ochranu osobných údajov a právo na zverejnenie informácií vo verejnom záujme sú základné ústavné práva: V článku VI Základného zákona Maďarska sa stanovuje, že:

1. Každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obdobia, komunikácie a dobrého mena.

2. Každý má právo na ochranu svojich osobných údajov, ako aj na prístup a šírenie informácií vo verejnom záujme.

3. Nezávislý orgán zriadený prostredníctvom základného zákona dozerá na presadzovanie práva na ochranu osobných údajov a práva na prístup k údajom vo verejnom záujme.

Maďarský národný orgán pre ochranu údajov a slobodu informácií (*Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság – NAIH*) nahradil ombudsmana pre ochranu údajov, ktorý pôsobil od roku 1995 do roku 2011). Od 1. januára 2012 NAIH pomáha zaručiť práva na informácie prostredníctvom dodatočných regulačných prostriedkov (ako napríklad uložením pokút v súvislosti s ochranou osobných údajov).

Podstata týchto práv, povinností kontrolórov údajov a organizácií a postupy NAIH sú stanovené v zákone o informáciách (zákon CXII z roku 2011 o práve na informačné sebaurčenie a slobode informácií), ale podrobné požiadavky osobitných postupov spracovania údajov sú uvedené v iných príslušných právnych predpisoch (ako napríklad v zákone o polícii a zákone o verejnom školstve). Podľa § 1 zákona o informáciách je cieľom zákona chrániť súkromie fyzických osôb a zabezpečiť transparentnosť vo verejných záležitostiach.

NAIH je nezávislý, autonómny vládny orgán, ktorého predsedu vymenúva na obdobie deviatich rokov prezident republiky na návrh predsedu vlády a jeho organizačná štruktúra pozostáva z oddelení.

2. Právomoci

Hlavnou úlohou NAIH je viesť vyšetrovania vo veciach ochrany údajov a slobody informácií, ktoré vyplývajú zo správ a sťažností (predložených on-line, písomne alebo osobne), a viesť správne konania z úradnej moci na ochranu údajov (ak sa údajné porušenie týka mnohých ľudí alebo môže spôsobiť značné poškodenie záujmov alebo značné škody).

Okrem toho môže tento orgán z úradnej moci viesť správne konania na kontrolu utajovaných skutočností, postúpiť prípady porušenia povinností vzťahujúcich sa na informácie vo verejnom záujme alebo na informácie, ktoré sú verejné z dôvodov verejného záujmu, na súd a zasahovať do súdnych konaní. Takisto vedie register ochrany údajov.

V rámci svojich právomocí môže orgán vydávať aj stanoviská k príslušným právnym predpisom, zastupovať Maďarsko na spoločných radách EÚ na ochranu osobných údajov a vykonávať audity v súvislosti s ochranou údajov – bezplatne – na žiadosť kontrolóra.

3. Kontaktné údaje

Adresa: 1125 Budapest Szilágyi Erzsébet fasor 22/C.

Poštová adresa: 1530 Budapest, Pf.: 5.

Tel. (+36-1) 391-1400

E-mail: [✉ ugyfelszolgalat@naih.hu](mailto:ugyfelszolgalat@naih.hu)

Webové sídlo: [✉ http://www.naih.hu/](http://www.naih.hu/)

II.2.2. Úrad pre rovnaké zaobchádzanie

1. Úlohy a organizácia

Podľa zákona o rovnakom zaobchádzaní a podpore rovnakých príležitostí na presadzovanie požiadavky rovnakého zaobchádzania v Maďarsku dohliada Úrad pre rovnaké zaobchádzanie (*Egyenlő Bánásmód Hatóság*) s pôsobnosťou pre celé územie Maďarska. Úrad je autonómny vládny orgán, ktorý je nezávislý a podlieha len zákonu. Úrad nesmie byť viazaný pokynmi a vykonáva svoje úlohy oddelene od ostatných orgánov a bez nenáležitého vplyvu. Úlohy môžu byť delegované na úrad len na základe zákona. Na čele úradu stojí predseda vymenovaný na obdobie deviatich rokov prezidentom republiky na návrh predsedu vlády.

Prvoradou úlohou a hlavnou činnosťou úradu je prešetrovať prijaté sťažnosti vo veciach diskriminácie a podávať o tom správy. Činnosť úradu pomáha sieť úradníkov pre rovnaké zaobchádzanie s celoštátnym pokrytím.

Podľa tohto zákona porušenie požiadavky rovnakého zaobchádzania (diskriminácia) znamená diskrimináciu voči osobe na základe skutočnej alebo vnímanej chránenej charakteristiky.

V zmysle zákona sú chránené tieto charakteristiky:

a) pohlavie;

b) rasa;

- c) farba pleti;
- d) štátna príslušnosť;
- e) národnosť;
- f) materinský jazyk;
- g) zdravotné postihnutie;
- h) zdravotný stav;
- i) náboženské alebo filozofické presvedčenie;
- j) politický alebo iný názor;
- k) rodinný stav;
- l) materstvo (tehotenstvo) alebo otcovstvo;
- m) sexuálna orientácia;
- n) rodová identita;
- o) vek;
- p) sociálny pôvod;
- q) majetok;
- r) čiastočný pracovný úväzok alebo pracovnoprávny vzťah na určitý čas alebo kvázi-pracovnoprávny vzťah;
- s) členstvo v združení pre zastupovanie záujmov;
- t) iný stav, vlastnosť alebo charakteristika.

V kategórii „iný stav“ vlastnosti a charakteristiky, ktoré nie sú uvedené v zákone, ale majú podobnú povahu, sa môžu brať do úvahy ako chránené charakteristiky v súlade s výkladom zákona zo strany úradu.

Úrad prešetruje porušenie týkajúce sa osôb a skupín, ktorých chránené charakteristiky sú veľmi všeobecne vymedzené podľa tohto zákona. Úrad koná obvykle na žiadosť osoby alebo osôb, ktoré sa stali obeťami diskriminácie, ale konanie môžu začať aj organizácie občianskej spoločnosti alebo zastupujúce združenia, ak došlo k porušeniu alebo hrozbe porušenia, ktoré sa dotýkajú skupiny osôb s chránenými charakteristikami. Úrad môže konať z úradnej povinnosti voči maďarskému štátu, miestnym samosprávam a menšinovým samosprávam, ich orgánom, organizáciám konajúcim v postavení verejných orgánov, maďarským obranným silám a orgánom presadzovanie práva. Najtypickejšie oblasti, v ktorých úrad vykonáva vyšetrovania, sú zamestnanosť, sociálne zabezpečenie, zdravotníctvo, bývanie, vzdelávanie a poskytovanie tovarov a služieb.

2. Právomoci

Úrad vykonáva svoje prešetrovania v rámci správneho konania. V priebehu konania sa uplatňujú osobitné pravidlá dokazovania. Poškodená strana (žiadateľ) musí preukázať, že bola znevýhodnená a v čase porušenia skutočne mala – alebo páchatel predpokladal, že má – chránenú charakteristiku vymedzenú zákonom. Ak žiadateľ splnil povinnosť predložiť takéto dôkazy, druhá strana (účastník konania) musí preukázať, že nenastali okolnosti podložené dôkazmi predloženými poškodenou stranou, alebo že nedošlo k nedodržaniu požiadavky rovnakého zaobchádzania, alebo že nebol povinný dodržať túto požiadavku v danom právnom vzťahu.

Úrad sa vždy snaží dosiahnuť zmier medzi stranami ešte pred vydaním svojho rozhodnutia, a ak sa mu to podarí, schváli zmier. V prípade, že strany nedosiahnu dohodu, úrad vydá rozhodnutie vo veci samej na základe vykonaného vyšetrovania. Ak úrad zistí, že došlo k porušeniu požiadavky rovnosti zaobchádzania, ako trest môže nariadiť odstránenie protiprávnych okolností, zakázať protiprávne konanie v budúcnosti, nariadiť zverejnenie svojho právoplatného rozhodnutia o porušení požiadavky, uložiť pokutu v rozsahu od 50 000 HUF až do 6 miliónov HUF a uplatniť ďalšie právne dôsledky stanovené osobitnými právnymi predpismi. Proti rozhodnutiu úradu nemožno podať odvolanie v rámci správneho konania, ale môže byť preskúmané správnym a pracovným súdom v správnom konaní.

Okrem prešetrovania konkrétnych prípadov diskriminácie úrad plní aj celý rad ďalších úloh stanovených zákonom. Napríklad, patrí k nim poskytovanie informácií a pomoc zainteresovaným stranám s cieľom prijať opatrenia proti porušeniam zásady rovnosti zaobchádzania, vydávanie stanovísk k návrhom právnych predpisov o rovnakom zaobchádzaní, navrhovanie právnych predpisov

v oblasti rovnakého zaobchádzania, poskytovanie informácií verejnosti a Národnému zhromaždeniu o stave presadzovania práva v oblasti rovnakého zaobchádzania, spolupracuje s organizáciami občianskej spoločnosti a medzinárodnými organizáciami atď.

Úrad je členom Európskej siete vnútroštátnych orgánov pre rovnosť (Equinet), ktorá združuje viac ako 40 členských organizácií z 33 európskych krajín, ktoré fungujú ako vnútroštátne orgány pre rovnaké zaobchádzanie vo svojich krajinách. Zamestnanci úradu sa zúčastňujú na práci tematických pracovných skupín Equinet, ako aj na školeniach a seminároch usporiadaných niekoľkokrát v roku, aby mali aktuálne informácie o najnovších úspechoch v medzinárodnom vývoji práva rovnakého zaobchádzania a vymieňajú si skúsenosti so zástupcami európskych organizácií, ktoré plnia úlohy podobné úlohám úradu.

Úrad sa pravidelne zúčastňuje na podujatiach a tematických projektoch Agentúry Európskej únie pre základné práva (FRA) a Európskej komisie proti rasizmu a intolerancii (ECRI) Rady Európy v rámci medzinárodných vzťahov.

Podrobné informácie týkajúce sa úradu sú k dispozícii na jeho webovom sídle.

3. Kontaktné údaje

Sídlo: 1013 Budapešť, Krisztina krt. 39/B

Tel. (+36-1) 795-2975

Fax (+36-1) 795-0760

Webové sídlo: <http://www.egyenlobanasmod.hu/>

II.2.3. Nezávislá rada pre vyšetrovanie policajných sťažností

1. Úlohy a organizácia

V roku 2008 Národné zhromaždenie rozhodlo o zriadení Nezávislej rady pre vyšetrovanie policajných sťažností (*Független Rendészeti Panasztestület*) s cieľom vytvoriť osobitnú inštitúciu pre sťažnosti proti policajným postupom. Táto inštitúcia je zložená z členov volených Národným zhromaždením na obdobie šiestich rokov. Členovia majú diplom v odbore právo, nie sú povinní prijímať pokyny od nikoho a základ ich rokovacieho poriadku je stanovený zákonom.

Právny rámec práce rady sa riadi najmä zákonom o polícii. Účelom rady je vyšetrovať postup podávania sťažností v rámci pôsobnosti polície z hľadiska ochrany základných práv, ale nezávisle od hierarchických vzťahov. To znamená, že konanie polície preskúmava rada na základe konkrétnych sťažností v jednotlivých prípadoch a nie všeobecne, abstraktne.

2. Právomoci a postupy

Kto môže podať sťažnosť? Kedy a ako?

Sťažnosť môže podať každá osoba bez ohľadu na jej štátnu príslušnosť:

- voči ktorej bolo vykonané policajné opatrenie alebo ktorá bola dotknutá policajným opatrením,
- alebo pri ktorej polícia nevykonala potrebné opatrenie,
- alebo ktorá bola vystavená donucovacím opatreniam zo strany polície a domnieva sa, že následkom toho boli obmedzené jej základné práva alebo porušené ľudské práva.

Sťažnosť sa môže podať osobne, prostredníctvom zástupcu alebo prostredníctvom svojho právneho zástupcu (v prípade maloletej osoby alebo osoby nespôsobilnej na právne úkony prostredníctvom jej právneho zástupcu). Sťažnosť sa musí podať v lehote 20 dní od policajného opatrenia, nečinnosti alebo donucovacieho opatrenia, alebo ak sa sťažovateľ o tom dozvedel až neskôr, do 20 dní od dátumu, keď sa o tom dozvedel. Sťažnosť sa môže podať poštou (v takom prípade musí sťažovateľ osobne podpísať podanie), faxom alebo e-mailom prostredníctvom webového sídla rady alebo osobne počas úradných hodín rady (po telefonickom dohodnutí stretnutia).

Ak objektívna prekážka bráni sťažovateľovi podať podanie v stanovenej lehote, oneskorenie môže byť ospravedlnené v prípade, že sťažovateľ preukáže opodstatnenosť oneskoreného podania (napríklad dlhodobú hospitalizáciu).

Osoba, ktorá zmeškala 20-dňovú lehotu, ale je stále v lehote tridsiatich dní od udalosti (alebo odkedy sa o tom dozvedela), môže požiadať vedúceho policajného orgánu (šéfa polície alebo policajného komisára), kde došlo k uplatneniu sporných opatrení policajtmi a ešte neuplynula stanovená lehota. V takýchto prípadoch vedúci policajnej stanice prejedná sťažnosť.

Čo skúma rada?

- požiadavku na vykonanie policajných povinností a pokynov, porušenia povinností a pokynov alebo ich nesplnenie (najmä: požiadavku na prijatie opatrení, proporcionalitu, identifikovateľnosť, povinnosť poskytnúť pomoc atď.),

- policajné opatrenia alebo zlyhania prijatí policajných opatrení, ich zákonnosť (najmä: kontroly totožnosti, prehliadku oblečenia, batožiny a vozidla, zatýkanie, predvedenie k výsluchu, postupy cudzineckej polície, opatrenia prijaté v súkromných obydliach, opatrenia na presadzovanie zákona o cestnej premávke atď.),
- použitie a zákonnosť donucovacích prostriedkov (najmä: fyzického nátlaku, pút, chemických činidiel, omračovacích zbraní, obuškov, blokad prejazdu, použitie strelných zbraní, použitie skupinovej sily, vodných diel atď.).

Kedy nemôže rada začať konanie alebo preskúmanie vo veci samej?

Ak jej to nedovoľuje zákon, rada nemá právomoc, a preto nie je oprávnená:

- posúdiť všeobecné pripomienky, poznámky s návrhmi zlepšení alebo kritické pripomienky, alebo zverejnenia vo verejnom záujme,
- vyšetrovať prípady menej závažných trestných činov alebo znížiť, alebo zrušiť akúkoľvek uloženú správnu pokutu,
- posúdiť zákonnosť úkonov vykonaných v rámci trestného konania,
- priznať náhradu za spôsobenú škodu,
- určiť trestnoprávnu, správnu alebo disciplinárnu zodpovednosť príslušníkov polície za ich konanie,
- preskúmať zákonnosť rozhodnutí vydaných v správnych alebo trestných konaniach.

Navyše, ak polícia vykonala sporný akt v priebehu iných prebiehajúcich konaní, napríklad v trestných alebo správnych konaniach, sťažovateľ musí využiť dostupné nápravné opatrenia a uplatniť svoje námietky v týchto prebiehajúcich konaniach, pokiaľ sťažovateľ nevzniesol námietku proti spôsobu, akým bol procesný akt vykonaný (napríklad tón hlasu použitý pri výsluchu svedka, spôsob, akým bol prehľadaný dom), v tom prípade je rada takisto oprávnená vykonať preskúmanie.

Čo potrebujete vedieť o postupe

Na to, aby bolo možné vec prešetriť, sa sťažovateľ môže obrátiť na vedúceho policajného orgánu, ktorý vykonal sporné opatrenia, alebo na radu. To znamená, že navrhovateľ si môže zvoliť, či sťažnosť preskúma orgán v rámci organizačnej štruktúry policajného zboru (vedúci orgánu, ktorý vykonal opatrenia), alebo nezávislý orgán mimo polície (rada). Zároveň má toto ustanovenie slúžiť na oddelenie obidvoch postupov od seba a umožniť, aby sa mohol kedykoľvek vykonať len jeden z nich – konkrétne ten, ktorý si zvolil sťažovateľ.

Navyše rada je oprávnená klásť otázky o každej sťažnosti podanej na políciu, a ak sa dozvie o prípade, ktorý spĺňa podmienky na jej zasahovanie, oznámi to sťažovateľovi a policajnému orgánu, ktorý sa vecou zaoberá zodpovedajúcim spôsobom. Do ôsmich dní od prijatia oznámenia môže sťažovateľ požiadať policajný orgán o posúdenie sťažnosti na základe preskúmania vykonaného radou. Policajný orgán, ktorý sa vecou zaoberá, musí po prijatí oznámenia od rady zastaviť svoje konanie. Toto postúpenie sťažnosti môžu iniciovať samotní sťažovatelia v rámci konania o policajnej sťažnosti až do vynesenia právoplatného správneho rozhodnutia, a ak sú splnené podmienky pre postúpenie sťažnosti, prípad sťažnosti bude pokračovať v súlade s postupom rady.

Pri prešetrovaní obsahu sťažnosti je cieľom rady zistiť, či policajné opatrenia opísané v sťažnosti boli vykonané podľa pravidiel, či boli nevyhnutné, opodstatnené a primerané a či porušili základné právo sťažovateľa.

Ak sa v rámci prešetrovania zistilo porušenie základných práv sťažovateľa, rada musí takisto posúdiť závažnosť tohto porušenie vzhľadom na všetky okolnosti prípadu. Ak rada dospeje k záveru, že:

- nedošlo k žiadnemu porušeniu (napríklad preto, že základné práva sťažovateľa boli zákonne obmedzené), alebo
- porušenie základného práva nie je možné určiť vzhľadom na rozpor medzi podaniami, ktoré nie je možné vyriešiť na základe dokumentov, ktoré sú k dispozícii, alebo
- došlo k porušeniu základného práva, ale nebolo závažné,

potom rada predloží svoje posúdenie vedúcemu príslušného policajného orgánu, ktorý prijme rozhodnutie podľa postupu o vybavovaní sťažností na základe oficiálnych pravidiel, ktorými sa riadi polícia a so zreteľom na právne postavenie stanovené radou v posúdení. Sťažovateľ môže podať odvolanie proti tomuto rozhodnutiu, ktoré zahŕňa možnosť súdneho preskúmania rozhodnutia v súlade so zákonom o všeobecných pravidlách administratívnych postupov a služieb. Sťažovatelia môžu vopred vzniesť námietku rade proti postupu vybavovania sťažnosti príslušným policajným orgánom, napríklad ak sa domnievajú, že by mohli trpieť zaujatosťou, alebo sa obávajú možných následkov. V takomto prípade je však rada povinná ukončiť konanie, lebo sťažnosť by nemohla nikomu postúpiť z dôvodu námietky sťažovateľa.

Ak rada zistí závažné porušenie základných práv, postúpi svoje posúdenie – v závislosti od dotknutého orgánu – hlavnému komisárovi Maďarskej národnej polície, generálnemu riaditeľovi orgánu zodpovedného za prevenciu vnútornej trestnej činnosti a úlohy odhaľovania kriminality alebo generálnemu riaditeľovi orgánu boja proti terorizmu, ktorý následne vydá rozhodnutie o sťažnosti na základe platných pravidiel, pričom zohľadní právny stav stanovený v posúdení rady. Ak je rozhodnutie orgánu, ktorý danú vec rieši, odlišné od posúdenia rady, musia sa uviesť dôvody, na ktorých sa zakladá. Samozrejme, proti takto vydanému rozhodnutiu zo strany polície je takisto možné podať odvolanie na súde. Posúdenie rady môže byť použité v týchto súdnych konaniach.

Ďalšie podrobné pravidlá o fungovaní rady sú uvedené v jej rokovacom poriadku na webovom sídle rady.

3. Kontaktné údaje

Poštová adresa: H-1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

Tel. +36-1/441-6501

Fax +36-1/441-6502

E-mail: info@repate.hu

Webové sídlo: <https://www.repate.hu/index.php?lang=hu>

III. Iné

III.1. Maďarská prokuratúra

1. Organizácia prokuratúry

Maďarská prokuratúra je nezávislá ústavná organizácia, ktorá podlieha len zákonu.

Prokuratúry vedie a riadi generálny prokurátor, ktorý bol zvolený národným zhromaždením spomedzi prokurátorov na deväťročné funkčné obdobie a zodpovedá sa parlamentu podľa verejného práva. Generálny prokurátor je povinný každoročne podať správu o činnosti prokuratúry.

Orgány prokuratúry v Maďarsku sú:

- a) Úrad generálneho prokurátora;
- b) odvolacie hlavné prokuratúry;
- c) hlavné prokuratúry;
- d) okresné prokuratúry.

Nezávislá hlavná prokuratúra a prokuratúra na okresnej úrovni môže byť zriadená ako prokuratúra, ktorá vykonáva vyšetrovania a iné úlohy prokuratúry v odôvodnených prípadoch.

Existuje päť odvolacích hlavných prokuratúr a dvadsaťjeden (metropolitných, devätnásť župných a ústredných vyšetrovacích) hlavných prokuratúr pod vedením úradu generálneho prokurátora. Organizačná štruktúra hlavných prokuratúr – s výnimkou ústrednej vyšetrovacej hlavnej prokuratúry – je v zásade rozdelená medzi činnosti patriace do trestného práva a verejného práva.

Okresné prokuratúry a prokuratúry na okresnej úrovni pod vedením metropolitnej a župnej hlavnej prokuratúry riešia veci, ktoré nie sú pridelené inému orgánu prokuratúry na základe právnych predpisov alebo pokynov generálneho prokurátora, a vykonávajú úlohy týkajúce sa vyšetrovania v rámci prokuratúry.

Vedecká a výskumná inštitúcia prokuratúry, Národný inštitút kriminológie (*Országos Kriminológiai Intézet*), tvorí súčasť organizácie prokuratúry, ale nie je orgánom prokuratúry. Pracuje na rozvoji teórií a praxe vo vedeckých oblastiach výskumu kriminality, kriminológia a trestného práva.

2. Hlavné úlohy prokuratúry

Generálny prokurátor a prokuratúra sú nezávislí a ako štátny zástupca, ktorý zasahuje do výkonu spravodlivosti, je jediným vykonávateľom práva štátu trestať. Prokuratúra trestne sítíha trestné činy, podniká kroky proti iným nezákonným konaniam a opomenutiam a podporuje predchádzanie trestnej činnosti.

Generálny prokurátor a prokuratúra

- a) vykonávajú práva v súvislosti s vyšetrovaniami, ako sa stanovuje v zákone;

- b) zastupujú verejného žalobcu v súdnych konaniach;
- c) dohliadajú na zákonné prevádzkovanie väzenských služieb;
- d) vykonávajú ďalšie právomoci a povinnosti stanovené zákonom ako ochrancovia verejného záujmu.

Prokuratúra

- a) vyšetroje veci uvedené v trestnom poriadku (vyšetrovania vedené prokuratúrou);
- b) dohliada, aby nezávislé vyšetrovania vedené vyšetrovacími orgánmi boli vedené zákonným spôsobom (dohľad nad vyšetrovaniami);
- c) vykonáva iné práva stanovené zákonom v súvislosti s vyšetrovaniami;
- d) ako štátny zástupca vykonáva zverenú právomoc verejného orgánu vzniesť obžalobu; zastupuje žalobcu v súdnych konaniach a uplatňuje práva na odvolanie poskytnuté trestným poriadkom;
- e) vykonáva zákonný dohľad nad dodržiavaním trestov, vedľajších trestov, opatrení, donucovacích opatrení na pozbavenie alebo obmedzenie osobnej slobody a následných opatrení, ako aj nad súladom so zákonom o uchovávaní databáz trestných, správnych a najhľadanejších záznamov a rozhodnutí, v dôsledku ktorých sú centrálné elektronické údaje neprístupné; ale zúčastňuje sa aj na postupoch vykonávaných sudcami, ktorí rozhodujú o treste;
- f) prispieva k správne uplatňovaniu práva v súdnom konaní (účasť štátneho žalobcu v súdnom konaní a nesporových konaniach na občianskoprávných, pracovných, správnych a ekonomických súdoch);
- g) podporuje dodržiavanie zákona orgánmi, ktoré konajú v postavení verejných orgánov alebo riadia mimosúdne riešenia sporov;
- h) venuje osobitnú pozornosť trestnému stíhaniu trestných činov spáchaných deťmi alebo voči deťom a rešpektovaniu osobitných pravidiel týkajúcich sa správnych a trestnoprávných konaní začatých proti maloletým osobám; spolupracuje pri presadzovaní práv detí v prípadoch stanovených zákonom a iniciuje postupy na prijatie nevyhnutných ochranných opatrení pre deti;
- i) plní svoje úlohy vyplývajúce z medzinárodných dohôd, a to najmä v súvislosti s poskytovaním a žiadosťami o právnu pomoc;
- j) vykonáva úlohy Maďarska súvisiace s jeho účasťou v rámci Eurojustu;
- k) zabezpečuje zastupovanie v súdnych sporoch o odškodnenie za porušenia a škody spôsobené pri výkone svojich činností.

Pri ochrane verejného záujmu sa prokuratúra snaží zabezpečiť, aby všetci dodržiavali zákon. V prípade porušenia zákonov prokuratúra prijme opatrenie v záujme právnej istoty, v prípadoch a spôsobom stanoveným zákonom. Pokiaľ zákon neustanovuje inak, prokuratúra je povinná konať, ak subjekt povinný ukončiť porušovanie zákona neprijme potrebné opatrenie, hoci je povinný tak urobiť podľa Základného zákona, právneho aktu alebo iného právneho predpisu alebo právneho nástroja štátnej správy, alebo ak je potrebné vykonať okamžité opatrenie prokurátorom na ukončenie porušovania práva vyplývajúce z porušenia zákona.

Právomoci vo verejnom záujme a povinnosti, ktoré vykonáva prokuratúra ako prispievateľ k výkonu spravodlivosti, sú ustanovené v osobitných právnych predpisoch. Štátny zástupca vykonáva tieto právomoci najmä tým, že podáva návrhy na súdne konanie a nesporové konania, ako aj iniciovaním konaní správnych orgánov a podávaním odvolaní.

3. Kontaktné údaje

Generálny prokurátor: Dr. Péter Polt
Sídlo: 1055 Budapest, Markó u. 16.
Poštová adresa: 1372 Budapest, Pf. 438.

Tel. +36-1354-5500

E-mail: info@mku.hu

Webové sídlo: <http://mklu.hu/>

III.2. Podpora obetí

Služba na podporu obetí (*Áldozatsegítő Szolgálat*) poskytuje v prvom rade pomoc obetiam, ktoré boli poškodené, najmä telesne alebo duševne (psychické trauma, šok) alebo im boli spôsobené škody ako priamy dôsledok trestného činu alebo priestupku proti majetku. Štát posudzuje potreby obetí a poskytuje im zodpovedajúce služby.

1. Postup

Služby na podporu obetí zabezpečujú špecializované organizačné jednotky metropolitného (župného) úradu vlády. Obete môžu požiadať o pomoc akúkoľvek službu na podporu obetí pri uplatňovaní ich nárokov a môžu podať žiadosť o okamžitú finančnú pomoc, osvedčenie o postavení obeť a o odškodnenie akejkoľvek služby na podporu obetí ([📄 PDF](#)).

Žiadosti o okamžitú finančnú pomoc, potvrdenie o postavení obeť alebo náhradu musia byť podané na príslušných formulároch ([📄 formulár žiadosti](#), [📄 žiadosť o potvrdenie o postavení obeť](#)). Služba na podporu obetí poskytuje pomoc pri vyplňaní formulárov.

Postupy v súvislosti s podporou obeť sú bezplatné.

Žiadosť o okamžitú finančnú pomoc sa môže podať do piatich dní od spáchania trestného činu alebo priestupku proti majetku. Žiadosť o odškodnenie sa môže podať do troch mesiacov od spáchania trestného činu – okrem výnimiek podľa zákona o pomoci obetiam trestných činov a odškodnenia od štátu.

Odvolať sa proti rozhodnutiam služby na podporu obetí sa musia podať do 15 dní služby na podporu obetí, ale musia byť adresované úradu spravodlivosti.

2. Služby

Podľa zákona medzi poskytované služby patria:

- pomoc pri uplatňovaní nárokov: služba na podporu obetí pomáha obetiam spôsobom a v rozsahu primeranom ich potrebám pri presadzovaní ich základných práv, čo znamená poradiť im o ich právach a povinnostiach v trestnoprávných a správnych konaniach, o podmienkach prístupu k zdravotnej starostlivosti, zdravotnom poistení, sociálnych dávkach a inej podpore štátu a poskytuje informácie, právne poradenstvo, emocionálnu podporu a akúkoľvek praktickú pomoc v tejto súvislosti,
- okamžitá finančná pomoc, ktorá môže byť poskytnutá v rámci prebiehajúceho trestného konania vo výške stanovenej v zákone na bývanie, oblečenie, cestovné náklady, jedlo a náklady na lekárske ošetrenie a pohreb, ak obeť nie je schopná znášať tieto náklady v dôsledku trestného činu alebo priestupku proti majetku,
- potvrdenie o postavení obeť: v priebehu trestného konania služba na podporu obetí potvrdí stav klienta ako obeť, prostredníctvom úradného osvedčenia na základe policajných dokumentov; obeť môže používať osvedčenie na administratívne a iné postupy, ako sú vydanie dokumentov alebo prístup k právnej pomoci atď.,
- pomoc svedkom: svedkovia predvolaní na súdne pojednávanie sa môžu poradiť s úradníkom o primeranej pomoci pre svedkov predvolaných súdom; úradník pre pomoc týmto svedkom je úradník, ktorý poskytuje poradenstvo svedkom pri poskytovaní svedectva, ako je stanovené v príslušných právnych predpisoch s cieľom uľahčiť im účasť na súde,
- poskytovanie bezpečných domovov: štát poskytuje bezpečné domovy podľa potrieb osôb maďarskej národnosti alebo osôb s právom voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v Maďarsku, ktoré boli označené ako obeť obchodovania s ľuďmi, bez ohľadu na to, či sa začalo trestné konanie,
- odškodnenie od štátu: príbuzní osoby usmrtenej v priebehu násilného trestného činu voči osobe alebo osoba ťažko zranená v priebehu tohto trestného činu môže požiadať o odškodnenie od štátu vo forme jednorazovej platby alebo mesačného príspevku, ak sú v núdzi, ako je stanovené v zákone.

3. Kontaktné údaje

24/7 linka pre podporu obetí prístupná bezplatne zo sietí v Maďarsku:

+36 (1) 80 225 225

[📄 Služby na podporu obetí](#)

Ďalšie podrobné informácie o [📄 podpore obeť](#).

III.3. Právna pomoc

Podľa zákona o právnej pomoci je hlavným cieľom služby právnej pomoci (*Jogi Segítségnyújtó Szolgálat*) poskytovať odbornú právnu pomoc pre osoby so sociálnymi potrebami na presadzovanie ich práv a riešenia ich právnych sporov – v rámci určitých medzí a v určitej forme.

1. Postup

Žiadosť o právnu pomoc možno podať osobne alebo poštou ([📄 Právna pomoc – kontaktné údaje](#)) organizačnej jednotke („regionálnemu úradu“) zodpovednej za právnu pomoc na príslušnom župnom (metropolitnom) úrade vlády podľa bydliska

žiadateľa alebo obvyklého pobytu alebo v prípade neexistencie bydliska alebo obvyklého pobytu podľa ich korešpondenčnej adresy alebo miesta výkonu práce, vyplnením a podpísaním formulára (<http://igazsagugyihivatal.gov.hu/dokumentumok-jogi-segitsegnyujtas>) a priložením potrebných príloh. Podanie žiadosti je bezplatné.

S (právoplatným) rozhodnutím o povolení právnej pomoci vydaným regionálnym úradom môže osoba potom získať prístup k službám akéhokoľvek obhajcu (advokátov, advokátskych kancelárií a organizácií občianskej spoločnosti) na zozname obhajcov vedenom úradom spravodlivosti (<http://www.kimisz.gov.hu/alaptev/nepugyvedje/nevjegyzeke>).

Odvolať sa proti rozhodnutiam služby právnej pomoci sa musia podať do 15 dní regionálnemu úradu, ale musia byť adresované úradu spravodlivosti.

2. Základné formy právnej pomoci

A) Podpora pre mimosúdne konania

- ak sa súdne konanie na vyriešenie sporu ešte nezačalo,
- poradenstvo a/alebo vypracovanie dokumentov,
- nevzniká nárok na zastúpenie; advokát nemôže konať v mene klienta alebo namiesto klienta.

B) Podpora pri súdnych konaniach

- v prípade, že súdny spor už prebieha,
- poskytnutie zastupovania,
- nemôže byť poskytnutá osobe, ktorá sa dopustila trestného činu alebo priestupku,
- obeti môže byť poskytnuté právne zastúpenie priamo už v štádiách vyšetrovania a stíhania v trestnom konaní.

C) V jednoduchých prípadoch služba poskytuje stručné, ústne poradenstvo bez zisťovania príjmu klienta.

3. Podmienky vzniku nároku

A) V občianskoprávných súdnych konaniach a nesporných konaniach:

- štát uhradí poplatky za služby advokáta/právneho zástupcu alebo zálohu za právne služby na jeden rok, ak príjmová situácia a majetkové pomery klienta spĺňajú kritériá stanovené zákonom,
- štát uhradí zálohu za právne služby pre každého klienta v individuálnom konaní iniciovanom službou na podporu obetí, ktorý sa stal obeťou trestného činu a ktorý spĺňa podmienky týkajúce sa príjmov a majetku stanovené zákonom.

B) V trestných konaniach:

- štát uhradí zálohu odmeny advokáta/právneho zástupcu na obdobie jedného roka, ak príjmová situácia a majetkové pomery klienta spĺňajú kritériá stanovené zákonom,
- štát uhradí zálohu za právne služby pre každého klienta v individuálnom konaní začatom na návrh služby na podporu obetí, ktorý sa stal obeťou trestného činu a ktorý spĺňa kritériá týkajúce sa príjmov a majetku stanovené zákonom.

C) Spoločné pravidlá:

Klienti musia preukázať svoj príjem a príjem všetkých osôb žijúcich s nimi v spoločnej domácnosti prostredníctvom dokumentov uvedených v zákone o právnej pomoci.

V zákone sa stanovujú prípady, v ktorých nemusí byť poskytnutá podpora, napríklad na vypracovanie zmlúv, pokiaľ zmluvné strany spoločne nežiadajú o podporu a sú splnené podmienky na poskytnutie podpory v každom ohľade alebo pre colné prípady atď.

4. Kontaktné údaje

📧 [Regionálne kancelárie:](#)

Ďalšie podrobné informácie o 📧 [právnej pomoci](#).

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné členské štáty. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska komisia vylučuje akúkoľvek zodpovednosť za akékoľvek informácie alebo údaje

obsiahnuté alebo uvedené v tomto dokumente. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Posledná aktualizácia: 22/12/2017

Základné práva - Holandsko

V prvej kapitole ústavy sú zakotvené základné práva. Ide o práva, ktoré občanom umožňujú žiť ich životy bez zásahov štátu. Ústava takisto zahŕňa práva na účasť v spoločenskom a politickom živote. Príkladmi základných práv sú: sloboda prejavu, právo na ochranu osobných údajov, právo voliť a právo na rovnaké zaobchádzanie.

Existujú dva druhy základných práv:

- „Klasické“ základné práva – občianske a politické. Zahŕňajú právo voliť, slobodu prejavu, právo na súkromie, náboženskú slobodu a zákaz diskriminácie.
- Základné „sociálne“ práva – ekonomické, sociálne a kultúrne práva. Patrí k nim právo na bývanie, sociálne zabezpečenie, zdravotnú starostlivosť a štúdium.

Základné sociálne práva zvyčajne nie je možné vymáhať súdnou cestou, zatiaľ čo klasické základné práva sú vymáhateľné. Verejnosť môže začať právne konanie, ak orgán územného celku má v úmysle zakázať zhromaždenie bez udania dôvodu.

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné členské štáty. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska komisia vylučuje akúkoľvek zodpovednosť za akékoľvek informácie alebo údaje obsiahnuté alebo uvedené v tomto dokumente. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Posledná aktualizácia: 14/05/2018

Základné práva - Poľsko

VNÚTROŠTÁTNE SÚDY

Podľa *poľskej ústavy („Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej“)* má každý právo na spravodlivé a verejné prejednanie veci bez zbytočného odkladu pred príslušným, nestranným a nezávislým súdom. To znamená, že akékoľvek spory týkajúce sa výkonu práv a slobôd zaručených vnútroštátnym právom môžu byť predložené vnútroštátnym súdom. Vo veciach občianskeho, rodinného, pracovného práva a práva mladistvých, práva sociálneho zabezpečenia, obchodného a konkurzného práva, trestného práva a vo veciach väzby rozhodujú všeobecné súdy. Správne súdy kontrolujú činnosti orgánov verejnej správy z hľadiska zákonitosti. Vojenské súdy vykonávajú spravodlivosť v rámci poľských ozbrojených síl v rozsahu stanovenom zákonmi parlamentu a takisto v prípadoch uvedených v zákonoch parlamentu, pokiaľ ide o osoby, ktoré nie sú príslušníkmi poľských ozbrojených síl.

Všeobecné, správne a vojenské súdy pôsobia v súlade so zásadou dvojstupňového konania, podľa ktorej strana, ktorá nie je spokojná so spôsobom, akým súd vyriešil prípad, môže proti jeho rozhodnutiu podať opravný prostriedok na súde vyššieho stupňa.

Okrem toho, v poľskej ústave sa priznáva každému, koho ústavné práva alebo slobody boli porušené, právo podať ústavnú sťažnosť ústavnému súdu („*Trybunału Konstytucyjnego*“). Túto sťažnosť môže podať iba advokát („*adwokat*“) alebo právny poradca („*radca prawny*“) [okrem sudcov („*sędziowie*“), prokurátorov („*prokuratorzy*“), advokátov („*adwokaci*“), právnych poradcov („*radcowie prawni*“), notárov („*notariusze*“) alebo profesorov a doktorov práv, ktorí konajú vo svojom mene] a je oslobodená od súdnych poplatkov. Predmetom sťažnosti môže byť právny akt, na základe ktorého súd alebo orgán verejnej moci vyniesol konečné rozhodnutie o právach, slobodách alebo povinnostiach stanovených v ústave.

VNÚTROŠTÁTNE INŠTITÚCIE NA OCHRANU ĽUDSKÝCH PRÁV

Ombudsman („*Rzecznik Praw Obywatelskich*“)

Adresa: Aleja Solidarności 77, 00-090 Varšava

Úlohou ombudsmana je chrániť práva a slobody osôb a občanov, ktoré sú stanovené v ústave a v iných normatívnych právnych aktoch.

Každý má právo požiadať ombudsmana o pomoc v prípadoch, ktoré sa týkajú ochrany jeho práv alebo slobôd, ktoré boli porušené verejnými orgánmi.

Žiadosti adresované ombudsmanovi sú bezplatné.

Po preskúmaní žiadosti môže ombudsman:

- prijať prípad,
- oboznámiť žiadateľa s opravnými prostriedkami, ktoré má k dispozícii,
- postúpiť prípad príslušnému orgánu,
- odmietnuť prijať prípad.

Po prijatí prípadu môže ombudsman:

- sám preskúmať prípad,
- požiadať príslušné orgány, aby preskúmali prípad alebo jeho časť,
- požiadať Sejm (dolná komora poľského parlamentu), aby poveril Najvyšší kontrolný úrad („*Najwyższa Izba Kontroli*“) vykonaním auditu s cieľom preskúmať daný prípad alebo jeho časť.

Pri vykonávaní svojich činností má ombudsman právo:

- preskúmať každý prípad na mieste (aj bez prechádzajúceho oznámenia),
- požiadať o vysvetlenia a predloženie spisov vo všetkých prípadoch vedených príslušnými orgánmi,
- požiadať o informácie o stave konania na súde, prokuratúre a iných orgánoch presadzovania práva a požiadať, aby po skončení konania a vydaní rozhodnutia vo veci predložili príslušne spisy k nahliadnutiu úradu ombudsmana,
- zadať vypracovanie odborných a iných stanovísk.

Po preskúmaní prípadu môže ombudsman:

- vysvetliť žiadateľovi, že nezistil nijaké porušenie práv a slobôd,
- vyzvať orgán, organizáciu alebo inštitúciu, o ktorých činnosti zistil, že porušujú práva a slobody, na nápravu predmetného porušenia a následne monitorovať realizáciu jeho odporúčaní,
- požiadať orgán nadriadený dotknutému orgánu, aby uplatňoval opatrenia stanovené zákonom,
- požiadať o začatie konania a zúčastniť sa na akýchkoľvek prebiehajúcich občianskoprávných konaniach,
- požiadať príslušného prokurátora, aby začal prípravné konania v prípadoch trestných činov, ktoré sú trestne stíhané z úradnej povinnosti,
- požiadať o začatie správnych konaní, podať sťažnosti správneému súdu a zúčastniť sa na týchto konaniach,
- podať návrh na uloženie sankcie, ako aj návrh na zrušenie konečného rozhodnutia v prípadoch menej závažných trestných činov,
- podať žalobu alebo sťažnosť v rámci kasačného konania proti konečnému rozhodnutiu.

Ak sa ombudsman domnieva, že je potrebné zmeniť alebo vydať právny akt o právach a slobodách, môže o to požiadať príslušné orgány.

ŠPECIALIZOVANÉ ORGÁNY PRE ĽUDSKÉ PRÁVA

Ombudsman pre práva detí („*Rzecznika Praw Dziecka*“)

Adresa: ul. Przemysłowa 30/32, 00-450 Varšava

Ombudsman pre deti sa zaoberá ochranou práv detí, najmä:

- právom na život a zdravotnú starostlivosť,
- právom na výchovu v rodine,
- právom na dôstojné životné podmienky,
- právom na vzdelanie,

- právami detí so zdravotným postihnutím,
- ochranou detí pred všetkými formami násillia, krutosti, vykorisťovania, demoralizácie, zanedbávania a iného zlého zaobchádzania.

Každý má právo požiadať ombudsmana pre deti o pomoc v prípadoch týkajúcich sa ochrany práv a záujmov dieťaťa.

Žiadosti adresované ombudsmanovi pre práva detí sú bezplatné.

V priebehu konaní môže ombudsman pre práva detí:

- preskúmať každý prípad na mieste (aj bez prechádzajúceho oznámenia),
- požiadať dotknuté orgány o vysvetlenia, informácie alebo o sprístupnenie spisov,
- zadať vypracovanie odborných a iných stanovísk.

Po preskúmaní prípadu môže ombudsman pre práva detí:

- požiadať príslušné orgány, aby podnikli kroky v prospech dieťaťa,
- požiadať o začatie disciplinárneho konania alebo o uloženie disciplinárnych sankcií, ak sa zistí, že dotknutý orgán porušil práva alebo záujmy dieťaťa,
- zúčastniť sa na konaniach pred ústavným súdom, ktoré sa začali na žiadosť ombudsmana alebo v prípadoch ústavných sťažností, ktoré súvisia s právami detí,
- predložiť návrhy najvyššiemu súdu („*Sąd Najwyższy*“), aby vyriešil rozdiely vo výklade právnych predpisov týkajúcich sa práv dieťaťa,
- podať žalobu alebo sťažnosť v rámci kasačného konania,
- požiadať o začatie konania a zúčastniť sa na akýchkoľvek prebiehajúcich občianskoprávných konaniach,
- zúčastniť sa na konaniach vo veciach mladistvých,
- požiadať príslušného prokurátora, aby začal prípravné konania v prípadoch trestných činov,
- požiadať o začatie správnych konaní, podať sťažnosti správneému súdu a zúčastniť sa na týchto konaniach,
- podať návrh na uloženie sankcie v prípadoch menej závažných trestných činov.

Ak sa ombudsman pre práva detí domnieva, že je potrebné zmeniť alebo vydať právny akt o právach dieťaťa, môže o to požiadať príslušné orgány.

Ombudsman pre pacientov („*Rzecznika Praw Pacjenta*“)

Adresa: ul. Młynarska 46, 01-171 Varšava

Ombudsman pre pacientov je príslušným orgánom vo veciach ochrany práv pacientov.

Každý má právo požiadať o pomoc ombudsmana pre pacientov, ak došlo k porušeniu práv pacienta.

Žiadosti adresované ombudsmanovi pre pacientov sú bezplatné.

Po preskúmaní žiadosti ombudsman pre pacientov môže:

- prijať prípad,
- oboznámiť žiadateľa s opravnými prostriedkami, ktoré má k dispozícii,
- postúpiť prípad príslušnému orgánu,
- odmietnuť prijať prípad.

Po prijatí prípadu môže ombudsman pre pacientov:

- sám preskúmať prípad,
- požiadať príslušné orgány, aby preskúmali prípad alebo jeho časť.

Pri vykonávaní svojich činností má ombudsman pre pacientov právo:

- preskúmať každý prípad na mieste (aj bez prechádzajúceho oznámenia),

- požiadať o vysvetlenia a predloženie spisov vo všetkých prípadoch vedených príslušnými orgánmi,
- požiadať informácie o stave konania na súde, prokuratúre a iných orgánoch presadzovania práva a požiadať, aby po skončení konania a vydaní rozhodnutia vo veci predložili príslušne spisy k nahliadnutiu úradu ombudsmana pre pacientov,
- zadať vypracovanie odborných a iných stanovísk.

Po preskúmaní prípadu môže ombudsman:

- vysvetliť žiadateľovi, že nezistil nijaké porušenie práv pacienta,
- vyzvať orgán, organizáciu alebo inštitúciu, o ktorých zistil, že svojou činnosťou porušili práva pacienta na nápravu predmetného porušenia,
- požiadať orgán nadriadený uvedenému orgánu, aby uplatňoval opatrenia stanovené zákonom,
- požiadať o začatie konania a zúčastniť sa na akýchkoľvek prebiehajúcich občianskoprávných konaniach.

Ak sa ombudsman pre pacientov domnieva, že je potrebné zmeniť alebo vydať právny akt o právach pacientov, môže o to požiadať príslušné orgány.

Generálny inšpektor pre ochranu osobných údajov („Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych“)

Adresa: ul. Stawki 2, 00-193 Varšava

Generálny inšpektor je príslušným orgánom vo veciach ochrany osobných údajov.

V prípade, že boli porušené ustanovenia zákona o ochrane osobných údajov („ustawa o ochronie danych osobowych“), dotknutá osoba môže podať sťažnosť generálnemu inšpektorovi.

Správne konania vedené generálnym inšpektorom spočívajú v preskúmaní spracovania osobných údajov žiadateľa.

V priebehu konaní generálny inšpektor, zástupca generálneho inšpektora a oprávnení zamestnanci majú právo:

- vstúpiť do priestorov, v ktorých sa nachádza informačný systém, aj do priestorov, kde sa údaje spracúvajú, a vykonávať potrebné kontroly,
- požadovať vysvetlenia a predvolať a vypočúvať osoby, aby zistil skutkový stav,
- kontrolovať všetky dokumenty a údaje, ktoré sa priamo týkajú predmetu kontroly a vyhotoviť z nich kópie,
- kontrolovať zariadenia, médiá a informačné systémy používané na spracovanie údajov,
- zadať vypracovanie odborných a iných stanovísk.

Ak sa zistí porušenie predpisov, generálny inšpektor vydá po skončení konania rozhodnutie, ktorým nariadi obnovenie právneho stavu, najmä:

- odstránenie nezrovnalostí,
- doplnenie, aktualizáciu alebo opravu osobných údajov, ich sprístupnenie alebo neposkytnutie osobných údajov,
- prijatie dodatočných opatrení na ochranu osobných údajov,
- prerušenie prenosu osobných údajov do tretej krajiny,
- zabezpečenie údajov alebo ich prenos iným subjektom,
- odstránenie osobných údajov.

Bez ohľadu na uvedené, na základe informácií zhromaždených počas šetrenia prípadu generálny inšpektor rozhodne z úradnej moci, či vykoná tieto právomoci:

- zašle list orgánu, ktorého sa sťažnosť týka,
- požiada o začatie disciplinárneho alebo iného zákonného konania proti páchatelom,
- oznámi orgánu presadzovania práva podozrenie zo spáchania trestného činu.

Ak sa generálny inšpektor domnieva, že je potrebné zmeniť alebo vydať právny akt o ochrane osobných údajov, môže o to požiadať príslušné orgány.

Spĺnomocnenec vlády pre rovnaké zaobchádzanie („Pełnomocnik Rządu ds. Równego Traktowania“)

Adresa: Al. Ujazdowskie 1/3, 00-583 Varšava

Splnomocnenec je orgán zodpovedný za realizáciu vládnej politiky v oblasti zásady rovnakého zaobchádzania a boja proti diskriminácii.

Každý má právo podať splnomocnencovi sťažnosť, žiadosť alebo petíciu.

Podanie sťažnosti, žiadosti alebo petície je bezplatné.

Ak si ich posúdenie vyžaduje predchádzajúce preskúmanie a objasnenie skutkového stavu, splnomocnenec zhromaždí potrebné dôkazy. Na tento účel môže požiadať iné orgány, aby mu poskytli potrebné dôkazy a vysvetlenia.

Sťažnosť, žiadosť alebo petícia by sa mali vybaviť bez zbytočného odkladu:

- do jedného mesiaca v prípade sťažnosti alebo žiadosti,
- do troch mesiacov v prípade petície.

Splnomocnenec informuje žiadateľa o spôsobe, akým bola vec vybavená.

Ak sa zistí, že došlo k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania, splnomocnenec prijme opatrenia na odstránenie alebo zmiernenie dôsledkov takéhoto porušenia.

Ak sa splnomocnenec domnieva, že je potrebné zmeniť alebo vydať právny akt o rovnakom zaobchádzaní a boji proti diskriminácii, môže o to požiadať príslušné orgány.

Splnomocnenec vlády pre osoby so zdravotným postihnutím („Pełnomocnik Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych“)

Splnomocnenec vykonáva vecný dohľad nad plnením úloh vyplývajúcich zo zákona o pracovnej a sociálnej rehabilitácii a zamestnávaní osôb so zdravotným postihnutím („ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych“).

Splnomocnenec dohliada na vydávanie osvedčení o zdravotnom postihnutí a určenie stupňa zdravotného postihnutia.

Každý má právo podať splnomocnencovi sťažnosť, žiadosť alebo petíciu.

Ak si ich posúdenie vyžaduje predchádzajúce preskúmanie a objasnenie skutkového stavu, splnomocnenec zhromaždí potrebné dôkazy. Na tento účel môže požiadať iné orgány, aby mu poskytli potrebné dôkazy a vysvetlenia.

Sťažnosť, žiadosť alebo petícia by sa mali vybaviť bez zbytočného odkladu:

- do jedného mesiaca v prípade sťažnosti alebo žiadosti,
- do troch mesiacov v prípade petície.

Splnomocnenec informuje žiadateľa o spôsobe, akým bola vec vybavená.

Ak v rámci dohľadu splnomocnenec zistí, že existuje dôvodná pochybnosť o tom, či rozhodnutie odráža skutkový stav, alebo že rozhodnutie bolo vydané nezákonne, môže požiadať príslušný orgán o:

- zrušenie rozhodnutia,
- obnovenie konania.

INÉ ŠPECIALIZOVANÉ ORGÁNY

Národná rada pre rozhlas a televíziu („Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji“)

Adresa: Skwer kard. S. Wyszyńskiego 9, 01-015 Varšava

Národná rada pre rozhlas a televíziu chráni slobodu prejavu v rozhlase a televízii, autonómiu poskytovateľov mediálnych služieb a verejný záujem a zabezpečuje otvorený a pluralitný charakter rozhlasového a televízneho vysielania

Každý má právo podať rade sťažnosť, žiadosť alebo petíciu.

Podanie sťažnosti, žiadosti alebo petície je bezplatné.

Ak sa sťažnosť týka konkrétneho vysielania, sťažovateľ musí uviesť čas a dátum vysielania, názov kanála a názov vysielania (alebo akékoľvek iné informácie umožňujúce identifikovať vysielanie, ktoré je predmetom sťažnosti).

Predseda rady môže požiadať poskytovateľa mediálnych služieb, aby poskytol akékoľvek dôkazy, dokumenty a vysvetlenia potrebné na zistenie, či poskytovateľ konal v súlade s právom.

Sťažnosť, žiadosť alebo petícia by sa mali vybaviť bez zbytočného odkladu: do jedného mesiaca v prípade sťažnosti alebo žiadosti a do troch mesiacov v prípade petície.

Rada informuje žiadateľa o spôsobe, akým bola žiadosť vybavená.

Predseda rady môže požiadať poskytovateľa mediálnych služieb, aby prestal poskytovať mediálne služby, ktoré sú v rozpore s právom.

V niektorých prípadoch môže predseda rady uložiť finančnú sankciu poskytovateľovi mediálnych služieb.

Právnické profesie

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné členské štáty. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska komisia vylučuje akúkoľvek zodpovednosť za akékoľvek informácie alebo údaje obsiahnuté alebo uvedené v tomto dokumente. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Posledná aktualizácia: 23/01/2018

Základné práva - Portugalsko

Vnútroštátne súdy

V prípade porušenia svojich základných práv sa občania môžu obrátiť na súdy. Portugalské súdy (občianske a správne súdy) sú zodpovedné za výkon spravodlivosti, ochranu zákonom chránených práv a záujmov občanov, potlačanie porušovania demokratického právneho poriadku a za riešenie verejných a súkromných sporov (článok 202 ústavy Portugalskej republiky).

Ústavný súd má osobitnú zodpovednosť za výkon spravodlivosti vo veciach právnej a ústavnej povahy. Ak sa riadne opravné prostriedky vyčerpali (články 70/2 a 72 organického zákona o Ústavnom súde), strana ktorá počas konania namietala protiústavnosť uplatneného zákona, je oprávnená podať opravný prostriedok na ústavný súd.

Ďalšie informácie sú k dispozícii na stránke [Súdne systémy v členských štátoch – Portugalsko](#)

Národné inštitúcie pre ľudské práva

- **Ombudsman (*O Provedor de Justiça*)**

Portugalský ombudsman vykonáva od roku 1999 okrem funkcií opísaných v nasledujúcom texte aj funkciu národnej inštitúcie pre ľudské práva, ktorú Organizácia Spojených národov akreditovala „štátutom A“ za úplný súlad s Parížskymi zásadami.

Práca ombudsmana preto zahŕňa podporu a ochranu základných ľudských práv s osobitným dôrazom na práva tých, ktorí sú najzraniteľnejší na základe veku alebo psychomotorickej poruchy: deti, starší ľudia a ľudia so zdravotným postihnutím.

Podávanie sťažností a ich spracovanie sa riadi postupom uvedeným v časti o ombudsmanovi.

Ombudsman (*O Provedor de Justiça*)

Ombudsman je štátnym orgánom, ktorého úlohou je „obhajovať a presadzovať práva, slobody, záruky a oprávnené záujmy občanov“ (čl. 1 ods. 1 zákona č. 9/91 z 9. apríla 1991 v znení zmien a doplnení), ktoré môžu byť neoprávnené porušené pri styku občanov s orgánmi verejnej moci. Ak občania nemajú inú možnosť, či už preto, že vyčerpali všetky opravné prostriedky (správne a /alebo súdne), alebo pretože uplynula lehota na podanie opravného prostriedku, môžu sa obrátiť na ombudsmana a bezplatne podať svoju sťažnosť s uvedením jej dôvodov.

Ako bolo uvedené, v Portugalsku je ombudsman aj národnou inštitúciou pre ľudské práva s úlohou národného preventívneho mechanizmu.

V máji 2013 sa Rada ministrov rozhodla prideliť ombudsmanovi úlohu národného preventívneho mechanizmu v súlade s Opčným protokolom k Dohovoru proti mučeniu a inému krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu. Na základe toho je ombudsman zodpovedný za vykonávanie inšpekčných návštev na miestach s obmedzenou slobodou pohybu, ako

sú väznice, kliniky, psychiatrické nemocnice, výchovné zariadenia pre mladistvých, a za monitorovanie kvality ubytovania a stravovania osôb zbavených slobody, za kontrolu dodržiavania základných práv väzňov (pokiaľ to je možné vrátane práva na súkromie a legítimný kontakt s príbuznými a zákonnými zástupcami) a za overenie existencie/neexistencie jednotlivých terapeutických programov.

Spracovanie sťažnosti:

Sťažnosti sa môžu ombudsmanovi podávať listom, faxom alebo e-mailom. Elektronický formulár pre občanov je k dispozícii na webovom sídle. Sťažnosti sa môžu podávať aj telefonicky alebo osobne na úrade ombudsmana alebo na akejkoľvek prokuratúre.

Nie všetky oznámenia, ktoré ombudsman dostáva, sú skutočné sťažnosti – často sú to anonymné vysvetlenia, jednoduché žiadosti o informácie a právne poradenstvo alebo všeobecné vyhlásenia o osobitných otázkach. Pri takýchto podaniach nie je možné vykonať žiadne nadväzujúce kroky.

Sťažnosti vedú k začatiu konania (nie nevyhnutne nového, pretože sťažnosti týkajúce sa podobných záležitostí sa môžu riešiť v rámci jedného konania z dôvodu rýchlosti a hospodárnosti konania), v rámci ktorého sa vec riadne prešetří. Inými slovami, vykonajú sa potrebné šetrenia na zistenie skutočností, napr. vypočuje sa subjekt, proti ktorému bola podaná sťažnosť a dokonca aj samotní sťažovatelia, ktorí takisto môžu požiadať ombudsmana o vypočutie.

Na konci tohto konania môžu sťažnosti viesť k odporúčaniam, návrhom, poznámkam a ďalším alternatívnym spôsobom urovnania konfliktných záujmov a takisto môžu viesť k žiadostiam o preskúmanie ústavnosti alebo zákonnosti.

Okrem vybavovania sťažností od občanov môže ombudsman začať konanie z vlastného podnetu s cieľom prešetriť situácie, o ktorých sa dozvedel akýmkoľvek spôsobom a ktoré spadajú do jeho pôsobnosti.

Špecializované orgány pre ľudské práva

- **Organizácia na ochranu práv detí**

Národná komisia na podporu práv a ochranu detí a mladých ľudí (*Comissão Nacional de Promoção dos Direitos e Proteção das Crianças e Jovens – CNPDPCJ*)

CNPDPCJ koordinuje činnosť všetkých verejných a súkromných subjektov, štruktúr a intervenčných programov pri presadzovaní práv a ochrany detí a mladých ľudí. CNPDPCJ vydáva odporúčania a monitoruje, podporuje a dozerá na činnosť výborov pre ochranu detí a mládeže (*Comissões de Proteção de Crianças e Jovens – CPCJ*) v celej krajine.

CPCJ sú oficiálne mimosúdne inštitúcie s funkčnou nezávislosťou, ktorých cieľom je presadzovať práva detí a mladých ľudí a zabrániť alebo ukončiť situácie, ktoré môžu ovplyvniť ich bezpečnosť, zdravie, odbornú prípravu, vzdelávanie alebo celkový rozvoj. Prokuratúra (*Ministério Público – MP*) monitoruje činnosť výborov na ochranu detí a mládeže, posudzuje zákonnosť a opodstatnenosť ich rozhodnutí a v prípade potreby uplatní súdne preskúmanie.

Výbory pracujú ako plenárne výbory alebo ako užšie výbory. Plenárny výbor je zodpovedný za realizáciu činností na presadzovanie práv detí a mladých ľudí a predchádzanie nebezpečným situáciám.

Užší výbor zasahuje v situáciách, v ktorých je ohrozené dieťa alebo mladá osoba, najmä tým, že: navštevuje a informuje ľudí, ktorí sa obrátia na výbor pre ochranu; vykonáva predbežné posúdenia situácií, o ktorých má výbor pre ochranu vedomosť a vyšetruje prípady; rozhoduje o uplatnení opatrení na presadzovanie a ochranu práv a o ich monitorovaní a preskúmaní (s výnimkou opatrenia obsahujúceho schválenie vybranej osoby na osvojenie alebo osvojiteľskej inštitúcie).

Spracovanie sťažnosti:

Ktokoľvek môže oznámiť priamo CPCJ informácie týkajúce sa nebezpečných situácií listom, telefonicky, faxom, e-mailom alebo osobne v kancelárii výborov. Výbory pre ochranu sú zodpovedné za mestskú časť, v ktorej sa nachádzajú. Kliknite sem, ak chcete zobraziť zoznam kontaktov komisií pre ochranu podľa oblasti, v ktorej dieťa žije. <http://www.cnpcjr.pt/search.asp>

Zásah CPCJ vyžaduje súhlas a dohodu rodičov a môže viesť k realizácii týchto opatrení:

- podpora pre rodičov,
- podpora pre ďalšieho člena rodiny,
- ustanovenie vhodnej osoby za opatrovníka,
- podpora pre nezávislý život,
- starostlivosť pestúnskej rodiny,

- umiestnenie v inštitúcii.

Podporné a ochranné opatrenia sa vykonávajú v prirodzenom životnom prostredí alebo na základe umiestnenia, v závislosti od ich povahy.

- **Orgány pre rovnosť**

Komisia pre štátne občianstvo a rodovú rovnosť (*Comissão para a Cidadania e a Igualdade de Género – CIG*)

Komisia pre štátne občianstvo a rodovú rovnosť je vnútroštátny orgán zodpovedný za podporu a dodržiavanie zásady rovnosti medzi mužmi a ženami. Komisia pôsobí v týchto oblastiach: vzdelávanie o občianstve; rovnosť medzi mužmi a ženami; ochrana materstva a otcovstva; podpora prostriedkov na uľahčenie rovnakej účasti žien a mužov v rôznych oblastiach života; zosúladenie pracovného, súkromného a rodinného života žien a mužov; boj proti domácemu násiliu a násiliu založenému na rodovej príslušnosti a obchodovaniu s ľuďmi a podpora obetí.

CIG je ústredná služba pod priamou správou štátu a má administratívnu autonómiu. Je súčasťou predsedníctva Rady ministrov a spadá pod vedenie štátneho tajomníka pre občianstvo a rovnosť.

V prvom rade je zodpovedná za prijímanie a predkladanie sťažností týkajúcich sa prípadov diskriminácie a násilia založeného na rodovej príslušnosti a ak je to vhodné, vydávanie stanovísk a odporúčaní pre príslušné orgány alebo dotknuté subjekty.

Spracovanie sťažnosti:

Sťažnosti týkajúce sa prípadov diskriminácie a násilia založených na rodovej príslušnosti prijíma CIG e-mailom, prostredníctvom facebookovej stránky Komisie a v papierovej forme.

Prijaté sťažnosti analyzujú a klasifikujú interné služby, ktoré priamo reagujú na sťažnosť prostredníctvom rovnakých kanálov. Stanoviská a/alebo odporúčania môžu byť zaslané dotknutým subjektom a/alebo prípady môžu byť postúpené príslušným orgánom [napr. prokuratúre, ASAE (*Autoridade de Segurança Alimentar e Económica* – Úradu pre bezpečnosť potravín a hospodárstvo), ERC (*Entidade Reguladora para a Comunicação Social* – Regulačnému úradu pre médiá)] spolu s kópiou zainteresovaným subjektom.

Úrad vysokého komisára pre migráciu (*Alto Comissariado para as Migrações – ACM*)

[Komisia pre rovnosť a boj proti rasovej diskriminácii (*Comissão para a Igualdade e Contra a Discriminação Racial – CICDR*)]

Úrad vysokého komisára pre migráciu (ACM) je verejná inštitúcia, ktorá vykonáva verejné politiky v oblasti migrácie. Jeho úlohou je boj proti všetkým formám diskriminácie na základe farby pleti, štátnej príslušnosti, etnického pôvodu alebo náboženského vyznania. Je zodpovedný za prijímanie informácií súvisiacich s diskriminačnými praktikami a koordinuje činnosť Komisie pre rovnosť a boj proti rasovej diskriminácii (CICDR).

CICDR je nezávislý poradný orgán ACM, ktorý sa špecializuje na boj proti rasovej diskriminácii. Jeho cieľom je predchádzať a zakazovať rasovú diskrimináciu vo všetkých jej formách a trestať konania, ktoré porušujú základné práva, obmedzujú alebo bránia uplatnenie hospodárskych, sociálnych alebo kultúrnych práv prostredníctvom orgánu verejnej moci, služby alebo fyzickej osoby z dôvodu príslušnosti k určitej rase, farbe pleti alebo etnickému pôvodu.

Spracovanie sťažnosti:

Sťažnosti je možné podávať ACM alebo priamo CICDR listom, faxom, e-mailom alebo telefonicky. Elektronický formulár sťažnosti je k dispozícii aj na webovom sídle CICDR.

Vysoký komisár odošle sťažnosť na generálny inšpektorát príslušného ministerstva, ktorý musí predložiť správu po tom, čo sa snažil zistiť pravdivosť skutkových okolností. Správa sa predkladá stálemu výboru Komisie pre rovnosť a boj proti rasovej diskriminácii, ktorý vydá poradné stanovisko. Vysoký komisár pre migráciu vydá na základe toho rozhodnutie. Rozhodnutie môže zahŕňať uloženie pokuty v maximálnej výške päťnásobku minimálnej mzdy pre fyzické osoby a desaťnásobku minimálnej mzdy pre verejné subjekty/obchodné spoločnosti.

Komisia vedie evidenciu praktík diskriminačných konaní a zodpovedajúcich uložených sankcií. Zverejňuje porušenia právnych predpisov s cieľom odradiť od takýchto činov a zvýšiť informovanosť verejnosti o otázkach rovnosti a nediskriminácie.

- **Orgán na ochranu údajov**

Národná komisia pre ochranu údajov (*Comissão Nacional de Proteção de Dados – CNPD*)

CNPD je nezávislý správny orgán pod vedením Národného zhromaždenia. Jeho úlohou je monitorovanie a dohľad nad spracovaním osobných údajov v plnom súlade s ľudskými právami, slobodami a zárukami zakotvenými v ústave a právnych predpisoch. Komisia je vnútroštátny orgán na monitorovanie osobných údajov. CNPD spolupracuje s dozornými orgánmi na ochranu údajov iných štátov pri ochrane a presadzovaní práv ľudí žijúcich v zahraničí.

Spracovanie sťažnosti:

Sťažnosti a žiadosti jednotlivcov týkajúce sa porušenia ochrany osobných údajov by mali byť písomne oznámené CNPD. Sťažnosti sa môžu predkladať aj elektronicky prostredníctvom formulára na webovom sídle CNPD. Musí sa uviesť meno, adresa a podpis predkladateľov sťažností.

Po zaregistrovaní sa sťažnosť prešetruje a predloží sa na predbežné posúdenie členovi CNPD. Ak vznesená otázka nespadá do pôsobnosti CNPD alebo nie je možné vydať rozhodnutie vzhľadom na povahu vyhlásenia jednotlivca, môže byť posúdená alebo riadne postúpená členom, ktorému bola pridelená.

CNPD prijíma rozhodnutia väčšinou hlasov, sú záväzné a je možné proti nim podať sťažnosť a odvolanie.

- **Iné špecializované orgány**

Národný inštitút pre rehabilitáciu, IP (*Instituto Nacional para a Reabilitação, IP – INR, I.P.*)

Národný inštitút pre rehabilitáciu IP je integrovaná verejná inštitúcia v súčasnosti pod vedením ministerstva práce, solidarity a sociálneho zabezpečenia, s administratívnou autonómiou a svojím vlastným majetkom. Inštitút sa snaží zabezpečiť rovnaké príležitosti, bojovať proti diskriminácii a posilniť postavenie ľudí so zdravotným postihnutím podporou ich základných práv.

INR, I.P. môže prijímať sťažnosti týkajúce sa diskriminácie na základe zdravotného postihnutia uvedeného v zákone o diskriminácii. Za diskrimináciu sa považuje akékoľvek konanie, ktoré porušuje základné právo alebo odopiera alebo obmedzuje uplatnenie akýchkoľvek práv akoukoľvek osobou na základe akéhokoľvek zdravotného postihnutia.

Spracovanie sťažnosti:

Úplný opis situácie považovanej za diskrimináciu by sa mal zaslať inštitútu, aby mohol začať prejednávať sťažnosť. Formulár sťažnosti je k dispozícii na webovom sídle a môže byť zaslaný e-mailom.

Sťažnosť musí obsahovať totožnosť sťažovateľa (celé meno, identifikačné číslo alebo číslo občianskeho preukazu, daňové číslo, úplnú adresu, telefónne číslo alebo iné kontaktné údaje) a jasný opis všetkých skutočností. V sťažnosti musia byť uvedení svedkovia, ich mená, adresy a kontaktné údaje a pokiaľ je to možné, musia byť podložené dôkazmi alebo dokumentmi, ktoré svedčia o existencii diskriminačného konania.

Po podaní sťažnosti sa prípad zašle príslušnému správne mu orgánu (generálnym inšpektorátom, regulačným orgánom alebo iným príslušným subjektom) s inšpekčnými a/alebo sankčnými právomocami vo fáze prípravného konania, počas ktorého sa zhromažďujú dôkazy a po ktorom sa prípad uzavrie alebo sa uloží pokuta (spolu s akýmikoľvek dodatočnými sankciami). Kópia rozhodnutia sa zašle do národného inštitútu pre rehabilitáciu IP.

Spáchanie diskriminačného konania podlieha zaplateniu pokuty, ktorá môže byť v rozsahu od 5 do 30-násobku hodnoty minimálnej garantovanej mesačnej mzdy v závislosti od toho, či sa porušenia dopustili fyzické alebo právnické osoby.

V závislosti od závažnosti konania a miery zavinenia páchatelia, môžu byť uložené dodatočné sankcie, ako napríklad zaistenie vecí, zákaz vykonávania povolania alebo činnosti, odmietnutie práva na dotácie alebo dávky poskytované orgánmi verejnej moci, zatvorenie prevádzok a zverejnenie odsúdenia.

Komisia pre rovnosť príležitostí na pracovisku a v zamestnaní (*Comissão para a Igualdade no Trabalho e no Emprego – CITE*)

CITE je trojstranný a rovnostranný kolektívny orgán s administratívnou autonómiou a právnou subjektivitou. Presadzuje rovnosť a nediskrimináciu medzi mužmi a ženami na pracovisku, v zamestnaní a v oblasti odborného vzdelávania a spolupracuje pri uplatňovaní právnych predpisov a záväzkov vyplývajúcich z dohôd v tejto oblasti, ako aj povinnosti, ktoré sa týkajú ochrany rodičovstva a zosúladenia pracovného života s rodinným a súkromným životom v súkromnom sektore, vo verejnom sektore a družstevnom sektore.

Medzi jeho hlavné úlohy patrí posudzovanie jemu podaných sťažností alebo situácií, o ktorých má vedomosť a ktoré poukazujú na porušovanie právnych predpisov o rovnosti a nediskriminácii medzi ženami a mužmi na pracovisku, v zamestnaní a v oblasti odborného vzdelávania. Zabezpečuje aj ochranu rodičovstva a zosúladenie pracovného života s rodinným a súkromným životom a poskytuje informácie a právnu pomoc v tejto súvislosti.

Spracovanie sťažnosti:

Každý má právo podať sťažnosť na inzerciu pracovných miest a iné metódy nábory zamestnancov, ktoré nezaručujú právo na rovnosť medzi mužmi a ženami v prístupe k zamestnaniu.

Každý pracovník môže podať sťažnosť v prípade diskriminácie medzi mužmi a ženami v prístupe k zamestnaniu, práci a v oblasti odborného vzdelávania.

Sťažnosti sa môžu podávať listom, faxom alebo e-mailom. Môžu sa podávať aj telefonicky cez bezplatné telefónne číslo 800 204 684 alebo v priestoroch CITE po predchádzajúcom dohodnutí stretnutia – tel. 21 780 37 09.

CITE musí predložiť stanoviská, ktoré potvrdzujú alebo poukazujú na existenciu pracovných postupov, ktoré sú diskriminačné na základe pohlavia, útvaru zodpovednému za inšpekciu práce (Úrad pre pracovné podmienky), ktorý môže začať priestupkové konanie, ako sa uvádza ďalej.

Úrad pre pracovné podmienky (*Autoridade para as Condições do Trabalho – ACT*)

Úrad pre pracovné podmienky je štátna služba, ktorej cieľom je presadzovať zlepšenie pracovných podmienok na portugalskej pevnine prostredníctvom monitorovania dodržiavania pracovných predpisov v rámci súkromných pracovných vzťahov a podporovať bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci vo všetkých súkromných sektoroch.

Takisto monitoruje dodržiavanie právnych predpisov v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci vo všetkých odvetviach a v útvaroch a orgánoch ústrednej štátnej správy (priamej, nepriamej a miestnej), vrátane verejných inštitúcií a postupov pri poskytovaní personalizovaných služieb alebo verejných prostriedkov.

Sťažnosti sa môžu podávať v súvislosti s nedostatkami v zariadeniach alebo nedodržiavaním ustanovení, ktoré spadajú do právomoci ACT, vrátane: podmienok bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci; pracovných zmlúv na dobu určitú; nerovnosti a diskriminácii na pracovisku; vysielania pracovníkov; doby trvania a organizácie pracovného času; kolektívneho zastupovania zamestnancov alebo nepravidelnej práce; dočasnej práce; práce prisťahovalcov.

Spracovanie sťažnosti:

Každý pracovník, zástupca zamestnanca alebo iná zainteresovaná strana môžu podať sťažnosť vyplnením [elektronického formulára](#), ktorý je k dispozícii na webovom sídle ACT.

Ak pri výkone svojich povinností inšpektor práce osobne a priamo (aj po udalosti) overí alebo preukáže akékoľvek porušenie pravidiel, ktoré je sankcionované pokutou, vypracuje oficiálnu správu. V prípade porušenia, ktoré sa osobne nepreukázali, inšpektor práce vypracuje hlásenie o incidente na základe dostupných dôkazov a menuje aspoň dvoch svedkov incidentu.

Po vypracovaní správy sa obvinenému oznámi 15-dňová lehota na dobrovoľné zaplatenie pokuty a podanie písomnej odpovede spolu s akoukoľvek sprievodnou dokumentáciou a zoznamom svedkov alebo sa môže osobne dostaviť na vypočutie.

Lehota na ukončenie vyšetrovania je 60 dní a môže byť predĺžená o rovnaké obdobie v riadne odôvodnených prípadoch.

Veľmi závažné priestupky alebo opakované závažné priestupky spáchané úmyselne alebo z hrubej nedbanlivosti sa môžu zverejniť ako forma dodatočnej sankcie. V prípade opakovania uvedených priestupkov môžu byť uložené ďalšie dodatočné sankcie, napr. dočasný zákaz vykonávania činnosti, odobratie práva zúčastniť sa na aukciách alebo verejných obstarávaníach alebo zverejnenie trestu berúc do úvahy nepriaznivé účinky na zamestnanca alebo odobratie ekonomických výhod zo strany zamestnávateľa.

Ak trestný čin spočíva v opomenutí povinnosti, zaplatenie pokuty nezabavuje páchatel'a splnenia povinnosti, ak to je ešte stále možné. Ak trestný čin vyplýva z nezaplatenia súm, ACT môže okrem pokuty rozhodnúť, že sumy dlhované pracovníkom musia byť vyplatené v lehote na zaplatenie pokuty.

Portugalská environmentálna agentúra (*Agência Portuguesa do Ambiente – APA*)

Úlohou portugalskej environmentálnej agentúry je navrhovať, vyvíjať a monitorovať integrované a participačné riadenie ochrany životného prostredia a politik trvalo udržateľného rozvoja, v koordinácii s inými sektorovými politikami a v spolupráci s verejnými a súkromnými subjektmi, ktoré sa usilujú o ten istý účel. Usiluje sa o vysokú úroveň ochrany a zlepšovania životného prostredia a o poskytovanie vysoko kvalitných služieb pre občanov. APA je tiež vnútroštátny orgán zodpovedný za realizáciu systému zodpovednosti voči životnému prostrediu.

Poškodenie životného prostredia zahŕňa: i) škody spôsobené na chránených druhoch a prirodzených biotopoch; ii), na vodách; iii) na pôde.

Pripomienky týkajúce sa škody alebo bezprostrednej hrozby vzniku škody na životnom prostredí sa môžu predkladať agentúre aj s požiadavkou, aby podnikla určité kroky. Osoba, ktorá predkladá pripomienku by mala predložiť aj akékoľvek relevantné informácie alebo podnety, ktoré má k dispozícii.

Spracovanie sťažnosti:

Akákoľvek osoba/zainteresovaná strana môže poslať žiadosť poštou alebo e-mailom. [Elektronický formulár](#) je k dispozícii aj na webovom sídle agentúry.

Príslušný orgán preskúma žiadosť o konanie a informuje zainteresované strany, či je žiadosť prijatá alebo zamietnutá. Ak príslušný orgán potvrdí existenciu škody na životnom prostredí a vyhovie žiadosti žiadateľa, upovedomí prevádzkovateľa o žiadosti o konanie, aby rozhodol o opatreniach, ktoré sa majú prijať.

Generálny inšpektorát poľnohospodárstva, mora, životného prostredia a územného plánovania (*Inspecção-Geral da Agricultura, do Mar, do Ambiente e do Ordenamento do Território* – IGAMAOT)

IGAMAOT je ústredná služba pod priamou štátnou správou a je zodpovedná za kontrolu, audit a dozor týkajúci sa útvarov a orgánov v rámci oblasti činnosti IGAMAOT, pokiaľ ide o správu, riadenie a poslanie. V oblasti regulácie potravín a potravinovej bezpečnosti monitoruje podporu zo štátnych a európskych fondov. V oblasti životného prostredia, územného plánovania a ochrany prírody zabezpečuje priebežné monitorovanie a posudzovanie zákonnosti.

Jeho činnosť sa týka verejného sektora a súkromných prevádzkovateľov, ako aj jednotlivých občanov v záležitostiach týkajúcich sa environmentálnej legislatívy, územného plánovania alebo ochrany prírody a príjemcov vnútroštátnej alebo európskej podpory v oblastiach poľnohospodárstva a rybolovu.

IGAMAOT prijíma sťažnosti týkajúce sa činností, ktoré spadajú do jeho pôsobnosti. Zasahuje v záležitostiach s najväčším potenciálnym rizikom, v spolupráci s inými príslušnými orgánmi v závislosti od nahlásenej situácie.

Spracovanie sťažnosti:

IGAMAOT má na svojom webovom sídle e-desk, prostredníctvom ktorého je možné podať sťažnosť vyplnením [elektronického formulára](#) s podrobným opisom zaznamenatej situácie spolu s menom sťažovateľa a jeho kontaktnými údajmi. Sťažovateľ môže požiadať, aby tieto údaje zostali utajené, zaškrtnutím príslušného políčka vo formulári.

Sťažnosti, vyhlásenia, správy o incidentoch a ďalšie požiadavky predložené IGAMAOT, ktoré obsahujú materiály preskúmateľné v rámci inšpekcie, budú viesť k začatiu osobitného správneho konania vykonaného v súlade so správnym poriadkom.

Anonymné žiadosti sa neposudzujú, okrem dostatočne opodstatnených alebo zdokumentovaných prípadov.

Počas správneho konania IGAMAOT stanoví lehotu na odpovede na jeho žiadosti o informácie alebo na zaslanie informácií príslušnými orgánmi.

V rámci vyšetrovania sa ešte stále môžu podniknúť kroky so zainteresovanými subjektmi s cieľom zhromaždiť informácie a dôkazy, ktoré umožnia posúdiť, či sa má vykonať inšpekcia.

Po prešetrení prípadu a bez toho, aby sa to dotklo povinnosti oznámiť trestnú činnosť, vypracuje sa odôvodnený návrh na predloženie generálnemu inšpektorovi, ktorý môže rozhodnúť o ukončení prípadu, jeho monitorovaní, prijatí mimoriadnych opatrení alebo o postúpení prípadu členovi vlády zodpovednému za IGAMAOT, ktorý rozhodne o tom, ako by sa mal prípad riešiť.

Generálny inšpektorát spravodlivosti (*Inspecção-Geral dos Serviços de Justiça* – IGSJ)

IGSJ je ústrednou službou priamej štátnej správy s administratívnou autonómiou, ktorej úlohou je vykonávať audit, kontrolu a dozor nad všetkými subjektmi, útvarmi a orgánmi v pôsobnosti rezortu ministerstva spravodlivosti alebo, ktoré podliehajú jeho dohľadu alebo regulácii vrátane väzenských služieb, s cieľom nápravy nezákonností alebo nezrovnalostí a optimalizácie fungovania služieb.

Sťažnosti sa môžu podávať v súvislosti s konaniami alebo opomenutiami, ktoré sa považujú za nezákonné, najmä priedahy v poskytovaní verejných služieb; nekvalitné služby; nevhodné správanie zamestnancov alebo zástupcov; zlé podmienky v priestoroch; a vo všeobecnosti, akákoľvek nezrovnalosť alebo nedostatok vo fungovaní služieb.

Spracovanie sťažnosti:

Sťažnosti je možné podať bez akýchkoľvek osobitných formalít jedným z nasledujúcich spôsobov: osobne, štandardnou poštou alebo telefonicky, faxom alebo e-mailom. [Elektronický formulár](#) na tento účel je k dispozícii na webovom sídle IGSJ.

Sťažnosti, správy o incidentoch a vyhlásenia podané IGSJ obdrží inšpektor, ktorý je určený na tento účel.

Podaným sťažnostiam sa vždy prideli číslo prípadu. Sťažovateľovi sa oznámi číslo prípadu, ktoré musí použiť pri akomkoľvek kontakte s IGSJ. Ak je to vhodné, môže sa sťažnosť spojiť s prebiehajúcou alebo očakávanou kontrolou alebo auditom.

Sťažovatelia môžu od IGSJ požadovať informácie o stave svojho prípadu akýmkoľvek prostriedkami s uvedením čísla prípadu. Ak bola sťažnosť podaná prostredníctvom webového sídla IGSJ, vybavovanie sťažnosti je možné sledovať použitím prístupového hesla, ktoré bolo vytvorené na základe elektronického podania.

Anonymné sťažnosti sa budú analyzovať iba vtedy, ak sa vyhlásenia v nich považujú za zrozumiteľné a podrobné. Sťažovateľovi nebudú poskytnuté žiadne informácie o výsledku akýchkoľvek vykonaných prešetrovaní, ani nebude mať prístup k informáciám o stave príslušného prípadu prostredníctvom webového sídla IGSJ, pretože prístup k týmto informáciám závisí od registrácie užívateľa.

Generálny inšpektorát vnútorných záležitostí (*Inspecção-Geral da Administração Interna – IGAI*)

IGAI je nezávislá služba pre vonkajšiu kontrolu činnosti polície. Spadá do pôsobnosti ministerstva vnútra (*Ministério da Administração Interna – MAI*) a do jej pôsobnosti patria všetky bezpečnostné služby a sily [GNR (*Guarda Nacional Republicana – Národná republikánska garda*), PSP (*Polícia de Segurança Pública – Polícia verejnej bezpečnosti*) a SEF (*Serviço de Estrangeiros e Fronteiras – Cudzinecká a hraničná služba*)], ktoré závisia od tohto ministerstva. Vykonáva audity na vysokej úrovni, kontrolu a dozor nad týmito orgánmi a chráni práva občanov s osobitným dôrazom na ochranu ľudských práv a udržiavanie verejného poriadku.

Každá osoba (portugalského alebo cudzieho pôvodu), skupiny ľudí, združenia, obchodné spoločnosti alebo iné právnické osoby môžu podať sťažnosť v súvislosti s konaním a opomenutím, ktoré sa považujú za nezákonné, v konkrétnych sťažnostiach týkajúcich sa porušení základných práv občanov pracovníkmi orgánov pod vedením MAI. Tieto porušenia zahŕňajú: prietahy v poskytovaní verejných služieb, nekvalitné služby, nevhodné správanie zamestnancov verejných služieb alebo iných zamestnancov v pôsobnosti MAI, zlé podmienky v priestoroch a vo všeobecnosti nezrovnalosti alebo nedostatky vo fungovaní služieb.

Spracovanie sťažnosti:

Sťažnosti je možné podať bez akýchkoľvek osobitných formalít štandardnou poštou, osobne alebo mailom.

V sťažnosti by mal byť uvedený podrobný opis zaznamenatej situácie, identifikovanie zodpovednej osoby, určenie presného dátumu a miesta (ulice a čísla dverí, okrsku a obce) a ak je to možné, priložená mapa polohy zaznamenatej situácie.

Ak nie je možné predložiť v čase podania hlásenia dôkaz o incidente, dôkaz sa musí predložiť ihneď, ako to bude možné.

IGAI zabezpečí, aby sa všetky sťažnosti v jeho pôsobnosti riadne preskúmali a aby všetci identifikovaní sťažovatelia dostali odpovede na ich vyhlásenia. Informácie o stave prípadu môžu byť vyžiadané od IGAI na základe uvedenia čísla prípadu.

Anonymné sťažnosti sa budú analyzovať iba vtedy, ak sa vyhlásenia v nich považujú za zrozumiteľné a podrobné.

Generálny inšpektorát vzdelávania a vedy (*Inspecção-Geral da Educação e Ciência – IGEC*)

IGEC monitoruje zákonnosť a správnosť úkonov vykonávaných orgánmi, útvarmi a agentúrami ministerstva školstva alebo pod vedením príslušného člena vlády. Vykonáva takisto monitorovanie, audit a dozor nad fungovaním systému vzdelávania v predškolskom a školskom vzdelávaní (primárnom, sekundárnom a vysokoškolskom). Do jeho pôsobnosti patria špeciálne formy vzdelávania, mimoškolské vzdelávanie, veda a technológia a orgány, útvary a agentúry ministerstva.

Ombudsman IGEC chráni, obhajuje a presadzuje zákonné práva a záujmy občanov a objektivnosť a spravodlivosť vzdelávacieho systému. Jeho činnosť zahŕňa analyzovanie a vybavovanie sťažností od užívateľov a zástupcov vzdelávacieho systému a môže viesť k vyšetrovaniu alebo disciplinárnemu konaniu.

Spracovanie sťažnosti:

Sťažnosti sa môžu podávať listom, faxom alebo e-mailom. Pred podaním sťažnosti IGEC by mali užívatelia a zástupcovia vzdelávacieho systému, kedykoľvek to bude možné, vysvetliť situáciu príslušným orgánom školského zoskupenia/nezoskupenej školy, inštitúcii vysokoškolského vzdelávania alebo orgánu/službe.

Činnosti ombudsmana vykonávajú územné oblastné inšpekcie IGEC, ktoré sú zodpovedné za posúdenie sťažností predložených používateľmi a zástupcami vzdelávacieho systému a za určenie postupu, ktorý sa považuje za najvhodnejší pre vybavovanie sťažností. Inšpekcie môžu takisto vykonávať predbežné vyšetrovanie, ktoré smeruje hlavne k rýchlemu a efektívnemu vymedzeniu

predmetu sťažnosti a stanoveniu dôvodu sťažnosti. Ak sa takéto sťažnosti týkajú záležitostí spadajúcich do kompetencie vedúceho školského zoskupenia/nezoskupenej školy, rektora/predseda/riaditeľa inštitúcie vysokoškolského vzdelávania alebo generálneho riaditeľa škôl prostredníctvom zástupcov regionálneho školstva, sťažnosti sa postúpia priamo na nich. Sťažnosti týkajúce sa vzdelávania/vedeckých orgánov/služieb analyzuje priamo IGEC po vypočutí zúčastnených strán.

Sťažnosti prijaté v hlavných sídlach IGEC sa zasielajú oblastným územným inšpekciám na stanovenie najvhodnejšieho postupu.

Riaditelia školských zoskupení/nezoskupených škôl a rektor/predseda/riaditeľ inštitúcie vysokoškolského vzdelávania majú disciplinárnu právomoc nad pedagogickými a nepedagogickými zamestnancami a študentmi. Na druhej strane generálny riaditeľ škôl má prostredníctvom zástupcov regionálneho školstva disciplinárnu právomoc nad správnym a riadiacim orgánom školských zoskupení/nezoskupených škôl.

Ak však inšpekcia preukáže, že došlo k disciplinárnym priestupkom, generálny inšpektor má právomoc začať príslušné disciplinárne konanie.

Sťažnosti prijaté v hlavných sídlach alebo v oblastných územných inšpekciách týkajúce sa fungovania ostatných odvetví správy a /alebo činnosti súkromných subjektov, ktoré nespádajú pod vedenie ministerstva školstva a vedy, sa postúpia príslušným ústredným, regionálnym alebo miestnym službám verejnej správy a oznámi sa to zainteresovaným stranám.

Generálny inšpektorát činností zdravotnej starostlivosti (*Inspecção-Geral das Atividades em Saúde – IGAS*)

Generálny inšpektorát činností zdravotnej starostlivosti je ústredná služba pod priamou štátnou správou, ktorej úlohou je zabezpečiť dodržiavanie právnych predpisov a vysokú technickú úroveň výkonnosti vo všetkých oblastiach poskytovania zdravotnej starostlivosti orgánmi ministerstva zdravotníctva, ako aj orgánmi pod jeho vedením a orgánmi verejného, súkromného alebo sociálneho sektora.

Akékoľvek nezrovnalosti alebo nedostatky vo fungovaní služieb možno oznámiť IGAS, ako napr.: konania a opomenutia, ktoré sú považované za nezákonné, zneužitie peňazí alebo verejných financií, podvod alebo korupcia, prekážky alebo nerovnosti v prístupe k zdravotnej starostlivosti u konkrétneho poskytovateľa alebo zariadenia, pochybenie zo strany zamestnancov alebo odborníkov v oblasti zdravotnej starostlivosti atď.

Ak oznámená skutočnosť nespadá do právomoci IGAS, vyhlásenia alebo sťažnosti od riadne identifikovaných orgánov sa postúpia príslušnému orgánu.

Spracovanie sťažnosti:

Každá osoba (portugalského alebo cudzieho pôvodu), skupiny ľudí, združenia, spoločnosti alebo iné právnické osoby môžu podať svoje sťažnosti poštou alebo e-mailom.

Sťažnosti/vyhlásenia sa môžu podať kedykoľvek a musia byť úplné a odôvodnené, ak je to možné, s uvedením podrobných informácií o dotknutej osobe alebo príslušnej organizácii, skutočnostiach, dátumoch a miestach, kde došlo ku skutočnostiam, totožnosti osoby (meno a kontaktné údaje) a informácií o tom, či bola sťažnosť/vyhlásenie podaná inému orgánu.

IGAS analyzuje sťažnosti/vyhlásenia, v ktorých sa čas, spôsob a miesto skutočností alebo konaní, ich predkladatelia a potenciálna zodpovednosť považujú za zrozumiteľné a podrobné.

Sťažnosti/vyhlásenia môžu viesť ku kontrole alebo objasneniu v súlade s nariadením o kontrole IGAS.

V prípade kontrolných postupov sa vždy dodržiava zásada kontradiktórneho konania. To umožňuje vypočuť zainteresované strany s výnimkou prípadov ustanovených zákonom, t. j. prípadov, v ktorých môže byť vyšetrovanie v trestnom konaní a dokazovanie objektívne obmedzené.

Riadne identifikované zainteresované strany sú informované o výsledku zásahu IGAS.

Zdravotnícky regulačný úrad (*Entidade Reguladora da Saúde – ERS*)

Zdravotnícky regulačný úrad (ERS) je nezávislý verejný orgán, ktorého úlohou je regulovať činnosť zdravotníckych zariadení okrem lekární, t. j. všetkých zdravotníckych zariadení verejného, súkromného a sociálneho sektora, ktoré slúžia verejnosti v kontinentálnom Portugalsku.

Úloha regulácie a dozoru nad poskytovateľmi zahŕňa: vybavovanie sťažností od užívateľov, poskytovateľov a inštitúcií; vykonávanie inšpekcií a auditov zariadení poskytovateľov zdravotnej starostlivosti; vyšetrovanie situácií, ktoré môžu ohroziť práva užívateľov; vedenie správnych konaní o deliktach a uloženie sankcií; vydávanie pokynov, odporúčaní a stanovísk; uskutočňovanie štúdií o organizácii zdravotného systému.

Sťažnosti, ktoré spadajú do pôsobnosti ERS sa týkajú:

- prístupu k zdravotnej starostlivosti,
- diskriminácie,
- kvality poskytovania zdravotnej starostlivosti,
- kvality administratívnej pomoci,
- práv užívateľov,
- zobrazenia čakacích lehôt,
- čakacích lehôt pre plánované činnosti,
- finančných záležitostí,
- právnych záležitostí,
- kvalita zariadení.

Spracovanie sťažnosti:

Užívateľia zdravotníckych služieb môžu podať sťažnosť prostredníctvom knihy sťažností, ktorá musí byť sprístupnená v zariadeniach, v ktorých sa poskytuje služba vo verejnom záujme alebo priamo spoločnosti alebo poskytovateľovi/dodávateľovi služieb po udalosti.

Vyhlásenie sa môže podať aj priamo ERS poštou, telefonicky, osobne alebo prostredníctvom online knihy sťažností, ktorá je k dispozícii na webovom sídle ERS <https://www.ers.pt/pages/50>. ERS vybavuje sťažnosti podané prostredníctvom online knihy sťažností presne tak isto, ako vybavuje sťažnosti z tradičných kníh sťažností dostupných v priestoroch poskytovateľov zdravotnej starostlivosti.

Ak sťažovateľ napísal svoje vyhlásenie do knihy sťažností, ktorá je k dispozícii v priestoroch poskytovateľa, môže ERS poslať kópiu vyhlásenia, ktoré mu malo byť doručené v čase podania sťažnosti (modrý hárok). Poskytovateľ má lehotu 10 pracovných dní na zaslanie sťažnosti ERS.

Ak užívateľ adresuje svoje vyhlásenie priamo poskytovateľovi zaslaním formálneho listu (poštou), faxom alebo e-mailom, môže zaslať kópiu originálu ERS.

Po prijatí sťažnosti ERS požiada sťažovateľa, aby podal akékoľvek vyhlásenia, ktoré považuje za relevantné. V závislosti od obsahu sťažnosti a podaného vyhlásenia ERS podnikne také kroky, ktoré považuje za vhodné v súlade s právomocami, ktoré mu boli zverené zákonom. Ak sťažnosť nie je riadne identifikovaná alebo dostatočne zrozumiteľná, sťažnosť sa odloží. Ak sťažnosť nespadá do pôsobnosti úradu, ERS informuje sťažovateľa o orgáne, ktorý je zodpovedný za vybavenie sťažnosti a zodpovedajúcim spôsobom mu sťažnosť postúpi.

Generálny inšpektorát ministerstva práce, solidarity a sociálneho zabezpečenia (*Inspecção-Geral do Ministério do Trabalho, Solidariedade e Segurança Social – IGMTSSS*)

IGMTSSS je služba pod priamou štátnou správou a je súčasťou ministerstva práce, solidarity a sociálneho zabezpečenia (*Ministério do Trabalho, Solidariedade e Segurança Social – MTSSS*). Dohliada na služby a orgány MTSSS alebo na tie, ktoré sú pod vedením príslušného ministra.

IGMTSSS posudzuje právny a regulačný súlad aktov útvarov a orgánov ministerstva alebo tých, ktoré sú pod vedením príslušného ministra a hodnotí ich činnosť a riadenie prostredníctvom inšpekcií a auditov. Hodnotí kvalitu služieb poskytovaných občanom a odporúča zmeny a opatrenia na nápravu nedostatkov a zistených nezrovnalostí.

Sťažnosti alebo hlásenia incidentov týkajúce sa porušení, ktorých sa dopustili orgány pod vedením ministerstva, vrátane inštitúcií patriacich do *Santa Casa da Misericórdia* (Svätý dom milosrdenstva) a súkromných inštitúcií sociálnej solidarity, môže riešiť inšpektorát.

Spracovanie sťažnosti:

Sťažnosti je možné podávať poštou, e-mailom alebo prostredníctvom [elektronického formulára](#), ktorý sa nachádza na webovom sídle. Okrem určenia predmetu sťažnosti a času skutkových okolností by mala sťažnosť obsahovať stručný a jasný opis udalostí, ktoré viedli k podaniu sťažnosti.

Úrad pre bezpečnosť potravín a hospodárstva (*Autoridade de Segurança Alimentar e Económica – ASAE*)

ASAE je vnútroštátny správny orgán, ktorý sa špecializuje na potravinovú bezpečnosť a hospodárske monitorovanie. Je zodpovedný za posudzovanie a oznamovanie rizík v potravinovom reťazci a za reguláciu hospodárskych činností v potravinárskom a nepotravinárskom sektore prostredníctvom monitorovania dodržiavania príslušných regulačných právnych predpisov.

Všetci dodávatelia tovarov alebo poskytovatelia služieb, ktorí vykonávajú svoju činnosť v pevnom, trvalom fyzickom zariadení, ktorí majú priamy kontakt s verejnosťou a ktorí poskytujú tovary alebo služby v Portugalsku, sú povinní mať k dispozícii knihu sťažností.

Spracovanie sťažnosti:

Ak zákazník nie je úplne spokojný s poskytovaním služby alebo kúpou produktu, môže požiadať o knihu sťažností, v ktorej vysvetlí dôvod svojej nespokojnosti. Poskytovatelia služieb musia zaslať originálne formuláre sťažnosti ASAE do 10 pracovných dní.

Protiprávne činy je možné oznámiť aj prostredníctvom [elektronického formulára](#) dostupného na webovom sídle ASAE a môžu sa týkať priestupkov alebo trestných vecí v pôsobnosti tohto orgánu.

Ak oznámený protiprávny úkon nespadá do pôsobnosti ASAE, sťažnosť postúpi príslušnému orgánu.

Sťažnosť musí byť vypracovaná uceleným a odôvodneným spôsobom, pričom vždy, keď je to možné, uvedú sa v nej podrobné informácie o skutočnostiach a príslušnom orgáne, mieste, kde nastali skutočnosti (adresa a/alebo iné referenčné body), dôvody sťažnosti a ďalšie relevantné veci. Ak je správa podaná anonymne, ďalšie informácie nie je možné poskytnúť neskôr.

Po obdržaní sťažnosti alebo akéhokoľvek príslušného vyhlásenia, ASAE začne vhodný postup v prípade, že skutočnosti uvedené v sťažnosti naznačujú spáchanie priestupku uvedeného v platných osobitných pravidlách. V opačnom prípade ASAE oznámi dodávateľovi tovaru alebo služby, aby do 10 pracovných dní k tomu podal vyjadrenie, ktoré považuje za vhodné.

Po analýze obsahu vyhlásení a odôvodnenosti sťažnosti môže ASAE zaslať sťažnosť inému orgánu s právomocou k predmetu sťažnosti alebo navrhnúť, aby bola sťažnosť uzavretá, ak neexistuje odôvodnenie konania.

Ak analýza skutočností uvedených v sťažnosti vedie k súdnemu sporu a po prijatí všetkých potrebných krokov na vyriešenie situácie ASAE písomne informuje sťažovateľa (ak bol riadne identifikovaný) o postupoch a opatreniach, ktoré boli alebo budú prijaté na základe sťažnosti.

Iné orgány

Inštitút sociálneho zabezpečenia I. P. (*Instituto da Segurança Social I. P.* – ISS)

Inštitút sociálneho zabezpečenia I. P. je verejná inštitúcia s osobitným postavením podľa zákona. Je pod nepriamou správou štátu a má administratívnu a finančnú samostatnosť a svoj vlastný majetok.

Je zodpovedný za zabezpečenie poskytovania právnej ochrany. Právna ochrana je právo osôb a neziskových subjektov, ktoré nie sú schopné zaplatiť náklady spojené so súdnym konaním v prípade prepustenia, rozvodu, vystaňovania, zaistenia a pod., alebo s mimosúdnym konaním v prípade rozvodu na základe vzájomnej dohody.

Právna ochrana zahŕňa:

Právne poradenstvo – konzultácie s advokátom pre technické objasnenie týkajúce sa práva uplatniteľného na konkrétne otázky alebo prípady, v ktorých legitímne osobné záujmy alebo práva sú porušené alebo im hrozí porušenie (nevzťahuje sa na neziskové subjekty).

Právnu pomoc – pridelenie advokáta a zaplatenie jeho odmeny alebo zaplatenie poplatkov právneho poradcu vymenovaného súdom (menovanie advokáta v prípade obžalovaného v trestnom alebo správnom konaní), oslobodenie od trov konania alebo možnosť platenia v splátkach a pridelenie súdneho exekútora (súdny zriadenec vždy vykonáva povinnosti súdneho exekútora).

Právo na právnu ochranu majú:

- Portugalskí občania a občania Európskej únie.
- Cudzinci a osoby bez štátnej príslušnosti s platným povolením na pobyt v členskom štáte Európskej únie.
- Cudzinci bez platného povolenia na pobyt v členskom štáte Európskej únie – ak zákony ich krajín pôvodu poskytujú rovnaké právo portugalským občanom.
- Osoby, ktoré žijú alebo majú trvalé bydlisko v inom členskom štáte Európskej únie ako je členský štát, v ktorom sa má konanie konať (cezhraničné spory).

- Neziskové právnické osoby – majú právo na právnu pomoc vo forme oslobodenia od právnych poplatkov a iných procesných nákladov, pridelenie advokáta a zaplatenie odmeny pre advokáta, zaplatenie súdom vymenovaného právneho poradcu a pridelenie súdneho exekútora.

Všetky uvedené osoby musia preukázať, že nie sú schopné znášať náklady spojené so súdnym sporom, najatím advokáta, atď.

Podľa portugalského práva ľudia, ktorí na základe príjmu, majetku a priebežných výdavkov svojej domácnosti nemôžu z objektívnych dôvodov zaplatiť trovy konania, sa považujú za osoby, ktoré trpia finančnými ťažkosťami.

Formuláre žiadostí o poskytnutie právnej pomoci možno získať bezplatne v akejkoľvek kancelárii služieb zákazníkom sociálneho zabezpečenia alebo v [elektronickej forme](#) na webovom sídle sociálneho zabezpečenia.

Žiadosť sa môže doručiť osobne alebo poslať poštou do ktorejkoľvek pobočky kancelárie služieb zákazníkom sociálneho zabezpečenia (priložte všetky potrebné dokumenty).

Nárok na právnu ochranu si môžete skontrolovať prostredníctvom simulátora právnej ochrany, ktorý je k dispozícii v pravom stĺpci na nasledujúcom webovom sídle: <http://www.seg-social.pt/calculo-do-valor-de-rendimento-para-efeitos-de-proteccao-juridica>

Ďalšie informácie nájdete na stránke [Predloženie vecí na súd – právna pomoc](#).

Komisia na ochranu obetí trestnej činnosti (*Comissão para a Proteção das Vítimas de Crimes*)

Komisia na ochranu obetí trestnej činnosti je orgán ministerstva spravodlivosti zodpovedný za prijímanie, analyzovanie a rozhodovanie o nárokoch na odškodnenie od štátu pre obeť násilných trestných činov a obeť domáceho násillia.

Povinnosť zaplatiť náhradu prináleží osobe, ktorá spáchala trestný čin, avšak v niektorých prípadoch môže štát predčasne vyplatiť náhradu, ak páchatel nie je schopný zaplatiť alebo nie je možné získať náhradu škody v primeranom časovom rámci a škoda spôsobila značné narušenie životnej úrovne obeť a kvality života.

Nárok na odškodnenie sa môže podať až do jedného roka odo dňa spáchania trestného činu alebo v prípade trestného konania až do jedného roka odo dňa právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Obete, ktoré boli v čase spáchania trestného činu maloletými osobami, môžu predložiť nárok až do jedného roka po dosiahnutí plnoletosti alebo emancipovaní.

Nárok musí byť uplatnený na príslušnom formulári, ktorý je k dispozícii v priestoroch komisie alebo na úradoch na podporu obeť v APAV. [Elektronický formulár](#) je k dispozícii aj na webovom sídle Komisie.

Nárok je oslobodený od platenia akýchkoľvek nákladov alebo výdavkov zo strany obeť a dokumenty a potvrdenia potrebné k nároku možno tiež získať bezplatne.

Ak bol trestný čin spáchaný na území iného členského štátu Európskej únie, nárok na náhradu škody, ktorú zaplatí štát, môže byť predložený komisii na ochranu obeť trestných činov, ak navrhovateľov obvyklý pobyt je v Portugalsku.

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzí na tejto webovej lokalite spravujú príslušné členské štáty. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska komisia vylučuje akúkoľvek zodpovednosť za akékoľvek informácie alebo údaje obsiahnuté alebo uvedené v tomto dokumente. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Posledná aktualizácia: 16/05/2018

Základné práva - Rumunsko

[Vnútroštátne súdy](#)

[Ombudsman](#)

[Špecializované orgány pre ľudské práva](#)

[Iné špecializované orgány](#)

Vnútroštátne súdy

V závislosti od kategórie práva, ktoré sa vo všeobecnom zmysle vzťahuje na čin, ktorý viedol k porušeniu práv osoby (t. j. občianske právo, trestné právo, správne konanie atď.), sa dotknutá osoba môže obrátiť buď priamo na súd, obvykle

prostredníctvom podania súdnej žaloby v rámci občianskeho práva, alebo na iné verejné inštitúcie v súlade s postupmi stanovenými zákonom.

V prípade trestného práva môže osoba, ktorej práva boli porušené činom, na ktorý sa vzťahuje Trestný poriadok, predložiť vec buď polícii alebo prokuratúre, a trestné konanie sa uskutoční v súlade s trestným konaním.

V prípade správneho konania podľa zákona č. 554/2004 môže akákoľvek osoba, ktorá tvrdí, že verejný orgán porušil právo alebo oprávnený záujem prostredníctvom administratívneho aktu alebo tým, že nevybavil žiadosť v zákonnej lehote, požiadať príslušný správny súd o zrušenie aktu, uznanie uplatňovaného práva alebo oprávneného záujmu a náhradu spôsobenej škody. Vec môže predložiť správne súdu rovnako aj osoba, ktorá tvrdí, že došlo k porušeniu práva alebo oprávneného záujmu prostredníctvom administratívneho aktu individuálnej povahy v prípade iného právneho subjektu. Spravidla platí, že pred predložením veci príslušnému správne súdu, sa daná osoba musí riadiť predbežným konaním (podrobne opísaným v článku 7 zákona č. 554 /2004), ktoré pozostáva z podania žiadosti o úplné alebo čiastočné zrušenie aktu verejnemu orgánu, ktorý vydal akt, alebo orgánu, ktorý je mu hierarchicky nadradený (ak takýto orgán existuje).

Právomoc súdov a ďalších už uvedených inštitúcií je stanovená v platných legislatívnych aktoch (napríklad Občiansky súdny poriadok, Trestný poriadok, zákon č. 554/2004).

Pokiaľ ide o konania na súdoch, sú to spravidla konania štatutárneho práva, ktoré majú určité špecifiká v závislosti od danej kategórie práva (viac informácií je uvedených na webovej stránke <http://portal.just.ro/SitePages/ghid.aspx>, k dispozícii iba v rumunskom jazyku).

Kontaktné údaje o súdoch a ďalšie doplňujúce informácie sú k dispozícii na portáli súdov [Portalul instanțelor de judecată](#) (k dispozícii iba v rumunskom jazyku).

Ombudsman

OMBUDSMAN

(AVOCATUL POPORULUI)

Adresa ústredia:

Strada Eugeniu Carada No 3
Sector 3
Bukurešť

Mapa: <http://www.avp.ro/locatie.jpg>

Kontaktné údaje ústredia:

Telefónny dispečing: +40 (0)213127134,

Telefónna ústredňa: +40 (0)213129462,

E-mail: avp@avp.ro

Webové sídlo: <http://www.avp.ro/>

Úradné hodiny:

Pondelok až štvrtok od 9.00 do 16.00 hod. a piatok od 9.00 do 12.00 hod. na stretnutia so špecializovanými pracovníkmi (poradcovia a odborníci). Občania si v prípade záujmu môžu dohodnúť stretnutie s ombudsmanom a jeho zástupcami.

Adresy regionálnych kancelárií:

[Regionálne kancelária ombudsmana v Rumunsku](#)

Prehľad o inštitúcií (právny základ, predstavenie, organizácia, úlohy, žiadosti, postupy):

http://www.avp.ro/index.php?option=com_content&view=article&id=67&Itemid=161&lang=ro-ro

Vzor sťažností:

http://www.avp.ro/index.php?option=com_content&view=article&id=166&Itemid=123&lang=ro

Hlavné platné predpisy týkajúce sa ombudsmana sú zahrnuté v:

- článkoch 58 až 60, článku 65 ods. 2, článku 146 písm. a) a d) Ústavy Rumunska,

- zákone č. 35/1997 o organizácii a fungovaní inštitúcie ombudsmana, ktorý bol znovu uverejnený v časti I Úradného vestníka Rumunska č. 844 z 15. septembra 2004, ktorý bol následne zmenený a doplnený,
- nariadení o organizácii a fungovaní inštitúcie ombudsmana, ktoré bolo znovu uverejnené v časti I Úradného vestníka Rumunska č. 922 z 11. októbra 2004, ktoré bolo zmenené rozhodnutím č. 6/2007 o trvalých úradoch Poslaneckej snemovne a Senátu, ktoré bolo uverejnené v Úradnom vestníku Rumunska č. 445 z 29. júna 2007,
- zákone č. 554/2004 o správnych odvolaniach, ktorý bol uverejnený v časti I Úradného vestníka č. 1154 zo 7. decembra 2004, ktorý bol následne zmenený,
- zákone č. 202/2010 o určitých opatreniach na urýchlenie riešenia sporov, ktorý bol uverejnený v časti I Úradného vestníka Rumunska č. 714 z 26. októbra 2010, ktorý bol následne zmenený a doplnený.

Účel inštitúcie a charakteristiky:

1. chrániť práva a slobody jednotlivcov v ich vzťahoch s verejnými orgánmi;
2. ombudsman je autonómny verejný orgán nezávislý od akéhokoľvek iného verejného orgánu;
3. inštitúcia má svoj vlastný rozpočet, ktorý tvorí neoddeliteľnú súčasť štátneho rozpočtu;
4. pri výkone svojich úloh nepôsobí ako náhrada verejných orgánov;
5. ombudsman nesmie podliehať žiadnemu imperatívnemu ani zastupiteľskému mandátu a žiadna osoba nemôže prinútiť ombudsmana, aby sa podrobil jej pokynom alebo príkazom;
6. činnosť ombudsmana je verejná, ale na žiadosť osôb, ktorých práva a slobody boli porušené, alebo v odôvodnených prípadoch sa jeho činnosť môže vyhlásiť za dôvernú;
7. vykonáva svoje úlohy *ex officio* alebo na žiadosť fyzických osôb, spoločností, združení alebo iných právnických osôb. Sťažnosti možno podať bez ohľadu na štátne občianstvo, vek, pohlavie, politické presvedčenie alebo náboženské vyznanie.

Zástupcovia ombudsmana

Ombudsmanovi pomáhajú dvaja zástupcovia so špecializáciou v týchto oblastiach činnosti:

- a) ľudské práva, rovnosť príležitostí pre ženy a mužov, náboženstvá a národnostné menšiny;
- b) práva dieťaťa, rodiny, mladých ľudí, dôchodcov, osôb so zdravotným postihnutím;
- c) ozbrojené sily, systém súdnictva, polícia, nápravné ústavy;
- d) majetok, práca, sociálna ochrana, dane a clá.

Kto sa môže sťažovať u ombudsmana a v akých záležitostiach:

1. Akty a opatrenia, v súvislosti s ktorými možno podať sťažnosť

Sťažnosť možno podať v súvislosti s *administratívnymi aktmi alebo opatreniami verejných orgánov*, ktoré vedú k porušeniu práv a slobôd jednotlivcov.

Do kategórie administratívnych aktov, ktoré patria do právomoci ombudsmana, patria podľa zákona aj *akty autonómnych verejných spoločností*.

Za administratívny akt sa považuje aj *nečinnosť verejných správnych orgánov a oneskorené vydanie aktov*.

Tieto akty *nepatria do právomoci ombudsmana* a sú zamietnuté bez odôvodnenia, ak tvoria predmet sťažnosti:

- akty vydané poslaneckou snemovňou, senátom alebo parlamentom,
- akty a opatrenia poslancov a senátorov,
- akty a opatrenia prezidenta Rumunska,
- akty a opatrenia vlády s výnimkou zákonov a nariadení,
- akty a opatrenia ústavného súdu,
- akty a opatrenia predsedu legislatívnej rady,
- akty a opatrenia súdneho orgánu.

2. Kto môže u ombudsmana podať sťažnosť?

U ombudsmana sa môžu sťažovať *akékoľvek fyzické osoby bez ohľadu na štátne občianstvo, vek, pohlavie, politické presvedčenie alebo náboženské vyznanie.*

3. Inštitúcia ombudsmana plní svoju povinnosť chrániť práva a slobody občanov v ich vzťahoch s verejnými orgánmi:

- na žiadosť poškodenej osoby,
- *ex officio.*

4. Podmienky na uznanie a preskúmanie sťažnosti

- musí *mať písomnú formu* a môže byť zaslaná poštou vrátane elektronickej pošty alebo faxu; môže byť *podaná aj osobne alebo splnomocneným zástupcom* (ktorý bude požiadaný, aby poskytol svoje identifikačné údaje) v ústredí inštitúcie alebo v jednej z jej regionálnych kancelárií, buď počas stretnutia alebo v podateľni kancelárie,
- ak na to existujú primerané dôvody, *sťažovateľovi môže byť na požiadanie umožnené, aby predložil svoju žiadosť ústne alebo prostredníctvom dispečerskej služby*; sťažnosť zaznamenajú na štandardných formulároch pracovníci určení na tento účel,
- musí byť podpísaná sťažovateľom,
- musí *obsahovať*:
 - *úplné informácie týkajúce sa identifikačných údajov* o osobe, ktorej práva a slobody ako občana boli údajne poškodené (priezvisko, meno, bydlisko),
 - *podrobnosti o spôsobenej ujme* (porušené práva a slobody, uplatnené opatrenia a ich opis),
 - *údaje na identifikáciu správneho orgánu alebo príslušného štátneho zamestnanca*,
 - *dôkaz o tom, že orgán verejnej správy sa oneskoril alebo odmietol* vybaviť predmetnú vec v súlade so zákonom v stanovenej lehote,
 - *povinné uvedenie*, či sťažnosť je/bola predmetom prebiehajúceho konania na súde,
 - *údaje na identifikáciu orgánov verejnej moci, ktoré boli predtým informované*,
 - *akékoľvek dokumenty, ktorými možno odôvodniť sťažnosť, pripojené vo forme príloh*;
- sťažnosť podaná ombudsmanovi *je oslobodená od kolkovného.*

5. Prípady, v ktorých nemožno sťažnosť posudzovať:

- keď predmet sťažnosti *nepatrí do právomoci ombudsmana*,
- *anonymné sťažnosti* (nezaevidované) alebo *sťažnosti podané v mene inej osoby bez jej súhlasu*,
- sťažnosti *podané neskôr ako rok* odo dňa, keď došlo k údajnému porušeniu, alebo odo dňa, keď sa príslušná osoba o údajnom porušení dozvedela,
- sťažnosti, ktoré sú zjavne nepodložené, *môžu byť zamietnuté, pričom sa uvedú dôvody na zamietnutie.*

6. Pracovné metódy pri riešení sťažností:

- Vyšetovania – inštitúcia ombudsmana má právo *uskutočniť svoje vlastné vyšetovanie*, požiadať orgány verejnej správy o akékoľvek informácie alebo dokumenty potrebné na vyšetovanie, *uskutočniť pohovor* s vedením orgánov verejnej správy a s akýmkoľvek štátnym zamestnancom, ktorý môže poskytovať informácie potrebné na vybavenie sťažnosti, a *získavať od nich vyjadrenia*.
- Odporúčania – pri výkone svojich povinností inštitúcia ombudsmana *vydáva odporúčania*. Prostredníctvom týchto odporúčaní ombudsman informuje orgány verejnej správy o prípadnej nezákonnej povahe administratívnych aktov alebo opatrení.
- Osobitné správy – ak inštitúcia ombudsmana počas vedených vyšetovaní zistí *nedostatky v právnych predpisoch alebo závažné prípady korupcie alebo nesúladu s vnútroštátnymi právnymi predpismi*, predkladá predsedom oboch komôr parlamentu alebo v prípade potreby predsedovi vlády, správu obsahujúcu príslušné zistenia.
- Dispečerský úrad – dispečerská služba je dostupná v ústredí ombudsmana a v jeho 14 regionálnych kanceláriách [Tel.: 021 3127134 (ústredie), <http://www.avp.ro/linkuri/birouriteritoriale.pdf>]. Občania môžu zavolať v týchto časoch: **pondelok až štvrtok od 9.00 do 16.00 hod., piatok od 9.00 do 14.00 hod.**

- Stretnutia – sú dostupné ako stretnutia so špecializovanými pracovníkmi inštitúcie. Občania môžu dosiahnuť aj stretnutie so samotným ombudsmanom a jeho zástupcami v súlade s pravidlami o organizácii a fungovaní inštitúcie ombudsmana alebo so zástupcami regionálnych kancelárií.

Špecializované orgány pre ľudské práva

Ombudsman pre práva dieťaťa

ŠTÁTNY ORGÁN PRE OCHRANU A ADOPCIU DETÍ (*AUTORITATEA NAȚIONALĂ PENTRU PROTECȚIA COPILULUI ȘI ADOPTȚIE*)

Adresa:

Bulevardul G-ral Gheorghe Magheru No 7
Sector 1
010322 Bukurešť

Kontaktné údaje:

Tel.: +40 (0)213153633, +40 (0)213153630, +40 (0)213100789, +40 (0)213100790

Fax: +40 (0)213127474

E-mail: office@anpfdc.ro

Webové sídlo: <http://www.copii.ro/?lang=en>

Úradné hodiny pre verejnosť:

Pondelok až štvrtok: 8.30 – 16.30 hod.

Piatok: 8.30 – 14.00 hod.

Oddelenie adopcií: Utorok a štvrtok: 9.00 – 12.00 hod.

Prehľad o inštitúcii (právny základ, predstavenie, organizácia, úlohy, druhy služieb):

<http://www.copii.ro/despre-noi/misiune/>,

<http://www.copii.ro/activitate/sistemul-de-protectie-a-copilului/prezentare-general/>.

Generálne riaditeľstvo pre ochranu dieťaťa je špecializované riaditeľstvo v rámci Štátneho orgánu pre ochranu práv dieťaťa a adopciu.

Úlohy:

- vypracúvať a zdôvodňovať programy v oblasti ochrany rodiny a na predchádzanie domácejmu násiliu a boj proti nemu a na ochranu a podporu práv dieťaťa,
- monitorovať dodržiavanie práv dieťaťa a odporúčať ústredným alebo miestnym orgánom, aby prijali požadované opatrenie,
- centrálné zaznamenať a zhrnúť informácie o dodržiavaní zásad a pravidiel stanovených v Dohovore o právach dieťaťa, ktorý bol ratifikovaný zákonom č. 18/1990, ktorý bol znovu uverejnený a následne zmenený, a uskutočniť a prijať požadované opatrenie s cieľom splniť odporúčania Výboru pre práva dieťaťa,
- koordinovať a z metodického hľadiska usmerňovať činnosti služieb určených na predchádzanie oddeleniu dieťaťa od jeho rodičov, služby týkajúce sa osobitnej ochrany dieťaťa a činnosti vykonávané výbormi na ochranu dieťaťa,
- vypracúvať normy, podrobné pravidlá a pracovné postupy pre služby poverené predchádzaním oddeleniu dieťaťa od jeho rodičov a na zabezpečovanie osobitnej ochrany dieťaťa a mládeže, ochrany rodiny a obetí domáceho násillia, ako aj pre služby zaoberajúce sa páchatelmi násillia,
- vypracúvať metodiku vydávania licencií a kritériá posudzovania pre služby poverené predchádzaním oddeleniu dieťaťa od jeho rodičov, na osobitnú ochranu dieťaťa, mládeže a obetí domáceho násillia a vydávať licencie na tieto služby,
- koordinovať a z metodického hľadiska usmerňovať činnosti vykonávané na podporu rodiny a obetí domáceho násillia, ako aj služby, ktoré sú im poskytované.

Orgán pre otázky rovnosti

NÁRODNÁ RADA PRE BOJ PROTI DISKRIMINÁCII (*CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII – CNCD*)

Adresa ústredia:

Piata Valter Maracineanu Nos 1-3, Sector 1, 010155 Bukurešť

Tel.: +40 (0)213126578; +40 (0)213126579

Fax: +40 (0)213126585

E-mail: support@cncd.org.ro

Webové sídlo: <http://www.cncd.org.ro/>

Úradné hodiny pre verejnosť:

Pondelok až štvrtok: 8.00 – 16.30 hod., piatok: 8.00 – 14.00 hod.

Adresy regionálnych kancelárií a výskumného centra:

<http://www.cncd.org.ro/contact/>

Prehľad o inštitúcii (právny základ, predstavenie, organizácia, úlohy, žiadosti, postupy):

<http://www.cncd.org.ro/> ,

<http://www.cncd.org.ro/profil/>,

<http://www.cncd.org.ro/organizare/>

Právny základ:

Národná rada pre boj proti diskriminácii pôsobí v zmysle [nariadenia vlády č. 137/2000 o predchádzaní všetkým formám diskriminácie a o ich sankcionovaní v znovu uverejnenom znení](#).

Predstavenie inštitúcie:

Národná rada pre boj proti diskriminácii je autonómny štátny orgán kontrolovaný parlamentom, ktorý vykonáva činnosti zamerané na boj proti diskriminácii. Rada je ručiteľom dodržiavania a uplatňovania zásady nediskriminácie v súlade s platnými vnútornými právnymi predpismi a s medzinárodnými dohodami, ktorých je Rumunsko zmluvnou stranou. Národná rada pre boj proti diskriminácii pôsobí na základe nariadenia č. 137/2000 o predchádzaní všetkým formám diskriminácie a o ich sankcionovaní v znovu uverejnenom znení.

1. Čo musí obsahovať sťažnosť?

Sťažnosť musí obsahovať tieto povinné údaje:

- priezvisko a meno osoby podávajúcej sťažnosť,
- adresu, na ktorú chce sťažovateľ dostať odpoveď, adresu, na ktorej sa národná rada pre boj proti diskriminácii môže spojiť so sťažovateľom, aby získala ďalšie informácie potrebné na vyriešenie prípadu,
- telefónne číslo, na ktoré možno sťažovateľovi zavolať v prípade potreby akýchkoľvek ďalších informácií,
- podstatu sťažnosti, ktorá by mala obsahovať podrobný opis údajných diskriminačných aktov,
- identifikačné údaje o osobe obvinenej z diskriminácie (adresa, telefónne číslo, ak je to možné, atď.), ktoré sú potrebné na kontaktovanie danej osoby s cieľom predvolať ju pred výkonný výbor národnej rady pre boj proti diskriminácii alebo na účely ďalšieho vyšetrovania.

2. Čo nasleduje po podaní sťažnosti?

Sťažnosť sa zaeviduje a odošle výkonnému výboru na vybavenie. Sťažnosť možno predložiť národnej rade pre boj proti diskriminácii do jedného roka odo dňa, keď bol spáchaný údajný diskriminačný akt, alebo odo dňa, keď bola o tom dotknutá osoba informovaná. Údajne diskriminovaná osoba môže požiadať súd, aby nariadil nápravu dôsledkov diskriminačných aktov a dal obnoviť stav, ktorý existoval pred diskriminačným aktom. Lehota na vybavenie sťažnosti je 90 dní.

Výkonný výbor preskúma existenciu diskriminačného aktu prostredníctvom povinného predvolania strán akýmikoľvek prostriedkami, ktoré zabezpečujú potvrdenie prijatia. To, že sa strany nedostavia osobne, nebráni vybaveniu sťažnosti. Aby sa zabezpečilo prijatie správneho rozhodnutia, môže sa uskutočniť ďalšie vyšetrovanie vrátane vypočutia strán.

Sťažovateľ je povinný preukázať existenciu diskriminačného aktu, zatiaľ čo osoba obvinená z diskriminácie je povinná preukázať, že príslušný akt nepredstavuje diskrimináciu.

Rozhodnutie (rozhodnutie výkonného výboru) sa oznamuje písomne do 15 dní od prijatia rozhodnutia na zasadnutí výkonného výboru. Strany môžu rozhodnutie výkonného výboru napadnúť na súde do 15 dní odo dňa jeho doručenia. Obe strany sú oslobodené od platby kolkovného.

3. Aké sú sankcie vzťahujúce sa na diskriminačné akty?

Postih za diskriminačné akty môže mať formu:

- upozornenia,
- pokuty vo výške od 1 000 do 30 000 RON, ak sa diskriminácia týka jednotlivca,
- pokuty vo výške od 2 000 do 100 000 RON, ak sa diskriminácia týka skupiny osôb alebo komunity.

NÁRODNÁ AGENTÚRA PRE RÓMOV

(AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU ROMI – ANR)

Kontaktné údaje:

Str. Splaiul Independentei No 202, 8th floor, room 23, Sector 6, Bukurešť

Tel.: +40 (0)213113048

Fax: +40 (0)213113047

E-mail: info@anr.gov.ro.

Webové sídlo: <http://www.anr.gov.ro/>

Kontaktné údaje regionálnych a okresných kancelárií:

<http://www.anr.gov.ro/index.php/contact>

Prehľad o inštitúcii (poslanie, štruktúra, výsledky):

<http://www.anr.gov.ro/>

Právny základ:

Nariadenie vlády č. 78/2004, ktorým sa zriaďuje Národná agentúra pre Rómov, **schválené v znení zmien podľa zákona č. 7/2005.**

Pri výkone funkcií stanovených v článku 3 rozhodnutia č. 1703/2004 o organizácii a fungovaní Národnej agentúry pre Rómov, v znení následných zmien a doplnení, inštitúcia plní tieto hlavné úlohy:

- vypracúva vládnu politiku a stratégiu ochrany práv rómskej menšiny a súčasne plní ďalšie úlohy stanovené legislatívnymi aktmi v rámci jej oblasti činnosti,
- iniciuje a vykonáva činnosti odbornej prípravy v oblasti boja proti diskriminácii Rómov v rámci ústrednej a miestnej verejnej správy,
- schvaľuje návrhy zákonov a ďalších legislatívnych aktov, ktoré sa týkajú práv a povinností osôb, ktoré sú príslušníkmi rómskej menšiny,
- monitoruje uplatňovanie národných a medzinárodných legislatívnych aktov týkajúcich sa ochrany rómskej menšiny,
- prijíma a prešetruje žiadosti a podania inštitúcií, organizácií alebo jednotlivcov a oznamuje odborné stanovisko agentúry,
- rozvíja systém na poskytovanie informácií, odbornej prípravy a odborného poradenstva rómskej menšine,
- analyzuje a posudzuje potenciálne diskriminačné dôsledky súčasných predpisov a aktívne sa usiluje zlepšiť zavedený právny rámec.

Pri výkone svojich funkcií Národná agentúra pre Rómov:

- spolupracuje s ministerstvami a orgánmi ústrednej a miestnej verejnej správy, ako aj s ďalšími verejnými inštitúciami a fyzickými a právnickými osobami,
- spolupracuje s medzivládnyimi a mimovládnyimi organizáciami v Rumunsku a zahraničí,
- využíva odborné poradenstvo a pomoc poskytované v Rumunsku a zahraničí a programy odbornej prípravy a vyššej odbornej prípravy pre svojich zamestnancov financovaných z pridelených rozpočtových prostriedkov alebo z ďalších zdrojov zákonne získaných v Rumunsku alebo zahraničí,
- iniciuje akcie, projekty a sektorové programy, zúčastňuje sa na nich a podporuje ich spolu so špecializovanými mimovládnyimi inštitúciami a organizáciami s cieľom zlepšiť situáciu Rómov.

ŠTÁTNY ORGÁN PRE OSOBY SO ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM (AUTORITATEA NAȚIONALĂ PENTRU PERSOANELE CU DIZABILITĂȚI)

Adresa ústredia:

Calea Victoriei No 194

Bukurešť

Kontaktné údaje:

Tel.: +40 (0)212125438; +40 (0)212125439; +40 (0)213220976; +40 (0)213226303; +40 (0)213226304; +40 (0)213207155

Fax: +40 (0)212125443

E-mail: registratura@anph.ro

Úradné hodiny pre verejnosť:

Pondelok až piatok: 9.00 – 16.00 hod. (telefonicky)

Prehľad o inštitúcii (štruktúra, úlohy, pravidlá organizácie a fungovanie):

<http://www.mmuncii.ro/Minister>

Právny základ:

Štátny orgán pre ľudí so zdravotným postihnutím je špecializovaný orgán s právnou subjektivitou v rámci ústrednej verejnej správy a podlieha ministerstvu pre zamestnanosť, rodinu, sociálnu ochranu a staršie osoby.

Tento orgán zabezpečuje ústrednú koordináciu činností týkajúcich sa osobitnej ochrany osôb so zdravotným postihnutím a podpory ich práv, vypracúva politiky, stratégie a normy na podporu týchto práv a monitoruje uplatňovanie príslušných pravidiel a činnosti týkajúce osobitnej ochrany osôb so zdravotným postihnutím.

Legislatívne akty zabezpečujúce práva osôb so zdravotným postihnutím:

Na osoby so zdravotným postihnutím sa vzťahujú ustanovenia:

- mimoriadneho nariadenia vlády č. 86/2014, ktorým sa stanovujú určité reorganizačné opatrenia na úrovni ústrednej verejnej správy a ktorým sa menia a dopĺňajú určité legislatívne akty,
- rozhodnutia vlády č. 50/2015 o organizácii, fungovaní a úlohách Štátneho orgánu pre osoby so zdravotným postihnutím.

Orgán pre ochranu údajov

NÁRODNÝ DOZORNÝ ORGÁN PRE SPRACOVANIE OSOBNÝCH ÚDAJOV

(AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE SUPRAVEGHERE A PRELUCRĂRII DATELOR CU CARACTER PERSONAL – ANSPDCP)

Adresa ústredia:

B-dul G-ral. Gheorghe Magheru Nos 28-30 Sector 1

010336 Bukurešť, Rumunsko

Kontaktné údaje:

Tel.: +40 (0)318059211; +40 (0)318059212

Fax: +40 (0)318059602

E-mail: anspdcp@dataprotection.ro

Webové sídlo: <http://www.dataprotection.ro/>

Úradné hodiny pre verejnosť:

- Kancelária národného dozorného orgánu je verejnosti otvorená pondelok až piatok od 09.00 do 13.00 hod.
- Stretnutie je možné si dohodnúť pondelok až piatok v čase od 11.00 do 13.00 hod.

Prehľad o inštitúcii:

Národný dozorný orgán pre spracovanie osobných údajov vykonáva svoju činnosť v podmienkach úplnej nezávislosti a nestrannosti. Tento orgán monitoruje a kontroluje zákonnosť spracovania osobných údajov, ktoré patrí do pôsobnosti zákona č. 677/2001 o ochrane jednotlivcov v súvislosti so spracovaním osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, v znení neskorších zmien a doplnení.

Cieľ:

Chrániť základné práva a slobody jednotlivcov, najmä právo na súkromie a rodinný a súkromný život, pokiaľ ide o spracovanie osobných údajov a voľný pohyb takýchto údajov.

Právny základ:

Zákon č. 102/2005 o zriadení, organizácii a fungovaní Národného dozorného orgánu pre spracovanie osobných údajov.

Úlohy (výber):

- prijímať a analyzovať podania týkajúce sa spracovania osobných údajov,
- povoľovať spracovanie údajov v prípadoch uvedených v zákone,
- keď zistí akékoľvek porušenie ustanovení tohto zákona, rozhodnúť o dočasnom pozastavení alebo zastavení spracovania údajov, čiastočnom alebo úplnom vymazaní spracovaných údajov a informovať o tom orgány prokuratúry alebo postúpi vec súdu,
- informovať jednotlivcov a/alebo právnické osoby o potrebe plniť povinnosti a vykonávať postupy uvedené v zákone č. 677 /2001,
- viesť register spracovania osobných údajov a sprístupňovať ho verejnosti,
- prijímať a vybavovať sťažnosti, podania alebo žiadosti predložené jednotlivcami a oznamovať prijaté riešenia alebo podľa potreby prijaté opatrenia,
- vopred vykonávať kontroly, keď prevádzkovateľ spracúva osobné údaje, v prípade ktorých je pravdepodobné, že predstavujú osobitné riziko pre práva a slobody osôb,
- viesť vyšetrovania *ex officio* alebo vždy, keď mu boli doručené sťažnosti alebo podania,
- vydávať odporúčania a súhlas, pokiaľ ide o akúkoľvek záležitosť týkajúcu sa ochrany základných práv a slobôd v súvislosti so spracovaním osobných údajov na žiadosť akejkoľvek osoby, verejného orgánu alebo orgánu verejnej správy.

Postup týkajúci sa prijímania a riešenia sťažností, podaní a žiadostí:

Osoby, ktorých osobné údaje sa spracúvajú, sa môžu obrátiť na dozorný orgán písomne, ak sa domnievajú, že boli porušené ich práva v zmysle zákona č. 677/2001, za predpokladu, že sa predtým v tej istej veci nezačalo žiadne konanie, ale iba vtedy, ak sa predtým spojili s prevádzkovateľom, proti ktorému bol podnet podaný.

Osoby, ktoré chcú podať sťažnosť národnému dozornému orgánu, môžu použiť štandardné formuláre dostupné na webovom sídle danej inštitúcie.

Iné špecializované orgány

POVERENÝ SUDCA (JUDECĂTORUL DELEGAT)

Právny základ:

Zákon č. 254 z 2. júna 2013 o výkone rozsudkov a opatrení odňatia slobody nariadených súdnymi orgánmi v rámci trestných konaní a rozhodnutie Najvyššej súdnej rady č. 89/2014, ktorým sa schvaľujú pravidlá organizácie činnosti sudcov poverených dohľadom nad vykonávaním trestov odňatia slobody.

Predstavenie a úloha:

V rumunskom súdnom systéme sú povereními sudcami zmierovací sudcovia. Každý rok ich vymenúva predseda odvolacieho súdu pre každú väznicu nachádzajúcu sa v územnej právomoci odvolacieho súdu. Úlohou sudcu povereného dohľadom nad výkonom trestov odňatia slobody je dohliadať na zákonnosť pri výkone takýchto rozsudkov a monitorovať ju. Sudca poverený v súvislosti s väznicou zahŕňajúcou centrum na zaistenie alebo preventívne zadržanie alebo centrum na preventívne zadržanie vykonáva aj dohľad nad dodržiavaním zákonnosti pri vykonávaní preventívnych opatrení týkajúcich sa trestu odňatia slobody a monitoruje ho. Sudca súčasne zabezpečuje dodržiavanie práv osôb vo výkone trestu odňatia slobody stanovených zákonom.

Sťažnosti:

a) Odsúdená osoba môže do troch dní odo dňa, keď bola informovaná o rozhodnutí stanovujúcom podmienky trestu odňatia slobody, podať sudcovi poverenému dohľadom nad výkonom trestov odňatia slobody sťažnosť týkajúcu sa spôsobu stanovenia uvedených podmienok (článok 39 ods. 3 zákona č. 254/2013).

b) Odsúdená osoba môže do troch dní odo dňa, keď bola informovaná o rozhodnutí komisie o zmene podmienok trestu odňatia slobody, podať sudcovi poverenému dohľadom nad výkonom trestov odňatia slobody sťažnosť týkajúcu sa uvedeného rozhodnutia (článok 40 ods. 11 zákona č. 254/2013).

c) Odsúdená osoba môže do desiatich dní odo dňa, keď bola informovaná o rozhodnutí správy väznice o opatreniach súvisiacich s výkonom práv stanovených v tomto zákone, podať sudcovi poverenému dohľadom nad výkonom trestov odňatia slobody sťažnosť týkajúcu sa uvedených opatrení (článok 56 ods. 2 zákona č. 254/2013).

d) Odsúdená osoba môže do troch dní odo dňa, keď bola informovaná o rozhodnutí disciplinárnej komisie o uložení disciplinárneho postihu, podať sudcovi poverenému dohľadom nad výkonom trestov odňatia slobody sťažnosť týkajúcu sa uvedeného rozhodnutia (článok 104 ods. 1 zákona č. 254/2013).

Zaistená osoba môže do troch dní odo dňa, keď bola informovaná o rozhodnutí komisie o zmene podmienok zaistenia, podať sudcovi poverenému dohľadom nad výkonom opatrení zahŕňajúcich trest odňatia slobody sťažnosť týkajúcu sa uvedeného rozhodnutia (článok 153 ods. 8 zákona č. 254/2013).

GENERÁLNY INŠPEKTORÁT PRE PRISŤAHOVALECTVO

(INSPECTORATUL GENERAL PENTRU IMIGRĂRI)

Adresa ústredia:

Strada Lt. col. Marinescu C-tin No 15A, Sector 5, Bukurešť

Tel.: +40 (0)214109940

Fax: +40 (0)214107501

E-mail: igi@mai.gov.ro a document.igi@mai.gov.ro – adresa určená výlučne na zaslanie kópie preukazu totožnosti

Adresy rôznych riaditeľstiev Generálneho inšpektorátu pre prisťahovalectvo:

<http://igi.mai.gov.ro/contact/bucure%C8%99ti>

Regionálne jednotky Generálneho inšpektorátu pre prisťahovalectvo:

<http://igi.mai.gov.ro/ro/node/contact>

Predstavenie inštitúcie:

Generálny inšpektorát pre prisťahovalectvo je organizovaný a funguje ako špecializovaný subjekt ústrednej verejnej správy. Je to verejná inštitúcia s právnou subjektivitou a je podriadená ministerstvu správy a vnútorných vecí (*Ministerul Administrației și Internelor*).

Cieľ:

Generálny inšpektorát pre prisťahovalectvo, ktorého zriadenie bolo súčasťou reorganizácie Rumunského úradu pre prisťahovalectvo (*Oficiul Român pentru Imigrări*), vykonáva úlohy vyplývajúce zo zákona zamerané na vykonávanie politiky Rumunska v oblastiach migrácie, azylu a integrácie cudzích štátnych príslušníkov a presadzovania príslušných právnych predpisov.

Činnosť Generálneho inšpektorátu pre prisťahovalectvo pozostáva z verejnej služby, ktorá slúži záujmom jednotlivcov, ako aj komunity, a podporuje štátne inštitúcie, a to výlučne na základe práva a v súlade s ním.

Právny základ:

Organizačná štruktúra a povinnosti Generálneho inšpektorátu pre prisťahovalectvo sú stanovené v rozhodnutí vlády č. 639 z 20. júna 2007 v znení neskorších zmien a doplnení.

Po organizačnej stránke sa inšpektorát skladá z ústredných riaditeľstiev, útvarov a ďalších funkčných jednotiek, regionálnych centier, ktoré poskytujú služby žiadateľom o azyl a spracúvajú ich žiadosti o azyl, regionálnych prijímacích centier pre cudzincov v rukách verejnej starostlivosti a okresných útvarov.

Generálny inšpektorát pre prisťahovalectvo pri vykonávaní svojich úloh spolupracuje s útvarmi ministerstva pre správu a vnútorné záležitosti a ďalšími štátnymi inštitúciami, ako aj s mimovládnyimi organizáciami a cudzími štátnymi príslušníkmi zapojenými do činností súvisiacich s migráciou a humanitárnou ochranou. V súlade s právnymi predpismi uzatvára dohody s partnerskými inštitúciami v zahraničí a medzinárodnými organizáciami.

Ďalšie informácie o kategóriách občanov EÚ a štátnych príslušníkoch tretích krajín, azyle a prisťahovalectve, právnych predpisoch, ako aj o programoch a stratégiách Generálneho inšpektorátu pre prisťahovalectvo sú dostupné na [webovom sídle inštitúcie](#).

INŠPEKTORÁT PRÁCE

(*INSPECȚIA MUNCII*)

Adresa inštitúcie:

Str. Matei Voievod No 14, Sector 2, Bukurešť

Tel.: +40 (0)213027030

Fax: +40 (0)213027064; +40 212520097

E-mail: comunicare@inspectiamuncii.ro

E-mailová adresa na zasielanie kópie dokladu totožnosti: copiedoc@inspectiamuncii.ro

Webové sídlo: <https://www.inspectiamuncii.ro/>

Úradné hodiny inšpektorátu práce

Pondelok až štvrtok: 8.00 – 16.30 hod.

Piatok: 8.00 – 14.00 hod.

Predstavenie inštitúcie:

Inšpektorát práce je špecializovaný orgán v rámci ústrednej verejnej správy a podlieha ministerstvu pre zamestnanosť, rodinu, sociálnu ochranu a staršie osoby. Jeho ústredie sa nachádza v meste Bukurešť.

Táto inštitúcia má právnu subjektivitu a plní úlohu štátneho orgánu vykonávajúceho kontrolu v oblasti pracovnoprávných vzťahov, bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a dohľadu na trhom.

Cieľ inštitúcie:

Inšpektorát práce zodpovedá za zabezpečovanie sociálnej ochrany na pracovisku v súlade s článkom 41 Ústavy Rumunska, znovu uverejnenej, s Dohovorom Medzinárodnej organizácie práce č. 81/1947 o inšpekcii práce v priemysle a v obchode, ktorý bol ratifikovaný výnosom Štátnej rady č. 284/1973, a s Dohovorom Medzinárodnej organizácie práce č. 129/1969 o inšpekcii práce v poľnohospodárstve, ktorý bol ratifikovaný výnosom Štátnej rady č. 83/1975.

Právny základ:

Inštitúcia je zriadená a organizovaná podľa:

- zákona č. 108/1999, znovu uverejneného, v znení neskorších zmien a doplnení,
- rozhodnutia vlády č. 1377/2009 v znení neskorších zmien a doplnení.

Inšpektorátu práce podliehajú tieto orgány:

- [Regionálne inšpektoráty práce](#) – v každom okrese a v meste Bukurešť.
- [Centrum pre monitorovanie zariadení, ktorého činnosti zahŕňajú riziká spojené s výkonom povolania \(Centrul de Monitorizare a Unităților cu Risc Profesional\) – Criscior](#) .
- [Centrum inšpektorátu práce pre odbornú a aktualizáciu odbornú prípravu \(Centrul de Pregătire și Perfecționare Profesională al Inspecției Muncii\) – Botoșani](#).

Informácie týkajúce sa **sťažností**, ktoré možno zaslať inšpektorátu práce, nájdete na [webovom sídle inštitúcie](#).

Informácie **verejného záujmu** sú dostupné na [webovom sídle inštitúcie](#).

NÁRODNÁ AGENTÚRA PRE ZAMESTNANOSŤ

(*AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU OCUPAREA FORȚEI DE MUNCĂ – ANOFM*)

Adresa ústredia:

Strada Avaranșei Nos 20-22, sector 4, 040305 Bukurešť

Úradné hodiny:

Pondelok až štvrtok: 8.00 – 16.30 hod.

Piatok: 8.00 – 14.00 hod.

Stretnutia:

Stretnutie s riaditeľom Národnej agentúry pre zamestnanosť si možno rezervovať v prvý alebo tretí utorok v mesiaci v čase od 11.00 do 12.00 hod. Stretnutie si môžete dohodnúť na telefónnom čísle +40 (0)213039831.

Webové sídlo: <https://www.anofm.ro/index.html?agentie=ANOFM&page=0>

E-mail: anofm@anofm.ro

Informácie o **webových sídlach okresných pobočiek Národnej agentúry pre zamestnanosť** nájdete na [webovom sídle inštitúcie](#).

Predstavenie inštitúcie:

Agentúra ponúka široké spektrum služieb, okrem iného napríklad poradenstvo týkajúce sa povolania, kurzy odbornej prípravy, služby poradenstva pred prepustením z pracovného pomeru, odborné stáže, poradenstvo pre začínajúce podniky, subvencovanie zamestnávania osôb zo znevýhodnených skupín a poskytovanie výhodných pôžičiek na tvorbu pracovných miest.

Poskytuje služby nezamestnaným osobám aj podnikom.

Jej hlavným cieľom je zvýšiť mieru zamestnanosti a znížiť tak nezamestnanosť.

Právny základ:

- zákon č. 202 o organizácii a funkcii Národnej agentúry pre zamestnanosť,
- rozhodnutie vlády č. 1610 o stanovách Národnej agentúry pre zamestnanosť (ANOFM).

Národná agentúra pre zamestnanosť má tieto **hlavné ciele**:

- inštitucionalizovať sociálny dialóg v oblasti zamestnanosti a odbornej prípravy,
- vykonávať stratégie v oblasti zamestnanosti a odbornej prípravy,
- vykonávať opatrenia sociálnej ochrany nezamestnaných osôb.

Ďalšie informácie sú dostupné na [webovom sídle inštitúcie](#).

NÁRODNÁ AGENTÚRA PRE OCHRANU ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
(AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI – ANPM)

Ústredie:

Splaiul Independenței No 294, Block B, Sector 6, 060031 Bukurešť

Tel.: +40 (0)212071101; +40 (0)212071102

Fax: +40 (0)212071103

E-mail: office@anpm.ro

Webové sídlo: <http://www.anpm.ro/>

Úradné hodiny:

Pondelok až štvrtok: 8.00 – 16.30 hod.

Piatok: 8.00 – 14:00 hod.

Predstavenie inštitúcie:

Národná agentúra pre ochranu životného prostredia je špecializovaná inštitúcia ústrednej verejnej správy, ktorá patrí pod ministerstvo životného prostredia. V zmysle [rozhodnutia vlády č. 1000 zo 17. októbra 2012](#) o reorganizácii a fungovaní Národnej agentúry pre ochranu životného prostredia a podriadených verejných inštitúciách sú tejto agentúre zverené právomoci týkajúce sa vykonávania politik a právnych predpisov v oblasti ochrany životného prostredia.

Cieľ:

Agentúra pre ochranu životného prostredia vykonáva svoju činnosť v rámci európskeho a medzinárodného rámca spolupráce s cieľom chrániť zásady a vykonávať právne predpisy v oblasti ochrany životného prostredia.

Národná agentúra pre ochranu životného prostredia má tieto **úlohy**:

- zabezpečiť strategické plánovanie v oblasti životného prostredia,
- monitorovať environmentálne faktory,
- zaoberať sa povoľovaním činností, ktoré majú vplyv na životné prostredie,
- vykonávať právne predpisy a politiky v oblasti životného prostredia na národnej a miestnej úrovni,
- predkladať správy Európskej environmentálnej agentúre v týchto oblastiach: kvalita ovzdušia, zmena klímy, chránené územia, kontaminácia pôdy a vody.

Sťažnosti sa zaevidujú v súlade s nariadením vlády č. 27/2002, ktorým sa upravuje riešenie sťažností, ako je schválené zákonom č. 233/2002, a môžu sa zasielať e-mailom na adresu office@anpm.ro.

Anonymné sťažnosti alebo sťažnosti s chýbajúcimi informáciami potrebnými na identifikáciu sa neberú do úvahy a uzatvoria sa.

NÁRODNÝ ORGÁN PRE OCHRANU SPOTREBITEĽA

(AUTORITATEA NAȚIONALĂ PENTRU PROTECȚIA CONSUMATORILOR – ANPC)

Adresa:

Bulevardul Aviatorilor No 72, Sector 1, 011865 Bukurešť

E-mail: cabinet@anpc.ro

Úradné hodiny:

Pondelok až štvrtok: 8.00 – 16.30 hod.

Piatok: 8.00 – 14:00 hod.

Právny základ:

- rozhodnutie vlády č. 700/2012 o organizácii a fungovaní Národného orgánu pre ochranu spotrebiteľa.

Úlohy ANPC zahŕňajú:

- a) účasť, spolu s ďalšími orgánmi ústrednej a miestnej verejnej správy plniacimi úlohy v danej oblasti a s mimovládnyimi spotrebiteľskými organizáciami, na vypracúvaní stratégie na ochranu spotrebiteľa a zabezpečovanie, aby táto stratégia bola prepojená so stratégiou EÚ,
- b) zosúladovanie vnútroštátneho právneho rámca s nariadeniami EÚ v oblasti ochrany spotrebiteľa,
- c) vypracúvanie návrhov legislatívnych aktov na schválenie a prijatie vládou v oblasti ochrany spotrebiteľa v súvislosti s výrobou, balením, označovaním, uchovávaním, skladovaním, prepravou, dovozom výrobkov a obchodovaním s nimi, ďalej v súvislosti s poskytovaním služieb vrátane finančných služieb a so zákazom neúmerných pokút za porušenie zmluvy medzi klientmi a poskytovateľmi verejných služieb a iných služieb všeobecného záujmu tak, aby neboli ohrozené život, zdravie a bezpečnosť spotrebiteľov a neboli ovplyvnené ich legitímne práva a záujmy,
- d) príprava postupov v spolupráci s ďalšími špecializovanými orgánmi verejnej správy v súvislosti s cieľmi, podmienkami a metódami spolupráce pri vykonávaní činností v oblasti ochrany spotrebiteľa.

Úplný zoznam úloh ANPC je uvedený na [webovom sídle inštitúcie](#).

Oznamovanie a sťažnosti:

Spotrebiteľia môžu posilať oznámenia a sťažnosti do ústredí regionálnych/okresných komisariátov pre ochranu spotrebiteľa alebo na komisariát pre ochranu spotrebiteľa v meste Bukurešť podľa toho, v ktorej konkrétnej jurisdikcii hospodársky subjekt, proti ktorému je sťažnosť vznesená, vykonáva svoju ekonomickú činnosť.

Ak chcete podať oznámenie/sťažnosť, prejdite na odkaz [INFO sťažnosti](#), kde si môžete prečítať o [postupe](#) podávania sťažností a získať [kontaktné údaje regionálnych a okresných komisariátov pre ochranu spotrebiteľa](#).

V zmysle príslušných zákonných podmienok musia byť sťažnosti a oznámenia podané písomne alebo elektronicky a môžu byť vznesené aj osobne.

Sťažnosť možno podať elektronicky na tejto [webovej stránke](#).

Sťažnosť alebo oznámenie musí byť podané v mene sťažovateľa alebo oznamujúcej osoby.

Sťažnosť/oznámenie sa vybaví v zákonnej lehote (v súlade s nariadením vlády č. 27/2002), pokiaľ sú k nemu priložené všetky potrebné sprievodné dokumenty, t. j. faktúra na daňové účely, pokladničný blok alebo iný doklad, príslušná zmluva alebo záručný list alebo iné dokumenty podľa potreby.

Sťažnosti musia spĺňať uvedené podmienky, aby sa nimi komisariáty zaoberali. V opačnom prípade budú uzatvorené z dôvodu nedostatku informácií.

NÁRODNÁ AGENTÚRA PRE ZDRAVOTNÉ POISTENIE

(CASA NAȚIONALĂ DE ASIGURĂRI DE SĂNĂTATE – CNAS)

Adresa:

Calea Călărășilor No 248, Bl. S19, Sector 3, 030634, Bukurešť

Webové sídlo: <http://www.cnas.ro/>

E-mail: relpubl1@casan.ro

Tel.: +40 (0)372309236

Fax: +40 (0)372309165

Predstavenie inštitúcie:

Národná agentúra pre zdravotné poistenie (CNAS) je autonómna verejná inštitúcia národného záujmu s právnou subjektivitou. Do jej právomoci patrí zabezpečovanie konzistentného a koordinovaného fungovania systému sociálneho a zdravotného poistenia v Rumunsku.

Právny základ:

- mimoriadne nariadenie vlády č. 150/20 z novembra 2002,
- mimoriadne nariadenie vlády č. 180/2000,
- zákon č. 145/1997.

Ciele:

Rozvíjať a udržiavať systém sociálneho a zdravotného poistenia, v ktorom sú rešpektované práva poistencov a plnia sa ich potreby.

Všeobecné ciele:

- chrániť poistencov pred vznikom nákladov na služby zdravotnej starostlivosti v prípade choroby alebo nehody,
- zabezpečovať efektívne využívanie rumunského fondu jednotného sociálneho a zdravotného poistenia so zahrnutím poistencov na univerzálnom, spravodlivom a nediskriminačnom základe.

Konkrétne ciele:

- zabezpečovať prístup k službám zdravotnej starostlivosti, liekom a zdravotníckym pomôckam,
- zabezpečovať spravodlivú a nediskriminačnú ochranu v rámci efektívneho využívania fondu jednotného sociálneho a zdravotného poistenia,

- zvýšiť mieru spokojnosti poistencov s kvalitou služieb,
- zlepšiť poskytovanie informácií poistencom.

STÁLY VOLEBNÝ ORGÁN

(AUTORITATEA ELECTORALĂ PERMANENTĂ)

Adresa ústredia:

Str. Stavropoleos No 6, Sector 3, 030084 Bukurešť

Tel.: +40 (0)213100824

Webové sídlo: <http://www.roaep.ro/prezentare/>

E-mail: comunicare@roaep.ro

Predstavenie inštitúcie:

Stály volebný orgán je nezávislá administratívna inštitúcia s právnou subjektivitou, ktorej sú zverené všeobecné právomoci vo volebných otázkach. Jeho úlohou je zabezpečovať organizáciu a usporadúvanie volieb a referend a zaisťovať, aby financovanie politických strán a volebných kampaní bolo v súlade s ústavou a príslušnými právnymi predpismi, ako aj s medzinárodnými a európskymi normami.

Právny základ:

- rozhodnutie č. 4 z 22. júna 2016, ktorým sa schvaľujú pravidlá organizácie a fungovania Stáleho volebného orgánu a Centra volebných expertov,
- zákon č. 334/2006 o financovaní činností politických strán a volebných kampaní, znovu uverejnený,
- zákon č. 208/2015 o voľbách do senátu a poslaneckej snemovne a o organizácii a fungovaní Stáleho volebného orgánu, v znení neskorších zmien a doplnení.

Ciele:

- zabezpečovať zákonné, slobodné a spravodlivé volebné procesy s efektívnym a transparentným využívaním ľudských, finančných a hospodárskych zdrojov,
- zabezpečovať, že politické strany a volebné kampane využívajú správne a transparentné financovanie,
- zabezpečovať integrovaný prístup k riadeniu volebných procesov.

Funkcie (neúplný zoznam):

- strategická funkcia: zabezpečovať zavedenie odvetvových cieľov v oblasti činnosti orgánu,
- regulačná funkcia: zabezpečovať prípravu a predkladanie schválenia legislatívneho rámca požadovaného na plnenie strategických úloh vo volebných otázkach a príprava a schvaľovanie noriem a povinných technických pravidiel pre všetky subjekty a orgány poverené úlohami v súvislosti s voľbami,
- riadiaca funkcia: zabezpečovať organizáciu a koordináciu činností a zdrojov požadovaných na vykonávanie volebných procesov,
- funkcia štátneho orgánu: zabezpečovať monitorovanie a celoštátne uplatňovanie nariadení, ktoré sa osobitne vzťahujú na volebný systém a pravidiel stanovených s cieľom modernizovať rumunský volebný systém a zaisťiť jeho prepojenie s volebnými systémami iných štátov EÚ,
- kontrolná funkcia: zabezpečovať kontroly dodržiavania právnych predpisov a uplatňovania zákonných pokút podľa potreby,

Informácie o ďalších funkciách sú dostupné [tu](#).

Úlohy (neúplný zoznam):

- vypracúvať návrhy týkajúce sa logistiky pri usporadúvaní volieb, ktoré odosiela vláde a príslušným miestnym orgánom, a monitorovať vykonávanie návrhov,
- monitorovať spôsob vymedzovania oblastí volebných miestností a výberu budov a priestorov na umiestnenie volebných miestností volebných úradov,

- monitorovať včasné poskytovanie zariadení a vybavenia pre volebné miestnosti: štandardné volebné urny a volebné kabínky, pečiatky a pečiatkové podušky, nádoby na prevoz volebných lístkov atď.; a monitorovať úschovu týchto zariadení a vybavenia v období medzi jednotlivými voľbami,
- monitorovať spôsob, ktorým sa zabezpečuje, že sú včas dostupné potrebné finančné prostriedky na stupňované poskytovanie logistiky potrebnej pri vykonávaní volebných procesov,
- monitorovať bezpečnosť volebných miestností, volebných lístkov a ďalších dokumentov a materiálov potrebných pri voľbách,
- monitorovať prípravu a tlač stálych volebných zoznamov,
- monitorovať a kontrolovať aktualizovanie zoznamu voličov.

Informácie o ďalších úlohách sú dostupné [tu](#).

RUMUNSKÝ INŠTITÚT PRE ĽUDSKÉ PRÁVA

(INSTITUTUL ROMÂN PENTRU DREPTURILE OMULUI – IRDO)

Adresa:

B-dul Nicolae Bălcescu No 21, Sector 1, Bukurešť

Tel.: +40 (0)213114921

Webové sídlo: <http://www.irdo.ro/>

E-mail: office@irdo.ro

Predstavenie inštitúcie:

Rumunský inštitút pre ľudské práva (IRDO) je nezávislá štátna inštitúcia poverená v zmysle zákona, ktorým sa zriaďuje, úlohami v oblasti výskumu, odbornej prípravy, šírenia informácií a poskytovania odborného poradenstva. V uvedenom zákone sa ďalej poskytujú záruky nezávislosti a nestrannosti v súlade s kritériami OSN a Rady Európy, v ktorých sa odporúča zriadenie takýchto inštitúcií v každom demokratickom štáte.

Rumunský inštitút pre ľudské práva pri vykonávaní všetkých svojich osobitných úloh v oblasti výskumu, odbornej prípravy a poskytovania informácií a odborného poradenstva neustále dbá na pravidlá a normy stanovené v medzinárodných zmluvách, pokiaľ ide o ľudské práva, ako aj na príslušné judikatúry medzinárodných súdov.

IRDO má navyše volených zástupcov vo viacerých medzinárodných orgánoch zameraných na podporu a ochranu ľudských práv.

Služby inštitútu sú dostupné pre každého, kto ich potrebuje. Znenie základných dokumentov a bibliografické odkazy sú šírené bezplatne alebo sa poskytujú len za cenu vo výške nákladov na reprodukciu.

Inštitút môže uzatvárať zmluvy s vedeckými inštitúciami alebo orgánmi na vykonávanie špecializovaného výskumu a ponúka možnosť vypracovania stanovísk na požiadanie špecializovaných fór v Rumunsku a v zahraničí. Poplatky za takéto služby stanovuje vedenie inštitútu.

Právny základ:

zákon č. 9/1991, ktorým sa zriaďuje Rumunský inštitút pre ľudské práva.

Cieľ:

V právomoci inštitútu je zabezpečovať, aby boli verejné orgány, mimovládne organizácie a rumunskí občania dobre informovaní o otázkach týkajúcich sa ľudských práv a o spôsobe zaručovania ľudských práv v iných krajinách, najmä v tých, ktoré sú účastníkmi Konferencie o bezpečnosti a spolupráci v Európe.

Inštitút sa zároveň usiluje zvyšovať informovanosť medzinárodných orgánov, ako aj širokej verejnosti v zahraničí o praktických opatreniach zavedených na zaistenie dodržiavania a ochrany ľudských práv v Rumunsku.

Činnosti IRDO:

- a) zriadenie, udržiavanie chodu a prevádzkovanie centra dokumentácie pre všetkých používateľov, v ktorom sa nachádzajú znenia medzinárodných dohovorov, zákonov, dokumentov, štúdií a publikácií o ľudských právach a bibliografických odkazov,
- b) informovanie verejných orgánov, mimovládnych organizácií a občanov, najmä zvyšovaním ich informovanosti o medzinárodných dokumentoch, postupoch a praxi v oblasti ľudských práv vrátane poskytovania prekladov, ak je to potrebné,

- c) organizovanie programov odbornej prípravy, ktoré sú buď špeciálne pripravené podľa konkrétnych potrieb osôb s osobitnými úlohami pri ochrane ľudských práv, alebo sú určené na zvyšovanie informovanosti širších skupín verejnosti o otázkach ľudských práv,
- d) poskytovanie informácií, pravidelne alebo na požiadanie, o úsilí vlády a mimovládnych organizácií v Rumunsku zameranom na podporu a ochranu ľudských práv a o podobnom úsilí v iných krajinách, ako aj o medzinárodných záväzkoch, ktoré Rumunsko prijalo, a o spôsobe ich plnenia,
- e) poskytovanie dokumentov parlamentným komisiám, na ich vlastnú žiadosť, týkajúcich sa aspektov ľudských práv prítomných v návrhoch právnych predpisov a v iných otázkach, ktorými sa parlament zaoberá,
- f) vykonávanie výskumu v oblasti rôznych aspektov podpory a dodržiavania ľudských práv v Rumunsku a v zahraničí,
- g) vydávanie spravodajcu o ľudských právach a zabezpečovanie jeho všeobecného šírenia vrátane poskytovania prekladov do iných jazykov,
- h) organizovanie prieskumov verejnej mienky v súvislosti s ochranou ľudských práv v Rumunsku.

Ďalšie informácie o IRDO sú dostupné na [webovom sídle inštitúcie](#).

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné členské štáty. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska komisia vylučuje akúkoľvek zodpovednosť za akékoľvek informácie alebo údaje obsiahnuté alebo uvedené v tomto dokumente. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Posledná aktualizácia: 23/08/2018

Základné práva - Slovinsko

Na preklade zobrazenej jazykovej verzie v súčasnosti pracujeme.

Nová verzia bola zatiaľ preložená do týchto jazykov: [SI](#).

Vnútroštátne súdy

Vnútroštátne inštitúcie pre ľudské práva

Ombudsman pre ľudské práva (*Varuh človekovih pravic*)

Špecializované orgány pre ľudské práva

Vnútroštátne súdy

http://www.sodisce.si/sodisca/sodni_sistem/seznam_sodisc/

Ústavný súd Slovenskej republiky (Ustavno sodišče Republike Slovenije)

Beethovnova ulica 10

1001 Ľubľana

p. p. 1713

Tel.: + 386 (01) 477 64 00; + 386 (01) 477 64 15

E-mail: info@us-rs.si,

Správny súd Slovenskej republiky (Upravno sodišče Republike Slovenije)

Fajfarjeva 33

1000 Ľubľana

Tel.: + 386 (01) 47 00 100

Fax: + 386 (01) 47 00 150

E-mail: urad.uprlj@sodisce.si

Pobočka súdu v meste Maribor

Tel.: + 386 (02) 230 20 30

Fax: + 386 (02) 230 20 48

E-mail: oddelek.uprmb@sodisce.si

Pobočka súdu v meste Nova Gorica

Tel.: + 386 (05) 33 55 200

Fax: + 386 (05) 33 55 221

E-mail: oddelek.uprng@sodisce.si

Pobočka súdu v meste Celje

Tel.: + 386 (03) 42 75 380

Fax: + 386 (03) 42 75 388

E-mail: oddelek.uprce@sodisce.si

Vnútroštátne inštitúcie pre ľudské práva

Pozri časť Ombudsman pre ľudské práva.

Ombudsman pre ľudské práva (*Varuh človekovih pravic*)

Pozícia ombudsmana pre ľudské práva bola v Slovinskej republike vytvorená s cieľom zabezpečiť všeobecnú ochranu ľudských práv a základných slobôd. Ombudsman pre ľudské práva, jeho štyria zástupcovia alebo jeho asistenti prijímajú sťažnosti od osôb, ktoré sa domnievajú, že **došlo k porušeniu ľudských práv alebo základných slobôd zo strany verejného orgánu, miestneho samosprávneho orgánu alebo zo strany právnickej osoby podliehajúcej verejnému právu**. Ombudsman pre ľudské práva vykonáva svoju činnosť na základe zákona o ombudsmanovi pre ľudské práva z roku 1994 (*Zakon o Varuhu človekovih pravic*).

Ombudsman pre ľudské práva môže

- **upozorniť** páchatela, ktorý sa dopustil porušenia práv, aby napravil alebo zastavil spôsobené nezrovnalosti alebo
- dokonca **navrhnuť**, aby bola poskytnutá náhrada škody,
- vo vašom mene a s vaším súhlasom **podať Ústavnému súdu žiadosť o posúdenie ústavnosti a zákonnosti** niektorých ustanovení alebo zákonov alebo
- **podať** ústavnú sťažnosť na základe porušenia práva,
- **predložiť vláde alebo parlamentu podnet na zmenu alebo doplnenie zákonov alebo iných ustanovení**,
- navrhnúť všetkým orgánom, ktoré spadajú do jeho právomoci, aby zlepšili svoje fungovanie a vzťahy so stranami,
- **poskytnúť komukoľvek svoje stanovisko** ku konkrétnemu prípadu, ktorý sa týka porušenia práv a slobôd bez ohľadu na druh konania alebo stupeň preskúmania prípadu pred príslušným orgánom.

Ombudsman pre ľudské práva nesmie konať alebo **vykonávať nápravu porušenia** alebo nezrovnalosti **namiesto príslušného štátneho orgánu, miestneho samosprávneho orgánu alebo právnickej osoby podliehajúcej verejnému právu**.

Porušovateľ práv je takisto zodpovedný za nápravu svojho konania. Ombudsman navyše **nemôže skúmať prípady, ktorými sa zaoberajú súdy**, okrem výnimočných prípadov.

Podľa zákona ombudsman **nemá v rámci súkromného sektora žiadne právomoci**, takže nemôže zasiahnuť v prípadoch, ak dôjde napríklad k porušeniu práv súkromnou spoločnosťou. V takýchto prípadoch môže vyvinúť tlak na štátne orgány, miestne samosprávne orgány alebo právnické osoby podliehajúce verejnému právu, ktoré monitorujú činnosť danej súkromnej spoločnosti alebo dotknutej osoby.

Ombudsman v spolupráci s mimovládnyimi a humanitárnymi organizáciami takisto monitoruje miesta zadržania osôb a spôsob, akým sa zaobchádza s osobami, ktoré boli zadržané, alebo ktorých sloboda bola obmedzená.

V rámci svojej právomoci môže ombudsman monitorovať, upozorňovať a poskytovať poradenstvo, ale nesmie prijímať úradné rozhodnutia.

Kontaktné informácie:

Ombudsman Slovinskej republiky pre ľudské práva

Dunajska cesta 56 (4. poschodie)
1109 Ljubljana
Tel.: 01 475 00 50
Bezplatná asistenčná linka: 080 15 30
Fax: 01 475 00 40
E-mail: info@varuh-rs.si

Špecializované orgány pre ľudské práva:

Ombudsman pre práva detí (*Varuh otrokovih pravic*)

Súčasť úradu Ombudsmana pre ľudské práva, špecializovaný zástupca ombudsmana.

Obhajca zásady rovnosti (*Zagovornik načela enakosti*)

Obhajca zásady rovnosti sa usiluje o zabránenie diskriminácie a jej odstránenie v Slovinsku.

PODNETY (SŤAŽNOSTI): Obhajca rieši podnety a sťažnosti týkajúce sa prípadov údajnej diskriminácie. Vydáva právne nezáväzné stanoviská o tom, či ste boli v konkrétnej situácii diskriminovaný(-á), t. j. či sa s vami nezaobchádzalo rovnakým spôsobom vzhľadom na okolnosti spočívajúce vo vašej osobe. Páchateľom, ktorí sa dopustili porušenia práv a slobôd, zároveň poskytne odporúčania, ktoré sa týkajú nápravy, dôvodov a následkoch takýchto porušení. Týmto spôsobom sa obhajca zásady rovnosti usiluje svojím konaním neformálne napraviť porušenia a prispieť k zlepšeniu v budúcnosti. Ak sa však problém nedá vyriešiť takýmto spôsobom, môže navrhnúť inšpektorátom, aby začali stíhanie protiprávneho konania. Konania vedené obhajcom zásady rovnosti sú bezplatné a dôverné.

POMOC: Obhajca ponúka pomoc v súvislosti s právnou ochranou pred diskrimináciou v iných konaniach, napr. poskytnutím poradenstva o dostupných nápravných opatreniach a o možnostiach ich využitia v styku s inými štátnymi orgánmi.

PORADENSTVO: Môžete požiadať obhajcu o stanovisko k tomu, či vaše konanie predstavuje alebo by mohlo predstavovať diskrimináciu a takisto o radu, ako konať, aby ste sa vyhli diskriminácii a účinnejšie dodržiavali právo na rovnaké zaobchádzanie.

INFORMÁCIE: Obhajca poskytuje všeobecné informácie o problematike diskriminácie a o situácii v tejto oblasti v Slovinsku.

Kontaktné informácie:

Obhajca zásady rovnosti
Ministerstvo práce, rodiny, sociálnych záležitostí a rovnakých príležitostí
Kotnikova 28
1000 Ljubljana
Tel.: 01/369 7 03
Fax: 01/369 78 29
E-mail: zagovornik.uem@gov.si
Bezplatná asistenčná linka: 080 12 13 (iba pre volania v rámci Slovinska)
<http://www.zagovornik.gov.si/>

Všetky základné informácie na uvedenom webovom sídle sú plne k dispozícii aj v anglickom, francúzskom, nemeckom, talianskom, maďarskom, srbskom, bosniánskom, albánskom a rumunskom jazyku.

<http://www.zagovornik.gov.si/si/o-zagovorniku/kdo-je-zagovornik/index.html>

<http://www.zagovornik.gov.si/si/o-zagovorniku/osebna-izkaznica/index.html>

Komisár pre informácie (*Informacijski pooblaščenec*)

Komisár pre informácie rozhoduje o oznámeniach o porušení **ochrany osobných údajov** na základe ustanovení rámcového zákona o ochrane osobných údajov z roku 2004 (*Zakon o varstvu osebnih podatkov*) a na základe právnych predpisov pre jednotlivé odvetvia, podľa ktorých sa postupuje v konkrétnych prípadoch týkajúcich sa osobných údajov [napr. zákon o preukazoch totožnosti (*Zakon o osebni izkaznici*)]. Komisár koná aj z vlastnej iniciatívy (ex officio), ak zistí, že mohlo dôjsť k porušeniu ochrany osobných údajov a takisto monitoruje určité oblasti bez predchádzajúceho oznámenia. Inšpekcie vykonávajú štátni inšpektori zodpovední za ochranu osobných údajov, ktorí sú zamestnancami komisára pre informácie: komisár pre informácie môže nariadiť, aby sa v osobných údajoch vykonali opravy, zistiť, či došlo k nelegálnemu získaniu alebo spracovaniu osobných údajov a udeliť správcom osobných údajov sankcie (pokuty). Proti jeho rozhodnutiu je možné podať správnu sťažnosť Správnemu súdu Slovenskej republiky.

Kontaktné informácie:

Komisár pre informácie
Zaloška 59
1000 Ľubľana
Tel.: 01 230 97 30
Fax: 01 230 97 78
E-mail: gp.ip@ip-rs.si

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzí na tejto webovej lokalite spravujú príslušné členské štáty. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska komisia vylučuje akúkoľvek zodpovednosť za akékoľvek informácie alebo údaje obsiahnuté alebo uvedené v tomto dokumente. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Posledná aktualizácia: 23/03/2018

Základné práva - Slovensko

Vnútroštátne súdy

Vnútroštátne inštitúcie pre ľudské práva

Ombudsman

Špecializované úrady pre ľudské práva

Iné

Vnútroštátne súdy

[Zoznam súdov](#)

Právny rámec ochrany ľudských práv a základných slobôd v Slovenskej republike tvorí Ústava Slovenskej republiky (č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov). Ústava SR je základným zákonom Slovenskej republiky a je v nadradenom postavení voči ostatným normatívnym právnym aktom. Ústava SR vo svojej druhej hlave (čl. 11 až 54) poskytuje všeobecnú ochranu základným právam a slobodám, a to základným ľudským právam a slobodám (v medzinárodných dokumentoch nazývaných občianske práva), politickým právam, právam národnostných menšín a etnickým skupín, hospodárskym, sociálnym a kultúrnym právam, právu na ochranu životného prostredia a kultúrneho dedičstva a právu na súdnu a inú ochranu. Základné práva a slobody sa zaručujú na území SR všetkým bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo, politické, či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, majetok, rod alebo iné postavenie. Nikoho nemožno z týchto dôvodov poškodzovať, zvýhodňovať alebo znevýhodňovať. Nikomu nesmie byť spôsobená ujma na právach pre to, že uplatňuje svoje základné práva a slobody (čl. 12 ods. 2 a 4 Ústavy SR). Cudzinci požívajú v Slovenskej republike základné ľudské práva a slobody zaručené v Ústave SR, ak nie sú výslovne priznané iba občanom SR, ako aj právo na azyl (čl. 52 os. 2. čl. 53 Ústavy SR). Podmienky a rozsah obmedzenia základných práv a slobôd a rozsah povinností v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu ustanovuje ústavný zákon o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu (č. 227/2002 Z. z.).

V súlade s článkom 46 Ústavy SR každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. V konkrétnostiach môže ísť o celú škálu ľudských práv, t. j. ľudské práva a základné slobody, ktoré možno obmedziť zákonom, ako aj o ľudské práva a základné slobody, ktoré nemožno obmedziť zákonom. Z hľadiska ich obsahu môže ísť o občianske, politické, hospodárske, sociálne, kultúrne a iné práva zaručené Ústavou SR, ústavnými zákonmi, zákonmi a ostatnými právnymi predpismi SR, ako aj medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (*international human rights law*), ktorými je SR viazaná. Z právomoci súdu nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. V tejto súvislosti zaručuje Ústava SR a ďalšie príslušné právne predpisy právo každého na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom. Podrobnosti ustanovuje zákon č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov. Tento zákon upravuje zodpovednosť štátu za škodu

spôsobenú orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci, zodpovednosť obce a vyššieho územného celku za škodu spôsobenú orgánmi územnej samosprávy pri výkone samosprávy, predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody a právo na regresnú náhradu.

V súlade s cit. čl. 46 Ústavy SR ustanovenie § 3 Občianskeho súdneho poriadku zaručuje **právo domáhať sa na súde ochrany práva, ktoré bolo ohrozené alebo porušené**. Občiansky súdny poriadok (OSP) upravuje postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní tak, aby bola zabezpečená **spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov** účastníkov, ako aj výchova na zachovávanie zákonov, na čestné plnenie povinností a na úctu k právam iných osôb. V občianskom súdnom konaní súdy prejednávajú a rozhodujú spory a iné právne veci, uskutočňujú výkon rozhodnutí, ktoré neboli splnené dobrovoľne, a dbajú pri tom na to, **aby nedochádzalo k porušovaniu práv a právom chránených záujmov** fyzických a právnických osôb a aby sa práva nezneužívali na úkor týchto osôb.

V zmysle § 7 ods. 1 a 2 OSP v občianskom súdnom konaní súdy prejednávajú a rozhodujú **spory a iné právne veci, ktoré vyplývajú z občianskoprávných, pracovných, rodinných, obchodných a hospodárskych vzťahov**, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány. V občianskom súdnom konaní súdy preskúmavajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci a rozhodujú o súlade všeobecne záväzných nariadení orgánov územnej samosprávy vo veciach územnej samosprávy so zákonom a pri plnení úloh štátnej správy aj s nariadením vlády a so všeobecne záväznými právnymi predpismi ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány. Iné veci prejednávajú a rozhodujú súdy v občianskom súdnom konaní, len ak to ustanovuje zákon.

Všeobecné súdy SR

V Slovenskej republike vykonávajú súdnicstvo nezávislé a nestranné súdy. Súdnicstvo sa vykonáva na všetkých stupňoch oddelene od iných štátnych orgánov.

Konanie pred súdom je založené na princípe dvojinštančného súdneho konania, v ktorom je možné podať odvolanie voči rozhodnutiam súdov rozhodujúcich v prvej inštancii (okresných súdov). O odvolaní, ktoré predstavuje riadny opravný prostriedok, rozhodujú inštančne nadriadené súdy v druhej inštancii (krajské súdy).

Sústavu všeobecných súdov tvoria Najvyšší súd Slovenskej republiky, Špecializovaný trestný súd, 8 krajských a 45 okresných súdov, ktoré rozhodujú vo všetkých veciach, ktoré nepatria do výlučnej pôsobnosti Ústavného súdu SR, t.j. rozhodujú v občianskoprávných a trestnoprávných veciach a preskúmavajú aj zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy (správne súdnicstvo), ak tak ustanoví zákon. V Slovenskej republike v súčasnosti nie sú uzákonené vojenské súdy.

Správne súdnicstvo

Preskúmavanie zákonnosti rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy sa spravuje ustanoveniami piatej časti Občianskeho súdneho poriadku (zákon č. 99/1963 Zb.. v znení neskorších predpisov).

V správnom súdnicstve preskúmavajú súdy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy. V správnom súdnicstve preskúmavajú súdy zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov štátnej správy, orgánov územnej samosprávy, ako aj orgánov záujmovej samosprávy a ďalších právnických osôb, ako aj fyzických osôb, pokiaľ im zákon zveruje rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy (ďalej len "rozhodnutie a postup správneho orgánu"). Rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumejú rozhodnutia vydané nimi v správnom konaní, ako aj ďalšie rozhodnutia, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté. Postupom správneho orgánu sa rozumie aj jeho nečinnosť. Súdy v správnom súdnicstve rozhodujú o návrhoch na uloženie povinnosti orgánom verejnej správy konať o právach a povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb v oblasti verejnej správy a o opatreniach na vynútenie plnenia svojich rozhodnutí postupom uvedeným v § 250b a 250u. Súdy v správnom súdnicstve konajú o ochrane pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy a o vykonateľnosti rozhodnutí cudzích správnych orgánov. Vo volebných veciach a vo veciach registrácie politických strán a politických hnutí konajú a rozhodujú súdy podľa ustanovení tejto časti v rozsahu vymedzenom osobitnými predpismi. Primerane podľa ustanovení tejto časti konajú a rozhodujú súdy aj vtedy, ak to ustanoví osobitný predpis alebo ak preskúmanie rozhodnutí orgánov verejnej správy vyplýva z medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná.

V konkrétnom prípade môže ísť o:

- **konanie, resp. rozhodovanie o žalobách proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov,**
- **konanie, resp. rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov,**

- konanie proti nečinnosti orgánu verejnej správy,
- konanie o ochrane pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy,
- osobitné druhy konaní (napr. konanie vo volebných veciach).

Podrobnosti upravujú ustanovenia § 244 až 250zg OSP.

Súdy nie sú oprávnené meniť všeobecne záväzný právny predpis výkonnej moci (sekundárnu legislatívu). Avšak podľa článku 144 ods. 2 Ústavy SR, ak sa súd domnieva, že iný všeobecne záväzný **právny predpis**, jeho časť alebo jeho jednotlivé ustanovenie, ktoré sa týka prejednávanej veci, **odporuje ústave, ústavnému zákonu, tzv. prednostnej medzinárodnej zmluve** (podľa čl. 7 ods. 5 Ústavy) **alebo zákonu, konanie preruší a podá návrh na začatie konania pred Ústavným súdom SR** (na základe čl. 125 ods. 1). Právny názor Ústavného súdu SR obsiahnutý v rozhodnutí je pre súd záväzný. Podanie návrhu na začatie konania pred Ústavným súdom SR však nezabavuje súd jeho povinnosti rozhodnúť v danom prípade spôsobom ustanoveným zákonom.

Ústavný súd Slovenskej republiky

Ústavný súd Slovenskej republiky

Hlavná 110

042 65 Košice 1

SLOVAKIA

Tel.: +421 55 7207211

Fax: +421 55 6227639 (chairperson)

E-mail: info@concourt.sk

Internet: <http://www.concourt.sk/>

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bol zriadený [Ústavou Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb.](#) ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti. Právomoci a kompetencie upravuje čl. 124 až 140 [Ústavy Slovenskej republiky](#) v znení neskorších predpisov. Podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanovuje zákon č. [38/1993 Z. z.](#) v znení neskorších predpisov.

Plénum ústavného súdu podľa § 79 zákona č. [38/1993 Z. z.](#) schválilo Spravovací a rokovací poriadok ústavného súdu č. 114 /1993 Z. z. v znení neskorších predpisov, ktorý podrobnejšie upravuje vnútorné pomery ústavného súdu pri príprave konania a rozhodovania, postavenie pléna, senátov, sudcov spravodajcov, súdnych poradcov a iných osôb zúčastňujúcich sa na činnosti ústavného súdu, ako aj disciplinárne konanie proti sudcom.

Ústavný súd začne konanie, ak návrh podá

a) najmenej pätina poslancov Národnej rady Slovenskej republiky,

b) prezident Slovenskej republiky,

c) vláda Slovenskej republiky,

d) súd, v súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou,

e) generálny prokurátor Slovenskej republiky,

f) verejný ochranca práv vo veciach súladu právnych predpisov podľa čl. 125 ods. 1, ak ich ďalšie uplatňovanie môže ohroziť základné práva alebo slobody alebo ľudské práva a základné slobody vyplývajúce z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a ktorá bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom,

g) každý, o ktorého práve sa má konať v prípadoch ustanovených v čl. 127 a čl. 127a Ústavy.

Konanie sa začína dňom doručenia návrhu Ústavnému súdu.

Článok 127a Ústavy SR upravuje inštitút tzv. ústavnej sťažnosti, ktorú môže podať fyzická osoba alebo právnická osoba (ďalej len „sťažovateľ“), ktorá tvrdí, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom sa porušili jej základné práva alebo slobody, ak o ochrane týchto základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažnosť okrem všeobecných náležitostí musí obsahovať označenie,

a) ktoré základné práva alebo slobody sa podľa tvrdenia sťažovateľa porušili,

b) právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým sa porušili základné práva alebo slobody,

c) proti komu sťažnosť smeruje.

K sťažnosti sa pripojí kópia právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo dôkaz o inom zásahu. Ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje a z akých dôvodov sa ho domáha. Účastníci konania sú sťažovateľ a ten, proti komu sťažnosť smeruje. Podanie sťažnosti nemá odkladný účinok.

Ústavný súd môže na návrh sťažovateľa rozhodnúť o dočasnom opatrení a odložiť vykonateľnosť napadnutého právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ak to nie je v rozpore s dôležitým verejným záujmom a ak by výkon napadnutého rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu neznamenal pre sťažovateľa väčšiu ujmu, než aká môže vzniknúť iným osobám pri odložení vykonateľnosti; najmä uloží orgánu, ktorý podľa sťažovateľa porušil základné práva alebo slobody sťažovateľa, aby sa dočasne zdržal vykonávania právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu a tretím osobám uloží, aby sa dočasne zdržali oprávnenia im priznaného právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom. Dočasné opatrenie zaniká najneskoršie právoplatnosťou rozhodnutia vo veci samej, ak Ústavný súd nerozhodne o jeho skoršom zrušení. Dočasné opatrenie možno zrušiť aj bez návrhu, ak pominú dôvody, pre ktoré sa nariadilo.

Sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov. Ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nespĺnila uvedená podmienka, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

Ak sťažovateľ vezme svoju sťažnosť späť, Ústavný súd konanie o nej zastaví okrem prípadu, ak Ústavný súd rozhodne, že späťvzatie sa neprípúšťa, najmä ak sťažnosť smeruje proti takému právoplatnému rozhodnutiu, opatreniu alebo inému zásahu, ktoré mimoriadne závažným spôsobom

porušujú základné práva alebo slobody sťažovateľa.

Ústavný súd vychádza zo skutkových zistení urobených v predchádzajúcich konaniach, ak sa nerozhodne inak.

Ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, v náleze vysloví, ktoré základné právo alebo sloboda a ktoré ustanovenie Ústavy, ústavného zákona alebo medzinárodnej zmluvy sa porušili, a akým právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom sa základné právo alebo sloboda porušili. Ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší. Ústavný súd zruší aj iný zásah, ktorým sa porušilo základné právo alebo sloboda, ak to pripúšťa povaha tohto iného zásahu.

Ak Ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže

- a) prikázať, aby ten, kto základné právo alebo slobodu porušil svojou nečinnosťou, vo veci konal podľa osobitných predpisov,
- a) vrátiť vec na ďalšie konanie,
- b) zakázať pokračovanie v porušovaní základného práva alebo slobody, alebo
- c) prikázať, aby ten, kto základné právo alebo slobodu porušil, obnovil stav pred porušením základného práva alebo slobody.

Ústavný súd môže priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie. Ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia Ústavného súdu. Ak ústavný súd právoplatné rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah zruší a vec vráti na ďalšie konanie, ten, kto vo veci vydal rozhodnutie, rozhodol o opatrení alebo vykonal iný zásah, je povinný vec znova prerokovať a rozhodnúť. V tomto konaní alebo postupe je viazaný právnym názorom ústavného súdu. Ten, kto vo veci vydal rozhodnutie, rozhodol o opatrení alebo vykonal iný zásah, je viazaný rozhodnutím, ktoré je vykonateľné jeho doručením.

Vnútroštátne inštitúcie pre ľudské práva

Slovenské národné stredisko pre ľudské práva

Laurinská 18
811 01 Bratislava
SLOVAKIA
Tel.: + 421 2 20850111
+ 421 2 20850114
Fax: + 421 2 20850135
E-mail: [✉ info@snslp.sk](mailto:info@snslp.sk)

Internet: <http://www.snslp.sk/>

S účinnosťou od 1. januára 1994 pôsobí v podmienkach Slovenskej republiky Slovenské národné stredisko pre ľudské práva (ďalej aj ako „Stredisko“), ktoré bolo zriadené zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č. 308/1993 Z. z. o zriadení Slovenského národného strediska pre ľudské práva v znení neskorších predpisov. Návrh zákona bol predložený vládou Slovenskej republiky na základe uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 430 z 15. júna 1993, ktorým vláda SR dala súhlas na realizáciu „Projektu na zriadenie Slovenského národného strediska pre ľudské práva“ so sídlom v Bratislave, ktorý vznikol na podnet Organizácie Spojených národov. Prijatím zákona č. 136/2003 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 308/1993 Z. z. o zriadení Slovenského národného strediska pre ľudské práva a zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach, o ochrane pred diskrimináciou a zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon), sa rozšírili úlohy Strediska, ktoré je nezávislou právnickou osobou v oblasti ochrany ľudských práv a základných slobôd, vrátane práv dieťaťa.

Stredisko ako nezávislá právnická osoba plní nezastupiteľné úlohy v oblasti ľudských práv a základných slobôd, vrátane práv dieťaťa a dodržiavania zásady rovnakého zaobchádzania. Stredisko je jedinou slovenskou inštitúciou pre rovnoprávnosť (tzv. „*national equality body*“) t. j. pre posudzovanie dodržiavania zásady rovnakého zaobchádzania podľa antidiskriminačného zákona.

Pôsobnosť

Právne postavenie a pôsobnosť Strediska upravuje zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 308/1993 Z. z. o zriadení Slovenského národného strediska pre ľudské práva v znení neskorších predpisov. V súlade s § 1 ods. 2 tohto zákona stredisko najmä:

- monitoruje a hodnotí dodržiavanie ľudských práv a dodržiavanie zásady rovnakého zaobchádzania podľa osobitného zákona,
- zhromažďuje a na požiadanie poskytuje informácie o rasizme, xenofóbii a antisemitizme v Slovenskej republike,
- uskutočňuje výskumy a prieskumy na poskytovanie údajov v oblasti ľudských práv, zhromažďuje a šíri informácie v tejto oblasti,
- pripravuje vzdelávacie aktivity a podieľa sa na informačných kampaniach s cieľom zvyšovania tolerance spoločnosti,
- zabezpečuje právnu pomoc obetiam diskriminácie a prejavov intolerancie,
- vydáva na požiadanie fyzických osôb alebo právnických osôb alebo z vlastnej iniciatívy odborné stanoviská vo veciach dodržiavania zásady rovnakého zaobchádzania podľa osobitného predpisu,
- vykonáva nezávislé zisťovania týkajúce sa diskriminácie,
- vypracúva a uverejňuje správy a odporúčania o otázkach súvisiacich s diskrimináciou,
- poskytuje knižničné služby,
- poskytuje služby v oblasti ľudských práv.

Stredisko sa zaoberá poskytovaním právneho poradenstva v otázkach diskriminácie, pri prejavoch intolerancie a v prípadoch porušovania zásady rovnakého zaobchádzania pre všetkých obyvateľov Slovenskej republiky a je podľa zákona tiež oprávnené na požiadanie zastupovať účastníka v konaní vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania. Stredisko každoročne vydáva Správu o dodržiavaní ľudských práv v Slovenskej republike.

Právomoci Strediska

- zabezpečovanie právnej pomoci obetiam diskriminácie a prejavov intolerancie,
- zastupovanie na základe plnej moci v konaní vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania,
- právo požiadať súdy, prokuratúru, iné štátne orgány, orgány územnej samosprávy, orgány záujmovej samosprávy a iné inštitúcie, aby v určenej lehote poskytli Stredisku informácie o dodržiavaní ľudských práv.

Poskytovaná pomoc

Na Stredisko sa môže obrátiť každá fyzická alebo právnická osoba, ktorá sa cíti byť diskriminovaná konaním, alebo nečinnosťou vyššie uvedených inštitúcií. Je potrebné, aby pri podávaní podnetu sťažovateľ vyplnil všetky potrebné údaje a predložil všetky relevantné súvisiace podklady.

Spolupráca

Stredisko môže o poskytnutie informácií o dodržiavaní ľudských práv požiadať aj mimovládne organizácie, ktoré pôsobia v oblasti ľudských práv a základných slobôd vrátane práv dieťaťa a dohodnúť sa s nimi o spôsobe a rozsahu poskytovania týchto informácií.

Postup pri podávaní podnetu

Podnety môžu občania posielat':

- písomne (formulárom a podkladmi zaslanými poštou, faxom, e-mailom),
- osobne

Verejný ochranca práv (ombudsman)

Kancelária verejného ochrancu práv

Nevädzova 5

821 01 Bratislava

SLOVAKIA

Tel.: +421 2 48287401

+421 2 43634906

Fax: +421 2 48287203

E-mail: sekretariat@vop.gov.sk

Internet: <http://www.vop.gov.sk/>

Podľa čl. 151a ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky "verejný ochranca práv je **nezávislý orgán Slovenskej republiky**, ktorý v rozsahu a spôsobom ustanoveným zákonom **chráni základné práva a slobody** fyzických osôb a právnických osôb v konaní pred orgánmi verejnej správy a ďalšími orgánmi verejnej moci, ak je ich konanie, rozhodovanie alebo nečinnosť v rozpore s právnym poriadkom. V zákonom ustanovených prípadoch sa verejný ochranca práv môže podieľať na uplatnení zodpovednosti osôb pôsobiacich v orgánoch verejnej moci, ak tieto osoby porušili základné právo alebo slobodu fyzických osôb a právnických osôb. Všetky orgány verejnej moci poskytnú verejnému ochrancovi práv potrebnú súčinnosť".

Na verejného ochrancu práv sa **môže obrátiť každý**, kto sa domnieva, že pri konaní, rozhodovaní alebo nečinnosti orgánu verejnej správy boli porušené základné práva a slobody v rozpore právnym poriadkom alebo princípmi demokratického a právneho štátu. Základné práva a slobody, na ktorých ochrane sa verejný ochranca práv podieľa sú ustanovené v druhej hlave Ústavy SR (t. j. základné ľudské práva a slobody v čl. 14 až 25, politické práva v čl. 26 až 32, práva národnostných menšín a etnických skupín v čl. 33 až 34, hospodárske, sociálne a kultúrne práva v čl. 35 až 43, právo na ochranu životného prostredia a kultúrneho dedičstva v čl. 44 až 45, právo na súdnu a inú právnu ochranu v čl. 46 až 50, právo cudzincov prenasledovaných za uplatňovanie politických práv a slobôd na azyl), ale tiež v medzinárodných zmluvách o ľudských právach a základných slobodách.

Verejný ochranca práv **koná na základe podnetu** fyzickej osoby alebo právnickej osoby alebo z vlastnej iniciatívy. Verejný ochranca práv nemôže zasahovať do rozhodovacej činnosti súdov, nie je účastníkom konania, nemôže podať návrh na začatie konania pred súdom, nedoručujú sa mu rozhodnutia, nemá právo podávať opravné prostriedky. Verejný ochranca práv nie je oprávnený riešiť spory medzi fyzickými osobami navzájom.

Každý má právo obrátiť sa na verejného ochrancu práv:

- písomne (poštou, faxom, e-mailom, prostredníctvom elektronického formulára) na adresu Kancelárie verejného ochrancu práv,
- osobne, resp. ústne formou zápisnice,
- v sídle Kancelárie verejného ochrancu práv každý pracovný deň v čase od 8.00h do 16.00h bez potreby objednania sa vopred,
- počas úradných dní v regiónoch Slovenska. Na prijatie v regióne sa je potrebné objednať na kontaktných číslach.

Z podnetu musí byť zrejmé akej veci sa týka, proti ktorému orgánu verejnej správy smeruje, čoho sa podávateľ domáha.

V záujme urýchlenia preskúmania podnetu súčasne sa odporúča doložiť kópie všetkých dokladov, ktoré podávateľ podnetu má k dispozícii a ktoré preukazujú jeho tvrdenia. Ak sa podnet netýka osoby, ktorá podáva podnet, je potrebné predložiť i písomný súhlas dotknutej osoby na podanie podnetu alebo písomné plnomocenstvo vo veci.

Ak podávateľ podnetu v podnete verejnému ochrancovi práv nevedie svoje meno, priezvisko a adresu (právnická osoba svoj názov a sídlo) ide o anonymný podnet, ktorý verejný ochranca práv nemusí vybavovať. Podávateľ podnetu môže verejného ochrancu práv požiadať o utajenie totožnosti. V takom prípade sa pri vybavovaní podnetu postupuje len na základe odpisu podnetu, v ktorom sa neuvádzajú osobné údaje. Ak podávateľ podnetu požiadal o utajenie svojej totožnosti, ale charakter podnetu neumožňuje jeho vybavenie bez uvedenia niektorého z jeho osobných údajov, musí byť o tom bezodkladne upovedomený.

Zároveň musí byť upozornený, že vo vybavovaní podnetu sa bude pokračovať len vtedy, ak v určenej lehote písomne udelí súhlas s uvedením určitého potrebného údajov o svojej osobe.

Verejný ochranca práv podnet preskúma.

Ak verejný ochranca práv zistí, že podnet je podľa svojho obsahu opravným prostriedkom podľa predpisov o konaní vo veciach správnych alebo súdnych, žalobou alebo opravným prostriedkom v správnom súdnictve alebo ústavnou sťažnosťou, bezodkladne upovedomí o tom podávateľa podnetu a poučí ho o správnom postupe.

Ak verejný ochranca práv zistí skutočnosti nasvedčujúce tomu, že v miestach, kde sa vykonáva väzba, trest odňatia slobody, disciplinárne tresty vojakov, ochranné liečenie, ochranná výchova, ústavné liečenie alebo ústavná výchova, alebo v cele policajného zaistenia je nezákonne držaná osoba, túto skutočnosť bezodkladne oznámi príslušnému prokurátorovi ako podnet na postup podľa osobitného zákona a upovedomí správu takého miesta a dotknutú osobu.

Ak sa podnet týka preskúmania právoplatného rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo ak verejný ochranca práv dospeje k záveru, že rozhodnutie orgánu verejnej správy je v rozpore so zákonom alebo s iným všeobecne záväzným právnym predpisom, môže postúpiť vec na vybavenie príslušnému prokurátorovi, prípadne urobí iné opatrenie, o čom upovedomí podávateľa podnetu. To isté môže urobiť aj s podnetom, ktorý obsahuje návrhy takých opatrení, ktoré patria do pôsobnosti prokuratúry. Prokurátor je povinný v lehotách ustanovených zákonom oznámiť verejnému ochrancovi práv opatrenia, ktoré vykonal na odstránenie nezákonnosti.

Verejný ochranca práv podnet odloží, ak

- a) vec, ktorej sa podnet týka, nepatrí do jeho pôsobnosti,
- b) vec, ktorej sa podnet týka, prejednáva súd a nejde o prietahy v konaní alebo ak už súd vo veci rozhodol,
- c) vec, ktorej sa podnet týka, preskúmava prokuratúra, alebo vec, ktorej sa podnet týka, už prokuratúra preskúmala,
- d) vo veci, ktorej sa podnet týka, koná alebo rozhoduje príslušný orgán verejnej správy, ktorý nepatrí do pôsobnosti verejného ochrancu práv, alebo o veci, ktorej sa podnet týka, už rozhodol príslušný orgán verejnej správy, ktorý nepatrí do pôsobnosti verejného ochrancu práv,
- e) podávateľ podnetu vezme svoj podnet späť alebo oznámi, že netrvá na ďalšom preskúmaní, alebo náležitosti uvedené v § 13 ods. 4 neboli doplnené alebo spresnené v určenej lehote.

Verejný ochranca práv môže podnet odložiť, ak zistí, že

- a) sa podnet netýka osoby, ktorá ho podala, pokiaľ nepredložila písomný súhlas dotknutej osoby na podanie podnetu alebo písomné plnomocenstvo vo veci,
- b) od opatrenia alebo udalosti, ktorých sa podnet týka, uplynul v deň doručenia podnetu čas dlhší ako tri roky,
- c) podnet je zjavne neopodstatnený,
- d) podnet je anonymný,
- e) ide o podnet vo veci, ktorú už verejný ochranca práv vybavil a opakovaný podnet neobsahuje nové skutočnosti.

O odložení podnetu a dôvodoch jeho odloženia verejný ochranca práv upovedomí podávateľa podnetu; to neplatí, ak ide o anonymný podnet.

Ak výsledkami vybavenia podnetu nie je preukázané porušenie základných práv a slobôd, verejný ochranca práv písomne o tom upovedomí podávateľa podnetu a orgán verejnej správy, proti ktorého postupu, rozhodovaniu alebo nečinnosti podnet smeruje.

Ak výsledkami vybavenia podnetu je preukázané porušenie základných práv a slobôd, verejný ochranca práv oznámi výsledky vybavenia podnetu spolu s návrhom opatrení orgánu verejnej správy, proti ktorého postupu, rozhodovaniu alebo nečinnosti podnet smeruje.

Orgán verejnej správy je povinný do 20 dní odo dňa doručenia výzvy na prijatie opatrení oznámiť verejnému ochrancovi práv svoje stanovisko k výsledkom vybavenia podnetu a prijaté opatrenia.

Ak verejný ochranca práv nesúhlasí so stanoviskom orgánu verejnej správy alebo ak prijaté opatrenia považuje za nedostatočné, vyrozumie o tom orgán nadriadený orgánu verejnej správy, proti ktorému podnet smeruje, a ak takého orgánu niet, vládu Slovenskej republiky.

Nadriadený orgán verejnej správy, proti ktorému podnet smeruje, neexistuje, vláda Slovenskej republiky podľa odseku 3 je povinná oznámiť verejnému ochrancovi práv do 20 dní odo dňa doručenia jeho vyrozumienia opatrenia, ktoré vo veci prijala.

Ak verejný ochranca práv považuje vykonané opatrenia za nedostatočné, oznámi túto skutočnosť Národnej rade SR alebo ňou poverenému orgánu.

Verejný ochranca práv písomne upovedomí o výsledkoch vybavenia podnetu a o prijatých opatreniach podávateľa podnetu a osobu, ktorej základné práva a slobody boli konaním, rozhodovaním alebo nečinnosťou orgánov verejnej správy porušené.

Špecializované úrady pre ľudské práva

- **Úrad pre otázky rovnosti**

Slovenské národné stredisko pre ľudské práva

Laurinská 18

811 01 Bratislava

SLOVAKIA

Tel.: + 421 2 20850111

+ 421 2 20850114

Fax: + 421 2 20850135

E-mail: info@snslp.sk

Internet: <http://www.snslp.sk/>

- **Úrad na ochranu údajov**

Úrad na ochranu osobných údajov Slovenskej republiky

Hraničná 12

820 07 Bratislava

SLOVAKIA

Tel.: +421 2 32313214

Fax: +421 2 32313234

E-mail: statny.dozor@pdp.gov.sk

Internet: <http://www.dataprotection.gov.sk/uouu/sk>

Úrad na ochranu osobných údajov Slovenskej republiky (ďalej len „úrad“) ako štátny orgán sa podieľa na ochrane základných práv a slobôd fyzických osôb pri spracúvaní ich osobných údajov. Svoje úlohy a povinnosti vykonáva nezávisle a v súlade so zákonom. Ide najmä o tieto úlohy:

- priebežne sleduje stav ochrany osobných údajov, registráciu informačných systémov a vedenie evidencie o informačných systémoch,
- odporúča prevádzkovateľom opatrenia na zabezpečenie ochrany osobných údajov v informačných systémoch; na tento účel vydáva v rozsahu svojej pôsobnosti odporúčania pre prevádzkovateľov,
- pri pochybnostiach o tom, či spracúvané osobné údaje svojím rozsahom, obsahom a spôsobom spracúvania a využívania zodpovedajú účelu ich spracúvania, sú s daným účelom spracúvania zlučiteľné alebo sú časovo a vecne neaktuálne vo vzťahu k tomuto účelu, vydáva záväzné stanovisko,
- pri pochybnostiach o cezhraničnom toku osobných údajov vydáva záväzné stanovisko,
- pri pochybnostiach o registrácii informačného systému vydáva záväzné stanovisko,
- prešetruje oznámenia podané podľa § 45, alebo koná na základe podnetu alebo z vlastnej iniciatívy podľa § 44a a na odstránenie nedostatkov vydáva opatrenia na nápravu,
- pri podozrení z porušenia povinností uložených týmto zákonom môže predvolať prevádzkovateľa alebo sprostredkovateľa s cieľom podať vysvetlenia,
- kontroluje spracúvanie osobných údajov v informačných systémoch,
- ukladá sankcie pri zistení porušenia povinností uvedených v tomto zákone,

- podáva oznámenie orgánom činným v trestnom konaní pri podozrení, že ide o trestný čin,
- vykonáva registráciu informačných systémov a zabezpečuje sprístupnenie stavu registrácie,
- podieľa sa na príprave všeobecne záväzných právnych predpisov v oblasti ochrany osobných údajov,
- v rozsahu svojej pôsobnosti vydáva všeobecne záväzné právne predpisy,
- vyjadruje sa k návrhom zákonov a k návrhom ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov, v ktorých sa upravuje spracúvanie osobných údajov,
- predkladá Národnej rade Slovenskej správu o stave ochrany osobných údajov najmenej raz za dva roky.

Iné

Centrum právnej pomoci

Námestie slobody 12

P.O. BOX 18

810 05 Bratislava 15

Tel.: +421 2 49683505

+421 2 49683521

Fax: +421 2 49683520

E-mail: info@centrumpravnejpomoci.sk

Interenet: <http://www.centrumpravnejpomoci.sk>

Od 1. januára 2006 pôsobí v Slovenskej republike **Centrum právnej pomoci** (ďalej aj ako „Centrum“) zriadené ako štátna rozpočtová organizácia so sídlom v Bratislave na základe zákona č. 327/2005 Z. z. poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi. Centrum má svoje kancelárie, resp. pobočky takmer vo všetkých krajských mestách SR s výnimkou Trnavy (t. j. v Bratislave, v Banskej Bystrici, v Nitre, v Trenčíne, v Žiline, v Košiciach, v Prešove), ako aj v ďalších slovenských mestách (V Liptovskom Mikuláši, v Tvrdošíne, v Humennom, v Hlohovci, v Rimavskej Sobote, v Nových Zámkoch, v Banskej Štiavnici, v Prievidzi, v Čadci, v Brezne, v Medzilaborciach, v Žiari nad Hronom, vo Veľkom Krtíši, v Levoči, v Spišskej Novej Vsi a vo Svidníku.).

Centrum zabezpečuje poskytovanie právnej pomoci fyzickým osobám, ktoré v dôsledku svojej materiálnej núdze nemôžu využívať právne služby na riadne uplatnenie a ochranu svojich práv. Centrum zabezpečuje poskytovanie právnej pomoci v občianskoprávných veciach, pracovnoprávných veciach, rodinnoprávných veciach každej fyzickej osobe spĺňajúcej zákonné podmienky (vnútroštátne spory). V cezhraničných sporoch sa právna pomoc v občianskoprávných veciach, pracovnoprávných veciach, rodinnoprávných veciach a obchodnoprávných veciach podľa tohto zákona poskytuje všetkým fyzickým osobám spĺňajúcim zákonné podmienky, ktoré majú bydlisko alebo obvyklý pobyt na území členského štátu Európskej únie.

V prípade žiadateľov o právnu pomoc vo veci s diskriminačným aspektom má Centrum prekrývajúcu sa pôsobnosť so Slovenským národným strediskom pre ľudské práva, s ktorým vo veciach takýchto žiadateľov komunikuje. S témou diskriminácie sa právnicki Centra stretávajú najmä v súvislosti s diskrimináciou v pracovnoprávných vzťahoch z dôvodu príslušnosti k etnickej skupine.

Fyzická osoba má **právo na poskytnutie právnej pomoci**, ak sa nachádza v stave materiálnej núdze, nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu a hodnota sporu prevyšuje hodnotu minimálnej mzdy okrem sporov, v ktorých nie je možné hodnotu sporu vyčíslieť v peniazoch. Uvedené podmienky na poskytnutie právnej pomoci musí fyzická osoba spĺňať počas celého trvania poskytovania právnej pomoci. Ak príjmy žiadateľa prevyšujú zákonom určenú hranicu materiálnej núdze, Centrum môže priznať právnu pomoc, ak je to primerané okolnostiam žiadanej právnej pomoci.

Konanie o nároku na poskytnutie právnej pomoci (ďalej len "konanie") sa začína podaním písomnej žiadosti doloženej dokladmi preukazujúcimi skutočnosť uvedené v žiadosti, ktorú podáva žiadateľ na tlačive. Doklady preukazujúce, že sa žiadateľ nachádza v stave materiálnej núdze, nesmú byť staršie ako tri mesiace. Žiadosť musí obsahovať meno a priezvisko žiadateľa, jeho trvalý alebo prechodný pobyt a rodné číslo. Na výzvu Centra žiadateľ doplní v primeranej lehote určenej Centrom ďalšie údaje a doklady týkajúce sa skutočností rozhodujúcich na posúdenie nároku na poskytnutie právnej pomoci, ktorá nesmie byť kratšia ako desať dní. Účastníkom konania je žiadateľ. Žiadosť sa podáva v kancelárii Centra príslušnej podľa miesta trvalého alebo prechodného pobytu žiadateľa. Žiadateľ je povinný uviesť v žiadosti a pri predbežnej konzultácii úplné a pravdivé údaje. Centrum rozhodne o žiadosti v lehote do 30 dní od doručenia žiadosti, ktorá spĺňa zákonom požadované náležitosti; túto lehotu nemožno predĺžiť. Proti rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok. V rozhodnutí, ktorým sa priznáva nárok na poskytnutie právnej pomoci, Centrum určí advokáta na zastupovanie oprávnenej osoby pred súdom, ak je to potrebné na ochranu jej záujmov. Rozhodnutie, ktorým sa nepriznáva nárok na poskytnutie právnej pomoci, okrem náležitostí podľa osobitného predpisu musí obsahovať aj poučenie, že ak odpadnú dôvody nepriznania nároku na poskytnutie právnej pomoci, môže žiadateľ v tej istej veci podať žiadosť opätovne. Ak v

dôsledku neposkytnutia súčinnosti oprávnenej osoby bolo oprávnenej osobe rozhodnutím Centra odňaté poskytovanie právnej pomoci alebo ak oprávnená osoba bezdôvodne zavinila zastavenie konania, Centrum môže z týchto dôvodov rozhodnutím odmietnuť opätovne priznať nárok na poskytnutie právnej pomoci.

Ustanovenia § 17 až 21 zákona č. 327/2005 Z. z. upravujú **poskytnutie právnej pomoci v cezhraničných sporoch, keď príslušným súdom je súd Slovenskej republiky** a ustanovenie § 22 až 24c zákona č. 327/2005 Z. z. **poskytnutie právnej pomoci v cezhraničných sporoch, keď príslušným súdom je súd iného členského štátu ako Slovenskej republiky**.

Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže

Špitálska 8
P.O. Box 57
814 99 Bratislava
Tel.: + 421 2 20463208
+421 2 20463248
NONSTOP linka: +421 915 405 954
Fax: + 421 2 20463258
E-mail: [✉ cipc@cipc.gov.sk](mailto:cipc@cipc.gov.sk)
[✉ info@cipc.sk](mailto:info@cipc.sk)
Internet: <http://www.cipc.sk/>

Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže (ďalej len „Centrum“) je orgán štátnej správy s pôsobnosťou na území Slovenskej republiky. Centrum zriadilo Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR ako svoju priamo riadenú rozpočtovú organizáciu, na zabezpečenie a poskytovanie právnej ochrany deťom a mládeži vo vzťahu k cudzine s účinnosťou od 1.2.1993.

Pôsobnosť Centra vymedzuje zákon č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Centrum plní úlohy orgánu určeného na vykonávanie medzinárodných dohovorov a právnych aktov Európskej únie, a to:

- plní úlohy prijímajúceho orgánu a odosielaajúceho orgánu v oblasti vymáhania výživného podľa medzinárodných dohovorov,
- plní úlohy ústredného orgánu v oblasti medzinárodných únosov detí podľa medzinárodných dohovorov a právnych aktov Európskej únie,
- plní úlohu ústredného orgánu v oblasti medzištátnych osvojení podľa medzinárodného dohovoru,
- vydáva osvedčenie podľa medzinárodného dohovoru,
- plní ďalšie úlohy v oblasti sociálnoprávnej ochrany detí vo vzťahu k cudzine podľa osobitných predpisov,
- poskytuje bezplatné právne poradenstvo v oblasti rodinného práva s cudzím prvkom, predovšetkým v oblasti výživného, starostlivosti o maloleté deti a v oblasti osvojenia,
- spolupracuje s prijímajúcimi orgánmi a odosielaajúcimi orgánmi zmluvných štátov v cudzine, s ústrednými orgánmi zmluvných štátov v cudzine, zastupiteľskými úradmi, ústrednými orgánmi štátnej správy, bankami, pobočkami zahraničných bánk, orgánmi miestnej štátnej správy, orgánmi územnej samosprávy a s akreditovanými subjektmi.

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné členské štáty. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska komisia vylučuje akúkoľvek zodpovednosť za akékoľvek informácie alebo údaje obsiahnuté alebo uvedené v tomto dokumente. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Posledná aktualizácia: 18/03/2019

Základné práva - Fínsko

[Vnútroštátne súdy](#)

[Národné inštitúcie pre ľudské práva](#)

[Ombudsman](#)

[Špecializované orgány pre ľudské práva](#)

Iné

Vnútroštátne súdy

Okresné súdy sa zaoberajú trestnými, občianskymi a petičnými vecami. Rozhodnutie súdu prvého stupňa možno spravidla predložiť na posúdenie vyššiemu súdu. Proti rozhodnutiu okresného súdu sa možno odvolať na odvolacom súde. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu sa možno zase odvolať na najvyššom súde, ak najvyšší súd povolí odvolanie.

Správne súdy sa zaoberajú odvolaniami týkajúcimi sa rozhodnutí úradov. Proti rozhodnutiu správneho súdu sa možno odvolať na najvyššom správnom súde.

Špeciálne súdy zahŕňajú súd pre hospodársku súťaž, pracovný súd, poisťovací súd a vrchný súd obžaloby verejných činiteľov.

Kontaktné údaje súdov možno nájsť na týchto internetových stránkach

<https://oikeus.fi/tuomioistuimet/fi/index.html>

<https://oikeus.fi/en/index/yhteystiedot.html>

Národné inštitúcie pre ľudské práva

Začiatkom roka 2012 bolo pod záštitou úradu parlamentného ombudsmana zriadené funkčne autonómne a nezávislé centrum pre ľudské práva. Úlohou centra pre ľudské práva je šíriť informácie a podporovať vzdelávanie, odbornú prípravu, výskum a spoluprácu v oblasti základných a ľudských práv. Centrum bude pripravovať správy o uplatňovaní základných a ľudských práv, konať z vlastného podnetu a vydávať stanoviská na podporu týchto práv. Centrum pre ľudské práva sa bude tiež podieľať na medzinárodnom úsilí na podporu základných a ľudských práv. Centrum pre ľudské práva sa nezaobereá sťažnosťami alebo inými osobitnými prípadmi, ktoré spadajú do rozsahu pôsobnosti najvyššieho právneho dozorného orgánu.

Ombudsman

Parlamentný ombudsman

Na parlamentného ombudsmana sa možno obrátiť v prípade podozrenia, že úrady alebo úradníci nedodrжали zákon alebo si neplnili svoje povinnosti. Napríklad je nezákonné porušovať základné práva. Každý sa môže sťažovať ombudsmanovi. Sťažnosť sa môže týkať veci týkajúcej sa sťažovateľa, ale možno sa tiež sťažovať v mene inej osoby alebo spoločne s inými osobami. Ombudsman prešetrí sťažnosť, či existujú dôvody, na základe ktorých sa možno domnievať, že úrad konal nezákonne. Sťažnosti sa vyšetrujú bezplatne. V rámci vyšetovania ombudsman vypočuje osobu alebo úrad, ktorý je predmetom sťažnosti. Okrem toho vyžiada správy a výkazy od rôznych úradov a v prípade potreby môže nariadiť inšpektorom z jeho kancelárie, aby uskutočnili vyšetovania. Sťažnosti sa vyšetrujú bezplatne.

Ombudsman má k dispozícii rad opatrení, z ktorých najväčšie je trestné stíhanie za protiprávne konanie. Ako alternatívu k tomu môže verejný ochranca práv vydať oficiálne napomenutie príslušného úradníka. Vo väčšine prípadov vyjadrí svoj názor, prečo bol uskutočnený postup nezákonný alebo predstavoval nedbanlivosť a upozorní na správny postup. Ombudsman môže tiež podať návrh na nápravu chyby a upozorniť štátnu radu na nedostatky, ktoré zistil v právnych ustanoveniach alebo nariadeniach.

Úrad parlamentného ombudsmana

Adresa: Arkadiankatu 3, Helsinki

Poštová adresa: 00102 Parlament

Webová stránka: <https://www.oikeusasiatiedotus.fi/fi/>

Telefón: (09)*4321

Fax: (09) 432 2268

E-mail: eo-kirjaamo@eduskunta.fi

Kancelár spravodlivosti

Na kancelára spravodlivosti sa možno obrátiť vo veci, ktorá sa priamo týka sťažovateľa alebo v akejkoľvek inej veci, ak sa sťažovateľ domnieva, že úrady, úradníci alebo iné osoby alebo orgány vykonávajúce verejné funkcie konali nesprávne alebo zanedbali svoje povinnosti, alebo sa domnievajú, že člen advokátskej komory zanedbal svoje povinnosti. Okrem toho na kancelára spravodlivosti sa môže obrátiť každý, kto sa domnieva, že neboli dodržané základné práva alebo ľudské práva zaručené ústavou. Zamestnanci s právnickým vzdelaním spracujú sťažnosti a zaoberajú sa všetku potrebnú doplňujúcu dokumentáciu. Sťažovateľovi sa spravidla poskytne možnosť reagovať na odpoveď odporcu. Písomné rozhodnutie bude potom doručené sťažovateľovi poštou. Služby úradu kancelára spravodlivosti sú pre sťažovateľov bezplatné.

Ak sa zistí, že postup bol nezákonný alebo nesprávny, kancelár spravodlivosti môže úradníka písomne napomenúť alebo vydať inštrukcie o správnom postupe pre použitie v budúcnosti. V závažnejších prípadoch môže podať žalobu proti úradníkovi. Kancelár spravodlivosti má právomoc, ak to považuje za potrebné, navrhnúť zmenu ustanovení alebo inštrukcií, zrušiť rozhodnutia súdu alebo podať iné výnimočné odvolanie. Vyšetrovanie vedené kancelárom spravodlivosti samé o sebe môže viesť k tomu, že úrad alebo osoba napravi svoju vlastnú chybu.

Úrad kancelára spravodlivosti

Adresa: Snellmaninkatu 1, HELSINKI

Poštová adresa: P O Box 20, 00023 GOVERNMENT

Webová stránka: <https://www.okv.fi/fi/>

Telefón: (09) 16001

Fax (09) 160 23975

Register: (09) 160 23950

E-mail: kirjaamo@okv.fi

Informácie: (09) 160 23955

E-mail: tiedotus@okv.fi

Špecializované orgány pre ľudské práva

Ombudsman pre deti

Zákonom sú stanovené tieto povinnosti ombudsmana pre deti:

- sledovanie blaha detí a mladých ľudí a uplatňovanie ich práv,
- ovplyvňovanie činiteľov s rozhodovacou právomocou, aby prihliadali na perspektívu detí,
- udržiavanie kontaktov s deťmi a mladými ľuďmi a odovzdávanie informácií, ktoré sa od nich získajú činiteľom s rozhodovacou právomocou,
- odovzdávanie informácií týkajúcich sa detí profesionálom pracujúcim s deťmi, úradom a verejnosti,
- rozvíjanie spolupráce medzi subjektmi zodpovednými za politiku týkajúcu sa detí,
- presadzovanie Dohovoru OSN o právach dieťaťa.

Úrad ombudsmana pre deti

Vaasankatu 2

40100 Jyväskylä

E-mail: lapsiasiavaltuutettu@stm.fi

Fax: (014) 337 4248

Webová stránka: <http://www.lapsiasia.fi/>

Orgán pre rovnosť

Ombudsman pre rovnosť

Ombudsman pre rovnosť je zodpovedný: najmä za dozor nad dodržiavaním zákona o rovnosti žien a mužov a zákaz diskriminácie a diskriminačného inzerovania pracovných miest, za presadzovanie cieľa zákona prostredníctvom iniciatív, poradenstva a usmernení, za poskytovanie informácií o zákone o rovnosti a jeho uplatňovaní a monitorovanie uplatňovania rovnosti medzi ženami a mužmi v rôznych oblastiach spoločnosti. Okrem toho ombudsman pre rovnosť dohliada nad vykonávaním ochrany rodových menšín pred diskrimináciou.

Úrad ombudsmana pre rovnosť

Poštová adresa: P.O. Box 33, FIN-00023 Government

Adresa: Meritullinkatu 1, 00170 Helsinki

Poradenská linka: (09) 1607 3248 (Pon. – Ut. 9 – 11 a 13 – 15, Pia. 9 – 12)

Register: Tel. (09)1607 4427

E-mail: tasa-arvo@stm.fi

Fax: (09) 1607 4582

Webová stránka: <https://www.tasa-arvo.fi>

Ombudsman pre menšiny

Základnou úlohou ombudsmana pre menšiny je zlepšiť postavenie, uplatňovanie rovnosti a právnej ochrany etnických menšín a cudzincov a podporovať dobré etnické vzťahy vo Fínsku. Ombudsman pôsobí tiež ako národný spravodajca pre problematiku obchodovania s ľuďmi. Na ombudsmana pre menšiny sa môžete obrátiť, ak ste napríklad mali skúsenosti s etnickou diskrimináciou alebo ste boli jej svedkami.

V prípadoch diskriminácie ombudsman pre menšiny môže

- poskytnúť usmernenie a poradenstvo, odporúčania alebo podniknúť kroky na zastavenie diskriminácie alebo zabránenie jej opakovaniu,
- prijať opatrenia na dosiahnutie zmierenia medzi zúčastnenými stranami,
- požiadať príslušnú inštitúciu alebo podnikateľa podozrivých z diskriminácie, aby poskytli vysvetlenie,
- uložiť finančnú sankciu, ak inštitúcia alebo osoba podozrivá z diskriminácie neposkytne požadované vysvetlenie,
- predložiť alebo pomôcť klientovi predložiť prípad fínskemu národnému súdu pre diskrimináciu.

Úrad ombudsmana pre menšiny

Adresa: Mikonkatu 25, Helsinki

Poštová adresa: P.O. Box 26, 00023 GOVERNMENT

Služby klientom: 071 878 8666, v pracovné dni 10 – 12

Ústredňa: 071 878 0171

E-mail: ofm@ofm.fi

Webová stránka: <https://www.syrjinta.fi/>

Orgán pre ochranu údajov

Ombudsman pre ochranu údajov

Ombudsman pre ochranu údajov je zodpovedný za posúdenie a riešenie prípadov týkajúcich sa používania osobných údajov a kreditných informácií v súlade s ustanoveniami zákona o osobných údajoch a zákona o kreditných informáciách a za riešenie iných úloh vyplývajúcich z vyššie uvedených zákonov. Ombudsman pre ochranu údajov je zodpovedný aj za monitorovanie všeobecného vývoja v oblasti používania osobných údajov a kreditných informácií a je povinný zasiahnuť v prípade potreby. Ombudsman pre ochranu údajov okrem toho informuje verejnosť o záležitostiach týkajúcich sa osobných údajov a kreditných informácií a podieľa sa na medzinárodnej spolupráci týkajúcej sa použitia osobných údajov. (zákon o rade pre ochranu osobných údajov a ombudsmanovi pre ochranu údajov 27. 5. 1994/389)

Vyhĺasenia ombudsmana pre ochranu údajov obsahujúce usmernenia a rady týkajúce sa spracovania osobných údajov nie sú záväznými rozhodnutiami. Činiteľom prijímajúcim rozhodnutia v týchto veciach je rada pre ochranu údajov, ktorej ombudsman môže predkladať prípady, v ktorých prevádzkovateľ nedodržiava pokyny ombudsmana. Ombudsman môže tiež nariadiť predloženie žalôb vo veci.

Ombudsman pre ochranu údajov vydáva okrem toho rozhodnutia o uplatňovaní práv dotknutých osôb. Dodržiavanie zákona o osobných údajoch je do značnej miery zaistené tým, že jednotlivci si môžu overiť, aké údaje boli o nich zhromaždené a uložené, a v prípade potreby môžu požiadať ombudsmana, aby vyšetril akékoľvek podozrenie z nedodržiavania tohto zákona. Týmto spôsobom si dotknutý subjekt môže overiť, či registrované údaje sú presné. Čo sa týka uplatňovania práva týkajúceho sa overovania a opravovania osobných údajov, rozhodnutia ombudsmana sú záväzné a možno sa proti nim odvolať.

Úrad ombudsmana pre ochranu údajov

Poštová adresa: P.O. Box 315, 00181 Helsinki

Adresa: Albertinkatu 25A, 3. posch.

Webová stránka: <http://www.tietosuoja.fi/fi/>

Telefón: 010 36 66700

Fax: 010 36 66735

E-mail: tietosuoja@om.fi

Iné

Právna pomoc

Cieľom právnej pomoci je umožniť, aby sa jednotlivcom dostalo odbornej právnej pomoci úplne alebo čiastočne hradenej štátom. Právna pomoc sa vzťahuje na všetky právne záležitosti. Právna pomoc sa však zvyčajne neposkytuje, ak žiadateľ má poistenie právnej ochrany, ktorá pokrýva náklady na daný prípad. V trestnoprávnom konaní žalovaný má za určitých okolností nárok na verejného obhajcu plateného štátom bez ohľadu na jeho finančnú situáciu. Obeti závažného násilného trestného činu alebo sexuálne motivovaného trestného činu môže byť pri procese poskytnutý právny zástupca hradený štátom bez ohľadu na jej príjem. Právna pomoc sa neposkytuje podnikom, ani korporáciám. Vo veciach pojednávaných v zahraničí právna pomoc pokrýva náklady na právne poradenstvo.

V súdnych konaniach právnu pomoc poskytujú verejní právni zástupcovia pre poskytovanie právnej pomoci, advokáti a iní právnici, v iných veciach právnu pomoc poskytujú verejní právni zástupcovia pre poskytovanie právnej pomoci, ktorí pracujú v štátnych úradoch právnej pomoci. Tieto kancelárie sa obvykle nachádzajú v rovnakých samosprávnych oblastiach ako okresné sudy. Kontaktné informácie štátnych úradov právnej pomoci je možné nájsť na <https://oikeus.fi/fi/index/yhteystiedot.html>.

Poradenské centrum pre utečencov

Poradenské centrum pre utečencov je mimovládna organizácia, ktorá poskytuje právnu pomoc a poradenstvo žiadateľom o azyl, utečencom a iným cudzincom vo Fínsku. Centrum je tiež zamerané na podporu postavenia žiadateľov o azyl, utečencov a iných prisťahovalcov vo Fínsku a riadi sa azylovou a utečeneckou politikou Európskej únie.

Webová stránka: <http://www.pakolaisneuvonta.fi/>

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné členské štáty. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska komisia vylučuje akúkoľvek zodpovednosť za akékoľvek informácie alebo údaje obsiahnuté alebo uvedené v tomto dokumente. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Posledná aktualizácia: 17/05/2018

Základné práva - Švédsko

Základné zákony a základný zákon o forme vlády

Vo Švédsku sú práva a slobody ľudí chránené primárne týmito tromi základnými zákonmi: základný zákon o forme vlády (*Regeringensformen*), zákon o slobode tlače (*Tryckfrihetsförordningen*) a základný zákon o slobode prejavu (*Yttrandefrihetsgrundlagen*). V základnom zákone o forme vlády sa uvádza, že administratívna právomoc sa musí vykonávať tak, aby bola rešpektovaná rovnosť všetkých ľudí a sloboda a dôstojnosť jednotlivca.

Nezávislosť súdnictva a súdne preskúmanie

Nezávislosť súdnictva garantuje základný zákon o forme vlády. Súdnicstvo zohráva kľúčovú úlohu pri ochrane práv jednotlivcov. Opravné prostriedky dostupné vo švédskom právnom systéme sú navrhnuté tak, aby chránili základné práva. Rozhodnutia v súdnych konaniach väčšinou prijímajú všeobecné sudy a všeobecné správne sudy a v niektorých prípadoch správne orgány. Príslušnosť súdu, ktorý prejedná vec týkajúcu sa základných práv, závisí od rôznych faktorov, ako napríklad ktoré právo bolo porušené a v akej súvislosti. Pridelenie prípadu konkrétnemu súdu môže ovplyvniť aj to, či právo porušila súkromný alebo verejný subjekt.

Kliknite [sem](#) pre viac informácií o švédskom právnom systéme.

Pomoc alebo informácie zo strany orgánov

Vo Švédsku existuje niekoľko orgánov, ktoré majú za úlohu rôznymi spôsobmi pomôcť zabezpečiť dodržiavanie základných práv. Tieto orgány plnia rôzne úlohy. Niektoré napríklad jednoducho poskytujú informácie o právach z oblasti, ktorá im je pridelená, zatiaľ čo iné môžu v jednotlivých prípadoch poskytovať právnu pomoc.

Vyhľadávanie orgánov je možné použitím [Interaktívneho nástroja základných práv](#).

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné členské štáty. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska komisia vylučuje akúkoľvek zodpovednosť za akékoľvek informácie alebo údaje obsiahnuté alebo uvedené v tomto dokumente. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Posledná aktualizácia: 18/05/2018

Základné práva - Anglicko a Wales

Vnútroštátne súdy

Úrad pre súdy a špecializované súdy Jej Veličenstva

Úrad pre súdy a špecializované súdy Jej Veličenstva (*Her Majesty's Courts & Tribunals Service*) je zodpovedný za správu trestných, občianskych a rodinných súdov v Anglicku a Walese a nevyhranené súdy v Škótsku a Severnom Írsku. Zaisťuje spravodlivý, účinný a efektívny súdny systém na základe nezávislej justície.

Cieľom Úradu pre súdy a špecializované súdy Jej Veličenstva je zabezpečiť, aby všetci občania mali možnosť sa včas dostať k spravodlivosti v súlade so svojimi rozmanitými potrebami buď ako obeť, alebo svedkovia trestného činu, obžalovaní obvinení z trestných činov, zadlžení spotrebiteľia, deti ohrozené utrpením ujmy, podniky zapojené do obchodných sporov alebo ako jednotlivci uplatňujúci svoje zamestnanecké práva alebo namietajúci proti rozhodnutiam štátnych orgánov.

Kontakty na jednotlivé súdy sa uvádzajú na stránke [kontakty na súdy](#)

Kontakty na jednotlivé špecializované súdy sa uvádzajú na stránke [kontakty na špecializované súdy](#)

Ďalšie informácie

Občianskoprávne konania

1. V Anglicku a Walese občianskoprávne konanie iniciuje poškodená osoba, ktorá sa označuje ako „navrhovateľ“. Nevyžaduje sa žiadne predbežné vyšetrovanie o autenticite sťažnosti. Obvykle sa občianskoprávne konanie začína na vyššom i na krajskom súde vydaním formuláru návrhu na začatie konania s názvom žalobný formulár (*claim form*). V úvodných štádiách občianskoprávneho konania sa uskutočňuje hlavne výmena formálnych vyjadrení príslušných strán k prípadu.
2. Od občianskoprávneho konania možno spravidla kedykoľvek upustiť alebo ho ukončiť vzájomnou dohodou. O žalobách podaných na súd sudca spravidla pojednáva bez poroty. V prípade žalôb týkajúcich sa tvrdení o podvodnom konaní, ohováraní, nactiutrhania, krivého obvinenia a neoprávneného uväznenia však s výhradou súhlasu súdu existuje právo na proces pred porotou. Porota rozhoduje o faktických otázkach a náhrade škody priznanej poškodenej strane. Verdikty by mali byť spravidla jednomyseľné, ak sa však porota nevie dohodnúť, potom sa môžu uznať väčšinové verdikty.
3. Ak strana sporu odmietne vyhovieť rozsudku alebo splniť súdny príkaz, k dispozícii je viacero donucovacích postupov. Ak sa rozsudok vzťahuje na určitú sumu peňazí, najčastejším spôsobom vymáhania je buď zabavenie tovaru dlžníka alebo príkaz na obstaranie príjmov. Ak rozsudok má podobu príkazu, odmietnutie uposlúchnuť príkaz môže mať za následok uväznenie za pohrdanie súdom. Súd obvykle nariadi úhradu trov konania neúspešnej strane, ale v prípade vecí s nízkou hodnotou sporu sa obvykle očakáva, že strany budú znášať svoje vlastné trovy konania, aj keď súdne poplatky sa spravidla môžu vymáhať od neúspešnej strany. Odráža to skutočnosť, že konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu sú navrhnuté tak, aby strany mohli riešiť záležitosti bez použitia právnikov.

Právna pomoc

1. Vo všetkých troch jurisdikciách Spojeného kráľovstva existuje komplexný systém, v rámci ktorého osoba, ktorá potrebuje právne poradenstvo alebo zastupovanie na súde, môže dostať finančnú pomoc z verejných prostriedkov. Tieto schémy sa označujú ako „právna pomoc“ a sú nevyhnutné pre uplatnenie zákonných práv každej osoby. Právna pomoc je zameraná na osoby s nízkymi a skromnými príjmami a môže byť poskytnutá v plnej výške alebo s finančným príspevkom osoby. V prípade poskytnutia právnej pomoci sa vo veci postupuje obvyklým spôsobom okrem toho, že osoba neplatí svojmu právnenému zástupcovi: všetky platby sa vykonávajú prostredníctvom fondu právnej pomoci. Ministeriskú zodpovednosť za právnu pomoc v Anglicku a Walese nesie minister spravodlivosti (*Lord Chancellor*).
2. V Anglicku a Walese právnu pomoc pre občianske aj trestné prípady riadi Agentúra právnej pomoci (*Legal Aid Agency – LAA*)

3. Právne služby pre občianske prípady poskytuje sieť zmluvných organizácií. Pravidlá týkajúce sa poskytovania občianskej právnej pomoci sú uvedené hlavne v zákone o právnej pomoci, vydávaní rozsudkov a trestaní páchatel'ov z roku 2012 a vo vykonávacích predpisoch a usmerneniach vyhotovených podľa tohto zákona. Osobe sa finančná pomoc prizná len vtedy, ak jej prípad spadá do pôsobnosti systému a obstojí v teste finančných prostriedkov a teste opodstatnenosti (*means and merits tests*). Okrem osobnej právnej pomoci LAA prevádzkuje linku pomoci, ktorá poskytuje bezplatné, dôverné a nezávislé právne poradenstvo. Klienti, ktorí hľadajú pomoc pri problémoch s dlhom, osobitnými požiadavkami na vzdelávanie a diskriminácie, musia od apríla 2013, s určitými výnimkami, podávať akékoľvek žiadosti o poskytnutie právnej pomoci prostredníctvom centrálnej telefónnej poradenskej linky. Akákoľvek pomoc sa poskytuje telefonicky okrem prípadov, kedy nie je vhodné poskytnúť klientovi poradenstvo telefonicky.
4. Trestná právna pomoc sa poskytuje osobám, ktoré sú vyšetrované alebo čelia obvineniu z trestných činov. Oprávnenosť na trestnú právnu pomoc určí LAA. Na magistrátnom súde odporca bude oprávnený len, ak obstojí v teste finančných prostriedkov a teste „záujmy spravodlivosti“. Na kráľovskom súde obžalovaní čakajúci na súdne konanie automaticky obstoja v teste „záujmy spravodlivosti“. Aj keď všetci odporcovia sú oprávnení na právnu pomoc, podrobia sa testu finančných prostriedkov a môže sa vyžadovať, aby prispeli na trovy svojho prípadu z príjmu a/alebo kapitálu. Odporcom, ktorí prispeli a následne boli oslobodení, sa tieto príspevky vrátia aj s úrokom.
5. Ak sa osoba domnieva, že jej práva podľa Európskeho dohovoru o ľudských právach boli porušené a má v úmysle predložiť svoj prípad na Európsky súd pre ľudské práva, má k dispozícii viaceré schémy, v rámci ktorých sa im môže poskytnúť právne poradenstvo a pomoc. V rámci schémy právnej pomoci osobe môže pomáhať skúsený advokát alebo právny poradca v počiatočných štádiách jej podania. Ak Európsky súd pre ľudské práva v Štrasburgu vyhlási, že podanie je prípustné, navrhovateľ môže dostať finančnú pomoc priamo zo Štrasburgu. Oprávnenosť sa určuje na základe toho, či by navrhovateľ bol alebo nebol oprávnený na domácu právnu pomoc.
6. V niektorých mestských oblastiach právne centrá poskytujú právne poradenstvo a zastupovanie, ktoré môže byť v závislosti od finančnej situácie aj bezplatné. Právne centrá, ktoré sú financované z rôznych zdrojov, často vrátane miestnych samospráv, zamestnávajú na plný úväzok platených právnikov, ale mnohé využívajú aj pracovníkov pracujúcich v rámci verejnoprospešných prác. Väčšinu svojho pracovného času venujú problémom s bývaním, zamestnanosťou, sociálnym zabezpečením a prisťahovalectvom. Bezplatné poradenstvo je dostupné aj v *Citizens Advice Bureaux* (Poradenský úrad pre občanov), poradenských centrách pre spotrebiteľov a bývanie a špecializovaných poradenských centrách prevádzkovaných rôznymi dobrovoľníckymi organizáciami. *Refugee Legal Centre* (Právne centrum pre utečencov), ako aj ň (Imigračná poradenská služba) sú financované vládou a poskytujú bezplatné poradenstvo a pomoc žiadateľom o azyl a právne centrum pre utečencov poskytuje tiež bezplatné poradenstvo a pomoc osobám s právami na odvolanie v súvislosti s prisťahovalectvom.

Obete trestnej činnosti

1. V kódexe pre obete trestných činov (*Code of Practice for Victims of Crime*) sa stanovujú informácie, podpora a služby, ktoré obetiam poskytujú agentúry trestnej justície v Anglicku a Walese na každom stupni konania. Kódex je napísaný v zrozumiteľnej angličtine a jeho cieľovou skupinou sú obete trestných činov. V kódexe sa tiež obetiam poskytujú rady, ako sa sťažovať, ak im nebudú poskytnuté služby, na ktoré majú podľa kódexu nárok. Zavedením charty svedkov (*Witness Charter*) sa svedkom poskytuje podobný, ale nezáväzný súbor kritérií pre služby. V Severnom Írsku bol uverejnený osobitný kódex pre obete trestnej činnosti, v ktorom sú stanovené kritériá pre služby, ktoré by sa mali poskytnúť obetiam v rámci ich kontaktu so systémom trestného súdnictva Severného Írska a ako podať sťažnosť. Ten bude nahradený novou záväznou chartou svedkov. Všetkým obetiam oznámeného trestného činu je dostupný leták „Obete trestného činu“, v ktorom sú uvedené praktické rady o tom, čo robiť po tom, ako sa stali obeťami trestného činu. Vysvetľujú sa v ňom zjednodušené policajné a súdne procesy, ako uplatniť nárok na odškodnenie a aké typy ďalšej pomoci sú k dispozícii.
2. V Anglicku a Walese majú obete tiež nárok na podporu, aby sa možno lepšie vyrovnali s následkami trestného činu a prekonal ich. Na tieto služby sa môžu obrátiť po odporúčaní polície alebo sami. Väčšina podporných služieb obetiam je zadávaná políciou a policajnými komisármi na miestnej úrovni a financovaná vládou.
3. Ak *Crown Prosecution Service* (Úrad kráľovského prokurátora) odmietne uskutočniť trestné stíhanie, obete tak môžu v Anglicku a Walese urobiť súkromne, v praxi k tomu však dochádza len zriedkakedy. Obete môžu tiež podať žalobu na náhradu škody v občianskoprávnom konaní. Súdne konanie bolo zjednodušené, aby osoby bez právnych znalostí mohli predložiť súdu veci s nízkou hodnotou na odškodnenie utrpenej straty alebo škody.
4. Súdny súd môže nariadiť odsúdenému páchatel'ovi zaplatiť odškodnenie obeti za osobnú ujmu, stratu alebo škodu utrpenu v dôsledku trestného činu. V Anglicku a Walese sú súdy povinné posúdiť odškodnenie v každom danom prípade a uviesť dôvody, ak sa odškodnenie neprizná. Ak sa súd domnieva, že by bolo vhodné uložiť pokutu a vydať príkaz o náhrade škody, ale páchatel' nedisponuje dostatočnými finančnými prostriedkami na ich zaplatenie, prioritou by mala byť náhrada škody. V

prípade nedostatočných finančných prostriedkov páchatela má uhradenie náhrady škody takisto prednosť pred príplatkom pre obeť.

5. Obete, ktoré utrpeli ujmu v dôsledku násilného trestného činu v Anglicku, Walese alebo Škótsku a ktoré spĺňajú požiadavky na miesto bydliska, štátnu príslušnosť alebo iné požiadavky, môžu uplatniť nárok na odškodnenie z verejných prostriedkov podľa systému odškodnenia za ujmu v dôsledku trestného činu (*Criminal Injuries Compensation Scheme*). Odškodnenie je založené na sadzobníku náhrad a platby sa pohybujú od 1 000 GBP do 500 000 GBP v prípade obetí, ktoré utrpeli najväčšiu ujmu.
6. V Severnom Írsku existujú osobitné úpravy a za určitých okolností možno z verejných prostriedkov vyplatiť odškodnenie za utrpenú ujmu v dôsledku trestného činu a za úmyselné poškodenie majetku vrátane následnej straty zisku.

Vnútroštátne inštitúcie pre ochranu ľudských práv

Komisia pre rovnosť a ľudské práva

Táto organizácia, ktorá má pobočky v Londýne, Manchestri, Glasgowe a Cardiffe má zákonnú právomoc na presadzovanie a monitorovanie ľudských práv a na ochranu, presadzovanie a podporu rovnosti v oblasti všetkých deviatich „chránených“ dôvodov – vek, zdravotné postihnutie, rod, rasa, náboženstvo a viera, tehotenstvo a materstvo, manželstvo a občianske partnerstvo, sexuálna orientácia a zmena pohlavia.

Komisia sa spravidla neujíma jednotlivých právnych prípadov, ibaže by tieto mali strategický význam, napr. objasnenie zákona, ale môže vám však odporučiť najvhodnejšie miesto, kde vám pomôžu vo vašej konkrétnej situácii.

Komisia pre rovnosť a ľudské práva [*National Human Rights Institutions* (EHRC)] bola založená 1. októbra 2007. Jej úlohou je bojovať za rovnosť a ľudské práva pre všetkých, pracovať na odstránení diskriminácie, obmedzovaní nerovností, chrániť ľudské práva a budovať dobré vzťahy medzi komunitami, zabezpečiť, aby každý mal spravodlivú šancu zapojiť sa do spoločnosti. Jej právomoc sa vzťahuje na Anglicko a Wales a Škótsko, avšak pokiaľ ide o ľudské práva, Škótsko má svoju vlastnú komisiu pre ľudské práva – Škótsku komisiu pre ľudské práva (*Scottish Human Rights Commission*). Komisia EHRC sústreďuje prácu troch predchádzajúcich komisií Veľkej Británie pre rovnosť (pre rasovú rovnosť, rodovú rovnosť a práva osôb so zdravotným postihnutím) a tiež preberá zodpovednosť za nové súčasti antidiskriminačného práva (vek, sexuálna orientácia a náboženské vyznania alebo viery), ako aj za ľudské práva. Má právomoc na presadzovanie právnych predpisov v oblasti rovnosti a má mandát podporovať dodržiavanie zákona o ľudských právach.

 [Rovnosť a ľudské práva](#)

 [Pomoc a poradenstvo](#)

 [Poradenské a podporné služby \(EASS\) pre rovnosť](#)

Bezplatná telefónna linka + 44 808 800 0082

Textový telefón + 44 808 800 0084

Adresa pre bezplatné zásielky: FREEPOST EASS HELPLINE FPN6521

Ombudsman/ka

Ombudsman pre parlamentnú a zdravotnícku oblasť

Úlohou tohto verejného ochrancu práv (*Parliamentary and Health Service Ombudsman*) je poskytovať služby verejnosti vykonávaním nezávislého vyšetrovania sťažností týkajúcich sa nevhodného alebo nespravodlivého konania alebo poskytovania služieb nedostatočnej kvality zo strany ministerstiev, štátnej správy, radu iných verejných orgánov v Spojenom kráľovstve a národného systému zdravotnej starostlivosti (NHS).

 [Ombudsman pre parlamentnú a zdravotnícku oblasť](#)

Zákaznícka linka + 44 345 015 4033, v pondelok až piatok od 8.30 do 17.30 hod. (GMT)

Špecializované úrady pre ochranu ľudských práv

Ombudsman pre práva detí

1. Komisar pre práva detí pre Anglicko (*Children's Commissioner for England*)

Komisárkou pre práva detí pre Anglicko je pani Maggie Atkinson OBE. Komisárka a jej tím zabezpečujú, aby dospeli, ktorých sa to týka, venovali pozornosť názorom a stanoviskám detí a mladých ľudí.

Úloha komisára pre práva detí bola ustanovená [v roku 2004 zákonom pre práva detí](#) (Children Act) a spočíva v presadzovaní názorov a stanovísk detí a mladých ľudí od narodenia až do veku 18 rokov (až do 21 rokov v prípade mladých ľudí s ťažkosťami pri vzdelávaní).

[☒](#) **Komisár pre práva detí pre Anglicko**

Kontaktné údaje

Komisár pre práva detí pre Anglicko

Sanctuary Buildings

20 Great Smith Street

London

SW1P 3BT

Tel. +44 20 7783 8330

2. Komisár pre práva detí pre Wales

Keith Towler je komisárom pre práva detí pre Wales. Jeho úlohou je zastávať sa práv detí a mládeže a upozorňovať na tieto práva. Jeho práca spočíva v zabezpečovaní bezpečnosti detí a mladých ľudí a poskytuje im informácie o ich právach a prístupe k nim. V rámci každej činnosti, ktorú vykonáva, sa musí zohľadňovať Dohovor OSN o právach dieťaťa.

[☒](#) **Komisár pre práva detí pre Wales**

Kontaktné údaje

Komisár pre práva detí pre Wales

Oystermouth House

Phoenix Way

Llansamlet

Swansea

SA7 9FS

Tel. +44 1792 765600

Fax: +44 1792 765601

Ciele organizácie:

- podporovať lepšie chápanie práv detí,
- skúmať primeranosť a účinnosť práva, postupov a služieb týkajúcich sa detí a mladých ľudí,
- poskytovať poradenstvo vláde a príslušným orgánom o právach a najlepších záujmoch detí a mladých ľudí,
- vysvetľovať úlohy komisára deťom, ich rodičom alebo opatrovateľom a zainteresovaným stranám,
- zisťovať názory detí a mladých ľudí vo vzťahu k otázkam, ktoré ovplyvňujú ich životy,
- udržiavať a ďalej rozvíjať účinné mechanizmy riadenia a v súlade s najlepšími postupmi maximalizovať efektívne, účelné a hospodárne využívanie zdrojov.

Úrad na ochranu údajov

1. Komisár pre informácie

Úrad komisára pre informácie je nezávislým orgánom v Spojenom kráľovstve zriadeným na podporu práv na informácie vo verejnom záujme, presadzovanie otvorenosti zo strany verejných orgánov a na ochranu osobných údajov jednotlivcov.

Kontaktné údaje

Úrad komisára pre informácie

Wycliffe House

Water Lane

Wilmslow

Cheshire SK9 5AF

Tel. 0303 123 1113 (alebo 01625 545745, ak si neželáte volať na číslo „03“ alebo +44 1625 545745, ak voláte zo zahraničia)

☞ Úrad komisára pre informácie

2. Komisár pre informácie – regionálny úrad

Wales

Úrad komisára pre informácie – Wales

Cambrian Buildings

Mount Stuart Square

Cardiff CF10 5FL

Tel: 029 2044 8044

Fax: 029 2044 8045

Email: ☞ wales@ico.gsi.gov.uk

Ďalšie

1. WEBOVÁ STRÁNKA – GOV.UK

Oficiálna webová stránka vlády Spojeného kráľovstva pre občanov Spojeného kráľovstva.

Webová stránka: ☞ GOV.UK

2. Poradenská služba pre občanov

Poradenská služba pre občanov (*Citizens Advice Service*) pomáha ľuďom riešiť ich právne, finančné a ďalšie problémy prostredníctvom poskytovania bezplatného, nezávislého a dôverného poradenstva a ovplyvňovania tvorcov politik.

☞ Poradenská služba pre občanov

☞ [Kontaktné údaje poradenskej služby pre občanov](#)

3. Občianske právne poradenstvo

Občianske právne poradenstvo [*Civil Legal Advice (CLA)*] je bezplatná a dôverná poradenská služba v Anglicku a Walese, ak máte nárok na právnu pomoc. Môžete dostať právnu pomoc vo veciach:

- odvolaní vo veciach dávok
- dlhu, ak je ohrozené vaše bývanie
- osobitných požiadaviek na vzdelávanie
- bývania
- diskriminácie
- pomoci a poradenstva, ak ste obeťou domáceho násillia
- otázok týkajúcich sa prevzatia starostlivosti o dieťa

Položia vám rad otázok týkajúcich sa vášho právneho problému a vašej finančnej situácie, aby zistili, či máte nárok na právnu pomoc. Klienti, ktorí hľadajú pomoc pri problémoch s dlhom, osobitnými požiadavkami na vzdelávanie a diskriminácie, musia od apríla 2013, s určitými výnimkami, podávať akékoľvek žiadosti o poskytnutie právnej pomoci prostredníctvom centrálnej telefónnej poradenskej linky. Akákoľvek pomoc sa poskytuje telefonicky okrem prípadov, kedy nie je vhodné poskytnúť klientovi poradenstvo telefonicky.

Kontaktné údaje

Telefón: 0845 345 4345

Minicom: 0845 609 6677

Pondelok až piatok, 9.00 až 20.00

Sobota, 9.00 až 12.30

☞ Občianske právne poradenstvo

4. Komisár pre obeť

☞ Komisár pre obeť

Úlohou komisára pre obeť je presadzovať záujmy obetí a svedkov, podporovať osvedčené postupy pri zaobchádzaní s nimi a pravidelne preskúmať kódex zásad týkajúcich sa obetí, v ktorom je stanovené, aké služby sa môžu poskytovať obetiam.

Podľa zákona komisár nesmie zasahovať do konkrétnych prípadov, ale môže poskytnúť usmernenie, kam sa možno obrátiť s cieľom získať najlepšiu radu a podporu.

5. Úrad komisára pre služby prisťahovalcom

Kontaktné údaje:

5. poschodie
Counting House
53 Tooley Street
London
SE1 2QN
Telefón: 0845 000 0046

Úrad komisára pre služby prisťahovalcom [*The Office of the Immigration Services Commissioner (OISC)*] je nezávislý, mimovládny verejný orgán zriadený podľa zákona o prisťahovalectve a azyle z roku 1999.

Úrad OISC je zodpovedný najmä za:

- reguláciu poradcov v oblasti prisťahovalectva,
- presadzovanie osvedčených postupov stanovovaním kritérií,
- prijímanie a riešenie sťažností proti osobám poskytujúcim poradenstvo v oblasti prisťahovalectva,
- stíhanie osôb, ktoré pôsobia mimo zákona,
- dohľad nad reguláciou osôb poskytujúcich poradenstvo v oblasti prisťahovalectva a sú regulovaní niektorým z určených profesionálnych orgánov.

Úrad OISC neposkytuje poradenstvo v oblasti prisťahovalectva ani neodporúča a neschvaľuje konkrétneho poradcu.

Úrad OISC pracuje s celým radom organizácií vrátane profesionálnych asociácií, súdov, úradom Spojeného kráľovstva pre ochranu hraníc (*UK Border Agency*) a dobrovoľnými orgánmi.

Ďalšie informácie sa uvádzajú na stránke [📄](#) Úradu komisára pre služby prisťahovalcom

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné členské štáty. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska komisia vylučuje akúkoľvek zodpovednosť za akékoľvek informácie alebo údaje obsiahnuté alebo uvedené v tomto dokumente. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Posledná aktualizácia: 24/07/2017

Základné práva - Severné Írsko

Vnútroštátne súdy

Vnútroštátne inštitúcie pre ľudské práva

Ombudsman

Špecializované orgány pre ľudské práva

Iné

Vnútroštátne súdy

1. Úrad pre súdy a špecializované súdy Jej Veličenstva

Úrad pre sudy a špecializované sudy Jej Veličenstva (Her Majesty's Courts & Tribunals Service) je zodpovedný za správu trestných, občianskych a rodinných súdov v Anglicku a vo Walese a nevyhranené sudy v Škótsku a Severnom Írsku. Zaisťuje spravodlivý, účinný a efektívny súdny systém na základe nezávislej justície.

Cieľom Úradu pre sudy a špecializované sudy Jej Veličenstva je zabezpečiť, aby sa všetci občania mali možnosť včas dostať k spravodlivosti v súlade so svojimi rozmanitými potrebami, buď ako obeť alebo svedkovia trestného činu, obžalovaní obvinení z trestných činov, zadlžení spotrebiteľa, deti ohrozené utrpením ujmy, podniky zapojené do obchodných sporov, alebo ako jednotlivci uplatňujúci svoje zamestnanecké práva alebo namietajúci proti rozhodnutiam štátnych orgánov.

Kontakty na jednotlivé sudy sa uvádzajú na: <http://www.justice.gov.uk/global/contacts/hmcts/courts/index.htm>

Kontakty na jednotlivé špecializované sudy sa uvádzajú na: <http://www.justice.gov.uk/global/contacts/hmcts/tribunals/index.htm>

2. Súdna služba Severného Írska (Northern Ireland Courts and Tribunals Service's)

Súdna služba Severného Írska (NICTS) je agentúrou Ministerstva spravodlivosti pre Severné Írsko. Poskytuje administratívnu podporu súdom Severného Írska, t. j. odvolaciemu súdu, vyššiemu súdu, kráľovskému súdu, krajským súdom, magistrátnym súdom a súdom koronerov. Poskytuje aj administratívnu podporu tribunálom a vykonáva rozsudky v občianskych veciach prostredníctvom Úradu pre výkon rozsudkov.

Webové sídlo: <https://www.justice-ni.gov.uk/topics/courts-and-tribunals>

Kontaktné údaje: <http://www.courtsni.gov.uk/en-GB/ContactDetails/>

Doplňujúce informácie

Občianskoprávne konania

Konania v Severnom Írsku sú podobné ako v Anglicku a vo Walese. Konania krajského súdu sa začínajú návrhom na začatie konania (*civil bill*) alebo podaním s nízkou hodnotou sporu. Je potrebné ich doručiť žalovanému, ktorý má právo sa proti takémuto kroku brániť. Súdne rozhodnutia v občianskych veciach sa vykonávajú prostredníctvom centralizovaného postupu, ktorý vedie Úrad pre výkon rozsudkov.

Právna pomoc

1. Vo všetkých troch jurisdikciách Spojeného kráľovstva existuje komplexný systém, v rámci ktorého osoba, ktorá potrebuje právne poradenstvo alebo zastupovanie na súde, môže dostať finančnú pomoc z verejných prostriedkov. Tieto schémy sa označujú ako „právna pomoc“ a sú nevyhnutné na uplatnenie zákonných práv každej osoby. Právna pomoc je zameraná na osoby s nízkymi a skromnými príjmami a môže byť poskytnutá bezodplatne alebo s finančným príspevkom osoby. V prípade poskytnutia právnej pomoci sa vo veci postupuje obvyklým spôsobom okrem toho, že osoba neplatí svojmu právnenému zástupcovi: všetky platby sa vykonávajú prostredníctvom fondu právnej pomoci.
2. V Severnom Írsku je za poskytovanie právnej pomoci zodpovedná Komisia pre právne služby Severného Írska. Oprávnenosť právnej pomoci vo väčšine občianskych a trestných veciach sa určuje testom, ktorým sa zisťujú prostriedky a zásluhy na jej získanie.
3. Ak sa osoba domnieva, že jej práva podľa Európskeho dohovoru o ľudských právach boli porušené a má v úmysle predložiť svoj prípad na Európsky súd pre ľudské práva, má k dispozícii viaceré schémy, v rámci ktorých sa im môže poskytnúť právne poradenstvo a pomoc. V rámci schémy právneho poradenstva môže osobe pomáhať skúsený advokát alebo právny poradca v počiatočných štádiách jej podania. Ak Európsky súd pre ľudské práva v Štrasburgu vyhlási, že podanie je prípustné, navrhovateľ môže dostať finančnú pomoc priamo zo Štrasburgu. Oprávnenosť sa určuje na základe toho, či by navrhovateľ bol alebo nebol oprávnený na domácu právnu pomoc.
4. V niektorých mestských oblastiach právne centrá poskytujú právne poradenstvo a zastupovanie, ktoré môže byť v závislosti od finančnej situácie aj bezplatné. Právne centrá, ktoré sú financované z rôznych zdrojov, často aj z miestnych samospráv, spravidla zamestnávajú právnikov na plný úväzok; v mnohých z nich však pracujú komunitní pracovníci. Väčšinu svojho pracovného času venujú problémom s bývaním, zamestnanosťou, sociálnym zabezpečením a prísťahovalectvom. Bezplatné poradenstvo je dostupné aj v *Citizens Advice Bureaux* (Poradenský úrad pre občanov), poradenských centrách pre spotrebiteľov a bývanie a špecializovaných poradenských centrách prevádzkovaných rôznymi dobrovoľníckymi organizáciami. *Refugee Legal Centre* (Právne centrum pre utečencov), ako aj *Immigration Advisory Service* (Imigračná poradenská služba) sú financované vládou a poskytujú bezplatné poradenstvo a pomoc žiadateľom o azyl a právne centrum pre utečencov poskytuje tiež bezplatné poradenstvo a pomoc osobám s právami na odvolanie v súvislosti s prísťahovalectvom.

Obete trestnej činnosti

1. Súdny súd môže nariadiť odsúdenému páchateľovi zaplatiť odškodnenie obeti za osobnú ujmu, stratu alebo škodu utrpenú v dôsledku trestného činu. V Anglicku a vo Walese sú súdy povinné posúdiť odškodnenie v každom danom prípade a uviesť dôvody, ak sa odškodnenie neprizná. Odškodnenie obeti sa uprednostní pred pokutou, ak súd zvažuje obidve tieto možnosti a vymáhanie súm priznaných ako odškodnenie musí mať prednosť pred vymáhaním pokút.
2. Ak *Crown Prosecution Service* (Úrad kráľovského prokurátora) odmietne uskutočniť trestné stíhanie, obeť tak môže v Anglicku a vo Walese urobiť súkromne, v praxi k tomu však len zriedkakedy dochádza. Obete môžu takisto požiadať o náhradu škody na občianskom súde. Súdne konanie bolo zjednodušené, aby osoby bez právnych znalostí mohli predložiť súdu veci s nízkou hodnotou na odškodnenie utrpenej straty alebo škody.
3. Obete akejkoľvek štátnej príslušnosti, ktoré trpia ujmu v dôsledku násilného trestného činu v Anglicku, vo Walese alebo v Škótsku môžu uplatniť nárok na odškodnenie z verejných prostriedkov podľa systému odškodnenia za ujmu v dôsledku trestného činu (*Criminal Injuries Compensation Scheme*). Odškodnenie je založené na sadzobníku náhrad a platby sa pohybuje od 1 000 GBP do 500 000 GBP v prípade obetí, ktoré utrpeli najväčšiu ujmu.
4. V Severnom Írsku existujú osobitné úpravy a za určitých okolností možno z verejných prostriedkov vyplatiť odškodnenie za utrpenú ujmu v dôsledku trestného činu a za úmyselné poškodenie majetku vrátane následnej straty zisku.
5. V Spojenom kráľovstve existujú tri organizácie, ktoré poskytujú všeobecnú pomoc obetiam trestnej činnosti: Pomoc obetiam (*Victim Support*) – pre Anglicko a Wales – Pomoc obetiam v Škótsku (*Victim Support Scotland*) a Pomoc obetiam v Severnom Írsku (*Victim Support Northern Ireland*). Tieto organizácie dostávajú finančné prostriedky od vlády.
6. V júni 1996 vláda uverejnila novú chartu obetí (*Victim's Charter*), ktorá sa následne v apríli 2006 na základe kódexu obetí (*Victims Code of Practice*) stala právne záväznou požiadavkou. Obete teraz majú zákonné právo na kvalitné služby zo strany orgánov trestného súdnictva. V kódexe sa ďalej obetiam poskytujú rady, ako sa sťažovať, ak im nebudú poskytnuté kvalitné služby. Zavedením charty svedkov (*Witness Charter*) sa svedkom poskytuje podobný, ale nezáväzný súbor kritérií pre služby. V Severnom Írsku bol uverejnený osobitný kódex pre obeť trestnej činnosti, v ktorom sú stanovené kritériá pre služby, ktoré by sa mali poskytnúť obetiam v rámci ich kontaktu so systémom trestného súdnictva Severného Írska, a postup podania sťažnosti. Všetkým obetiam oznámeného trestného činu sa poskytuje leták „Obete trestného činu“, v ktorom sú uvedené praktické rady o tom, čo robiť potom, ako sa stali obeťami trestného činu. Zjednodušené sa v ňom vysvetľujú policajné a súdne procesy, ako uplatniť nárok na odškodnenie a aké typy ďalšej pomoci sú k dispozícii.

Vnútroštátne inštitúcie pre ľudské práva

Komisia Severného Írska pre ľudské práva

Komisia Severného Írska pre ľudské práva (NIHRC) je vnútroštátna inštitúcia pre ľudské práva s úrovňou akreditácie od Organizácie Spojených národov status A. NIHRC je financovaná vládou Spojeného kráľovstva, ale je nezávislým verejným orgánom, ktorý funguje v úplnom súlade s parížskymi zásadami OSN.

Našou úlohou je zabezpečiť, aby vládne a iné verejné orgány chránili ľudské práva všetkých ľudí v Severnom Írsku. Okrem toho pomáhame ľuďom porozumieť ich ľudským právam a informovať ich o tom, čo môžu urobiť v prípade, že ich práva sú im odopreté alebo sú porušované.

Kontaktné údaje:

Temple Court
39 North Street
Belfast
Severné Írsko
BT1 1NA
Telefón: +44 (0)28 9024 3987
E-mail: information@nihrc.org
Webové sídlo: <http://www.nihrc.org/>

Ombudsman

Parlamentný ombudsman a ombudsman pre zdravotné služby

Ombudsman bol zriadený parlamentom s cieľom pomáhať jednotlivcom aj verejnosti.

Našou úlohou je vyšetrovať sťažnosti o nespravodlivom zaobchádzaní s jednotlivcami alebo neuspokojivom poskytovaní služieb zo strany vládnych ministerstiev a iných verejných organizácií a inštitúcie NHS v Anglicku. Naše právomoci sú stanovené v právnych predpisoch a naše služby poskytujeme bezodplatne pre každého.

Kontaktné údaje

The Parliamentary and Health Service Ombudsman
Millbank Tower
Millbank
London
SW1P 4QP
Webové sídlo: <https://www.ombudsman.org.uk/>

Špecializované orgány pre ľudské práva

Ombudsman pre práva dieťaťa

Komisár Severného Írska pre deti a mládež

Komisár Severného Írska pre deti a mládež je mimovládny verejný orgán, ktorý bol zriadený v októbri 2003.

Súčasnou komisárkou je Koulla Yiasouma. Jej úlohou je zabezpečovať a podporovať práva a záujmy detí a mládeže v Severnom Írsku. Komisár zohľadňuje aj všetky relevantné ustanovenia Dohovoru OSN o právach dieťaťa.

Sponzorským orgánom je ministerstvo pre komunitu.

Kontaktné údaje:

NICCY
Equality House
7-9 Shaftesbury Square
Belfast
Northern Ireland BT2 7DP
Telefón: 028 9031 1616
E-mail: info@niccy.org
Webové sídlo: <http://www.niccy.org/>

Komisár pre staršie osoby

Komisár pre staršie osoby je mimovládny verejný orgán, ktorý bol zriadený v novembri 2011. Súčasným komisárom je Eddie Lynch a jeho úlohou je zabezpečovať a podporovať práva a záujmy starších osôb v Severnom Írsku.

Kontaktné údaje:

COPNI
Equality House
7-9 Shaftesbury Square
Belfast
Northern Ireland BT2 7DP
Telefón: 028 9089 0892
E-mail: info@copni.org
Webové sídlo: <http://www.copni.org/>

Úrad pre otázky rovnosti

Komisia pre rovnosť v Severnom Írsku

Kontaktné údaje:

Equality House
7-9 Shaftesbury Square
Belfast
Northern Ireland BT 2 7DP
Telefón: 028 90 500 600

E-mail: information@equalityni.org

Webové sídlo: <http://www.equalityni.org/>

Komisia pre rovnosť v Severnom Írsku je mimovládny verejný orgán, ktorý bol zriadený na základe zákona Severného Írska z roku 1998. Naše právomoci a povinnosti vyplývajú z viacerých predpisov, ktoré boli prijaté počas posledných desaťročí, a poskytujú ochranu proti diskriminácii na základe veku, zdravotného postihnutia, rasy, náboženského presvedčenia a politického názoru, pohlavia a sexuálnej orientácie. Povinnosti nám vyplývajú aj zo zákona Severného Írska z roku 1998 týkajúceho sa zákonom danej rovnosti a dobrých vzťahov, ktoré sa vzťahujú na subjekty verejného sektora.

Naším sponzorským orgánom je výkonný úrad.

Orgán pre ochranu údajov

1. Komisár pre informácie

Úrad komisára pre informácie je nezávislým orgánom v Spojenom kráľovstve zriadeným na podporu práv na informácie vo verejnom záujme, presadzovanie otvorenosti zo strany verejných orgánov a na ochranu osobných údajov jednotlivcov.

Kontaktné údaje

Information Commissioner's Office

Wycliffe House

Water Lane

Wilmslow

Cheshire SK9 5AF

Telefón: 0303 123 1113 (alebo 01625 545745, ak nechcete volať na číslo začínajúce sa na „03“, alebo +44 1625 545745, ak voláte zo zahraničia)

Webové sídlo: <https://ico.org.uk/>

2. Komisár pre informácie – regionálny úrad

Severné Írsko

Information Commissioner's Office – Northern Ireland

3rd floor, 14 Cromac Place

Belfast

Northern Ireland BT7 2JB

Telefón: 028 9026 9380

E-mail: ni@ico.org.uk

Iné

1. WEBOVÁ LOKALITA – Directgov

Oficiálna webová lokalita vlády Spojeného kráľovstva pre občanov Spojeného kráľovstva.

Webové sídlo: <http://www.gov.uk/>

2. Poradenská služba pre občanov

Poradenská služba pre občanov (*Citizens Advice Service*) pomáha ľuďom riešiť ich právne, finančné a ďalšie problémy prostredníctvom poskytovania bezplatného, nezávislého a dôverného poradenstva a ovplyvňovania tvorcov politik.

Webové sídlo: <http://www.citizensadvice.org.uk/>

3. Komisia pre právne služby Severného Írska

Komisia pre právne služby Severného Írska („komisia“) je mimovládny verejný orgán ministerstva spravodlivosti, ktorý bol zriadený na základe nariadenia o prístupe k spravodlivosti (Severné Írsko) z roku 2003. Minister spravodlivosti, David Ford, uviedol, že má v úmysle na jeseň 2014 presunúť úlohy tejto komisie na výkonnú agentúru v rámci ministerstva. Táto nová organizácia sa bude nazývať **Agentúra pre právne služby Severného Írska**. Presunom sa zásadným spôsobom nezmení celkové poskytovanie služieb, dôjde však k viacerým významným zlepšeniam v riadení a úsporám na základe efektívnosti.

Úlohou komisie je spravovať poskytovanie verejne financovaných právnych služieb v súlade so zákonnými schémami právnej pomoci. Pri určovaní toho, či jednotlivec má nárok na poskytnutie právnej pomoci, uplatňujeme zákonom stanovené testy

a v prípade existencie nároku uhrádzame odmenu právnikom a právnym zástupcom za právne služby, ktoré poskytnú. Za poskytovanie právnej pomoci v trestnoprávnej oblasti je zodpovedné súdnicstvo, komisia však platí aj za takéto poskytnuté právne služby. Okrem spravovania schémy právnej pomoci poskytujeme aj informácie na podporu ministerstva spravodlivosti v jeho programe činností zameraných na reformu právnej pomoci.

Kontaktné údaje:

The Northern Ireland Legal Services Commission
2nd Floor
Waterfront Plaza
8 Laganbank Road
Mays Meadow
Belfast
Northern Ireland BT1 3BN
Telefón: +44 (0)28 9040 8888
Webové sídlo: <http://www.nilsc.org.uk/>

Jej poslaním je podpora spravodlivého a rovnakého prístupu k spravodlivosti v Severnom Írsku poskytovaním právnych služieb financovaných z verejných zdrojov.

Jej cieľom je poskytovanie vysokokvalitných služieb zameraných na zákazníka, ktoré sa sústreďujú na ľudí v najväčšej núdzi, a preukázanie najlepšej hodnoty za vynaložené peniaze.

Právnici a iní poskytovatelia poradenstva:

- pomáhajú ľuďom, ktorí majú nárok na právnu pomoc, ochraňovať ich práva v občianskych veciach,
- pomáhajú ľuďom, voči ktorým sa vedie vyšetrovanie alebo ktorí čelia obvineniam z trestných činov.

4. Komisar pre obeť

Baroness Newlove of Warrington
Victims' Commissioner for England & Wales
The Tower, 9th Floor
102 Petty France
London, SW1H 9AJ
E-mail: victims.commissioner@victimscommissioner.gsi.gov.uk
Webové sídlo: <http://victimscommissioner.org.uk/>

Úlohou komisára pre obeť je presadzovať záujmy obetí a svedkov, podporiť osvedčené postupy pri zaobchádzaní s nimi a pravidelne preskúmať kódex zásad týkajúcich sa obetí, v ktorom je stanovené, aké služby sa môžu obetiam poskytovať.

Činnosťou komisára je vypočuť si názory obetí a svedkov, pochopiť systém trestného súdnicstva z ich pohľadu a usilovať sa pomôcť pri zlepšovaní dostupných služieb a podpory.

Upozorňujeme, že komisár zo zákona nemá oprávnenie zasahovať do konkrétnych prípadov. Pokúsime sa však poskytnúť usmernenie týkajúce sa toho, kde získať najlepšie poradenstvo a podporu.

5. Organizácia na pomoc obetiam násillia Severného Írska

Kontaktné údaje:

Central Office
Victim Support NI
Annsgate House
3rd Floor
70/74 Ann Street
Belfast
Northern Ireland BT 1 4EH
Telefón: 028 9024 3133
E-mail: belfast@victimsupportni.org.uk

Organizácia na pomoc obetiam násilia Severného Írska je charitatívna organizácia pomáhajúca ľuďom, ktorí sa stali obeťami trestného činu. Obetiam, svedkom a ostatným osobám, ktoré sa stali obeťami trestného činu, poskytuje emocionálnu podporu, informácie a praktickú pomoc.

Organizácia na pomoc obetiam násilia Severného Írska je popredná charitatívna organizácia podporujúca ľudí, ktorí sa stali obeťami trestného činu. Ponúka bezplatné a dôverné služby bez ohľadu na to, či bol trestný čin nahlásený, alebo nie. Sme nezávislá organizácia, ktorá nie je súčasťou polície, súdov ani iných agentúr v oblasti trestného súdnictva.

Organizácia na pomoc obetiam násilia Severného Írska každoročne ponúkne pomoc takmer 30 000 ľuďom, ktorí sa stali obeťami trestného činu.

6. Väzenský ombudsman pre Severné Írsko

Unit 2

Walled Garden

Stormont Estate

Belfast

Northern Ireland BT4 3SH

Telefón: 028 90 44 3982

Bezplatné telefónne číslo: 0800 7836317

E-mail: pa@prisonerombudsman.x.gsi.gov.uk

Webové sídlo: <http://www.niprisonerombudsman.gov.uk/>

Väzenského ombudsmana menuje minister spravodlivosti Severného Írska a väzenský ombudsman je úplne nezávislý od väzenskej služby Severného Írska (NIPS).

Väzenský ombudsman vyšetruje:

- sťažnosti väzňov zadržaných v Severnom Írsku,
- návštevníkov väzení v Severnom Írsku,
- úmrtia, ku ktorým došlo počas väzby v Severnom Írsku.

V súčasnosti je ombudsmanom Tom McGonigle, ktorého podporuje tím vyšetrovateľov a iných pracovníkov.

7. Úrad komisára pre imigračné služby

Kontaktné údaje:

5th Floor

21 Bloomsbury Street

London

WC1B 3HF

Telefón: 020 7211 1500

Úrad komisára pre imigračné služby (OISC) je mimovládny, nezávislý verejný orgán, ktorý bol zriadený podľa zákona o prisťahovalectve a azyle z roku 1999.

Na základe zákona o prisťahovalectve a azyle z roku 1999 a zákona o občianstve, prisťahovalectve a azyle z roku 2002 má Úrad komisára pre imigračné služby rôzne právomoci vrátane:

- odmietnutia zahrnutia poradcu do systému regulácie,
- vylúčenia poradcu z okruhu regulovaných poradcov,
- obmedzených alebo rôznorodých úrovní činnosti, ktorú poradcovia môžu vykonávať,
- ukladania disciplinárnych postihov regulovaným poradcom,
- uplatňovania súdneho zákazu alebo súdneho príkazu;
- stíhania nelegálneho poskytovania poradenstva a/alebo služieb v oblasti prisťahovalectva,
- stíhania nelegálneho inzerovania poradenstva a/alebo služieb v oblasti prisťahovalectva,
- vstupu do priestorov poradcu,

- zaistenia dokumentácie poradcu.

Ďalšie informácie nájdete na: <http://www.oisc.gov.uk/>

8. Komisia pre obeť a pozostalých

Kontaktné údaje:

*Commission for Victims and Survivors
Equality House
7-9 Shaftesbury Square
Belfast
BT2 7DP
Telefón: 028 9031 1000
Fax: 028 9060 7424*

Komisia pre obeť a pozostalých pre Severné Írsko sa zaoberá svojimi úlohami a je presvedčená o práve všetkých obetí a pozostalých na vypočutie, rešpekt a prístup k čo najlepším možným službám. Cieľom komisie pre obeť a pozostalých je zlepšovať životy obetí a pozostalých konfliktu.

Jej poslaním je zaoberať sa potrebami všetkých obetí a pozostalých a zabezpečovať vynikajúce poskytovanie služieb, uznanie odkazu minulosti a budovať lepšiu budúcnosť. Jej práca sa zakladá na viacerých základných hodnotách, ktoré uplatňuje aj pri každodennej činnosti. Usiluje sa o dosahovanie výsledkov, ktoré rešpektujú dodržiavanie týchto hodnôt. Ide o tieto hodnoty:

- **Zameranie sa na obeť** – obeť a pozostalí sú stredobodom všetkej činnosti komisie a ich účasť sa podporuje a cení.
- **Otvorenosť a transparentnosť** – všetka činnosť komisie je otvorená, úprimná, so zmyslom pre zodpovednosť a prístupnosť.
- **Rovnosť a diverzita** – komisia pristupuje ku všetkým rovnako a proti nerovnosti bojuje nestrannosťou, nezávislosťou a integritou.
- **Rešpekt** – prístup komisie ku každému, kto sa na ňu obráti, je zdvorilý a profesionálny.
- **Nestrannosť** – komisia si zachová svoju nezávislosť a udrží kritický odstup, aby mohla vzniesť námietky proti činnosti vlády a relevantných orgánov.
- **Kvalitné výsledky** – komisia sa bude usilovať o vykonávanie všetkých svojich programov vo vysokej kvalite.

Ďalšie informácie nájdete na <http://www.cvsni.org/>

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné členské štáty. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska komisia vylučuje akúkoľvek zodpovednosť za akékoľvek informácie alebo údaje obsiahnuté alebo uvedené v tomto dokumente. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Posledná aktualizácia: 10/04/2018

Základné práva - Škótsko

Upozorňujeme, že verzia tejto stránky v pôvodnom jazyku [en](#) bola nedávno zmenená. Na preklade zobrazenej jazykovej verzie v súčasnosti pracujeme.

Vnútroštátne inštitúcie pre ľudské práva

[Ombudsman](#)

[Špecializované orgány pre ľudské práva](#)

[Iné](#)

Vnútroštátne inštitúcie pre ľudské práva

Nasledujúce inštitúcie môžu poskytnúť poradenstvo v súvislosti s konkrétnymi okolnosťami vášho prípadu.

1. Komisia pre rovnosť a ľudské práva

Komisia pre rovnosť a ľudské práva je vnútroštátnym orgánom pre rovnosť pre Škótsko, Anglicko a Wales a pracuje na odstránení diskriminácie a presadzovaní rovnosti v oblasti deviatich chránených dôvodov v súlade so zákonom o rovnosti z roku 2010: vek, zdravotné postihnutie, rod, rasa, náboženstvo a vierovyznanie, tehotenstvo a materstvo, manželstvo a občianske partnerstvo, sexuálna orientácia a zmena pohlavia. Ide o vnútroštátnu inštitúciu pre ľudské práva na najvyššej úrovni akreditácie („status A“) a spolu so Škótskou komisiou pre ľudské práva podporuje a chráni ľudské práva v Škótsku.

Komisia pre rovnosť a ľudské práva ako vnútroštátna inštitúcia pre ľudské práva:

- podporuje informovanosť o ľudských právach, ich chápanie a ochranu,
- podporuje orgány verejnej moci pri dodržiavaní zákona o ľudských právach,
- poskytuje informácie o ľudských právach verejnosti, organizáciám občianskej spoločnosti a orgánom verejnej moci,
- monitoruje situáciu v oblasti ľudských práv vo Veľkej Británii a podáva správy o svojich zisteniach a odporúčania OSN, vláde a parlamentu,
- poskytuje poradenstvo vláde a parlamentu Spojeného kráľovstva a decentralizovaným správam Škótska a Walesu o následkoch politik a navrhovaných právnych predpisov na oblasť ľudských práv,
- využíva svoje oprávnenia na zlepšenie ochrany ľudských práv.

Komisia pre rovnosť a ľudské práva je okrem iného oprávnená:

- vykonávať súdne preskúmania – druh súdneho konania, pri ktorom sudca preskúma zákonnosť rozhodnutia alebo opatrenia, ktoré prijal verejný orgán,
- hroziť súdnym preskúmaním pred prijatím právneho predpisu, ak sa domnieva, že navrhovanou zmenou zákona sa porušia ľudské práva určitej skupiny,
- zasahovať v prípadoch týkajúcich sa ľudských práv, ktorým sa venujú iné subjekty (tzv. „intervencia tretej strany“) – komisia však nemôže podporovať jednotlivé prípady týkajúce sa ľudských práv, ktoré nesúvisia s otázkou rovnosti,
- vyšetrovať akúkoľvek otázku ľudských práv – ak komisia odporúča akejkoľvek organizácii zmenu a zlepšenie politiky, postupu alebo právneho predpisu, takéto odporúčanie sa musí zohľadniť,
- doručiť upozornenie týkajúce sa dodržiavania súladu, ak sa domnieva, že orgán verejnej moci nedodržel svoje povinnosti v oblasti rovnosti – môže vyžadovať dodržanie povinnosti alebo uvádzať podrobnosti o krokoch, ktoré je potrebné uskutočniť na zabezpečenie súladu.

<http://www.equalityhumanrights.com/>

Kontaktné údaje:

Komisia pre rovnosť a ľudské práva – Škótsko

Telefón: 0141 288 5910

E-mail: scotland@equalityhumanrights.com

Používatelia britskej posunkovej reči môžu komisiu kontaktovať rovnako ako počujúce zainteresované strany. Ak máte záujem o ďalšie informácie, kontaktujete Komisiu pre rovnosť a ľudské práva na webovej lokalite <http://www.equalityhumanrights.com/>

Služba pre poradenstvo a pomoc v oblasti rovnosti

Telefón: 0808 800 0082

Textový telefón: 0808 800 0084

E-mail: eass@mailgb.custhelp.com

Pošta: FREEPOST EASS Helpline FPN6521

Na webovej lokalite <http://www.equalityadvisoryservice.com/> je dostupné aj tlmočenie pre britskú posunkovú reč, webový chat a kontaktný formulár.

Úradné hodiny:

od 9.00 do 19.00 v pondelok až piatok

od 10.00 do 14.00 v sobotu

V nedeľu a počas sviatkov zatvorené

2. Škótska komisia pre ľudské práva

Škótska komisia pre ľudské práva (SHRC) je vnútroštátnou inštitúciou pre ľudské práva pre Škótsko v súlade s parížskymi zásadami OSN týkajúcimi sa postavenia vnútroštátnych inštitúcií a má najvyššiu úroveň akreditácie („status A“). SHRC je nezávislým orgánom, ktorý zriadil škótsky parlament v roku 2008, a má všeobecnú povinnosť podporovať zvyšovanie informovanosti, pochopenie a dodržiavanie všetkých ľudských práv – hospodárskych, sociálnych, kultúrnych, občianskych a politických – pre všetkých obyvateľov kdekoľvek v rámci Škótska a nabádať k uplatňovaniu najlepších postupov v oblasti ľudských práv. Okrem toho môže podávať správy o otázkach ľudských práv priamo OSN. Úplný rozsah povinností a právomocí tejto komisie je uvedený v zákone o Škótskej komisii pre ľudské práva z roku 2006.

Komisia je oprávnená:

- odporúčať zmeny právnych predpisov, politik a postupov,
- podporovať ľudské práva prostredníctvom vzdelávania, odbornej prípravy a zverejňovania výskumu,
- vyšetrovať politiky a postupy škótskych orgánov verejnej moci.

SHRC nevybavuje sťažnosti a ani neposkytuje poradenstvo jednotlivcom. V letáku *Pomoc v oblasti ľudských práv* však poskytuje informácie o organizáciách a službách, ktoré môžu poskytnúť poradenstvo a pomoc.

Kontaktné údaje:

Scottish Human Rights Commission

Governor's House

Regent Road

Edinburgh

EH1 3DE

Telefón: 0131 244 3550

E-mail: hello@scottishhumanrights.com

Webová stránka: [Škótska komisia pre ľudské práva](#)

Ombudsmani

1. Škótsky ombudsman pre verejné služby

Škótsky ombudsman pre verejné služby poskytuje bezplatné, nezávislé a nestranné služby v oblasti sporov medzi občanmi a miestnou samosprávou a centrálnou vládou s cieľom prispieť k vyriešeniu sporov alebo napraviť nespravodlivú situáciu. Ide o konečnú fázu riešenia sťažností proti verejným orgánom v Škótsku (obecným radám, národnému systému zdravotnej starostlivosti, bytovým družstvám, vysokým školám a univerzitám, väzniciam, väčšine zásobovateľov vody, škótskej vláde a jej agentúram a ministerstvám, ako aj väčšine škótskych verejných orgánov).

Kontaktné údaje:

Bezplatné telefónne číslo: 0800 377 7330

Telefón: 0131 225 5330

Pošta: Freepost SPSO (známka nie je potrebná)

Osobne: 4 Melville Street, Edinburgh, EH3 7NS (úradné hodiny v pondelok, streda, štvrtok a piatok od 9.00 do 17.00, vo štvrtok od 10.00 do 17.00)

Webová stránka: [Škótsky ombudsman pre verejné služby](#)

2. Parlamentný ombudsman a ombudsman pre zdravotné služby

Parlamentný ombudsman a ombudsman pre zdravotné služby predstavuje konečnú fázu pre sťažnosti proti národnému systému zdravotnej starostlivosti v Anglicku a verejným službám, ktoré poskytuje vláda Spojeného kráľovstva. Poskytuje bezplatnú službu a skúma sťažnosti, pri ktorých sa niekto domnieva, že došlo ku krivde alebo utrpeniu preto, že niektorá organizácia nekonala riadne alebo spravodlivo alebo poskytla nedostatočnú službu a veci nenapravila.

Ombudsman nepatrí k vládny inštitúciám. Bol zriadený parlamentom na účely poskytovania nezávislej služby riešenia sťažností. Informuje parlament o zisteniach z jednotlivých prípadov, aby mu pomohol pri kontrole poskytovateľov verejných

služieb, a širšie poskytuje svoje zistenia iným subjektom s cieľom pomôcť pri zlepšovaní verejných služieb. Ombudsman sa zodpovedá parlamentu Spojeného kráľovstva a jeho prácu kontroluje výbor pre verejnú správu a ústavné otázky.

Predtým ako sťažnosť podáte pred ombudsmanom, musíte sa najskôr sťažovať v organizácii, s ktorou ste nespokojní. Ak sa vaša sťažnosť týka ministerstva alebo verejnej organizácie Spojeného kráľovstva, musíte kontaktovať niektorého z poslancov, aby túto záležitosť postúpil ombudsmanovi.

Webová stránka: [ombudsman](#)

Kontaktné údaje:

Telefón: 0345 015 4033 (od 8.30 do 17.30, v pondelok až piatok)

Textová služba na základe „spätného volania“: 07624 813 005

Ak používate britskú posunkovú reč, môžete využiť služby SignVideo: [SignVideo](#)

Špecializované orgány pre ľudské práva

1. Škótsky komisár pre deti a mládež

Škótsky komisár pre deti a mládež zvyšuje informovanosť o právach detí a ich pochopenie a pomáha deťom presadzovať ich práva. Komisár je oprávnený vykonávať vyšetrovania týkajúce sa toho, či poskytovatelia služieb zohľadňujú práva, záujmy a názory skupín detí a mládeže pri prijímaní rozhodnutí alebo vykonávaní činností, ktoré ich ovplyvňujú.

Kontaktné údaje

Children and Young People's Commissioner Scotland

Roseberry House

9 Haymarket Terrace

Edinburgh

EH12 5EZ

Telefón: 0131 346 5350

Bezplatná telefonická linka pre mládež: 0800 019 1179

Textový telefón: 0770 233 5720

E-mail: inbox@cypcs.org.uk

Webová stránka: [CYPCS](#)

2. Škótsky komisár pre informácie

Úrad škótskeho komisára pre informácie podporuje a presadzuje právo verejnosti žiadať informácie od škótskych verejných orgánov a tiež aj uplatňovanie správnych postupov zo strany orgánov. Prostredníctvom svojej práce komisár podporuje otvorenosť, transparentnosť a zodpovednosť verejných orgánov.

Komisár zodpovedá za presadzovanie a podporovanie škótskych právnych predpisov v oblasti slobody informácií, konkrétne:

- zákon o slobodnom prístupe k informáciám (Škótsko) z roku 2002
- predpisy o informáciách o životnom prostredí (Škótsko) z roku 2004
- predpisy o INSPIRE (Škótsko) z roku 2009

Komisár a komisárov tím:

- skúmajú žiadosti a vydávajú právne vymáhateľné rozhodnutia
- podporujú uplatňovanie správnych postupov medzi verejnými orgánmi
- poskytujú verejnosti informácie o jej právach

Kontaktné údaje

Scottish Information Commissioner

Kinburn Castle

Doubledykes Road

St Andrews

Fife

KY16 9DS

Telefón: 01334 464610

Fax: 01334 464611

E-mail: enquiries@itspublicknowledge.info

Webová stránka: [Škótsky komisár pre informácie](#)

3. Úrad komisára pre informácie

Úrad komisára pre informácie je nezávislým orgánom v Spojenom kráľovstve zriadeným na podporu práv na informácie vo verejnom záujme, presadzovanie otvorenosti zo strany verejných orgánov a na ochranu osobných údajov jednotlivcov.

Kontaktné údaje:

Information Commissioner's Office

Wycliffe House

Water Lane

Wilmslow

Cheshire

SK9 5AF

Telefón: 0303 123 1113 (alebo 01625 545745, ak si neželáte volať na číslo „03“)

Fax: 01625 524 510

The Information Commissioner's Office Scotland

45 Melville Street

Edinburgh

EH3 7HL

Telefón: 0131 244 9001

E-mail: Scotland@ico.org.uk

Webová stránka: [Úrad komisára pre informácie](#)

Iné organizácie

1. Poradenská služba pre občanov

Poradenská služba pre občanov (Citizens Advice Service) pomáha ľuďom riešiť ich právne, finančné a ďalšie problémy prostredníctvom poskytovania bezplatného, nezávislého a dôverného poradenstva a ovplyvňovania tvorcov politik.

Kontaktné údaje

Priama linka poradenskej služby pre občanov: 0808 800 9060 (pondelok až piatok od 9.00 do 18.00)

Webová stránka: [Poradenská služba pre občanov](#)

Poradenskú službu pre občanov môžete kontaktovať kliknutím na webovú lokalitu http://citizensadvice.org.uk/index/contact_us.htm,

2. Podpora obetí v Škótsku

Podpora obetí v Škótsku je dobrovoľnícka organizácia pomáhajúca ľuďom, ktorí sa stali obeťami trestného činu. Obetiam, svedkom a ostatným osobám, ktoré sa stali obeťami trestného činu, poskytuje emocionálnu podporu, praktickú pomoc a základné informácie. Táto služba je bezplatná, dôverná a poskytujú ju dobrovoľníci prostredníctvom siete komunitných služieb pre dosiahnutie spravodlivosti pre obeť a mládež, ako aj služieb pre svedkov poskytovaných prostredníctvom súdu.

Na webovom sídle organizácie Podpora obetí v Škótsku nájdete ďalšie informácie vrátane informácií o možnosti kontaktu:

[Podpora obetí v Škótsku](#)

Tiesňová linka: 0345 603 9213 (v pondelok až piatok, od 8.00 do 20.00)

Kódex obetí pre Škótsko

V [Kódexe obetí pre Škótsko](#) sa jednoznačne a súhrne stanovujú práva a podpora, ktorá je k dispozícii pre obeť trestných činov v Škótsku.

3. Úrad komisára pre imigračné služby

Úrad komisára pre imigračné služby (OISC) je nezávislý verejný orgán nepatriaci pod žiadne ministerstvo, ktorý bol zriadený na základe zákona o prisťahovalectve a azyle z roku 1999.

Medzi hlavné povinnosti OISC patria:

- regulovanie poradcov v oblasti prisťahovalectva,
- presadzovanie osvedčených postupov stanovením štandardov,
- prijímanie a riešenie sťažností proti osobám poskytujúcim poradenstvo v oblasti prisťahovalectva,
- stíhanie osôb stojacich mimo zákona,
- dohľad nad reguláciou osôb poskytujúcich poradenstvo v oblasti prisťahovalectva a sú regulovaní niektorým z určených profesionálnych orgánov.

OISC neposkytuje poradenstvo v oblasti prisťahovalectva, ani neodporúča a neschvaľuje konkrétneho poradcu.

OISC spolupracuje s rôznymi organizáciami vrátane profesionálnych združení, tribunálov, pohraničnej agentúry Spojeného kráľovstva a dobrovoľníckych organizácií.

Viac informácií nájdete na: [📧 Úrad komisára pre imigračné služby](#)

Kontaktné údaje:

Office of the Immigration Services Commissioner
5th Floor
21 Bloomsbury Street
London
WC1B 3HF

Telefón: 0845 000 0046

E-mail: [📧 info@oisc.gov.uk](mailto:info@oisc.gov.uk)

4. Škótska rada právnej pomoci (SLAB)

Účelom právnej pomoci v Škótsku je poskytnúť prístup k spravodlivosti tým ľuďom, ktorí si nemôžu dovoliť zaplatiť vlastné právne náklady. Škótska rada právnej pomoci spravuje systém právnej pomoci v Škótsku v rozsahu pôsobnosti právnych predpisov.

Ak chcete požiadať o právnu pomoc, musíte nájsť právnik, ktorý sa zaoberá poskytovaním právnej pomoci. Budete musieť preukázať, že si nemôžete dovoliť zaplatiť za právnu pomoc a že váš problém je vážny. Je možné, že budete musieť zaplatiť časť právnych nákladov vášho prípadu, alebo že budete náklady musieť splatiť neskôr.

V závislosti od vašej finančnej situácie a typu právnej pomoci, ktorú potrebujete, možno nebudete musieť platiť nič.

Typ právnej pomoci, o ktorý žiadate, závisí od typu právnej pomoci, ktorú potrebujete. Váš právnik vám poradí.

- Poradenstvo a asistencia môžu pomôcť s nákladmi na získanie právneho poradenstva od právnik, napr. informácie o vašich právach a možnostiach alebo pomoc pri jednaní a s dokladmi. Nepokryje vaše súdne náklady.

V prípade potreby vás však váš právnik môže zastupovať na súde:

- v občianskoprávných prípadoch, napr. máte problémy s bývaním, rozvádzate sa, riešite spor týkajúci sa detí alebo potrebujete pomoc s dlhom za bývanie,
- pri vypočutí dieťaťa, napr. ste mladistvý (alebo jeho rodič/opatrovatel'), ktorého požiadali, aby sa dostavil na súd na vyriešenie nejakého problému,
- v trestnoprávnom prípade, napr. boli ste obvinení z trestného činu alebo vám hrozí väzenie.

Nižšie sú uvedené možnosti ako získať viac informácií o SLAB alebo sa na ňu obrátiť.

The Scottish Legal Aid Board
Thistle House
91 Haymarket Terrace
Edinburgh

EH12 5HE

Telefón: 0131 226 7061 (v pondelok až piatok, od 8.30 do 17.00)

Britská posunková reč: [contact Scotland-BSL](#), škótska online tlmočnícka služba.

E-mail: general@slab.org.uk

Webové sídlo: Škótska rada právnej pomoci

5. Inšpektorát pre ošetrovateľské služby

Inšpektorát pre ošetrovateľské služby reguluje a kontroluje ošetrovateľské služby v Škótsku s cieľom zabezpečiť, aby zodpovedali správnym normám. Spoločne s ďalšími regulátormi kontroluje miestnu prácu rôznych organizácií zameranú na podporu dospelých a detí.

Kontaktné údaje

Telefón: 0345 600 9527

E-mail: enquiries@careinspectorate.com

Webová stránka: [Inšpektorát pre ošetrovateľské služby](#)

6. Komisia pre duševné zdravie v Škótsku

Komisia chráni a podporuje ľudské práva osôb s duševnými chorobami, poruchami učenia a súvisiacimi zdravotnými stavmi. Robí tak prostredníctvom posilňovania postavenia jednotlivcov a ich opatrovateľov, monitorovania právnych predpisov o duševnom zdraví a nespôsobilosti, a ovplyvňovaním a konfrontáciou poskytovateľov služieb a tvorcov politik.

Poradenská linka: 0800 389 6809 (len pre používateľov služieb a opatrovateľov) alebo 0131 313 8777 (pre odborníkov) (v pondelok až štvrtok od 9.00 do 17.00, v piatok od 9.00 do 16.30)

E-mail: enquiries@mwscot.org.uk

Webová stránka: [Komisia pre duševné zdravie v Škótsku](#)

Ďalšie informácie alebo pomoc

Nasledujúce organizácie a orgány vám môžu poskytnúť informácie alebo pomoc v súlade so svojím poslaním.

Webové sídlo vlády Spojeného kráľovstva pre občanov Spojeného kráľovstva: [vláda Spojeného kráľovstva](#)

Útulky poskytujú poradenstvo týkajúce sa bývania: [Shelter Scotland](#)

Organizácia ACAS poskytuje poradenstvo týkajúce sa zamestnania: [ACAS](#)

Organizácia National Debtline poskytuje poradenstvo týkajúce sa dlhov: [National Debt Line](#)

Charitatívna organizácia StepChange Debt Charity poskytuje poradenstvo týkajúce sa dlhov: [Step Change](#)

Poradenská služba Money Advice Service poskytuje poradenstvo o peniazoch a finančných otázkach: [Money Advice Service](#)

Škótska advokátska komora vám môže pomôcť pri hľadaní právnikov vrátane právnikov pre otázky ľudských práv: [Advokátska komora](#)

Škótske centrum pre práva detí (SCLC) poskytuje bezplatné právne poradenstvo pre deti a o deťoch: [SCLC](#)

Organizácia Contact poskytuje informácie, podporu a poradenstvo pre rodiny s deťmi so zdravotným postihnutím: [Contact](#)

Služba poradenstva a podpory pre pacientov (PASS) v rámci poradenského úradu pre občanov (Citizens Advice Bureau) je nezávislá služba, ktorá poskytuje informácie, poradenstvo a podporu pre pacientov a ich ošetrovateľov: [PASS](#)

Škótske združenie pre mentálne zdravie (SAMH): [SAMH](#)

Care Information Scotland je služba, ktorá telefonicky a prostredníctvom webovej služby poskytuje informácie o ošetrovateľských službách pre starších ľudí žijúcich v Škótsku: [CIS](#)

Organizácia SurvivorScotland vykonáva dohľad nad národnou stratégiou pre osoby, ktoré v detstve prežili týranie: [SurvivorScotland](#)

Škótska linka pomoci pre starších ľudí: [Age UK Scotland](#)

Škótska organizácia pomoci pre ženy (SWA): [SWA](#)

Škótska rada pre utečencov (SRC): [SRC](#)

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné členské štáty. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska komisia vylučuje akúkoľvek zodpovednosť za akékoľvek informácie alebo údaje obsiahnuté alebo uvedené v tomto dokumente. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.

Posledná aktualizácia: 18/05/2018